Murat BARDAKÇI

OSMANLI'DA SEKS

2. BASIM

GÜR yayınları

Sarayda Gece Dersleri

GÜR YAYINLARI:43
Araştırma/İnceleme/Başvuru Dizisi:15

Osmanlı'da Seks
-Sarayda Gece Dersle -
Murat Bardakçı

Kapak Düzeni
AHMET NAİL

Kapak Minyatürü:
İstanbul İslam Eserleri Müzesi'nde
bulunan "Hamse-i Atai"den bir sayfa

Dizgi
Yöntem Dizimevi

Baskı
Özal Matbaası

Kapak Baskısı
C Matbaası İstanbul 528 38 72

Cilt
Baba Mücellithanesi
511 94 54 Cağaloğlu/İst

Birinci Baskı:Kasım 1992
İkinci Baskı:Ocak 1993

ISBN 975-7823-02-3

GÜR YAYINLARI. 1992

Çiftchavuzlar Mahur Sok. 8/1 Kadıköy-İstanbul
P.K. 621, Sirkeci-İstanbul

MURAT BARDAKÇI

OSMANLI'DA SEKS

– Sarayda Gece Dersleri –

GÜR YAYINLARI
P.K. 621 Sirkeci – İstanbul

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM:

"YAZIN AVRATLARA, KIŞIN OĞLANLARA.....9

II. BÖLÜM:

BAHNAMELER: CİNSELLİĞİN İLMİ.....49

III. BÖLÜM:

OSMANLI EŞCİNSEL METİNLERİ.....84

IV. BÖLÜM:

ŞARKILARDA EROTİZM: SAKAL BESTELERİ.....140

V. BÖLÜM:

YAYIN DÖNEMİ AÇILIRKEN.....178

VI. BÖLÜM:

ESKİ ISTANBUL'UN NAMUSU.....205

BAŞLARKEN

Yüzlerce yıl boyunca itinayla saklanan, elden ele gizlice dolaşan, kulaktan kulağa fısıldanan metinler, bu kitapla ilk kez gün ışığına çıkıyor... Kitaplıkların tozlu raflarında kalmış, elyazmalarının sararmış sayfalarında unutulmuş yazılar bunlar... Osmanlı cinsellik metinleri...

Öncelikle şunu belirtmemiz gerekli: Bu kitapta yeralan metinlerin hiçbiri bize ait değil. Bunları biz yazmadık, sadece bugüne kadar ele alınmayan cinsellikle ilgili Osmanlıca yazmaların bazı bölümlerini, bugünün diline çevirip naklettik.

Yüzlerce yıl önce söylenmiş, yazılmış, çizilmiş konulardı bunlar... Ve en önemlisi, hepsi "bizim" öykümüzdü. Ama günümüzde her nedense üzerlerinde pek durulmamış, incelenmemişlerdi..

O zamanlarda, bugünün "mızır" kavramı yoktu. "Uygunsuz" kadın ve erkekler yine işbaşındaydı ve hatta hem nüfusa göre oranları daha fazlaydı, hem de faaliyet sahaları daha genişti galiba. Kolluk kuvvetleri "uygunsuzlar"ı o zaman da toplar, şehir dışına sürer mahallenin namusunun temizlenmesine çalışılırdı.

Ama günümüzde sık yaşanan birşey, geçmişte pek bilinmezdi:

Cinselliği yazan kaleme yasak yoktu... Hoşgörü, topluma bugünden daha fazla egemendi.

Siyaset uğruna nice başlar uçuran, din adına sıra sıra darağaçları dizen Osmanlı, gerçi iktidara karşı söz söyleyeni başkaldıranı bağışlamamıştı ama cinsellikten bahseden kaleme ses çıkartmamıştı. Bu serbestlik, "halk siyasetle uğraşmasın da ne yaparsa yapsın..." düşüncesinden mi kaynaklanıyordu, yoksa başka bir sebepten mi,

bilmiyoruz... Ama görünen o ki, günümüzden çok daha fazla bir serbestlik vardı..

Örneğin cinsel sağlıkla güç arttırıcı ilâçlardan, aşk teknikleriyle fizyolojik bilgilerden bahseden "Bahnameler"... Hepsi, padişahından sıradan vatandaşına kadar, isteyenin elinin altındaydı...

Veya bir Fazıl Bey... Türk Edebiyatında, onun kadar açık sözlü bir şair herhalde gelmemiş, hatta ondan sonra da çıkmamıştı...

Yahut bir Türk Galip... İmparatorluğun bir paşasıydı. Bir yandan vilâyetler yönetip Babıali'ye idari raporlar yazarken, bir yandan da Anadolu'nun Kezban'ının, Himmet'inin "çok özel" ilişkilerini anlatmış, cinsel folkloru konu alan dizeler döktürmüştü...

*

Yüzyıllar öncesinden kalma metinler, okunduklarında cinsel tahrike sebep olmalarının aksine bir mizah duygusu uyandıracak, hatta bazı bölümleri kahkahalar yaratacak şekildedir. Üstelik bunlar, Hintliler'in "KamaSutra"sı veya Araplar'ın "Kokulu Bahçe"si gibi, doğunun cinsellik klasikleriyle boy ölçüşebilecek zenginlikte bir cinsellik edebiyatına sahip olduğumuzu da kanıtlamaktadır.

Okuyucuyu dedelerimizin, büyük dedelerimizin, hatta nesiller önceki atalarımızın okuyup zevk aldığı cinsel metinlerle başbaşa bırakmadan önce tekrar söyleyelim... Kitapta yeralan metinler ve anlatılan olaylar, bazı çevrelere aykırı gelecek olsa bile yüzyıllar öncesinden günümüze kadar uzanan bir gelenğin halkalarıdır ve "bizim" öykümüzdür.

Murat Bardakçı
Teşvikiye, 1992

1. BÖLÜM

"...YAZIN AVRATLARA, KIŞIN OĞLANLARA..."

"...Yaz olunca avratlara, kışın oğlanlara meylet ki, vücutça sağlam olasın. Zira oğlan teni sıcaktır, yazın iki sıcak bir araya gelirse vücudu bozar. Avrat teni ise soğuktur, kışın iki soğuk vücudu kurutur...".

*

"...Kız Softa yani Ürgüplü İsmail Zalpaşa Medresesi'nde hemşehrisi Dağlı Hüseyin nam pelide (...) misafir olup, üçüncü gece o zalim dağlı herif hemşehri oğlancığa fiili livataya mübaşeret eyledikte (girişince) maslahatı begayet kebir (çok büyük) olmakla Molla İsmail kan-revan bihuş (....) oldukta (olunca), gaddar herif işini tamam görmüştür...".

*

"...Bil ki, avratların inzal alâmetleri (boşalma belirtileri) şunlardır ki, gözleri süzülür ve er yüzüne bakmaya utanır ve alnı terler ve göğsü titrer ve ere berk (sıkı) yapışır. Ve bil kim avrat ile erin inzali bir olursa, büyük lezzet bulurlar. Ve yine bil ki, avrat ile erin menileri birbirine karışacak olursa, aralarında muhabbet çok olur...".

*

"...Erkek hatunun üstüne çıka ve uyluklarını kaldıra. Tamam oynayıp memelerini sıka, sonra fercini sıkıp zekerini ovalayıp ikbal geldikte zekerini ferci içine idhal eyleye. Sonra, meni döke. Amma avrat üste çıksa, meni güç dökülür, safası az olur ve zeker içinde

meni kalır ve içinde kurur ve mesaneyi fasid eder (bozar) ve mesanede emraz (hastalık) hasıl olur...".

*

Bu ifadeler, günümüz yazarlarından birine ait olsa neler neler söylenirdi...

Şöyle bir tahmin etmeye çalışmak bile, insanı ürkütüyor...

Ama neyse ki, yukarıdaki örnekler, günümüzden daha önce, hem de yüzlerce yıl önce yazılmış kitaplardan seçildi. Taaa Osmanlı döneminde, hatta Osmanlı'nın da ilk döneminde, 16. ve 17. yüzyıllarda kaleme alınmış eserlerden alındı.

"Muzır" veya "müstehcen" gibi kavramların olmadığı, cinsellik konusunda istenen her şeyin serbestçe yazıldığı bir dönemin örnekleri bunlar.

Osmanlılar döneminde "edebiyat" denince akla gelen divan şiirinde, bunun ezgisel uzantısı olan ve günümüzde "Klasik Türk Musikisi" diye adlandırılan müzik türünde bestelenmiş söz eserlerinde, düzyazılarda, tarihî kaynaklarda, minyatürlerde, cinsellik öğelerine bol bol rastlanır.

Cinsellik, Türk edebiyatının sadece Osmanlı döneminde değil, hemen her devresinde ve her biçimde kullanılmış bir olgudur. Edebiyatın ilk örneklerinden olan tarihî destanlara, bilinen ilk Türk sözlüğü Divanı Lügatü't- Türk'e, yine yüzyıllar öncesinin masallarından halk edebiyatının çeşitli formlarına kadar, zengin konular oluşturur.

Ancak iki konuyu birbiriyle karıştırmamak gerek: İçerisinde cinsel unsurların geçtiği metinlerle, sadece cinselliği konu alan eserleri...

Bizim için daha önemli olanı, bu ikincisi... İleride tam metinlerini vereceğimiz bahnameler, dellaknameler, "evlileri irşad" kitapları...

"Cima" ve "vuslat"...

Cinsel metinlerde sürekli kullanılan iki kelime vardır: "Cima" ve "vuslat". İkisi de Arapçadır. İlki "cinsel birleşme", öteki "kavuşma" anlamına gelir.

Ama "vuslat" sözüyle ifade edilen kavuşma, başka türlü bir kavuşmadır.

Arapça'nın en büyük sözlüklerinden biri olan Kamus-u Okyanus'ta, kelimenin karşılığı olarak "Muhibbin mahbubuna vasıl olması" deniyor. Yani "sevenin sevdiğine ulaşması". Kamus sonra, "...gerek afif ve ismet, gerek habis ve şenaat cihetiyle olsun..." diye yazıyor. Bugünün Türkçesiyle, "Seven sevdiğine iyi niyetle de gider, kötü niyetle de...".

"Vuslat," edebiyatın her türünde çok sık kullanılmıştır. Hangi anlamda kullanıldığı, yazanın niyetinin ne olduğu, cümlenin siyakından kolayca anlaşılır.

Cimanın ise, "cinsel birleşme" dışında mecâzî hiçbir anlamı yoktur...

Osmanlı öncesi Türk edebiyatındaki cinsellik bahislerinde, cinsel ilişki tekniklerinin anlatımına pek rastlanmaz. Sözü edilen şey, genellikle olaylar veya sevgilinin güzelliği, zerafeti ve tahrik edişi, bazan da nasihatlerdir.

Destanlar döneminden başlayarak, 14. yüzyıl Anadolu Türkçesi örneği olan şiirlere kadar, bu böyle gider. Ancak ilk dönem Anadolu metinlerinde, artık İslamî öğretinin yorumlanmasıyla ortaya çıkan tasvirlerle de karşılaşılır. Cennetteki huriler, meselâ Yazıcıoğlu'na göre, "göbekten yukarısı güzel oğlan, aşağısı el değmemiş kızdır. Işıkla karışmış bir haldedirler. Kaşları, kirpikleri, saçları vardır ama vücudlarında kıl yoktur.

"Cimanın iyisi ve kötüsü..."

"Kabusname", cimayı konu olarak işleyen kaynakların en eskilerinden biri. 1082 yılında, Ziyaroğulları'ndan Emir Keykavus tarafından yazılmış Farsça ansiklopedik bir eser. İçerisinde ne ararsanız var. Hamamda yıkanma usullerinden at cinslerine, tarladan fazla ürün alma yollarından tüccarlığa kadar, günlük hayatta karşılaşılacak hemen her konu işleniyor.

Kitabın "Cimada faidelisi ve ziyanlısı hangisidir, onu beyan eder" yani "Cimanın iyisi ve kötüsü hangisidir, onu anlatır" başlıklı 15. bölümü, cinselliği konu alıyor.

Kabusname, 15. yüzyılın ilk yarısında Mercimek Ahmet tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve taşıdığı büyük "önemden" dolayı, dönemin hükümdarı İkinci Murat'a sunulmuş.

Edebiyat bilgini Orhan Şaik Gökyay tarafından yıllar önce "Devlet kitapları" serisinden yayınlanan Kabusname'nin sözkonusu 15. bölümü, bugünün diliyle şöyle:

"...Ey oğul şöyle bil ki, cima etmek dünyanın lezzetlerinden ulu bir lezzettir. Ama bunun lezzetine aldanıp çok meşgul olma ki, vücudunun temeli gedik almasın. Eğer kendini yenemezsen bari sevdiğinle cima et ki, sevgin zarar görmesin. Zira sevgi sıcak, cima soğuk bir harekettir. Şüphesiz ki soğuk, sıcağı bozar.

Arzunu sevdiğinle de yenemezsen, bari serhoşken cima etme. Zira cima sırasında zihinde bir tad meydana gelir. Eğer zihinde şarabın doğurduğu düşünceler varsa, kişi ne cima ettiğini bilir, ne de lezzetini alır. Ama çaresiz kalırsa mahmur olduğu sırada cima etmeli ki, zevkini anlasın. O da günde bir kere gerek. Kişinin, bulduğunca bunamaması gerek. Yani ele geçirdiğinde iş buymuş demek gerek. Her ele geçirdiğinde cima etmek, hayvanların işidir. Hayvanlar vakitli, vakitsiz nedir bilmezler. Ne zaman ellerine geçir-

seler, yaparlar. Demek ki insan olanın zamanı gözlemesi gerek. Böylece insanla hayvan arasında ne fark olduğu bilinir ve "Bu insandır, bu hayvandır" denir.

Ve ondan sonra: Hizmetkarlar iki türlüdür. Yani karın ve cariyen. Meylin daima bunlardan birine olmasın, yoksa ikisinden biri sana düşman kesilir. Her ikisini beraber gözetirsen, hem karının hem de cariyenin hizmetinden iki kat zevk alırsın.

Cimanın çoğu zararlı olduğu gibi, azı da zararlıdır dedik. Herşeyin orta kararı hoştur. Sıcak günde, sıcak hamamda ve sert soğukta yapılan cima, özellikle yaşlılara büyük zarar verir. İlkbaharda cima çok hoştur ve her bünyeye uygundur. Çünki, ilkbahar ılımlı bir mevsimdir, ılımlı havada çeşmelerde ve pınarlarda su çok olur, alemde hoşluk ve rahatlık artar. Büyük alem böyle olup sular çoğalınca, küçük alem olan bedenimizde kan fazlalaşır ve şehvet de çoğalır. Şehvet arttığında cimâ safalı olur, zarar vermez. Görmez misin ki damarda kan fazlalaştığında kan aldırmak nasıl faydalıdır? Damarlar boş olduğunda kan aldırmak nasıl zararlıysa, belde meni olmadığında yapılan cima neye yarar?

Ve eğer kan aldırmak istersen, çok sıcakta ve çok soğukta aldırma. Kan artarsa, sakinleştirmeye çalış. Uygun şaraplar ve yemekler ye. Miden tok olduğunda daha fazla yeme, usanınca da cima etme.

Yaz olunca avratlara meylet, kışın oğlanlara ki, vücutça sağlam olasın. Zira oğlan teni sıcaktır, yazın iki sıcak bir araya gelirse vücudu bozar. Avrat teni ise soğuktur, kışın iki soğuk vücudu kurutur...".

Bir başka Nasreddin Hoca...

Türk mizah sanatının en eski örneklerinden sayılan Nasreddin Hoca öykülerinin yüzyıllar öncesinden kalan ilk versiyonlarında,

ana tema cinselliktir.

Nasreddin Hoca üzerine çalışan araştırmacılar, ilk dönem öykülerindeki cinselliği halk düşünce ve felsefesinin gerçekçi ve sınırlama konmamış bir ürünü olarak niteliyorlar.

Bu şekilde öykülerin kaydedildiği ve 16. yüzyıldan kaldığı sanılan elyazmalarından biri, Hollanda'nın Groningen Üniversitesi Kitaplığı'nda (Cod. Gron. a g 8) saklanıyor. Yazmada bulunan 75 öyküden bir kısmı, cinsellikle ilgili.

Metin ilk kez, K.R.F. Burill tarafından bilimsel bir dergide, orijinal dili ve bugünün Türkçesi'ne uyarlamasıyla birlikte yayınlanmıştı (Archivum Ottomanicum, Tomus II, Anno 1970). Günümüzde de rahatça anlaşılabilecek bir dille yazılmış olan bu fıkraların bazılarını, çok küçük değişiklikler yaparak veriyoruz:

"...Nasreddin Hoca, bir gün Sivrihisar'da vaaz ederken demiş: "Müslümanlar, bu Sivrihisar'la Karahisar'ın havası birmiş". Dinleyenler, "Neden?" demişler. Hoca, cevap vermiş: "Orada da s.....e t.....m beraberdi, gördüm ki burada da beraber".

*

Nasreddin Hoca, bir gün vaaz ederken demiş: "Müslümanlar, varın Tanrı'ya şükredin ki, g.....ü alınlarınızda yapmamış. Eğer alınlarınızda olsaydı, hergün yüzünüze s.....nız".

*

Nasreddin Hoca bir gün minareyi göstererek "Şuna ne derler?" diye sormuş. Halk, "Şehrin s..i" demiş. Hoca demiş: "Ona uygun g...nüz var mı?".

*

Nasreddin Hoca bir gün, mescide varmış. Tesadüf, kısacık kafta-

nıyla ön safta yer bulmuş. Rüküda ardından t.....rı gözükmüş. Bir herif sıkıca tutmuş. Hoca da imamın t.....rını tutmuş. İmam demiş: "Hey, neylersin" demiş. Hoca da demiş ki: "Neyliyeyim, ben sizi t...k karışma oynar sanırdım".

*

Nasreddin Hoca bir gün yolda giderken, bir alay don yıkayan avrata rastlamış. Avratlar hocayı görünce, a.....ı açmışlar. "Hoca, buna ne derler?" demişler. Hoca da "A.!" demiş. Avratlar, "Hey Hoca, bilemedin! Buna, garipler meşhedi (mezarı) derler" demişler. Hoca gidip s...ni bir eski bez parçasına sarmış, bir yonkucuk (çamaşır yıkama taşı) üstüne koyup gelmiş. Avratlar "Hay Hoca, bu nedir?" demişler. Hoca "Garipler ölüsüdür. Yerine koyalım" demiş. Birisi razı olmuş. Hoca tam yerleştirirken avrat Hoca'nın taşaklarını tutmuş, "Ya bunlar demiş. Hoca da demiş ki: "O garibin oğlancıklarıdır. Makbere (mezara) beraber gelmişlerdir".

*

Nasreddin Hoca'ya bir gün iki avrat gelmiş. Birisi demiş: "Efendi, biz ikimiz bir çanağa bir karanlık yerde işedik. Birimizden sidik, birimizden şirligun (susam yağı) geldi. Hangimizin sidik, hangimizin susam yağı, bilmiyoruz" demiş. Hoca da demiş ki: "O kolay... Gelin, ikinizin de g...ne basayım, hanginizden ki küspe çıkar, yağ onundur...

*

Nasreddin Hoca bir gün başkasının eşeğini s....ken, hayvanın sahibi çıkagelmiş:

- Ne yapıyorsun be?
- Eşeğe bundan hiçbir şey olmaz ama, sen onu kurttan sakla...

*

Nasreddin Hoca, bir herife demiş: "Şu benim eşeğim kâh hırçınlık eder, yürümez. Ne yapayım?" demiş. Herif te demiş: "Ben sana bir ot vereyim, her ne zaman yürümüyor, parmağınla o ottan biraz g...ne tak" demiş. Meğer o ot nişadır imiş. Bir gün Hoca eşeğiyle odundan gelirken eşek yürümemiş. Hemen o ottan biraz g...ne parmağıyla takmış. Eşek g....ün acısıyla öyle gitmiş ki, Hoca ardından yetişememiş. Bakmış ki olmuyor, Hoca da biraz o ottan kendi g...ne parmağıyla takmış. Hoca da g....nün acısıyla öyle gitmiş ki, eve kadar gelmiş. Eşek bakmış ki ev kapısı açık değil, almış yürüyüvermiş. Avrat, eşeğin ardına düşmüş. Hoca demiş ki: "Bre karı, eşeği ko beni tut, yoksa memleketi deldim geçtim" demiş.

*

Nasreddin Hoca'ya bir gün avratı, "Ben gelinceye kadar şu oğlana göz-kulak ol" demiş.

Annesi gidince, oğlan ağlamaya başlamış. Hoca oğlanı dizleri üzerine almış, çocuk Hoca'nın üzerine işeyince Hoca da oğlanın oğlanın kafasına sıçmış. Bu sırada karısı dönmüş:

- Bre deli, nedir bu?

- Bre a...ğını s....ğim! Şu kadarcık oğlanın altında kalır mıyım?

*

Nasreddin Hoca'ya bir gün avratı, "Ben gelinceye kadar şu oğlana göz-kulak ol" demiş.

Annesi gidince, oğlan ağlamaya başlamış. Hoca bakmış ki susmuyor, çocuğun eline s....i vermiş. Bu sırada karısı dönmüş:

- Bre deli, nedir bu?

- Bre a...ğını s....ğim! Eline bıçak vereyim de elini mi kessin?

*

Nasreddin Hoca'ya bir gün avratı, "Ben gelinceye kadar şu oğlanı avut" demiş, gitmiş. Avrat gidince oğlan ağlamış. Hoca bakmış ki olmaz... Bir çanakta yoğurt varmış. S...ne bulaştırmış, oğlana yalatarak uyutmuş. Avratı gelmiş, "Aferin be koca. Şu oğlanı ne güzel uyutmuşsun demiş. Hoca da demiş ki: "Behey a.....nı s....ğim! Ben onu uyutuncaya kadar dokuz s.. yoğurt yedirdim. Eğer sana da yedirsem, sen de uyurdun" demiş.

*

Nasreddin Hoca'nın avratı bir gün boş evde a..na bakmış demiş ki: "Benim devletim ve saadetim a.! Senin yüzünden bunca saadetlere uğradım, kim bilir daha ne saadetlere uğrayacağım"! Derken, Hoca tesadüfen işitmiş. Görmüş ki, hal böyle. Hemen dışarı çıkmış, s...ni açmış, "Beni türlü belalara uğratan hep sensin! Daha kimbilir ne belalara uğratacaksın" diye ağlarken avratı içerden işitmiş, dışarı gelmiş. Görmüş ki Hoca s...ni t.....nı açıp durmaz, ağlar. "Koca, n'oldun?" demiş. Hoca da demiş ki: "Behey a.....nı s....ğim! Ben senin a...nın düğününe gelmedim. Sen benim s....min yasına niçin gelirsin?" demiş...".

Bir Kastamonu paşası...

"...Bedeni geniş, ensesi kalın, kaşları çatık, sakalı gür, üniforması baştan başa sırmayla kaplı, sertin de serti, huysuzun da huysuzudur. Söze "Paşa hazretleri..." diye başlamayanı, edepte kusur edeni, "Yıkın mel'unu" deyip huzurunda falakaya yatırtır. Aşkettiği Osmanlı tokadını yiyen, hemen o anda rahmet-i rahmana kavuşur...".

Tarih kitaplarına göre, Osmanlı paşalarının özellikleri genellikle böyledir...

Ama bütün paşa hazretlerinin bu şekilde olduğu sanılmasın, zira

istisnalarına da rastlanır. Örneğin Koca Ragıp Paşa usta bir şair, üstelik bir şaireye gönül verip gazeller döktürecek kadar içli bir aşıktır. Mahmut Celâleddin Paşa "Sevdiğim, cemalin çünki göremem..." diye başlayan şarkılar besteler, Şeker Ahmet Paşa, elindeki fırçasıyla renklerle oynar. Bir başka Ahmet, şair Ahmet Paşa ise daha da ileri gider, Ali adında bir "delikanlıya" vurulur, "Ayine-i candır ruh-ı zibası Ali'nin / Bu gözle muhal oldu temaşası Ali'nin" yani "Ali'nin güzel yanağı can aynası gibidir. Onu gözle seyretmek mümkün olmuyor" der.

Osmanlı tarihinde bu paşalardan çok daha değişik işler yapmış ve kendi alanında tek sayılan bir başka "şair paşa" var: "Türk Galip" diye anılan Galip Paşa.

Tam adı, Abdülhalim Galip. Anadolu'yu idarî görevlerle uzun yıllar karış karış dolaşmış, halkın yaşamını, özellikle de "cinsel" yaşamını titizlikle gözlemiş, bunu Kastamonu köylülerinin şivesinde yazdığı şiirlerine konu almış, üstelik kalemini cinsellik dışında neredeyse hiç kullanmamış. Galip Paşa'nın şiirleri, işte bu yüzden Türk edebiyat ve erotizm tarihinde "benzersiz" diye niteleniyor ve kendi alanında "tek" olarak tanınıyor.

Hangi yılda doğduğunu bilen yok. Hakkında anlatılanlar, sadece genç yaşta devlet hizmetine girdiği, önce Çengeloğlu Tahir Paşa'ya mühürdarlık yaptığı, Darendeli İzzet Paşa'nın divan kâtibi olduğu, başmabeyinci Hamid Paşa'ya da kâtiplik ettiği, Viranşehir kaymakamlığına ve Ankara defterdarlığına getirildiği, Batum ve Tırnava kaymakamlıklarından sonra Amasya'ya mutasarrıf olarak gönderildiği ve mirimîranlığa kadar yükseldikten sonra, 1876'da Istanbul'da öldüğüyle sınırlı.

Ardında, çok az sayıda yayınlayıp üzerine ne tarih, ne de basıldığı yer kaydını koymadığı, ama büyük bir cesaretle, dönemin hükümdarı Abdülaziz'e ithaf ettiği bir şiir kitabı bırakır. "Mutayyebat-ı

Türkiyye" yani "Türkçe Şakalar". İşte Galip Paşa, bu kitap dolayısıyla "Türk Galip" diye tanınır... "Kaba şiirler" yazmıştır, o dönemde "Türk" demek "kaba" demektir, dolayısıyla da "Türk Galip" unvanı, daha uygundur...

Cinsel şiirler yazmasının nedenini, eski şairlerin işlenecek konu bırakmamalarına ve "bütün meyvelerin yenip, geriye sadece kabukların kalmasına" bağlar. Döneminin Türkçe'yi karalama modasına uyar, "Kaba Türkçe" ile yazdığını söyler, üstelik yazdıklarının ne derece garip olduğunun da bilincindedir:

"Eş'arıma giydirip zamane / Ucube külah-ı Türkiyâne / Meydane çıkıp eday-i nevle / Girdim yine bir destâne", yani "Şiirlerime Türk usulü garip bir külah giydirerek yeni bir tarzda meydana çıktım ve yine bir destana girdim" der, sonra devam eder:

"...Esnay-i mutayyebatta letmezen-i lisan-ı cür'et olan fuhşiyattan dolayı husule gelen seyyiatın avfını deryay-i bî-intihây-i mağfiret-i ilâhiyyeye havale ve ilka ile..."

Paşa, bu tumturaklı cümlesinde kısaca "Bir halttır ettim, Allah beni affetsin..." demektedir.

Kezban ve Himmet...

Galip Paşa'nın şiirlerinde erkeği Kastamonu delikanlısı Himmet, kadını, Kezban temsil eder. Aslında pek "kadın" demez, onun yerine "kancık"ı tercih eder. Şiir uzayıp giderken Paşa bazan bizzat kendisi araya girer, ağanın oğlunu, köy hocasını, emmiyi, yenge kadını da işin içine sokar ve 19. yüzyıl Anadolu'sunun cinsel geleneklerini renkli bir biçimde sergiler. O dönemde "muzır" ne kavram, ne de yasa olarak mevcut olduğundan Türk Galip herşeyi apaçık, kelimesi kelimesine, hiç çekinmeden yazar.

Paşa'ya göre Himmet, tek bir şey düşünmektedir: Kezban'a sahip olabilmeyi... Ama gözü yine Kezban'da olan bir başkası daha

vardır ve kızı Himmet'le birlikte görünce, Paşa'nın deyimiyle "ayı gibi böğürür", sonra da bir gazele konu olur...

Aşağıda yeralan şiirlerde geçen "Kastamonu'ya özel" kelimelerin karşılıkları, her şiirin sonunda gösterildi. "Dadu" (tadı), "gazuk" (kazık), "yavlarurun" (yalvarırım) "yurmuk" (yumruk), "öyke" (öfke) gibi o yöre telaffuzuyla yazılmış sözcükler ise, bazı yerlerde veznin bozulmasına rağmen, günümüz söyleyişine uyarlandı. Metinde, yerel lehceyle olan ve eski harflerle yazılmalarından sonra, içinden çıkılması daha da güçleşen, bu yüzden okuyamadığımız bazı kelimeler çıktı. Bunlar, soru işaretleriyle gösterildi.

Kancık eline her ne zaman geçse y.... bas
Ürkütme, mülâyim söz ile okşayarak bas

Birdenbire eşşekcesine dikme y....ı
Önce kıçına, karnına sayhallayarak bas.

Gel tatlı kadın gel bir koyalım diye yalvar
Tutmazsa sözün sonra güzelce bi dayak bas

A.dan usanıp ta y.....n kalkmaz olursa
Tut kösleye ??? varınca t.... bas

Galip sana benden öğüd olsun iyi dinle
Kancık eline her ne zaman geçse y.... bas

(Kancık: kadın; sayhallamak: sürtüştürmek; kösle: bilcyi).

*

Meclise gelip Kezban'ı Himmet ile gördü
Cinlendi teres ayı gibi amma böğürdü
Dikti göğe kaffasını köppek gibi ürdü
Cinlendi teres ayı gibi amma böğürdü

Köyde fakının üstüne sırtlan gibi saldım
Dört şaplak atıp yüzde guruş cermesin aldım

Sonra kanadından yapışıp hem yere saldım
Cinlendi teres ayyı gibi amma böğürdü

Ak cinnu kızıl cinnuyu eşşek gibi attık
Etten çomağı karna şagu sonra dayattık
Bir kızla göğüs göğse sabaha kadar yattık
Cinlendi teres ayyı gibi amma böğürdü

Gökçen kadının aldatarak gönlünü ettim
Ondan geri kattım önüme dağa ileştim
Çaldım y....ı kahbeye güm güm gümülettim
Cinlendi teres ayyı gibi amma böğürdü

(Cinlendi: kızdı; ayyı: ayı; ürdü: uludu, havladı; fakı: köy imamı; cerme: cereme, ceza; ak cinnu: rakı; kızıl cinnu: şarap; etten çomak: erkeklik aleti; gökçen kadın: güzel kadın)

*

Çam mıdır bu dikilir taş mı ne çirkin bi y...k
Bunu oğlan yiyemez, belki yutar kız kısırak

Yırtarım ağzını hem de keserim kulağını
Sen mi kaldın bana çürlü diyecek hey oturak?

Kalkan öfkeyle kuzum sonra zararla oturur
Boşama kancığın a..ı, sözümü tut bana bak

Burda dursam ben uşaklarla yavuz eğleşirim
Gitmesem geç kalırım ah ne diyon, yollar ırak

Köylü kancıklarını bir dama Galip dikeriz
Cıscıbıldak soyarız deh ederiz çala y...k

(Kız kısırak: dişi kısrak; çürlü: hasta; oturak: yaşlı fahişe; kancık: kadın; uşak: genç delikanlı; ne diyon: ne diyorsun).

*

Durup durup bana haksız ulaşma,hey deyyus
Tazı gibi yamacımda dolaşma hey deyyus

Karın kızın imeceyle s....se el s...sin
Bana da s.. diye her gün bulaşma hey deyyus

Ben istemem seni, kaç git, bana bokun bulaşır
Yılık köpek gibi ayrık yanaşma hey deyyus
Varır derim seni ben Galib'e, diker hapise
O komşu kızcağızına sataşma hey deyyus

(İmeceyle: el birliğiyle; yılık köpek: erkeğini arayan kızgın dişi köpek).

*

Kancıkları köyün gelin almaya vardılar
Def-dümbelekle yolda kıyamet kopardılar

Gammazlık eylemiş diye fakının oğlu Receb'i
Urganla sımsıkı ağaca iyice sardılar

Sidik zoruna uğramış oğlan s....meden
Ölçüm tutup y.....nı baltayla yardılar

Peşkeş çekiyo valiye müftü bizi diye
Hep ak sakallısı köyün ona kabardılar

Köyden çıkınca köylü davullarla karşıya
Erken y...ğı denli uşaklar kabardılar

(Kancık: kadın; fakı: köy hocası; sidik zoru: belsoğukluğu; ölçüm: doktor; erken: bekâr).

*

Paşa, aşağıdaki gazelinde, Kastamonu'nun gerdek geleneğini saf ve samimi bir şekilde anlatmaktadır. Önce yatsı namazı kılınır, bal şerbetleri ve rakılar içilir, köçekler davul refakatinde oynar ve damat yumruklar altında zifaf odasına sokulur.

Akşam odada çokluk ile yatsıyı kıldık
Yumruk yiyerek gerdeğe güç halle dikildik

Bal şerbeti geldi, bir buduc ortaya kondu
Çepçevresine gökçe sinek denli yığıldık

Başladı köçekler oyuna, çaldı davullar
Akcinnu yutup gakşek olup heyde yıkıldık

Ahret sorusundan da yamanmış aman emmi
Çekti bizi sorguya kadı eyce sıkıldık

Taktı bu gece sorguya Galib beni Kezban
A.la g.. arasında t...k denli kısıldık

(Çokluk ile: cemaatle; buduc: kap; gökçe sinek: su sineği; akcinnu: rakı; gakşek: serhoş).

*

Geldim Anuş yanına, iyilik eyle bana
Yalvarırım çok sana, tatlı kadın merhaba!

Gel bilece yatalım, yağı bala katalım
Şalvarımız atalım, tatlı kadın merhaba!

Bunu yalan belleme, çıktı öfke kelleme
Gayri bokun elleme, tatlı kadın merhaba!

A...ğızın han mıdır, çevresi orman mıdır
Issı bi külhan mıdır, tatlı kadın merhaba!

Engel ile gitme gel, bağrımı kan etme gel
Galib'in incitme gel, tatlı kadın merhaba!

(Anuş: Ayşe; bilece: beraberce; bi: bir; külhan: hamam ocağı; engel: başkaları).

*

Kancıkların oflazlarını dama kapattık
Sonra boğalar denli kızıştık y...k attık

Hep kol kola taktık karı kız çok hora teptik
Hal kalmadı kökten yorulup şırk-ı tere battık

Döngelliğe köylüyle varıp iyce doyunduk
Kıycığna gelip sonra çabuk uykuya yattık

Sel bastı köyü evlerimiz hep deniz oldu
Çıktık damın üstünde yuvaklar yuvalattık
Bir kızla bir oflaz güzeli gerdeğe koyduk
Galib bu gece biz balı gayri yağa kattık

(Oflaz: en iyi; kokden: hepimiz; döngel: muşmula; kıycığına: kenarına)

*

Kezban yanağın kıpkızıl sanki bi elma
Eğleşme bana hap gibi billah yutarım ha

Kenger domalan ??? oflaz katık amma
Göt lokmasına hiç de bi aş var mı ???

Keklik eti de bak yenecek şey midir hey Türk
Oflaz ??? gözüm ondan koca manda

Hayr ister isen yaz sıcağında su ulaştır
Tak boynuna yavrum koca musluklu bi kırba

Çamlar yeşerir köylü çıkar hep alayıyla
Soymuk yemesi çok hoş olur dağda baharda

Korkutma kadın kızcağızı yapçenc okşa
Kızgın boğa denli yaranıp üstüne salma

Ettiklerini köylü bilir hep senin oğlan
Meclise varıp andiçip ayrık babal olma

Galip koşuda geç kiziri öğdülü kap ye
Oğlum irazaleti gözet hiç geri kalma

(Kenger: eşek dikeni otu; oflaz: en iyi; göt lokması: yumurta; yapçene: yavaşça; kizir: köy hizmetkârı; ögdül:ödül; irezalet: rezalet)

*

Acugul kükreyişin bana açıktan açığa
Kaçar ussum tünerim ben de kayıktan kayığa
Öyle bir koşma oğarttım ki adam hayran olur
Gezer artık bu deyiş gayri aşıktan aşığa

Köylü çapkınlarile lâflanayım dersen eger
Geçer oğlan g...ün elbette kazıktan kazığa

Bana gakşek diye akşam ne direndin vermedün
Yürü sıktut g..ünü gayrı ayıktan ayığa

Dinelirse y....ım dünyayı görmem Galib
G.t diye saldırırım dağda yarıkdan yarığa

(Acugul: deniz; oğarttım: yaptım; gakşek: serhoş; dinelirse: kalkarsa)

*

Dünügün söylerim ey kahpe teres işte sana
Lâf çalıp kendini eşşek gibi s.....ıme bana

Goca dombayı ??? oğarırken gördüm
Derim elbette varır da karına kaynanana

Hıre çür hem de ne pis bi koca bortul kişisin
Sikdügit ben sana varmam ev önünde uluma

Yoktu Kastamonu'da karşılığın der bir âşık
Ama değmez mi boğuşma bi çanak kahve caba

Herbirinde nice dev kuvveti vardır Galip
Sakınıp bakma kötü gözle aman kaç sırığa

(Dünügün: her zaman; oğarmak: yapmak; hıre: zayıf;

çür: hasta; sırığa: hamallığa)

*

Baldan ziyade tatlı var mı gel deme Himmet
Baldan da şekerden de s...ş tatlıdır elbet

Elleştiğin a...n ??? belki bi bok yer
Eyleşme bana kendini s.....me be var get
Hammal sırığından yoğunun yer de ses etmez
Kastamonu uşağında kuzum vardı bu gayret

G.t g.t deyip ??? kizir öyle gebermiş
Oğlan güzel olmuş diyelim ??? rahmet

Kezban yanına gelse ??? carttan osursa
Mis gibi kokar burnuna oğlan senin elbet

Bir kerrecik Kezban dudağın ??? ah
Galip benim ağzımda vardır halen o lezzet

(Elleşmek: şakalaşmak; yoğun: kalın; kizir: köy hizmetkârı)

*

Pek ??? y.....m su koyun bir iki kaç
??? şalvarını yenge kadın a.....n aç

Böyle pis sevgiyi ömrümde gözüm görmemişim
Taç yapıp kâh başına kâh g...ne etme tıkaç

Sen geçersen bu Kamışlı Geçidi'nden hey oğul
Paraya karşılık elbet alırım bir g.. baç

G..ünü şöyle bir açsan da dinelsen dursan
Yanaşıp ben de bir aygır gibi öpsem març març

Kezban'a ıscağın oldu kutu bulmuş Galip
Köyde durma s...r âyân anan Istanbul'a kaç

(Kaç: kap; dinelsen: kalksan; kutu: kadının cinsel organı; âyân: ileri gelen kişi, yönetici)

*

Kuzum ak cinnuyu eşşek gibi yuttum bu sabah
Kezban'ın kutusunu tavşan gibi tuttum bu sabah

Sokulunca bana cilveyle o nazlı kadınım
Ne yapıp neylediğim kökten unuttum bu sabah

Dinelip oldum hamallar sırığından da yoğun
Kellesinde domuzun testi durdurdum bu sabah

Hep gören köylü kadınlarının ussu kaçtı
S..in üstünde ??? kuruttum bu sabah

Kabahatsiz bana âyân kakıyınca Galip
Sönerek bokluğa çıktım da suruttum bu sabah

(ak cinnu: rakı; dinelip: kalkıp; suruttum: yüzümü ekşittim)

*

Kezbanla kuzum elleşerek iyice yarandık
Sürdük y....ı karna şagu tatlıya bandık

Çaldı sopayı cermeye kesdi bizi kökten
Âyân domuzun köycek elinden ağa yandık

Biz Başkale'de ah bu kış kara boğuluk
Kırk gün ayılar denli hep inlerde kapandık

Girdik sırığa yük taşıdık gümrük önünden
Artık deme gitsin kuruşu çokça kazandık

Hiç kalmadı Galip sılaya gitmeye harçlık
Gakşeklikile kekremsi suya amma dayandık

(Yarandık: isteklendik; cerme: cereme, ceza; girdik sırığa: hamallık ettik; kekremsi su: içki) *

Bak sevdiceğim Kezban'ın on dört yaşı vardır
Kuzgunî siyah benleri hem de kaşı vardır

Gerdanlığını boynuna takmış mavi boncuk
Kan kırmızı parmakta yüzüğün taşı vardır

Han denli açıktır kapısı ??? ağanın
Dünya yese bitmez bereketli aşı vardır

Hiç böyle konuk dertlisi yoktur bu şehirde
Ekmek yer evinde katı çok oynaşı vardır

Bir top bezi sarmış koca bir püskül oğarmış
Galip kizirin kubbe kadar bir başı vardır

(Oğarmış: yapmıp; kizir: köy hizmetkârı; oynaş: dost;

*

Girdim sırığa çok sarı altın kazandım oh
Zenginleyince kekre suya pek dadandım oh

Koydum bi hızla hem de kanırtıp o....tum
Bir ıssı a.lı kancığa akşam yamandım oh

Pambuk tulumu denli yatınca kız altıma
Boylu boyunca üstüne düştüm abandım oh

Attım tumanı sıyrayarak çıktım üstüne
Keyfimce bir s....cik atıp amma kandım oh

Kezban gelip de çaldı Galip bi bal ağzıma
Sünnet eniği denli yalandan yalandım oh

(Sırığa girmek: hamallık yapmak; kekre su: içki; kanırtıp: bağırtıp; pambuk: pamuk; tumnan: don; enik: küçük çocuk)

*

Gel a kaltak şu y.....m eline al da bi tut
Hırslanırsan kocaman kol kabağı denli ???

S.....p işte ikimiz de cenibet olduk
Kazanı koy ocağa durmayalım pis su ısıt

Varırım çarşıya sana çeki çenber alırım
Kanlı pis bezlerini koyma başına gayri sıput

Ala kaftanları giy karşıma çık da bi dolan
Zilleri tak ??? şöyle köçek denli kırıt

Arkadaşlarla güzelce doyunurduk Galip
Bulgur aşıyla yemekte bi kazan olsa yoğurt

(Cenibet: cenabet; çeki çenber: kadınların başlarına sardıkları çevre; sıput: fırlat, at; ala: renkli; doyunurduk: doyardık)

"ZÜĞÜRTLÜK" GAZELİ

Köycek bize kardeş duman attırdı züğürtlük,
Kökten pılıyı pırtıyı sattırdı züğürtlük!

Sarraflar inanmaz esnaflar söze kanmaz,
Çok kimseyi kahr ile zıbarttırdı züğürtlük...

Çanlardı çenem zengin iken çan gibi amma,
Şimdi dayı ağzımı kapattırdı züğürtlük.

???
Dünyayı biri birine kattırdı züğürtlük

Bakkal, kasap, ekmekçi, sokakta beni gözler,
Taşra çıkamam, damda kapattırdı züğürtlük.

Kurtara çalap, alayımız kastı kavurdu,
Mal koymadı herkeste, top attırdı züğürtlük.

Galip ne öküz kaldı, ne dombay, ne bir eşşek,
Kökten pılıyı pırtıyı sattırdı züğürtlük...

(Taşra: dışarı; Çalap: Allah; dombay: manda)

Kulamparalarla zamparaların savaşı...

Osmanlı döneminde yazılan ve cinsellikten en serbest biçimde sözeden kitaplardan biri de, "Dafiu'l-Gumum ve Rafiu'l-Humûm", Yani, "Gamları Defeden ve Kaygıları Kaldıran Kitap".

Yazarı, Gazalî. Asıl adı Mehmed ama döneminde "Deli Birader" diye anılmış. Böyle adlandırılmasının sebebi, bir şiirinde "Mecnun belâ çölünü baştan başa geçip gam dolu evime geldi, "Ne bu halin birader?" diye sordu" demesi.

1466'da Bursa'da doğmuş. Medresede okumuş, döneminin en büyük din bilginlerinden kabul edilen Fahreddin-i Acemî'den ders almış, Bursa'da Bayezidpaşa Medresesi'nde hocalık yapmış. Sonra sıkılmış, Sultan Bayezid'in Manisa'da valilik yapan ve şehzadeler arasında en bilgini olarak tanınan oğlu Korkud'un maiyetine girmek istemiş... Kalkıp Manisa'ya gitmiş... Önce şehzadenin en yakınlarından Piyale Bey'e bende olmuş, zamanla Korkud'un maiyetine katılmış.

Yavuz Selim'in işbaşına geçip kardeşi Korkud'u idam ettirmesinden sonra, Bursa yakınlarındaki Geyiklibaba Türbesi'nde şeyhlik yapmaya başlamış. Burada söylediği "Ey sevgili! Ahu gözlü sevgililerin her an hayalini çekmekten, geyikli babaya döndük" beyti, devletin seçkin tabakasında ağızdan ağıza dolaşıyormuş. Derken buradan da sıkılmış, Sivrihisar'da müderrislik yapmış, oradan Akşehir'e geçip elli akçe aylıkla ders vermeye başlamış. Sivrihisar'dan niçin ayrıldığını soranlara, "Yer sivri olduğundan, huzur bulamadım" diyormuş.

Sonra Istanbul'a gelmiş, Beşiktaş'ta bir hamam açmış. Artık hamamdaki cümbüşler, Gazali'nin delikanlılarla âlemleri bütün Istanbul'un dilindeymiş. Dedikodular öylesine artmış ki, halk dayanamamış, gidip hamamı Gazali'nin başına yıkmış... Istanbul'da barına-

mayacağını anlayan şair, gidip Mekke'ye yerleşmiş... Orada bir sohbet sırasında dostlarına "Ben artık bu dünyadan gidiyorum" demiş, birkaç dakika sonra, gerçekten de ölmüş. Yıllardan 1535'miş. Din bilgini olduğu için, cenaze namazını Kâbe'de kılmışlar, Harem-i Şerif'in yakınına gömmüşler.

Edebiyat tarihçileri, Gazalînin şiirde döneminin usta şairlerine erişemediğini ama tarih düşürmede ve özellikle hicivde, o zamanın en iyisi olduğunu söylüyorlar...

Şehzade Korkud'a ithaf ettiği ünlü eseri "Gamları Defeden ve Kaygıları Kaldıran Kitap", yedi fasıldan meydana geliyor ve fihristi şöyle:

Birinci fasıl: Nikâhlı kadınların faziletlerini yazar, cinsel ilişkinin faydalarını bildirir.

İkinci fasıl: Kulampara dostların ve zanpara biraderlerin arasında olan tartışmayı anlatır.

Üçüncü fasıl: Servi boylu erkek çocukların ve lâle yanaklı dilberlerin sohbetlerinin hoşluğuna işarettir.

Dördüncü fasıl: Gümüş bedenli kadınlarla ve gümüş tenli genç kızlarla cinsel ilişkide bulunmanın zevkini anlatır.

Beşinci fasıl: Sabuna, ruyada boşalmaya ve hayvanlarla ilişkiye ait sözleri bildirir.

Altıncı fasıl: Rencûrların (iyi huylu olmayanların) ve muhannislerin (pasif eşcinsel erkeklerin) pis hallerini gözler önüne koyar.

Yedinci fasıl: Kıptîlerin (çingenelerin) yoldaşlıklarını ortaya çıkartır.

Aşağıda din adamı, şair ve hamamcı Gazalî'nin en ünlü eseri "Dafiu'l-Gumûm"un ikinci bölümü yeralıyor...

"DAFİU'L-GUMÛM VE RAFİU'L-HUMÛM"DAN
(Gamları Defeden ve Kaygıları Kaldıran Kitap)
(Istanbul Üniversitesi Küt., TY 9659)

"2. FASIL: ...Gulampâre yârânların (dostların, sevgililerin) ve zenpâre biraderlerin mabeyninde (arasında) olan münazaratı (tartışmayı) ve mefâhiratı (övünmeleri) tafsil ve tasvir eyler (açıklar ve anlatır).

Zenpâre, mahbubeler musahabetinden (kadınlar sohbetinden) hazzedip (zevk alıp) mahbublar mücamaatın menedip (erkeklerle cinsel ilişkiyi yasaklayıp) gulampârelere serzeniş ve tevbih ederler (sitem edip kınarlar) ki, "Ey ağızları tadını ve nefisleri murâdını bilmez derdmendler (dertliler) ve iyiden yanlıyı (iyi olanı) farketmez biçareler!. Niçin ş'ol (şu) zerdali boylu, yumuşak Beypazarı kavunu gibi tatlılığından iki şakk (parça) olmuş garaimi koyup ol mâden-i necâset (pislik madeni) ve menba-i habaset (kötülük kaynağı) ve bais-i kabahat (suç sebebi) dedikleri murdara uyup şöyle yüz karalığın kılarsınız" deyu (diye) yakındığıylan (yakınıp) hitablar ve itablar kılıb nâmeler (mektuplar) ve kitaplar gönderdiler.

Gulampâre yârânlar , zenpârelerin bu tâ'nını (kınamasını) işidib "Göt gibi azîz ve nefîs ve bir nesne (birşey) var mıdır" deyip dil uzattıklarına gayet ile (çok) incinib dağda ve taşda ve kuruda ve yaşda ve köyde ve şehirde ne kadar gulampâre var ise cem' olub (toplanıp) s..den alemler kaldırıp ve g..den nakkareler (trampeti andırır küçük, vurmalı bir çalgı) çalıp "Varalım şu zenpârelerin başına a. gibi kik (geniş) dünyayı göt gibi dar ve başların kesip a. kapısında t.... gibi berdar edelim (asalım)" deyüp divane oldular.

Zenpârelere bu haber vasıl olıcak (bu haber ulaşınca), onlar dahi zenançe (kız işi) kaftancıklar giyip ve ibrişim kuşaklar kuşanıp ve kıvracık kırcık ve ucu tellice saçaklar sarınıp ve destmalcikler takınıp şah, paşazade, hanzade, kadıncık kızı gibi düzünüp koşunup bir yere cem' olup (toplanıp) fikirlerin (fikirlerini) bunun üzerine mukarrer kılıp (kararlaştırıp) dediler ki:

"Gulampârelerin kavli (sözü) kutlu, avâzeleri (sesleri) heybetlû, cümbüşleri merdane (eğlenceleri erkekçe) ve direnişleri pehlivânedir. Zira onlar kûh-ı billûrun (billur dağ) gibi yaylakda perverde olmuştur (beslenmiştir). Bizim dut keser gibi yerde oturmadan benzimizde tendürüstlük (sağlık) yerine zaiflik (zayıflık) ve süstlük (tebellik) âriz olmuştur. Biz onlar ile mukabele ve mukavemet etmek (bizim onlara karşılık verip karşıkoymamız) kabil değildir. Hemân (hemen) çaresi budur ki, "Sizinle mukatele (savaş) ve mücadele etmekden safamız yoktur ("istemiyoruz", "zevk almıyoruz" anlamında). Amma gelin münazara ve muhavere edelim (tartışıp konuşalım), her birimiz medhini delillc isbat etsin (övündüğü konuda haklı olduğunu kanıtlasın), her kimin kelimatında (sözlerinde) kuvvet ve istikamet ziyade olursa (güç ve yöneliş fazlaysa), hükm-ü galebe ona müteallik olup (galibiyet kararı onun için verilsin) canibinde niza' mürtefi' olsun (anlaşmazlık ortadan kalksın)" deyu el ağız bir eyleyip bu resme tedbir eylediler ("bu şekilde bir çözüm önerdiler" anlamında).

Birkaç günden ("birkaç gün sonra" anlamında) gulampâreler askeri erişip saflar ve alaylar bağlayıp durdular. Zenpârelcr bu hali gördüler ve bildiler, can başlarına sıçrayıp söyledikleri söze peşiman (pişman) oldular. Ahıren, (sonra) içlerinden bir cihan-dîde (dünya görmüş) vc belâdan vc doksan dokuz kazadan arta kalmış, kesret-i zinadan (zina çokluğundan) gönlü kararmış vc a. havasından benzi sararmış, çok çalışmaktan beli bükülmüş bir pîr (yaşlı),

başında külâh-ı kes (şarap dolu bardaktan yapılmış külâh), elinde âsây-i kîr (erkeklik organından âsâ), ayak üzre durup ve bülend-âvâz (yüksek ses) ile çağırıp ayıttı (dedi) ki, "Ey gulampâreler, iki cihanda yüzü kareler ve âvâreler. Hadd-ü insaftan (insaf derecesinden) teâdî (çıkmak) ve tecavüz etmek râh-ı delâlete (sapkınlık yoluna) ve tarîk-i cehâlete (cahillik yoluna) düşüp gitmek, hakkı koyup bâtıla uymak, s..leri boklara mâlâmâl olmuş (dolmuş) g..lere koymak ne demektir?

Şiir:

"Var iken dünyada zîbâ ve lâtif a.
Kişi g.. s....k gayet bok yemekdir
Var iken billâhi yağ, parmağını
Boka bandırmak âdem ne demekdir?"

Gulampâreler bu haberi gûş kılıp (duyup) deryayı muhit (etrafı çevreleyen deniz) gibi hurûş ve cûş edüp (coşup kaynayıp) hemen ol dem (o an) dilediler kim (ki), hücum edip zenpâreleri t...k zarbıyle (vuruşuyla) helâk edeler ve s.. nîzeleri (mızrakları) ile sînelerin (göğüslerin) çâk edeler (yırtalar)

Şeytan aleyhilânc (Allah ona lânet etsin) bu haberi görüp ayak üzre kalkıp bir eline bir âsâ ve bir eline tesbih alıp ş'ol (şu) komşuluk ("komşu" yerine) a.ı s.....ten yüzü kara olmuş merdümek (mercimek) sofusu gibi bir azîz şeyh olup çıka geldi, iki askerin mabeyninde (arasında) durdu..."

(Gazali, buradan sonra, kulamparalarla zanparaların karşılıklı tartışmalarını, her bir güruhun kendi "mesleğini" nasıl övdüğünü, şeytanın ortalığı nasıl kızıştırdığını anlatıyor... Aşağıda, bu bölümlere yer vermeden, faslın taraflar arasında ne şekilde bir uzlaşmaya varıldığından bahseden son kısmını naklediyoruz)

"...Şeytan alcyhilâne (Allah ona lânet etsin) çıkıp gelip bunların

arasına seccade-i sulh (barış seccadesi) deyu (diye) bir s...şhane hasırın saldı, geçip üstüne oturdu, zenpâreleri ve gulampâreleri önüne getirdi, bunları ayıttı (dedi) ki:

"Ey gözümün nuru gulampâreler ve ey gönlümün süruru (sevinci) zenpâreler. Kiminiz bakıyye-i kavm-i Lût (Lût kavminden artakalan) ve kiminiz bende-i nesl-i Kabil (Adem peygamberin oğullarından Kabil'in soyundan gelenler). Bana yar-ı yoldaş (yar ve yoldaş) olmaya sizden gayrı kim kabil? Gelin siz ceng ve cidâl (savaş) etmen (etmeyin) ve beni şuride-hâl etmen (perişan etmeyin)" deyu her birine nasayih-i pür fasayih (güzel sözlerle dolu nasihatler) söyleyib bulduğu pohu (boku) yiyip âhıren (sonra) "sulh hayırdır" diyip bunları sulha davet edip kadı oldu.

Zenpâreler can ve gönülden buna razı oldu. Amma gulampâreler "Madem ki bu zenpârelerden bize bir nesne hasıl olmaz, bunlar bu murâda vâsıl olmaz (ermez)"dediler. Pes (o zaman) şeytan aleyhilâne (Allah ona lânet etsin) bu sözü kabul eyleyip zenpârelere söyleyip bu kavli (sözü) bunun üzerine bağladılar kim (şöyle karar verdiler ki), zinadan ne kadar evlâd hasıl oldu ise, gulampârelere vâsıl ola ("verile" anlamında) ve her ne muradları var ise göreler (ne isterlerse yapalar). Gulamparler bu sözü işidip kail oldular, (kabul ettiler), taze g..ler s..meye mail (istekli) oldular. S..ten kalem ve g..ten divat (eskiden belde taşınan, yazı yazmak için kalem ve mürekkebin konulduğu alet; divit) getirip kalem divata bastırdılar. Boku meni ile ezdiler yani mürekkep düzdüler ("yaptılar" anlamında), bir tuman (don) içine yazdılar. Madem ki zenpâreler g..e dil ızadıp itale-i lisan etmeyeler (söz atmıyorlar),, gulampâreler onları t...k zarbıyla (vuruşuyla) ve s.. zahmı (yarası) ile mecruh edip (yaralayıp) incitmeycler. Ş'ol (şu) şartla kim (ki), zinadan hasıl olan zina püserleri (oğlanları) zina dilberleri cem' edip (toplayıp) cima talim edip (öğretip) andan ("ondan sonra" anlamında) gulampârelere

temlik edeler (mal olarak vereler).

Çün ahidname (anlaşma) tamam oldu, zenpârelerin yüzü kara ve başı aşağa ve oğlanların g..ü s..e ve t.....a olup herbiri bed-nâm (kötüğisimli) ve rusvây-ı âm (dünyanın rezili) oldular, neye uğradıklarını bildiler, kuyruk göte kısıp yildiler (hızla yürüdüler). Gulampâreler safalar kesbedip (alıp) huzurlar sürdüler, g.t dümbeleklerin çala çala ve s.k alemlerin sala sala feth-u zafer birle (zafer ve fetih ile) yerli yerine gittiler.

Şiir:

Sürur ile döndü gulampâreler
Gam ile helâk oldu zenpâreler
Koyup oğlanı her kim zenpâre ola
Bu denlû belâlar ona az ola
G..ü terk idüp her kim ki s...e a.
Yeridir olursa rusvây-ı âm...".

Dine uygun birleşme...

Cinselliğin, sözlü ve yazılı edebiyatta böylesine eski geçmişe sahip olduğu bir ortamda, halk için yazılmış dinî metinlerin de bundan nasibini almaması imkansız...

İşte bu metinlerden biri, Elhâc Mustafa Rakım'ın "Mürşid-i Müteehhilîn", yani "Evlileri İrşad Kitabı". Istanbul'da, 1872 yılında, Mercan yokuşundaki Pastırmacı hanında, İbrahim Efendi'nin "himmetiyle" bastırılmış...

Hacı Mustafa, evliliğin "dinî" bir konu olduğunu, dolayısıyla her aşamasında İslamî kuralla uyulması gerektiğini söylüyor... Mesela nişan nasıl olacak, nikâh ne şekilde kıyılacak, kına gelinin hangi parmağına nereden başlayarak sürülecek, gerdeğe hangi elbiselerle girilecek, malûm işler yapılırken hangi dualar okunacak, kitapta

hepsi var... Hatta, ceninin oluşması sırasında devreye giren meleklerin konuşmalarına kadar...

"Mürşid-i Müteehhilîn", dokuz bölüm:

Birinci bölümde nikah konusu; ikincide nikahın faydaları; üçüncüde nikahtan kaynaklanan gariplikler; dördüncüde nikah akdinin yapılması, çocuğun yaratılma şekli ve hangi kadınların nikaha lâyık olup hangisinin olmadığı; beşincide nikah konusunda hayırlı ve hayırsız erkekler; altıncıda kadının erkek üzerindeki hakkı; yedincide erkeğin kadın üzerindeki hakkı; sekizincide düğünün, cimanın, zifafın usulüyle çocuğun yaratılması, erkek, kız veya ikiz olup anaya yahut babaya benzemesinin sebepleri; dokuzuncuda doğurmanın usulü ve çocuğun ana-baba üzerindeki hakkı; onuncuda çocuğun ana-babaya karşı vazifeleri anlatılıyor.

Aşağıda, kitabın giriş kısmıyla cinsel ilişkinin yönteminden ve çocuğun yaratılma sürecinden bahseden sekizinci bölümü yeralıyor. Metinde geçen Arapça duaları Türkçe'ye çevirdik ve metne ara başlıkları ilave ettik.

MÜRŞİD-İ MÜTEEHİLİN
(Evlileri İrşad Kitabı)

Vakta ki zemane hatunları (bu zamanın kadınları) libas-ı fahire ile ziynet edip (değerli elbiselerle süslenip) ve sokaklarda ve sahralarda gezerler ve tenhada ettiklerini oralarda işlerler. Hâşâ (Allah'a sığınırım) bunların halinden.

Ve nâs (insanlar) yanında incilerini bezerler, ricaller (erkekler) meyl eylesin deyu (diye). Ve günlerde oynarlar, hak teâlânın azabına giriftar olurlar ("Allah'ın azabına uğrayacaklardır" anlamında). Ve nâs (insanlar) önünde hamamlara çıkarlar, tefahür ederler (övü-

nürler). Şüphe yok ki, onlar maymun ve hınzır (domuz) gibi haşrolurlar (kıyamet gününde yaratılırlar). Bunların erlerine bir ehl-i din (din ehli) nasihat etse, bu va îze hakaretler eylerler. Zira bu kimseler, hatunlarının bu meclislerde gezmeleri ile iftihar ederler. Zira bu kimseler dünyada şeytanın karındaşlarıdır. Bu kimselerden gayret kalkmıştır ve sakallarını avratlarının ellerine vermişlerdir. Bunlar dinlerini avratlarının rızasına vaz' ettiler ("verdiler" anlamında). Bunlar fâsik (sapkınlar) zümresinden oldular.

Heyhât, heyhât... Din hangi mahalde kaldı? Hudaya sığındık bu taifeden. Hak teâlâ affeyleye.

Böyle olunca ben murad ettim (istedim), bunun ahvalini (hallerini) beyan etmek bu risalede. Ve bunda nikâhın âdâbını (usullerini) ve buna müteallik ahval (durumlar) ve zina ne gûnâ (ne şekilde) olur?

Bundan sonra kalbim bana dedi: "Bu zamane ehli (bu devirde yaşayanlar) sana ve senin hakkında hezeyan söylerler (saçma sözler, hakaretler ederler). Zira onların yanında lâşe (leş) yemek nasihat dinlemekten muhabbetlidir (daha sevilir, tercih edilir)".

Ben dahi kalbime dedim ki: "Ya kalbim!... Korkma. Hayırlısını acele eyle (hayır işlemekte acele et). Halk ne derse desin". Sonra, bu risalenin tasnifine (yazılmasına) Allah-u teâlânın tevfikiyle (yardımıyla) başladım...

SEKİZİNCİ FASIL, DÜĞÜN ETMENİN ADABI (usulü, töresi) BEYANINDADIR: Menkûhası yanına ne güna dahil olması (nikahlı karısının yanına nasıl gelmesi) ve cimanın adabı (cinsel ilişkinin kurallara) ve hatunların uşak kalması (çocuk yapması) ve meni ne güna (ne şekilde) vaki olur ve evlat ne keyfiyette halkolur (yaratılır) ve bazı eğri-büğrü olması nedendir ve bazı evlat ("evladın" anlamında) baba tarafına çekmesi ve erkek veyahut dişi olması nedendir, beyan olunur.

AMMA DÜĞÜN ETMENİN ADABI: Düğünü âşikâre ede (açıkça yapa) ve def vesair sazlar çaldırmaya. Eğer çaldırırsa, mekruhtur (dini bakımdan uygun değildir). Rivayet olundu ki, düğünde az-çok ıt'am-ı taam etmek (yemekler yemek), sünnettir. Hatta Resul aleyhisselâm zifafında buğday kavurması ve hurma ile ıt'am etti (yemek yedi). Mü'min, düğününe ağyar (yabancılar) ve fukaraları davet eylesin. Böyle olursa, cennet taamı (yemekleri) yemeklere karışır. Ve düğüne gelenler güveye "Mübarek ola. Beyninizi (aranızı) Hakteâlâ hayırla cem' eyleye (birleştire)" diye. Ve düğün taamı bazılar indinde (bazılarına göre) zifaftan sonra ve bazılar nikah vaktinde ve bazılar ikisindedir dediler.

AMMA ZİFAF OLAN HATUNA MÜTEALLİK EDEPLER (Evlenen kadının uyması gereken kurallar): Kokulu yağ sürüne ve iyice esvaplar (elbiseler) giye ve iki rekât namaz kıla.

Er ve hatun bu duayı okuya:

"Yarabbi. Bana karımdan, karıma benden rızık ihsan et. Birleşmemiz hayırlıysa bizi birleştir".

Amma sünnet-i şerifedendir (peygamberin yaptığı işlerdendir) ki, gelinin ayaklarını bir pâk (temiz) çanakta yıkaya ve evin etrafına serpe, bereket hasıl olur. Gelini kınalayalar ve zülüflerini (saçlarını) tarayalar ve ıtırlayalar (kokular süreler) ve cimadan sonra bir haftaya değin geline sirkeli ve hardallı şeyler yedirmeyeler, zira rahmi ifsad eder (bozar).

AMMA CİMANIN ADABI: Evvela, besmeleyle bunu okuya:

"Allahım, bana bana bu işten temiz, doğru yolda, senin ve Muhammed'in izinde gidecek bir nesil meydana getir".

Allah-u teâlâ, ol kimseye erkek evladı verir.

Ve resul aleyhisselam buyurdu ki, bir kimse elini hamile hatunun karnına koyup bu duayı okuya, çocuk oğlan olur. O dua, budur:

"Yarabbi, tek olan, hiçbir şeye ve kimseye ihtiyacı bulunmayan,

doğmamış ve doğurmamış Allah'ın adıyla, bu karındaki çocuğa ad koydum".

Ve hadiste vaki oldu ki ("söylendi ki" anlamında), bir kimesne (kimse) cima murad eyledikte (ilişki arzuladığında) bunu okuya:

"Yarabbi, beni şeytandan uzak tut. Şeytanı, bize rızık olarak gönderdiğin çocuktan da uzak tut".

Eğer bu vak'ada uşak olursa (bu ilişkiden çocuk meydana gelirse), şeytan zarar edemez.

Ve inzal (boşalma) vaktinde bunu okuya:

"Hamd beni, onu, soy, akraba yapan Allah'a mahsustur".

Ve Resul aleyhisselam, vakt-i cimada (ilişki sırasında) mübarek başını bürürdü (örterdi). Ve layık olan (iyi olanı), ikisi de ("ikisi de" sözüyle, kadın ve erkek kastediliyor) örtülmüş ola. Zira açık olursa, veled hayasız (utanmaz) olur.

Hadiste geldi ("söylendi" anlamında): "Sizler hayvan gibi hatuna cima eylemeyin. Belki mukaddeminde (öncesinde) öpün ve tekellüm ve latifeler edin (konuşup şakalaşın)". Hatta denildi ki, "Sizler cima etmeyin, şehvetiniz galebe etmedikce. Zira böyle olursa beden rahat bulur ve evlad tamam azalı olur".

CİMANIN ŞEKLİ: Erkek hatunun üstüne çıka ve uyluklarını kaldıra. Tamam ("iyice" anlamında) oynayıp memelerini sıka, sonra fercini sıkıp zekerini ovalayıp vakta ki kemal-i neşat ve ikbal geldikte (zevkin olgunluğuna ulaşıp mutluluğu artınca) zekerini ferci içine idhal eyleye (soka). Sonra, meni döke.

Amma avrat üste çıksa, meni güç dökülür, safası (zevki) az olur ve zeker içinde meni kalır ve içinde kurur ve mesaneyi fasid eder (bozar) ve mesanede emraz (hastalık) hasıl olur.

Cimanın efdali (en yararlısı), taamı kemaliyle (yemeği tamamen) hazmedip, beden ne pek sıcak ve ne pek soğuk olup mutedil (ılımlı) ola ve cimaa kemal-i şehvet ola (ilişki isteği fazla ola). Bu

minval üzere cima etmenin faidesi budur ki, bedeni kavi (kuvvetli) olur ve kalbi ferah bulur ve aklı ziyade olur ve sevda ve safra vesair ne kadar emraz (hastalık) olur ise, cima etmekle onlardan halâs olur (kurtulur). Ve bedeni zikrolunan emrazdan (hastalıklardan) boşaltmak niyetiyle şüru eyleye (başlaya).

Ve dahi er ve avrat, akib-i cimada (ilişkiden sonra) silinmek için bir başka bez kullana. Zira iki tarafın bir bez kullanması, beynlerinde (aralarında) bozgunluğa sebep olur.

Ve cima mahallinde sabi (küçük çocuk) ve hayvan bulunmaya. Ve kesret-i cima ile iftihar ve ol sırrı saireye fâş ve izhar eylemeye (ilişkinin çokluğuyla övünüp o sırrı başkalarına açıklamaya) ve ehlinin hüsnünü gayrilere söylemeye. Ve avrat dahi gayrilerinin hüsnünü eri yanında demeye. Zira bu makule (bu şekilde) sözler fitne iras eder (fitne yaratır). Ve kendiyle ehli beyninde (arasında) olan esrarı gayrilere açmaya. Eğerçi faide me'mul ise (eğer yararı varsa), açmakta beis yoktur.

İfrat-ı cima (aşırı ilişki) zayıf bedeni ve zayıf basarı mucip olur ve emraz-ı saireyi de mucip olur (bedeni ve görme yeteneğini azaltır, diğer hastalıkları da getirir).

Ve Hazreti Ali -Radiyallahu anh- buyurdular ki, "Cimada itidal (ilişkide ölçülü olma) topuklara ilik ve gözlere nur ve bedenlere kuvvettir".

Ve ba'del cima (ilişkiden sonra), tebevvül (işemek) lazımdır. Bevil yolu kapanmaya ve akib-i cimada (ilişkiden sonra) er ve avrat sağ yanları üzerine yatalar ve uyuyalar. İşte bunların vücuda nef'i zahirdir (faydası bellidir) ve çocuğun oğlan olmasına sebep bahirdir (açıktır). Ve ol hengâmda (o sırada) soğuk su içmeye. Ve veledi meme emer iken cima etmek velede zararlıdır.

Bu iş, ne zaman olur?...

Gerek zor ile ve gerek rıza ile hamamda mücamaat edenin (ilişkide bulunanın) veledi, ahmak olur.

Ve ayın evveli ve ortası ve ahirinde (sonunda) cima edenin veledi, mecnun (deli) olur.

Cumartesi gecesi cima edenin veledi, şârib-i hamr (şarap içici) olur.

Pazar ve çarşamba gecesi cima edenin veledi, hayasız (utanmaz) olur.

Öğleden evvel ve sonra cima edenin veledi, şaşı olur.

Ve ramazan bayramı gecesi cima edenin veledi, anaya ve babaya âsi olur.

Ve kurban bayramı gecesi cima edenin veledi altı parmak ve güneşe karşı ve ayak üzeri (ayakta) cima edenin veledi, yerine bevledici (işeyici) olur.

Ve baldızı ve kızı hatırında (baldızını ve kızını düşünürken) iken cima edenin veledi kız olur.

Ve hıyn-i cimada (ilişki sırasında) fercine bakanın veledi, ammi (herkese ait, ortamalı) olur.

Ve avan-ı cimada (ilişki sırasında) öpenin veledi sağır olur.

Ezan ve kamet arasında cima edenin veledi, mürai olur.

Şaban ayının yarı gecesi cima edenin veledi münafık olur, meğer örtülü olalar (üzerleri örtülü olmazsa).

Sefere gideceği (yola çıkacağı) gece cima edenin veledi, malını asiliğe sarfedici olur.

Karnı aç iken cima edenin veledinin cismi hafif (zayıf) ve karnı tok iken cima edenin veledi cismi sakil (şişman) olur.

Ve gece ahirinde (sonunda) cima, gece evvelinden iyidir. Zira gece evvelinde mide dolu olur ve ahiri (sonrası) boş olur.

Ve vakt-i inzalde (boşalma sırasında) çirkin suretler (yüzler) tasavvur ve tahayyül (hayal) ederse, veledin azası (organları) ayıplı olur.

Ve kötü kimseleri hatıra getirmek, velede zararlıdır. Hub suretler (güzel yüzler) hatıra getire, veled hüsündar (güzel yüzlü) olur. Ve sulehadan (dine uygun kişilerden) ola deyu (diye) niyet ede. Zira hin-i inzalde (boşalma sırasında) hatıra ne gelirse, Mevlâ veledi öyle halkeder (yaratır). Avrat da böyle niyet ede.

Rivayet olundu ki, bir hatun cima vaktinde satıhta (yerde) bir yılan gördü, veledi yılan şeklinde zuhur etti.

Ve pek koca ve pek küçük kızla da cima olunmaya.

Ve hasta avratla dahi cima etmeyeler. Zira edene zaiflik iras eder (zayıflık, hastalık bulaşır).

Hayz ve nifas (aybaşı ve lohusalık) vaktinde haramdır, helâl itikad ederse (helâl olduğuna inanırlarsa) küfürdür.

Resul-i Ekrem'den sual olundu ki, "Hayız halinde (adet durumunda) cima edene ne lazım gelir?". Buyurdular ki, "Bir yahut yarım altın sadaka versin, kefaret olur". Ve hadiste varid oldu ki ("söylendi ki" anlamında), bir kimse avratının dübüründen (arka tarafından) cima etse Allah-u teâlâ ve melekler ona lânet eder ve rahmet-i hakka vasıl olmaz (hakkın rahmetine ulaşamaz).

Ve haizenin (adet gören kadının) göbeği altından dizi altına değin zekerini sürmek mübah değildir. Uyluğuna ve göbeğine dahi böyledir, zira cimaya sebep olur. Amma öpse ve sıksa ve gömlek üzerinden sürünse nefsini teskin (yatıştırmak) için caiz olur.

Ve avrat avrata sürtüştürmek caiz değildir.

Hadis: "Avrat avrata kapaklama, ikisi de zina etmiş olur ve gusül lazımdır"

Ve cünüp olan er ve avrat cima vakti elini ve fercini yıkaya.

Ve eğer avrat izin vermez ise, erkeğin menisini taşraya (dışarı-

ya) dökmesi caiz değildir. Cariyede, mutlaka caizdir.

Amma avratın çocuk düşürmesi haramdır, nısıf (yarım) diyet lazım gelir.

Ve ayın evvelinde ve sabaha yakın cima ederse veledi cömert olur.

Ve pazartesi gecesi cima ederse veledi âlim ve zahid (sofu) olur.

Ve salı gecesi cima ederse veledi cömert ve şefkatli olur.

Ve perşembe gecesi cima ederse veledi alim ve mütteki (inançlı) olur.

Ve perşembe günü öğleden evvel cima ederse âlim olur ve şeytan ondan kaçar.

Ve cuma gecesi cima ederse veledi abid (ibadet eden) ve muhlis (içten, samimi) olur.

Ve cuma namazından evvel cima ederse veledi ehl-i cennet (cennete girecek kişi) veya şehid olur. Bu, cümle (bütün) hadis ile sabittir.

Yaratılma başlıyor...

Amma avratların rahmi yani uşaklığı kese gibi birşeydir. Bir parça et ve sinir ve damardır. Sağdadır, sinirin başı ve ağzı vardır. Onun ön tarafında, iki kanada benzer nesnesi vardır. Onlar, erin menisini çekerler. Zira Hakteâlâ, onda iki kuvvet halkeyledi (yarattı): Birisi, meni geldiği vakitte erin menisini avratın menisiyle karıştırır ve birisi dahi ağzını yumar (kapatır), o rahme meni girdiği vakit asla dökülmez. Ve dahi rahmin ağzı aşağı doğru durur. Amma meninin keyfiyyeti ("meninin özelliği, görevi" anlamında), ondan veled halk olunur rahmin içinde (çocuğun rahmin içinde yaratılmasına yarar).

Ve İbn-i Mesud rivayet etti ki:

Allah-u teâlâ benî ademi (insanoğlunu) halketmek murad ettiğinde (yaratmak istediğinde), ebeveyni cima eder. Meni rahmin içine girince, erkeğin menisi avratın her azasına (organına) ve her tüyünün dibine ve derisinin her birine girer. Kırk gün bu hal üzre sakin olur (bekler). Meni sonra kan olur ve avratın rahmine iner".

Ve hadiste vârid oldu ki (Peygamber dedi ki): "Rahimde vazifeli olan melaîke meniyi avratın rahminden ellerine alırlar ve derler ki: "Yarab, halkolunacak mı (yaratılacak mı), yoksa olunmayacak mı?". Hak teâlâ "olunmayacak" derse, rahme kan atarlar. Ve eğer "Halkonulacak" derse, melekler derler: "Yarabbi, erkek mi, yoksa kız mı? Cehennemlik mi, yoksa cennetlik mi? Eceli ve rızkı ne kadar?" Hak teâlâ der ki, "Ya melekler, levh-i mahfuza (Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı olduğu kitap) nazar edin (bakın)". Levh'e nazar ederler (bakarlar), onda her ne minvâl üzere (şekilde) olduğunu görürler. Sonra bir miktar toprak alırlar defin olunacak mekândan (doğacak çocuğun öldüğünde gömüleceği mezardan), meniyi o toprak ile yuğarlar. Nitekim Hakteâlâ buyurdu ki: "Oradan yarattık sizi, gene oraya iade edeceğiz ve oradan çıkaracağız sizi bir kere daha" (Tâhâ suresi, 55. ayet).

Sonra melekler kırk gün sağ ellerine alırlar. bir çamur olur, sonra sol ellerine alırlar, kemik olur, sonra aza (organlar) belli olur. İbtida (İlk önce) pazu kemiği zahir olur (ortaya çıkar) ve kabirde sonra çürür. Sonra elinin sebbabe parmağı (şehadet parmağı) zahir olur ve evvelki günde sol eli bâhir (belli) olur. Ve sonra ayakları ve dördüncü gün 248 kemiği ve sinirleri ve 360 damarı ve kan ve bol, bunlar halkolunur (yaratılır). Beşinci ve altıncı gün deri tüyü ve tırnakları halkolunur. Yedinci gün burnu ve ağzı halkolunur. Onuncu gün ruh üfürürler, baş parmağı tarafından çıkar, âhır-ı ömründe li-

sandan huruc eder (ömrünün sonunda dilinden çıkar). Ve bu tafsilin küllisi (anlatılanların tamamı), dört aydan sonradır.

AMMA VELEDİN İKİZ OLMASI: Rahmin dört ağzı vardır. Eğer erin menisi birinden dahil olursa (girerse), veled bir olur. Ve eğer ikisinden girerse, veled iki olur. Eğer üçünden girerse, veled üç olur. Eğer dördünden girerse, veled dört olur.

"Veled" kime benzeyecek?...

Amma veledin baba tarafına ve ana tarafına ve erkek ve dişi olması budur ki, erin ve avratın menilerinde dört hal (durum) vardır:

Evvela, erin menisi nazil olması (gelmesi).

İkincisi avratın menisinin evvel nazil olması.

Üçüncüsü, erin menisinin evvel nazil olup ta avratın menisinden çok olması.

Dördüncüsü, avratın menisinin evvel nazil olup ta erin menisinden çok olması.

Eğer erin menisi evvel nazil olup ta çok olursa, o zaman veled oğlan olur.Erin menisinin mukaddem zuhuru (önce gelmesi), veledin oğlan olmasına ve çok gelmesi, baba tarafına çekmesine dalalet eder.

Eğer avratın evvel gelip çok olursa, kız olur. Kezalik (bunun gibi) avratın menisinin evvel vukuu, veledin kız olmasına ve çokluğu ana tarafına çekmesine dalalet eder.

Eğer erin menisi evvel nazil olup ta avratın menisi galip (üstün) olursa, veled erkek olur. Velâkin dayı tarafına ve baba tarafına benzer.

Eğer avratın menisi evvel gelip erin menisi galip (üstün) olursa veled kız olur, velâkin ammi (amca) tarafına çeker.

Ve bazılar dediler ki, meni avratın her azasına (organına) girer.

Böyle olduğundan, her aza cima ile telezzüz kesbeder (her organ, ilişkiden lezzet alır).

Rivayet olundu ki, ansardan (peygamber zamanında yaşamış olanlardan) bir hatun, bir siyah evlat doğurdu. Eri, avratın yedinden (elinden) tutup Resulullah'a götürdü. Ol avrat, "Ya Resulullah, siyah Arap'ın önüne oturmadım" dedi. Resulullah, "Senin 99 damarın vardır ve erin dahi böyledir. Vakta ki velet olacağı zaman bu küllisi (hepsi) titredi ve siyah olmasını Allah-u teâlâ istedi, onun için siyah oldu" deyu buyurdu.

اولدوغی دورت سنه‌نك ضعفلكندندر اول باشی بینیسی ضعیف
اولمقدن كه ضعیف الدماغ دیرلر امدی بونك كبی كشینك علامتی اولدر كه
باشی دكز نور وكوزلری اوبالنمقدر وكوزینك نوری اولمامق در ولونی
متغیر اولمق وجماعتدن اوتانمق واز لذت المق وذكر سست اولوب
قیامه كلامك وصوقده نشاطیله اتمك بو علتی رفع اتمكه وبینی قوی
قلماغه علاجی شراب سكركه رطوبتی دفع وفضلاتی حل ایده وبینی
قوی محكم ومنیی زیاده ایده بونلردن غیری اون سكز نفعی واردر

یل دارچینی بشر درهم قاقوله ایكی درهم
جع ایده برچوقلمكه قویه واوستونه صو
دویه قدر قینه ده تا كه محرا اوله بشه قوتی
روسكر برله قوامه كتوره یعنی شكر ایله
لرك مقداری دورت ادویه قدر در اللی
خلط اولیجق بچق درهم زعفران ازدر
ایچه قبه قوشلق زماننه دك سنه یمیه
فندن اولور اكا ضعف القلب دیرلر
بر حركت ایلیه یا بو قوشه یوریسه یا غضب
عه قریب اوله یوركی اوینار ولونی

tre ses fras, tandis que celle ci, les fras entrelacés autour de son cou, l'emfrasse avec ses cuisses vers le milieu du corps, et s'imprime à elle-même un mouvement, à l'aide de ses pieds qui touchent le mur auquel l'homme est appuyé, cela s'appelle la [illegible] par suspension.

بو وضعیت ادوار قدیمه‌یه عائد ذیقیمت طاشلرده حك ایدلمش
تصاویر عاشقانه‌ده كورولمشدر .

اثنای وصالده كوبكك ، كچینك ، جیلانك حركاتی ، اشكه
كدینك دیشیلرینه سیچرامه‌سی ، خنزیرك سورونمه‌سی ، ایغیرك
قیصراغه اشمسی‌ده ـ بو مختلف حیوانلرك دیشیلرینه اجرا
ایتدكلری معامله اجرا ایدیلرك ـ تقلید اولونه‌بیلیر

بر اركككك ایكی قادینه مقارنتی ـ مثنی

Quand un homme caresse deux femmes dans le même moment cela s'appelle l'union double. Elle peut se faire lorsque deuse femmes se tiennent horizontalement sur le bord d'un lit, l'une sur l'autre, face à face comme deux amants, et les jambes en de hors du lit le linga passe alternativement d'un yoni dans l'autre, par cours successifs, les uns à recto, les autres à retro.

بر اركككك بر قاچ قادینه بردن مقارنتی بر اینك سوروسیله
وصال .

L'union simultanée avec plisieurs femmes s'appelle l'union avec un troupeau de vaches.

Üstte, 13. yüzyılda yaşamış Tuslu Nasreddin'in ünlü "bahname"-sinden bir sayfa; altta Kama-Sutra'nın 1913'te yapılmış ilk Türkçe çevirisinden bir bölüm. Çevirmen Ahmed Sahib Efendi, "utandığı" bazı bölümleri, Fransızca olarak bırakmış.

2. B Ö L Ü M

BAHNAMELER: CİNSELLİĞİN İLMİ

Bahname, mahbube ve civan...

Bu üç kelime, Osmanlı cinsellik edebiyatının en sık kullanılan terimleridir.

Arapça sözlüklerde "bah" kelimesinin "şehvet" ve "cinsel ilişki" anlamına geldiği yazılı. Kelimenin sonuna Farsça'da "kitap" demek olan "name"yi eklemişler, "bahname" olmuş. Türkçesi, "cinsel konulardan bahseden kitap".

Cinsel kitaplar yazılması, doğu ülkelerinde eski dönemlerden kalma bir gelenektir. Türkçe'deki ilk bahnamelerin geçmişi, Hintliler"in ünlü "Kama Sutra"sı kadar eski olmasa bile, yine de yüzyıllar öncesine dayanır...

Bahnamelerin kahramanları, "mahbube" ile "civan"dır. Mahbube Arapça ve "Kadın sevgili" anlamına geliyor. "Civan" ise Farsça. "Genç, delikanlı" demek.

Bahnameleri yazanlar, öyle sıradan kişiler değil. Aralarında, İslam tarihinin en ünlü bilim adamları var.Örneğin tanınmış tıp bilgini İbni Sina'dan (ölümü: 1037) astronominin "babalarından" sayılan Nasreddin-i Tusî'ye (1201-1274) kadar, çok sayıda bilgin, bahname kaleme almışlar. Özellikle Tusî'ninki artık klasik olmuş bir eser.

Tarihi böyle yüzyıllar öncesine uzanan bahnameler, zamanla içerik açısından değişikliğe uğrarlar. İlk dönem bahnamelerinde, o dönemin bilimselliği çerçevesinde tıp hakimdir. Bunlarda cinsel gücün arttırılma yolları ve ilişkiden daha fazla zevk alınmasını sağlayacak yöntemler anlatılır, çeşitli ilaçlardan bahsedilir, reçeteler verilir, uygulama biçimleri yazılır.

Bu tür bahnameler, genelde dönemin sultanları için kaleme alınmışlardır. Ya sultan cinsel açıdan herhangi bir nedenle eskisine oranla güçsüzleşmiş ve yazara bu derdini sona erdirecek çarelerin anlatıldığı bir kitap kaleme almasını emretmiş, veya çok sevdiği hükümdarının sağlığı yerinde bile olsa, tüm dünya nimetlerinin yanısıra onun cinsel alanda da normalin üzerinde zevk sağlamasını kendisine görev edinmiş olan yazar, bildiklerini kağıda dökerek, hükümdarına takdim etmiştir.

Bu kitaplarda ilişki, çoğunlukla erkekler açısından ele alınır. Kadınlar, ikinci plandadır. Erkeklerin güçlerinin arttırılması için çeşitli yöntemler önerilirken, kadınlara sadece ilişki anında erkeğe zevk vermekle görevli bir araç gözüyle bakılır. Bazı risalelerde kadınlara yer verildiği de olur ama bu yer veriş, genellikle onların hamile kalmalarını sağlayıcı veya önleyici reçetelerin yazılması şeklindedir.

Daha sonraki yüzyıllarda kaleme alınan bahnamelerin ise, cinsel sağlıkla hemen hemen hiçbir ilişkileri yoktur. Bunlar, değişik birleşme yöntemlerini anlatan "pozisyonlar kitabı" biçimindedirler. Metin aralarında sık sık cinsel öykülere yer verilir. Cinsel sağlığı konu alan bahisler ise bahnamelerin kapsamından çıkmış, hekimler tarafından kaleme alınan tedavi risalelerinin arasına girmiştir.

Bahname terimleri...

Bahnamelerin, kendilerine özgü bir "teknik dili" vardır. Kullanılan terimlerin ne oldukları bilinmeden, metinlerin anlaşılması oldukça güçtür.

Terimlerin ilaçlarla ilgili olanlarının çoğu, eski tıpta kullanılan sözcüklerdir. Örneğin "edviye" ilaç", "tila etmek" ilacı sürmek demektir. "Macun", merhemdir. "Şurup" ise bildiğimiz şuruptur ama öksürük veya soğuk algınlığı benzeri rahatsızlıklar için değil, kudre-

ti arttırmak amacıyla kullanılırlar.

İlişkiyi konu alan terimlerin bir bölümü edebî metinlerde de geçer, bir bölümü ise yalnızca bahnamelere mahsustur. "Cima" cinsel ilişki, "civan" erkek, "mahbube" kadındır. Kadından "avrat" diye de söz edilir. "Zeker" erkeğin, "ferc" kadının cinsel organıdır. "Ferc-i murassa" veya "mevzi-i ziba" dendiği de olur.

1.

TÜRKÇE'DEKİ İLK ÖRNEK

Türkçe'ye "kazandırılan" ilk bahname, Nasreddin-i Tusî'nin kitabının tercümesi. Salahaddin adında bir kişi tarafından çevrilmiş. Elimizdeki yazma nüshalarda, çevirinin hangi yılda yapıldığı söylenmiyor ancak, dil özelliklerinden 15. yüzyıla ait olduğu anlaşılıyor.

Adı bazı nüshalarda "Bahname-i Şâhî", bazılarında "Bahname-i Padişah" şeklinde geçen kitap, bir önsöz ve 18 bölümden meydana geliyor. Önsözde, risalenin bir sultanın isteğiyle ve "zaruret üzerine" kaleme alındığı yazılı:

İlhanlı hükümdarlarından Gazan Mahmut Han'ın (1271-1304) oğlu Muzaffer, dünyanın en güzel kızlarıyla ilişkide bulunmaktadır ama günün birinde gücünü kaybeder. Tabiple, hükümdarın oğlunu muayenelerden geçirip, üzerinde türlü türlü ilâç denerlerse de çare bulamazlar. Muzaffer artık hiçbir şeyden zevk almaz hale gelmiştir.

Nasreddin saraya çağrılır, Muzaffer'in eski "gücüne" kavuşmasının çarelerini içeren hacmi küçük ama yararı büyük bir kitap hazırlaması, cinsel işlevi olan her türlü ilacın formülünü yazması istenir. Asıl işi gök bilimciliği olan Tus'lu bilgin bu konuda yazılmış tüm eski kitapları inceler, kendi dönemindeki uygulamayı da gözden geçi-

rir ve istenen kitabı hazırlayıp saraya sunar.

Bahnamedeki reçetelerin zavallı Muzaffer'i yeniden eski gücüne kavuşturup kavuşturmadığı konusunda bir bilgimiz yok. Ama, "Bahname-i Şahî" yüzyıllar boyunca elden ele dolaştığına ve yazılmasından yaklaşık 300 yıl sonra, Osmanlılar döneminde Farsça'dan Türkçe'ye çevrildiğine göre, İlhanlı sarayındakilerin yanısıra, halk tarafından da kullanılmışa benziyor.

Aşağıda, Nasreddin-i Tusî'nin bahnamesinden bazı bölümleri, günümüz Türkçesine aktararak veriyoruz. Ülkemizde ilk kez burada yayınlanan bu elyazması bahnamenin dili, eski Anadolu Türkçesiyledir. Oldukça uzun olan sunuş bölümüyle çok sayıda örneklerin yeraldığı fasılları, kısaltarak aktarıyoruz.

BAHNAME-İ PADİŞÂHÎ
(Istanbul Üniversitesi Kitaplığı, Türkçe Yazmalar, No: 7152)

Esirgeyen, bağışlayan Allah'ın adıyla...

Ölçülemeyecek derecede hamd ve şükür, O'nadır. Bizleri yarattı, nimetlendirdi, saadet verdi ve hikmetinin örneklerini gösterdi.

Tus'lu Nasreddin'in eski bilginlerin sırlarını keşfeden bu kitabı yazmasına, Gazan Han'ın oğlu Ebu'l-Muzaffer Han'ın hastalığı neden oldu.

Muzaffer'e aniden, felce benzeyen bir tembellik geldi. O güne kadar dünyanın en hoş, en güzel kızlarıyla birarada bulunmuştu ama, hastalığından sonra bunların hiçbirinden zevk almaz oldu. Nasreddin'e haber verdiler, bir kitap yazmasını istediler, "hacmi küçük ama yararı fazla olsun, insan bedenine yarayacak bilgileri içersin ve Muzaffer'i eski sağlığına kavuştursun" dediler.

Nasreddin, büyük bir dikkatle eskiden yazılmış tıp kitaplarını in-

celedi, kendi zamanındaki uygulamaları gözden geçirdi ve bu kitabı yazarak, adını "Bahname-i Pâdşâhî" koydu.

Okuyanların benliklerine safa, ve ruhlarına gıda sağlamaları temennî edilir.

Şiir:

"Bu öyle bir kitaptır ki, her bir sayfası güle benzer, özenilerek yapılmış hoş bir süs, mercan gibidir. İçerisinde anlatılanlar şurdan-burdan toparlanmış bilgiler değil, hikmettir. Lâyık olmayanlara ne göster, ne de bahset...".

Yüce Allah, insanoğlunu yokluktan yarattı ve çiftleşmekte birbirine muhtac kıldı. En seçkin varlık olan insanı, akıl ve kerametle şereflendirdi, bitkilerle hayvanlardan elde edilen en hoş gıdaları insana tahsis etti, derken insanoğlu birbiriyle çiftleşmeye mecbur oldu.

Bu bahname, 18 fasıl üzerine tertib edildi:

1. İnsanların özellikleri ve mizaçları.

2. Müfredat (basit) gıdalar.

3. Gücün artmasını sağlayacak basit ilaçlar.

4. Mürekkeb (bileşik) gıdalar: İnsan mizacına yararlıdır. Üstelik gevşekliği ve felci bile ortadan kardırır, kişiyi güçlü kılar.

5. Kanı temizleyen ve gücü arttıran içecekler.

6. Dertleri atıcı, düşünceyi temizleyici, mideye kuvvet verici hazım ilaçları. Bunlar aynı zamanda balgam ve safrayı yokeder, cinsel kuvveti arttırır.

7. Beldeki burudeti (soğukluğu) ve azalardaki (organlardaki) rutubeti defedici, safrayı ve balgamı yokedici, gücü arttırıcı hoşaflar.

8. Hukne (tenkiye) usulleri.

9. Dört mevsimde giyilecek elbiseler ve kullanılacak kuşaklar.

10. Cinsel ilişkinin vücuda zarar vermeden yapılmasının yöntem-

leri.

11. Erkeğin cinsel organına sürüldüğünde organı sert ve güçlü yapacak ilaçlar.

12. Cinsel organın boyunu uzatacak ilaçlar.

13. Ayak parmağı arasına sürüldüğünde cinsel gücü arttırıcı ve ilişkide ne kadar çok bulunulursa bulunulsun, kişinin asla yorulmamasını sağlayıcı ilaçlar.

14. İlişki sırasında ağıza alındığında, erkeğe zevk verecek ilaçlar.

15. İlişki sırasında iki tarafa da zevk verecek ilaçlar.

16. Avratları bakire gibi yapacak, ama hararetten cima edemeyecek hale getirici ilâçlar.

17. Avratların hamile kalmamasını, daima bakire gibi olmalarını sağlayıcı ilaçlar.

18. Hamile kalmayan avratlara veilecek ilaçlar.

Fasıllardan seçmeler:

5. FASILDAN: ...hamr (şarap) beyanındadır amma haram olduğundan ötürü yazmaya istikrah olundu (tiksinildi).

10. FASILDAN: ...bilgil kim (bil ki), cimanın şekillerinden işbu şekilden ahsen (daha iyisi) yoktur ki avrat rast (düz) yatmış ola ve arkası üzerine ve beli altına bir yuvka (ince) yastık koya, ne igen yuvka (ne çok ince) ve ne igen kalın (ne çok kalın) ola. Ve iki ayaklarını yukarı götürmüş ("kaldırmış" anlamında) ola, kendi üzerine getirmeye ki barkeş (yük taşıyıcı) olup zahmet çekmeye. Er dahi iki ayağı üzerine gelip meşgul ola. Tâ şuna değin ki, meni inzal olmaya başlaya (başlayınca), ol saat (o anda) iki dizlerin aşağı koyup, avratın üzerine bıraka. Tâ kim meni tamam inzal ede, munkati olup (kesilip) avratın rahmine doğru gidip zayi olmaya. Böyle ol-

sa (olursa), kişi cemi' (bütün) zahmetlerden emin ola, biiznillah-i teâlâ (Allah'ın izniyle).

12. FASILDAN: ...bilgil kim zeker sinirden mürettebdir (yapılmıştır). Ovmakla uzanır. Lâkin ol maksudca olmaz kim, edviye sebebi ile ola (eğer istenildiği gibi olmazsa, ilâçla arzu edilen hale getirilir).

Hükemây-i mütekadimîn (eski bilginler) şöyle ittifak etmişlerdir: Evvelâ demir dikeninin kökünü alalar. Ol kök kim yıllanmış ola. Kurutalar, sabah sahk edeler (ezeler). Gubare (toza) döne. Dahi hamama gireler, sıcak suyla zekeri ovalar, yuyalar, ondan sonra buçuk dirhem Hindistan kozu içini döğeler, topalak yağına katalar ve ol demir dikeni kökünü zeker üzerine ekeler ve üzerine ol yağı süreler, hamamdan çıkınca üç defa süreler, şol mikdar tavil ola ki (o derece uzaya ki), acayib göre. Velâkin hükmü üç güne değindir. Geri tecdid-i amel etmek (sonra, aynı işi yeniden yapmak) gerek.

13. FASILDAN: ...serçe yavrusunu alalar ki tüylenmemiş ola ve bal kovanının katına (yanına) koyalar ki arılar soka. Birkaç kez soktuktan sonra boğazlayalar, dahi kanıyla bir çömleğe koyalar ve biraz fesleğen yağını üstüne koyalar, kaynatalar. Ondan bir tutam salık ederler (ezeler), gubare döne. O yağa karışdıralar, bir şişenin içine koyalar ve ağzını mumla berkiteler (sıkıca kapatalar). Üç gün güneşe koyalar, üç gün sonra tamam olur. Hacet (ihtiyaç) vaktinde bir pare (parça) bez ile ol yağdan elin ve ayağın parmakları arasına dürteler elinin ve ayağının bileğine de dürteler, yani süreler, andan (ondan sonra) cimaya meşgul olalar, acayib göreler.

14. FASILDAN: ...bir dirhem karanfil ve bir dirhem zencefil, beş dirhem şeker, üç denk Hindistan kozu içi. Bunları alalar, gayet sahk edeler (ezeler), andan ol yağ ile karıştıralar. Biraz güneşte dura, sonra kıvama gelmiş bal ile haplar edeler, ağızda tutalar ve ci-

maya meşgul olalar. Acayib göreler.

15. FASILDAN: ...bir dirhem darçın, buçuk dirhem akir kârha (bir baharat cinsi olabilir. Sözlüklerde bulamadım), bir denk kakule. Bunları dahi döğeler, gubare döne. Ve üzüm suyuyla karıştıralar, dahi ("sonra" anlamında) zekere tıla edeler (süreler). Tamam bir saat tevakkuf edeler (bekleyeler), sonra sıcak suyla yuyalar ve buçuk dirhem darçın ağzına bırakalar, tâ ki hal ola ("eriyene kadar" anlamında). Ondan sonra onun yarısını alalar, ağız suyuyla zekere dürteler (süreler), cimaya meşgul olalar, gayetle lezzet hâsıl kıla.

16. FASILDAN: ...şol (şu) ilâçları beyan eder ki, avratlar bikiri (kadınların bekâretini) kız oğlan gibi kıla: Evvelâ akîr kârha iki dirhem, teke sakalı beş dirhem ve rezaki üzümü suyu 16 dirhem ve mersin yemişi buçuk dirhem. Bunların cümlesin (hepsini) bir çömleğe koyalar ve mikdarınca su koyup kaynadalar, tâ kim suyu gide, sirkenin bazısı dahi gide. Ve kaynatırken avratı getire, yanına oturta, yedi kere buğunu (buharını) çektire. Ondan sonra indireler. Ol sudan bir yeni bez pâresiyle (parçasını) ıslatıp bir saat tevakkuf ede (bekleye). Ve her saatten sonra şol ola ki bikri mutlak ola, hiç fark olmaya ("bekâreti kız gibi olur, ayırdedilemez" anlamında). Ol suyu saklayalar ve hâcet (ihtiyaç) vaktinde evvelki gibi edeler.

17. FASILDAN: ...şol ilâçları beyan eder ki, hiç avratlar hamile olmaya ve daim bikir (bakire) gibi olalar: rezaki üzümü suyuyla karıştırıp bir denk misk dahi katalar, onu dahi karışdıralar ki, tamam karışa. Ondan sonra bir yeni bezle avrat g...ne cimadan evvel süreler. Kız oğlan kız gibi ola ve hamile kalmaya.

18. FASILDAN: ...şol edviyeler (şu ilâçlar) beyanındadır ki avrata ilâç edeler ("kadınlara kullanırlar" anlamında), edviyelerin (ilâçların) sebebiyle hamile olalar biiznillâh-i teâlâ (Allah'ın izniy-

le): Evvelâ hindi ödü ve mersin yaprağı ve hurma, her birinden buçuk dirhem, misk ve bir denk ceviz. Bunları bir ince beze bağlaya, şarabla bir kaba koya, kaynata, tâ ki suyu gide, sonra bir şişeye koya ve vaktinde bir bezle istimal ede (kullana), avrat hamile ola...

2.

MAHBUBE VE CİVANA DERSLER

Bahnameler, 18. yüzyılın sonlarına doğru, artık içlerinde tıbbî konuların yer almadığı bir "pozisyonlar kitabı" halindedir. Konu, hiç bir sansüre uğratılmadan yazılmıştır.

Önceleri elyazması halinde elden ele dolaşan bu tür bahnameler, geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısından sonra, baskı olarak ortaya çıkarlar. Istanbul'da yayınlananların yanısıra, bir kısmı İran Azerbaycanı'nında basılıp Osmanlı ülkesinde dağıtılır.

İçlerindeki resimler sadece şark çizimi değildir. O dönem Fransa'sından alınma görüntüler de vardır. Başında sarığıyla sedir üzerinde aşk yapan bir doğuluların yanısıra redingotlu, uzun saçlı ve Avrupalı oldukları her hallerinden anlaşılan erkeklere de rastlanır. Bazen pelerinli, bazen de üzerlerinde Avrupa modasına uygun elbiseler bulunan kadınlar, kimi zaman barok, kimi zaman da rokoko tipindeki binalarda, erkeklerle ilişkide görünürler. Resimlerle ilgili Osmanlıca ifadeler ise, görüntülerle tam bir tezat oluşturur.

Aşağıda, üzerinde basım yeri ve yılı bulunmayan, ancak 19. yüzyılın ilk yarısına ait olduğunu sandığımız bir bahnameden bazı bölümler yer almaktadır. Günümüzde sadece bir mizah duygusu uyandıracak olan bahnamenin dilinde çok az değişiklik yaptık...

BAHNAME

"...Cimanın hey'et-i şekli hasebiyle etvârı (cinsel ilişkinin görüntü açısından biçimleri) altı tavır üzerine mukassemdir (altıya ayrılmıştır):

1. İstilka (yatarak yapılan cinsel ilişki)
2. Kuud (oturarak yapılan cinsel ilişki)
3. Iztıca (yan yatarak cinsel ilişki)
4. İntiba (yüzüstü yapılan cinsel ilişki)
5. İnhina (eğilerek yapılan cinsel ilişki)
6. Kıyam (ayakta yapılan cinsel ilişki)

İ S T İ L K A (Yatar durumda yapılan cinsel ilişki)

Yani mahbube (kadın) arkası üstüne yatıp mücamaat olunmaktır (ilişkide bulunmaktır). Cima vadilerinde mütevatir olan (anlatılan) vadi odur ki ekser halk (halkın çoğu) bu güna (bu şekilde) cima etmeyi bilip, gayrılerini (diğerlerini) bilmezler. Ve bu istilka on nev' (çeşit) üzerine olup:

EVVELKİ: Mahbube arkası üzre yatıp bacaklarını göğsüne doğru kaldıra ve erkek dahı uyluğu arasına girip ayağı parmaklarının üzerine dura. Mahbubenin karnı üstüne düşüp sıklet (ağırlık) vermiye. Hemen sarılıp öpe ve kemal mertebe (olgunluk derecesinde) hırs ve ikbal (mutluluk) gösterip dilini tutup ve dudaklarını ısırıp burun nağmeleri ve boğaz sadalarıyla zekerini (aletini) fercine ithal eyleye. Ve kellesi zahir olunca (görününce) çeke ve yine tekrar soka. Ve bu minval üzre inzal olunca (boşalınca) hareketten ve kucaklayıp inip çıkmaktan hâlî olmaya (vaz geçmeye). Tâ ki lezzet-i acib (acayip lezzet) ve şehvet-i garib (garip şehvet) ile inzal ola. Bu gû-

nâ (şekilde) cimanın ismine "niyku'l-ade" derler. Adetçe (alışıldığı gibi) cima demek olur.

İKİNCİ: Yine mahbube arkası üstüne yatıp bacaklarını dahi vucudla adet üzre kaldıra ve erkek dahı üstüne uzanıp zekerini karnına yahud kasığına dayaya. Bu hıynde (bu sırada) şehvet hasıl olup zekeri kuvvet ve salâbet buldukta (sertleştiğinde) hemen var kuvveti pazuya vererek zor ve şiddet ile öyle hamle eyleye ki mahbube dahı sadmesine tahammül edemeyip kâh aşık-ı biçare-i dilhune (gönlü kanlı çaresiz aşık) gibi eğile ve kâh hevay-i aşk-ı deruni (derin bir aşk havası) ile ateş alan biçare gibi ah edip ızdırab ederek yine kemal-i lezzetinden (olgunluğa ulaşmış lezzetten) balkıyıp (oynayıp) yana. Bu minval üzre (bu şekilde) kâh sükûnet ve kâh hareket gösterip tamam inzal olmaları (boşalmaları) karîb olunca (yaklaşınca) beraber inzal olup (boşalıp) bir lezzet hasıl eyleyeler ki onun fevkinde (üzerinde) bir leziz (lezzetli) inzal (boşalma) olmaya. Bu misillû (şekilde) cimanın ismine "muadde" derler. Yani pekalâ cima demektir.

ÜÇÜNCÜ: Mahbube arkası üstüne yatıp iki ellerini baş altına koyup ve ayaklarını göğsüne ulaştırıp gya (sanki) tortop olup yata. Erkek dahi mahbubesine sarılıp göğsünü göğsüne ve zekerini fercine dayayıp aheste (yavaşça) yerleştirip mahbube fercini yukarı kaldırdıkça erkek dahi kendine çekip tamam yerleştirdikte (yerleştirince) zekere şırrak şırrak vurarak varıp gele. Bu hal ile ikisi dahi inzal olup (boşalıp) lezzet-i tam hasıl edeler (tam lezzet elde edeler). Bunun ismine "tuyu'l-musaddi" derler.

DÖRDÜNCÜ: Mahbube arka üstüne yatıp bir ayağını yukarı kaldıra. Izhar-ı şehvet edip (şehvetini gösterip) erkek dahi arasına girip şehvet-i tam (tam bir şehvet) hasıl olunca zekerinin kellesini fercinin aralığına eriştirip bir miktar dura. Bu gayet leziz olmakla

mahbubenin kemal-i şehvetinden (şehvetinin en üst derecesinden) gözleri dönüp diye ki: "Canım, sabra mecalim kalmadı. Lutfet yavaşça yavaşça yap ki iş tamam olup bigâne gibi taşrada (dışarıda) birşey kalmaya" diyerek yine sevinerek sarıla ve tâb-tıraş yerleştirip ikisi dahi inzal olalar. Bunun ismine "niyk-i muhalif" derler.

BEŞİNCİ: Mahbube arka üstüne yatıp belinin altına yastık koya ve ayaklarını başına beraberce çekip ve dizini kaldıra. Ve erkek dahi kendine geldikte (gelince) zekerinin başını tükrükleyip dayaya. Ve mahbubenin omuzu başlarından tutup busesini alarak ve kucaklayarak yerleştire ve kemâl-i safasından (zevkinin en üst derecesinden) burun nağmeleri ederek arz-ı muhabbet eyleye (sevgisini göstere). Mahbube dahi altında inleyip ağlaya ve "İncittin zalim" diye niyazkârâne (yalvarırcasına) şekva ederek (ağlayarak) g...nü yukarı kaldırmaktan hâlî olmaya (vazgeçmeye). Ve erkek dahi uylukları üzerine şırrak şırrak vurarak varıp gele. Eğer dilerse zekerini çıkarıp temiz sile ve yine derhal ithal eyleye. Bu günâ maslahat ile (bu şekilde iş ile) mahbubeler erkek gönlünü ala. Zevkyâb olmaya sebeptir (zevk almaya sebep olur). Bunun ismine "beytî" tabir ederler.

ALTINCI: Yine mahbube arka üstüne yatıp uyluğunu kaldıra, dahi koltuğuna doğru döne, ferc-i zibası (süslü organı) tamam kaz göğsü gibi meydana çıkınca erkek dahi var kuvveti pazuya getirip zekerini çıkartıp fercine ithal eyleye. Mahbube dahi göğüs vererek ikisi beraber inzal olalar (boşalalar). Bunun ismine "aklabî" tabir olunur.

YEDİNCİ: Mahbube dahi arka üstüne yatıp ve erkek dahi üstüne çekip mahbubenin bacaklarını omuzu başlarına beraber kaldıra. Dahi zekerinin başını ferc-i zibanın ağzına sürüştürüp tamam kıvam hasıl olunca (kıvama tam olarak gelince) hemen içine ithal eyleye. İnzal olmaya yakın olunca çekip zekerini bir temiz sile ve yi-

ne ithal eyliye. Bunun ismine "niyk-i muberred" tabir olunur.

SEKİZİNCİ: Mahbube ayaklarını uzatıp otura. Erkek bacağının arasına girip ve zekerini dahi fercine ithal eyleye. Ve mahbube dahi nazikane (nazik şekilde) şiveler edip soluyarak yata ve ikisi dahi inzal olalar. Bunun ismine "niyk-i Acem" derler.

DOKUZUNCU: Yine mahbube arkası üste yatıp uyluklarını kaldıra ve önüne çekip omuzu başlarından tuta. Şehvet-i tam hasıl olunca zor ile zekerini ithal eyleye. Mahbube dahi burun nağmeleri ederek naz ve şive ile ikisi dahi inzal olalar. Bunun ismine "kalbus's-safi" derler.

ONUNCU: Mahbubeyi arkası üstüne yatırıp bacaklarını kaldırıp ve erkek dahi ara yerine girip mahbube bacaklarıyla erkeği ardından dahi kucaklayıp sarıla. O dahi mahbubeyi omuz başlarından tutup zekerini fercine koya. Ve ikisi dahi varıp gelerek inzal olalar. Bunun ismine "niyk-i müellif" derler.

KISM-I SANİ: KUUDAT
(İkinci kısım: Oturur durumda yapılan cinsel ilişki)

Yani kuudat demek, oturduğu yerde cima etmektir. Ve bu dahi, beş nev' üzerine olur.

Zekeri fercin yarığına iliştirip zor ile ithal ede. Ve ikisi oturduklarında ayaklarını dahi altına alıp kasıklarını birbirine karşı vereler ki, bütün bütün birleşip taşrada birşey kalmaya. Bu hey'ette (bu şekillerde) cima etmenin dahi ismine "mürenfa" derler. Bu gûnâ mücamaat eyleyenlerin (ilişkide bulunanların) zekeri gayet kuvvetli ve uzun olması gerektir (Bu bölümün girişinde, oturarak cinsel ilişkinin beş çeşit olduğu söyleniyor ama metinde, bunların sadece biri yazılmış).

KISM-I SALİS: IZTICA'
(Üçüncü kısım: Yan yatar durumda yapılan cinsel ilişki)

Iztıca' demek, yani üstüne yatıp mücamaat etmektir (ilişkide bulunmaktır). Bu dahi, on nev'(çeşit) üzerinedir.

EVVELKİ: Mahbubeyi sol tarafına yatırıp ayaklarını uzata ve civan dahi üzerine geçip bir elini altından ve bir elini üstünden kucaklayıp karnını ve kasığını okşayarak ferc-i zibasına yerleştire ve çalkıyarak (çalkalayarak) inzal olalar. Bunun ismine "rıkku'l-tuhaf" derler.

İKİNCİ: Mahbube yine sol tarafına yatıp ayaklarını uzata ve civan dahi üzerine geçip iki uyluğu mahbubenin uyluğu arasına yerleştire ve zekerini dahi kasığına dayayıp fercine ithal ede. İnzal oluncaya kadar ikisi dahi hareketten hâlî olmaya (vazgeçmeye). Ve bu cimanın ismine "niyku'l-hukema" derler.

ÜÇÜNCÜ: Mahbube yatıp yüzünü döne ve erkek dahi üzerine yata. Bir ayağını uzatıp yata, bir ayağını mahbubenin bacağı arasına sokup, zekerini mevzi-i zibalarına yerleştire ve kâh çekip yine yerleştire. Bu usul üzre inzal olunca (boşalınca), hareketten hâlî olmaya. Bunun ismine "niyku'l-şaklak" derler.

DÖRDÜNCÜ: Mahbube sağ yanı üstüne yatıp ve ayaklarını uzata ve erkek dahi mahbubenin ardına geçip bir uyluğunu mahbubenin üstüne ve bir uyluğunu dahi arasına koya ve zekerini dahi tükrükleyip ferciyle g...nün arasına sürtüştüre. Tamam inzal karîb olunca (boşalma yaklaşınca) hangi mevziye rast gelirse durmaya, hemen yerleştire. Lâkin vaty eylemek (cinsel ilişki anlamına gelen vaty, burada arkadan ilişki karşılığı kullanılmış) kebair-i azîm (büyük günah) olduğundan, yine ferce inzal ola. Bunun ismine "müselleteyn" derler.

BEŞİNCİ: Yine mahbube sağ canibine yatıp ayaklarını uzata ve erkek dahi ardına geçip öylece uzana ve zekerini mevzî-i zîbalarına yerleştire. Ve ziyade (fazla) sarıla, biraz dahi öylece duralar. Badehu (sonra) çıkarıp bir temizce siline, uyluğu arasına dayaya ve hamle edip tekrar içine koya. Ve inzal oluncaya kadar cilve edip

kâh çıkarıp kâh soka. Bunun ismine "niyku'l-müferrec" derler.

ALTINCI: Mahbube sağ bacağını erkeğin sol koltuğuna doğru verip ferc-i zîbalarını (süslü cinsel organlarını) dahi zeker-i ma'hudenin (erkeğin bilinen organının) başına silkinerek, dahi sarsılarak, zor ile yerleştire. Ziyade lezîz ve zevkyâb (zevkli) olalar. Bunun ismine, "niyku'l-deva" derler.

YEDİNCİ: Mahbube sol tarafına yatıp ayaklarını uzata ve erkek dahi üzerine uzanıp dizi ile mahbubenin uyluğunu sara. Ve bir elini altından ve bir elini üstünden kucaklayıp sinesini (göğsünü) dahi okşaya, işini göre. Bunun ismine "arsanâ" derler.

SEKİZİNCİ: Mahbube sağ canibine (tarafına) ve erkek sol canibine yatalar. Ve erkek mahbubenin sağ inciğini kendi incikleri arasına alıp, mahbube g...nü dönüp kalkan gibi karşı vererek, çalkalayarak yerleştire, inzal olalar (boşalalar). Bunun ismine "niyk-i hıyn" derler.

DOKUZUNCU: Mahbube sol tarafına ve erkek sağ tarafına. Mahbubenin inciği kendi inciğine sarılıp, zekerini tükrükleyip inzal olalar. İsmine "niyk-i elf" derler.

ONUNCU: Mahbube sol, erkek sağ tarafına. Mahbubenin inciğini kendi inciğine sıkıştıra ve nazikâne (nazik şekilde) yerleştire. İsmine "kellâb" derler.

KISM-I RABİ: İNTİBÂ

(Dördüncü kısım: Yüzüstü yatar durumda yapılan cinse ilişki)

Yani intibâ demek, yüzü üstüne yatıp cima etmektir. Bu dahi on nev'dir (çeşittir):

EVVELKİ: Mahbube yüzü koyun yata, ayaklarını uzata ve erkek mahbubenin uyluğuna otura ve şehveti tam oldukta hemen yerleştire. İsmine "rahatü's-südur" derler.

İKİNCİ: Mahbube yüzünü yere koya, erkek zekerini yerleştirip çalkayarak (çalkalayarak) lezzetyab olalar ki (lezzet alalar ki) tabiri mümkün olmaya. İsmine "fellât" derler.

ÜÇÜNCÜ: Mahbube bir dizini sinesi üzerine çekip g...nü kaldıra ve erkek ardından yerleştire. İsmine "hamir" derler.

DÖRDÜNCÜ: Mahbube yüzü koyun yata, erkek dahi üzerine yata. Uyluğunu mahbubenin uyluğuna yahut arasına koyup mahbube bir eliyle civanın pehlûsundan (vücudun yan tarafından) ve bir eliyle karnından kucaklayıp yerleştire ve dudaklarını dahi emerek inzal olalar. Bunun ismine "niyk-i fukeha" derler.

BEŞİNCİ: Mahbube yüzü koyun yatıp ferc-i zîbaların açıp erkek dahı ardına geçip oğlan arkasında durur gibi otura, muradı üzre (istediği şekilde) yerleştire. Bunun ismine, "mugten" derler.

ALTINCI: Mahbube yüzü koyun yatıp, bir dizini sinesi (göğsü) üstüne doğrulayıp (doğrultup) ayaklarını yukarı kaldıra ve erkek dahı zekerini kıvama getirdikte kolayca yerleştire. Mahbube dahi "İncittin hey zalim" diye naz-u niyaz (naz ve yalvarış) eylcyerek burun nağmeleri, sadalarıyla (sesleriyle) inzal karîb olunca (boşalma yaklaşınca) mahbubeyi kendine çekip saçlarından tuta ve zekerini sokup çıkara. Yani g..e ithal etmiş ise çıkarıp ferc-i zîbasına duhul ettire. Bu gûnâ (bu şekilde) mücamaatta (cinsel ilişkide) bir derece lezzetyab olurlar ki, tabiri mümkün olmaya. Bunun ismine, "muhaffefeyn" derler.

YEDİNCİ: Mahbube yüzünü yasdığa koyup dizi üstüne gele. Yani domala. Erkek dahi ardından dübürü önüne çekip zekerini ithal ile mahbube dahi başını yastıktan kaldırıp şehvetinin harîkinden (ateşinden) ve kemal-i hırsından burun nağmeleri ve boğaz içi sadaları ederek eğlenerek ve ikisi dahı lezzet hasıl ederek ve inzal karîb olduğunda (boşalma yaklaştığında) zekerini çekip ve temiz silip yine ferc-i zîbalarına ithal eyleye. Ziyadesiyle safa kesb edeler (zevk

alalar). Bunun ismine "ferahu'l-afiye" derler.

SEKİZİNCİ: Mahbube sinesi üstüne yatıp ayaklarını uzata ve erkek dahi mahbubenin uyluğu üstüne oturup ellerini karnı altından sokup omuzu başuarından tuta ve üzerine hamle edip muradı üzre derkâr ola (işini istediği gibi göre). Bunun ismine, "meftuha" derler.

DOKUZUNCU: Mahbubeyi pehlûsundan (vücudunun yan tarafından) kucaklayıp ve ikisi dahı çalkayarak (çalkalayarak) inzal ola. Bunun ismine "muallak" derler.

ONUNCU: Mahbube yüzü koyun yatıp ayaklarını dike ve erkek dahi üzerine çıkıp bacaklarını sarmaştıra ve zekerini tükrükleyip gayrı istediği gibi yerleştire, varıp gele. İnzal olup tamam zevk ola ki ziyadesiyle lezzetyab olalar. Bunun ismine "niyku'l- muşabih" derler.

KISM-I HAMİS: İNHİNÂ

(Beşinci kısım: Eğilir durumda yapılan cinsel ilişki)

Yani inhinâ demek, eğilip mücamaat etmektir. Bu dahi, on nev' üzerinedir.

EVVELKİ: Mahbube eğilip ve erkek dahi ardına geçip belinden kucaklayıp ve zekerini mevzî-i zîbaya yerleştire. Mahbube dahi kıvrarak, oynayarak, tamam doğrulup hikâyetin kavlince (hikayede söylendiği gibi) eğilip dibine kadar yerleştire. Ekseriya mabeyn odasında "koç kaçmığı" tabir olunur. Cariye mücamaatı (cariyeyle ilişki) bunun gibi olup erkeğin kuvveti dahi kemalde ise, gayet lezîzdir, tabiri mümkün değildir. İsmine "rahatü'z-ziyb" derler.

İKİNCİSİ: Mahbube dört ayaklı gibi olup dura, badehu (sonra) erkek üzerine varıp belinden tuta, şehvet-i tam hasıl olunca (tam bir şehvet noktasına ulaşınca) mahbubenin dahı bacaklarını yâb yâb

çekip ferc-i zîbasına koya. Badehu yine çıkara, temiz silip beynü's-sebileyn (sebil gibi su akıtan yerlerin arasına) sürtüştüre, mevzî-i zîbaya ithal edip inzal ola. İsmine, "niykü'l-muac" derler.

ÜÇÜNCÜSÜ: Erkek döşek üstüne oturup sağ dizini dike ve sol dizini yere bıraka. Ve mahbube dahi oturup sol dizini dike ve erkek mahbubeyi niyk-i pehlusundan (hoş ve güzel olan yan tarafından) tutup kendine çeke ve zekerine şehvet-i tam (tam şehvet) verip mevzî-i zîbaya aşk ile ithal eyleye. Mahbube dahi burun nağmeleri ederek "Of, of, aman, merhametsiz zalim..." diyerek inzal olalar. Bunun ismine, "niyku'l-uruc" derler.

DÖRDÜNCÜSÜ: Mahbube dört ayaklı gibi olup dirseğini yasdığa dayaya ve eline def alıp harbiye usulü agaz ede (savaş şarkısı söyler gibi okuya) ve kıçını domalta. Erkek dahi eline çalpare (zile benzer, tahtadan yapılmış bir çalgı) alıp düğün usulünde terennüm ederek ardına geçip ve ikisi dahi ahenklerini birbirine uydurup reftâr ederek (gidip gelerek) inzal olalar. Bu gûnâ (şekilde) hareketler ile mahbube erkek gönlünü cezbedip zevk-u safadan hali olmayalar (vaz geçmeyeler). Bunun ismine "mismaru'l-guvve" derler.

BEŞİNCİSİ: Mahbube yüzü üstüne çekip eyile ve erkek dahi ardına geçip göğsünden sarıla ve mahbubenin başını çevirip dudaklarından eme. Badehu (sonra) mahbube erkeğin aletini eline alıp baldırları arasına sürtüştüre, tamam şehvet kıvama geldikte başını tükrükleyip mahbube kendi eliyle ithal eyleye. Bunların kemal-i safalarından soluyarak ve içini çekip ağlayarak ve naz ederek inzal karîb olunca (boşalma yaklaşınca) mahbubenin dilini eme, karnını kucaklaya ve kemal-i lezzetinden (aldığı aşırı lezzetten) ellerini birbirine çırparak inzal olalar. Bunun ismine, "maid" derler.

ALTINCISI: Mahbube yüzü üstüne yata ve erkek dahi aletine kıvam verip sıçrayıp üstüne çıka, yerleştire. Badehu şiveler ederek inzal olalar. Bunun ismine "felâbat" derler.

YEDİNCİSİ: Mahbube eğilip bir ayağını önüne çekip dura ve erkek dahi uyluğundan arasına girip saçlarından tuta. Mahbube saçlı (...burada bir kelime okunmuyor) bindirip inzal oluncaya kadar gezdire ve safa kesbedeler (zevk alalar). Bunun ismine "bostanî" derler.

SEKİZİNCİSİ: Mahbube eğilip ayağının parmaklarını tuta ve erkek dahi şehvet-i tam ile (tam bir şehvetle) durmayıp yerleştire. Bunun ismine "sünbül-i i'nan" derler.

DOKUZUNCUSU: Mahbube dört ayaklı gibi olup baldırların ayıra ve erkek bir bacağını altına ve birini üstüne koyup haçvarî (haç gibi) durup mevzî-i zîbasına yerleştire. Bunun ismine "niyku'l-müşebbek" derler.

ONUNCUSU: Mahbube döşek üstüne eğilip ellerini çaprazvari göğsüne koya. Bir dizini uzatıp ötekini büke. Ve erkek dahi ensesinden tutup zekerini mevzî-i zîbaya koya. Buna "kellâb" derler.

KISM-I SADİS: KIYAM
(Altıncı kısım: Ayakta yapılan cinsel ilişki)

Yani kıyam demek, ayak üstünde mücamaat demektir. Bu dahi on nev' üzerinedir.

EVVELKİSİ: Mahbube ayak üzerine kalkıp meclisten gidiyor gibi veda eyleye. Erkek dahi hemen yerinden kalka, mahbube dahi civanın boynuna sarılıp öpüşeler. Ve erkek "Nazeninim, bizibırakıp nire gidersin" diyerek dilnüvaz lâflar eyleye. Birbirlerine muhabbetleri cuş edip mahbube şenlenip erkek dahi mevzî-i zîbaya el edip okşayarak âheste âheste yerleştire ve kemâl-i safalarından burun ağmeleriyle türlü türlü hareketler edip inzâl olalar. Bunun ismine "niyku'l-vedâ" derler.

İKİNCİSİ: Mahbube giyinip ve kuşanıp ferace ve yaşmağını bağlayıp dehliz kenarına dayanıp dura ve erkek dahi gelip hemân (hemen) nikabı (örtüsü) üstünden peçeyi kaldırıp busesini alıp bend-i

şalvarına (şalvarının ipine) el atıp çözerek şalvarını bir ayağından çıkara ve ayağını kaldıra ki, ferc-i zîba kaz göğsü gibi aşikâr ola (ortaya çıka). Erkek dahı onu bu hey'ette (şekilde) görünce bir mertebe (o derecede) şehvete gele ki, zekerini göbeğine yapıştıra. Bu halde iken ayağını dehlize dayayıp eliyle zekerini göbeğinden ayırarak fercin ağzına getirip öyle şiddetli ve salâbetli (sert) duhul eyleye ki (gire ki), mahbubeyi yerinden edip kemâl-i zevk ve safasından (aldığı zevkin yüksekliğinden) hoşnud ve "Zalim" diyerek inzal olalar (boşalalar). Bunun ismine "dehliz" derler.

ÜÇÜNCÜSÜ: Mahbube ayak üstünde durup göğsü üzerine dehlize dayanıp ve erkek dahi usul ile ardından varıp eteklerin kaldırıp bend-i şalvarını küşad verip (şalvarının ipini çözüp) bükülür gibi baldırları dahi aşikâre olunca (görününce), belinden kucaklayıp derhal zekerini mevzî-i zîbaya ithal eyleye, safa kesb edeler (zevk alalar). Bunun ismine "niyku'l-acele" derler.

DÖRDÜNCÜSÜ: Mahbube ayak üstünde dururken erkek otura ve ayaklarını uzata ve zekerini şehvet-i tam ile (tam bir şehvetle) kaldıra. Mahbube dahi mukabelesine gelip (karşısına geçip) mevzî-i zîbasına geçire. Ayaklarını önüne doğru uzata ve ve ağız ağıza geleler. Ve mahbube dahi kemâl-i zevkinden hareketten hâlî olmayarak (vazgeçmeyerek) inzâl olalar. Bunun ismine "niyku'l-cin" derler.

BEŞİNCİSİ: Mahbube ayak üstünde durup ellerini böğründe tuta ve göbek gösterip metâını âşikâr ede (malını ortaya çıkara). Ve erkek dahi karşıdan zekerini fercine nişan rast getirip (nişan alarak) yerleştire. Mahbube "Ferc-i zîbamı cânım harab ettin zâlim" diye. Erkek dahi kûheylân at gibi hışlayarak doğruldukta dahi (doğrulunca da) zekerinin kuluncunu kırarak bir mertebe mütelezziz olup (lezzet alıp) inzal olalar. Buna "musadıriyye" derler.

ALTINCISI: Mahbube bir sahra kenarında yüzü üzerine yatıp g...nü davul gibi domaltıp ve erkek dahi ardına geçip davulunu usu-

lü üzre okşayarak inzal olalar. Bunun ismine, "sakayat" derler.

YEDİNCİSİ: Mahbube ile civan ayak üzere durup birbirlerine sarılalar ve ayaklarının dahi aralarını birbirlerine muhalif tutalar. Ve erkek zekerini mevzî-i zîbaya dayaya ve mahbubenin dahi gözleri süzülüp şehveti tâm olunca yerleştirip safâyâb olalar (zevk alalar). Bunun ismine "muhalif" derler.

SEKİZİNCİSİ: Mahbube ayak üstünde durup ayağını kaldıra ve erkek dahi mahbubenin ayağını böğrüne dayaya ve iki elini arkasına koyup zekerini mevzî-i zîbaya yerleştire. Burun nağmeleri ile safâlar kesbederek inzâl olalar. Bunun ismine "niyku'l-şebî" derler.

DOKUZUNCUSU: Mahbube yüzünü duvara koyup elleriyle duvara dayana ve ayaklarını ayırıp dura. Ve erkek dahi baldırları arasına girip alet-i ma'hudesini (bilinen aletini) mevzî-i zîbaya yerleştire ve çalkıyarak (çalkalayarak), oynayarak beraber inzal olalar. İsmine "safiyye" derler.

ONUNCUSU: Mahbube ayaklarını kaldırıp duvara dayaya ve erkek dahi baldırları arasına girip şehvet-i tam hasıl olunca (şehveti tam olarak gelince) tâb-tıraş yerleştire. Buna, "niyku'l-necih" derler.

ŞEKL-İ CİMA

(Cinsel ilişkinin şekli)

Ezcümle (kıcasa) birisi "figai" tabir olunan şekle, zürefay-i Rum'da (Anadolu'nun zarif kişileri arasında), "şeddü'l-revanî" derler. Şekli budur ki erkek arkası üstüne yatıp ayaklarını uzata ve mahbube dahi gelip erkek uyluğu arasına girip otura. Badehu sol eliyle civanın zekerini tutup sıkıştıra ve şehvet-i tam hasıl oldukta (şehveti arttığı zaman) hemen mahbube kalka ve zekeri eliyle alıp fevvare (fıskiye) gibi dahi meni atınca elleyip sonra tamam inzal oldukta mahbube temenna ederek (selam vererek) "Afiyetler olsun sevdiğim efendim" diye. Celb-i kulb-u baisdir. Bu güna cimaya "fevvare-i fıskiye" teşbih etmişlerdir.

Ve biri dahi bu günadır ki, mahbube arka üstüne yatıp ve erkek

dahi üstüne yatıp mahbube ellerini erkeğin boynuna sarıp bacaklarını dahi arkasına sarıp tamam erkek zekerini yine ithal ettikte bir ya iki dakika varıp geldikte erkek doğrulup kalka, mahbubeyi belinden kucaklayıp kendi boynuna asılıcı olduğu halde kaldıra. Bu minval üzere mahbube erkek kucağında ve zekeri dahi mevzi-i zibasında kah eğilip kah doğrulup bu hal üzre inzal olunca (boşalınca) cilveler ederek zevkyab olalar. İsmine "mülhak" derler. Ekseriye bu şekil üzre cima, ince belli zarif olan mahbubeler ile olur. Kucağa alması âsân (kolay) olup vücuda sıklet (ağırlık) vermezler.

Camiu'l-lezzât sahibi ("Lezzetleri biraraya getiren kitap" anlamında bir eser ve onun kim olduğunu bilmediğimiz yazarı), cimanın bir garip şeklini beyan eder (açıklar). Bu mahalde zikr olundu (burada anlatıldı):

Evvelâ kıçını altına yerleştire. Yastık koya ve arkası üstüne yatıp ve başını dahi yere koyup karnını domalttıra. Ve erkek dahi mahbubeye arka üstü dönüp sinesi üstüne çıkıp otura ve mahbubeyi kendi elleriyle ve ayaklarıyla beraber tutup başına doğru çeke. Hatta erkek mahbubenin ayakları arasında kala. Böyle ettiği halde ferci ve g..ü kaz yumurtası gibi âşikâre olup (görünüp) meydana çıka. Hemen onları görerek mevzî-i zîbasına bütün bütün yerleştire. Bunun ismine "rubanî" tabir olunur.

MÜLÂTAFA VE MÜLÂABELER:
(Şakalaşmalar, oynaşmalar)

Malum ola ki mücamaata mübaşeretten evvel (ilişkiye başlamadan önce) mahbube ile mülâtafa (şakalaşma) ve mülâabe (oynaşma) edip birbirlerine arz-ı muhabbet (sevgi gösterişi) ve nâz-u niyâz ederek nazikane (nazik şekilde) sohbet esnasında boynuna sarılıp "Görüp bostanların bildim kemâlin gül memelerde / Turunc ammâ ki bildim nice bitmiş yasemenlikte" diye memelerini okşaya,

"Seni yaramaz" diye baldırlarını çimdikleyerek ve kiraz gibi dudaklarından emip gül yüzünden koklayarak busekenâr ederek (öperek) karnına ve göbeğine doğru el ederek bend-i şalvarını küşâd vere (şalvarının bağını açа). Zira bend-i şalvar (şalvarın bağı), heves-i vuslata (birleşme hevesine) bahânedir. Badehu (sonra) vuslata mübaşeret eyleyip (ilişkiye başlayıp) zevkyâb olalar (zevk alalar).

BÛS OLUNACAK YERLER
(Öpülecek yerler)

Malum ola ki, mahbubenin bus olunacak yerleri yanakları ve dudakları ve gözleri ve alnı ve gerdanı ve sinesi ve göbeği etrafı olup billûr gibi olursa, yani mevzî-i zîbanın dudakları dahi lezizdir, lâkin her birine göre (herkese göre) değildir. Pes (artık) bu mevzîlerde (yerlerde) boğaz sadaları ederek doya doya, istediği gibi öpüp okşayalar.

KOKLANACAK YERLER

Malum ola ki, mahbubenin koklanacak, emilecek yerleri gerdanı ve yanakları ve alt dudağı ve zülüfleri (saçları) ve turunç gibi memeleri arası ve ayva göbeği ve kaz göğsüne benzer kasıklarıdır. Bu mevziler koklanacak, sevecek yerlerdir, misk-i anberden lâtif rahiya istimam olunur (misk ve anberden daha hoş koku alınır). Şehvet galebe eylediğinde (arttığı zaman) emmek ve ısırmak ve koklamak gibi lezîz birşey olmaz.

LEZZET-İ CİMADIR
(İlişkiden zevk almak)

Avratlar cimadan hazzetmeleri ve cimaları gayet leziz olmasına müteallik ahvaller (durumlar) beyanındadır.

Malum ola ki bu fennin dakikaşinasları (anlaşılması zor olan tarafını bilen kişileri) nisvana (kadınlara) suimizac arız oldukta (kötü

huylar geldiğinde), bedenlerine cimadan daha iyi nesne yoktur. Zira ki bedenlerini ıslah etmektir. Onlara cima şifa oluptur ki mücamaat olundukta (ilişkide bulunduklarında) mücamaatları erkekle dahi lezzetlidir. Hususan (özellikle) mahmum olduğu (ateşlendiği) vakitte olsa, cimanın hudusu (sonraki etkileri) bedene suhunettir (sıcaklıktır). Ferci dahi kızdırıp o vakitte olan cima, sair vakit olan cimadan leziz olur. Zira gündüz hareket sebebiyle fercin dudakları birbirine sürtmeden suhunet (sıcaklık) peyda etmekle sıcak olur. Ve rutubeti mütehallil olmakla (ortadan kalkmakla, çözülmekle) pâk (temiz) olur. Hususan (özellikle) tebevvül ettikçe (işedikçe) taharet (temizleme, yıkama) sebebiyle nezafet kesbeder (temizlenir).

Amma gece oldukta mevzi-i zibanın dudakları birbirine mutabık olduğundan, ağzı kapalı ademin ağzında bir rayiha peyda olduğu gibi (koku oluştuğu gibi), lâteşbih (benzemesin ama), ona dahi bir rayiha arız olur (koku gelir). Arabiden (Araplardan) Kadı Abdullah'tan rivayettir ki şol kimse ki evladım zeki ve reşid ve hüsündar (güzellik sahibi) olsun gerektir ki uyku akabinde (uykudan hemen sonra) mücamaat eylemeye. Belki bir miktar hareket-i bedeniye (vücut hareketi) ve nefsaniye (canlanma) oldukta cima eyleye. Ve kablezcima (ilişkiden önce), mevziyi tatlı su ile gusl eyleye (yıkaya). Bunların veledin bedeni pak (temiz) ve reşid olmasına sebebtir.

Ve bazılar derler ki, on iki yaşını tecavüz etmedikçe gece kızlara yakınlık etmeyeler. Bedenlerini sörpük ve taravetlerinin (tazeliklerinin) noksanına sebeptir. İptidası (başlangıcı), on üç yaşından on sekiz yaşına değindir. Ziyade safaları (en çok zevk verdikleri zamanlar) on üç yaşında hamile olup vaz'-ı haml edinceye (doğuruncaya) değin. Zira vaz'-ı hamlden (doğumdan) sonra bir miktar evlada meyil etmeleri, muhabbet noksan olmaklığa bais olur (sebep olur).

Hasılı on sekizden kırka kadar taravet-nüma (taze görüntüleri)

ve hüsn-ü bahaları (güzellikleri) tekmil (tam) olup badehu (sonra) günden güne bedenlerine rahat ve cildlerine buruşma arız olup ekserisi hayızdan münkati olan (menapoza giren) avrat ile mücamaat eylemek inde't-tababi (doktorlar tarafından) mezmumdur (hoş karşılanmaz). Ashab-ı tecrübe (deneyimli kişiler) derler ki, hamile olan hatun hamlettikten (doğurduktan) sonra nifasdan pak olduğu gibi (lohusa süresini geçirmesiyle) mücamaata mübaşeret eyleyeler ki (girişeler ki), bedenlerini ıslah edip kendilerine sıhhat hasıl olur. Zira susuzluk vaktinde kişiye su hayat verdiği gibi, onlara meninin vüsulü (gelmesi) aynihayattır (hayat gibidir).

NİSVANIN RİCALE MEYİLLERİ
(Kadınların erkeklere meyletmesi)

Mahbubelerin rical (erkek) tarafına meyil ve muhabbetleri ziyade hazzeyledikleri (zevk aldıkları) vadiler (durumlar) beyanındadır.

Malum ola ki kadınların indinde memduh (övünülen) ve pesendide olan (beğenilen) ahval (durumlar), erkeğin sehavet (cömert) ve şecaat (yiğit) ve kavline (sözüne) sadık olup sözü tatlı olmasıdır. Ve hezli (eğlenceyi) ve medhi (övmeyi) farkedip ve latifeler bilmesidir. Ve ahdine vefa edip (sözünü tutup) nazlarına muvafık (uygun) niyaz ve cefalarına tahammül eylemesidir. Ve dahi erkek giyinip kuşanmakta zarif-heyet (hoş görünümlü) olup ve zendost kıyafet (kadınlardan hoşlanan şekilde) olmasıdır. Ve ahdine ve hilkati pak (yaratılışı temiz) ve bedeni nezafet (temizlik) üzre kıl kondurmamasıdır. Ve avratlar yanında sakallıdan bıyıklı ziyade muteberdir (bıyıklı erkek, sakallıdan daha fazla geçerlidir).

"Yar hattını tıraş eder onunçün durmaz
Kati nazik geçinir üstüne kıl kondurmaz"

Ahbabı çok olup nezafet (temizlik) ve zarafette kendine müşakil (benzeyen) ve müşabih (benzer) ademler (erkekler) ile görüşüp mü-

vaniset eylemesidir (birlikte olmasıdır). Ve dahi ziyade meyl ve rağbet edecekleri şeyler ezcümle biri ağzının rayihasını (kokusunu) pak eder (temizler), devalar istimal edip (kullanıp) haftada bir kere tırnaklarını keseler ve koltuklarının kıllarını dahi tathir eyleyeler (temizleyeler) ve başında yağlı nesne ve ayağında eski terlik komayalar ve üzerini fena rayihadan (kokudan) hıfz edip (koruyup) zarif ve nazif olup daima ıtırşahi (bir cins güzel koku) ve rayiha-i tayyibeler (beğenilen kokular) sürüne. Eger bu haller kendilerinde bulunup sahib-i kerem (soylu, cömert, eli açık) olur ise, nisvanlar beyninde (kadınlar arasında) ondan rağbetli kimse olmaz.

ESNAY-İ MÜCAMAATTA OLAN MÜKALEME (İlişki sırasındaki konuşmalar)

Mahbubeler ile esnay-ı mücamaatta (ilişki sırasında) olan mükaleme (konuşma) ve her birinin naz-u şivelerine göre niyaz ve ona müteallik (onunla ilgili) hikayeler beyan olunur ki:

Hindî'den (Hintlilerden) rivayettir ki, sıhhat olmaksızın cimaya mübaşeret etmek (girişmek), mahbubeye eza ve cefadır. İnsan, hayvandan nutk ile mümtazdır (konuşma kabiliyeti sayesinde üstündür) Zira birbirleriyle mükaleme (konuşma) ve mübahase (sohbet) ettikçe beynlerinde (aralarında) muhabbet ziyadeliğine bais (sevginin artmasına sebep) olur.

Ricallere (erkeklere) layık olan budur ki, mahbube ile hıyn-i cimada (ilişki sırasında) sukunet etmeye (sessiz kalmaya). Latifeler edeler, zira muvaneset (birbirine alışma) peyda eder (meydana çıkartır) ve neşata (sevince) bais (sebep) olur. Hususen (özellikle) mücamaattan sonra gayet iyi olanı, cilveye agaz etmektir (başlamaktır). Cima akabinde (sonrasında) sükunet etme, mahbubeye hicab (utanma) verir ve neşatını (neşesini) ve şivesini kesr eder (azaltır), belki râm (teslim) olduğuna nadim (pişman) olur, erbab-ı basirete hafi değildir (sezgi sahiplerine gizli değildir).

Güvercin işi cilveleşip badehu (sonra) ağız ağıza verip güya öpüşüyorlar gibi kanat yayıp ve göğüs gerip arz-ı muhabbet edeler (sevgilerini göstereler). Kudema (eskiler), kızını kocaya verdikte nasihat edip der imiş: "Kızım, kocan sana yakın gelip mücamaat murad ettikte (ilişki arzuladığında) bir miktar nazendelik edip yani heman canına minnet uçkurunu kendin çözme. Eğer elinden veya belinden tutup seni kendine çekerse, o zaman durma, izhar-ı şehvet et (şehvetini göster) ve işvelerle tamam zekeri şiddet ve salâbet buldukta (sertleştiğinde) göbeğine dayayıp uçkuruna el ettikte sen de bayılıp şeker kamışı gibi rağbet göster. Tamam duhul ettikte zevke dair sözler söyle. Ve kocanın belinden kucaklayıp başını gerdanına sok ve koklamaya başla. Ve usul tutup karnının üstüne pür-dikkat ile (dikkat dolu bir şekilde) koy. İş tamam olup (zekerini) çekip aldıkta hemen muhabbetle tutup silmeye başla. Eğer hareketine kuvvet gelip kalkarsa, "Efendim kangısından (hangisinden) hazzeylediğine (zevk aldığına) kalkık durursun. Galiba muradı (isteği) yine duhul etmektir" diyerek muhabbet kıl ve gâhice (bazan) kocanı na-mizac (canı sıkkın) gördüğünde "Niçin keyfiniz yoktur? Eleminiz nedir? Dünyada sizinle kulunuz sağ olayım" diye hatırını sor, güler yüz gösterdikte (gösterince) hangi tarafa meyil gösterirse, o tarafı tercih eyle, zira erlerin gönlünü olmakta bundan âlâ nesne olmaz. Ne ki murad ederse muti ol (sözünü dinle). Bir vasiyetim budur ki, sık sık yıkanıp nezafet (temizlik) üzre ol. Kendine çeki-düzen ver. Kokuşmuş avratlardan olma. "Ben senin cariyenim, sense benim efendimsin, emir senindir" diye daima emrine hazır olmak lazım".

MÜCAMAAT EVKATLERİ
(Cinsel ilişkinin zamanı)

Bu fasıl, nisvan ile (kadınla) mücamaat olunmaklığın (ilişkinin) vakitleri beyanındadır.

Malum ola ki etibbanın cümlesi (bütün doktorlar), dekayik-i tıb-

ba muarefesi olmadıklarından naşi (tıbbın ince noktalarını bilmediklerinden dolayı), zahiri üzre amel edip (dışarıdan gördüklerine göre iş yapıp) halkı lezzetyab oldukları şeyden men ederler. Zannederler ki, cimanın beden-i insana özrü gayet azimdir (insan vücuduna verdiği zarar çok büyüktür). İnsanı çabuk kocaltır derler. Lâkin bunların bu zannı akla batıldır (terstir). Zira görülmüştür ki bazı kimseler sinni kemale reside olmuşken (yaşları olgunluğa varmışken), yine cimada geceyi fevt etmezler (elden kaçırmazlar). Maahaza hassalarına (özelliklerine) asla zarar gelmeyip hesap ve kitaplarında ve hareketlerinde niceclerine faik (üstün) olurlar. Ve nice kimseler dahi cimaa takatleri var iken az zamanın içinde kendilerine kocalık arız olup (yaşlılık gelip) saçı ve sakalı ağarır. Velhasıl hakk-ı kelâm (sözün doğrusu) budur ki cima etmek pirlere (yaşlılara) ve ahvali mükedder olanlara muzırdır (hali kederli olanlara zararlıdır).

İmdi bu babda ("bu konuda" anlamında) herkesin sini (yaşı) hasebiyle kendine layık mikdarı beyan edelim, ta ki malumları olup (bilip) ona göre hareket edeler. İptida (önce) büluğa ermeyip mesela yirmi yaşına varınca çok cima eylemek muzırdır. Hiç etmemek dahi hüzali (zayıflığı) muciptir. Belki günaşırı cima etmek onlara kafidir.

Amma yirmi yaşından otuz yaşına varıncaya kadar münasip olan gündüz iki kere ve gece de bir kere kanaat eyleye. Amma şol (şu) şartla ki, mücamaat eylediği (ilişkide bulunduğu) alâkası olan mahbube ola, zira alâkası olmayan kimse ile mücamaat eylemek yani bir şey'e müfid (yararlı) olmayıp mütelezziz olmadığından başka vücudunu bozar.

Ve otuz yaşını tecavüz edip (geçip) kırkına varınca mizac sıhhatte olup ve belinc kavi (güçlü) ola. Tahammülü olursa ede, üç defa eyleye.

Yetmiş yaşına geldikte kuvvet hasebiyle gönlünde sürur ve neşat

tayy' (sevinç ve neş'e) olur ise ede, iki defa eylemek kifayet eder.

Amma seksen yaşına vardıkta (varınca) senede ya iki defa ya üç defa eyleye. Eğer kuvveti kavi (kuvveti yerinde, güçlü), şehveti ziyade olur ise dört defa eyleye. Bir kere eylemekte beis (zarar) yoktur. Amma seksen yaşını geçtikten sonra, cima münasip değildir...".

3.

BİR BAŞKA BAHNAME

Bazı bahnamelerde ise, pozisyonlar yerine kadın ve erkeklerin belirli özellikleri anlatılır, kadınlar özelliklerine göre sıralanır.

Aşağıda, özel kitaplığımızda bulunan 16. yüzyıldan kalma ve yazarı belli olmayan bu şekildeki bir elyazması bahnamenin 77.a-80.a sayılı varakları arasında yeralan bazı bölümleri veriyoruz. Metin içerisindeki arabaşlıklar, bize aittir.

"...Kadınlarda öyle alâmetler (belirtiler) vardır ki, cima etmeye begayet (çok) haris (hırslı) olur ve yüzüne bakınca güler ve sarılmaktan azîm (büyük) lezzet bulurlar. Bu babda (bölümde), avratlarda olan hub (güzel) alâmetleri zikredeceğiz:

İmdi bu zikredeceğimiz güzel alâmetler bir avratta bulunsa, onun hüsnü (güzelliği) gayet kemalde olur. Ve alâmetlerin bazısı eksik olursa, güzelliği de o kadar eksik olur. Bu alâmetlerin cümlesinin (tamamının) bir avratta bulunması, hepsinden yeğdir (daha iyidir).

Güzellik alâmetleri bunlardır:

Dört nesnesi kara gerek: Saçı ve kaşı ve kirpiği ve gözünün karası.

Dört nesnesi kızıl gerek: Dili ve dudağı ve yanakları ve avurdları.

Dört nesnesi değirmi (yuvarlak) gerek: Yüzü ve gözü ve topukları ve bilekleri.

Dört nesnesi uzun gerek: Boynu ve burnu ve kaşı ve parmakları.

Dört nesnesi hoş kokulu gerek: Burnu ve azası (el, kol, ayak ve bacakları) ve koltuk altları kokusu ve ferci kokusu.

Dört nesnesi kik (geniş) gerek: Alnı ve gözleri ve göğsü ve butları.

Dört nesnesi dar gerek: Burun delikleri ve kulağı delikleri ve göbeği deliği ve ferci.

Dört nesnesi kiçi (küçük) gerek: Ağzı ve elleri ve ayakları ve kulakları.

Ve dahi şöyle gerek ki başı ne büyük ve ne küçük ola.

Ve boynu dahi ne uzun ve ne kısa ola.

Ve ne arık (zayıf) ve ne semiz ola.

Ve dahi gerektir ki, eti dahi değirmi (yuvarlak) ola.

Benzi ak ola veyahut kaz benizli veya karayağızın güzeli ola.

Ve teni pembe ola.

Ve saçı sık ve uzun ola, zira ki saç avratların yüzsuyudur.

Ve güldüğü vakit hub (güzel) ola. Zira geri kalan vasıflarından evvel, gülmesi gerek.

Ve gerek ki, gözlerinin karası çok ola ve kaşları çatık ola.

Ve yürüdüğü zaman, g...nün etleri deprene (titreye).

Ve huyu tatlı ola sözü tatlı ola ve yumuşak ola.

Ve bu dediğimiz şartlar bir avratta bulunsa, o avrat güzelliğinin kemalindedir.

Şehvetin belirtileri...

Öyle alâmetler (belirtiler) vardır ki, avrata bakınca şehveti az mıdır, çok mudur bilinir.

İmdi, anlayış sahibi kişiler derler ki, avratın ağzı büyük olursa, ferci geniş olur.

Ağzı küçük ve dar olursa, ferci de dar olur.

Alt dudağı kalın olursa, fercinin iki kenarı kalın olur.

Üst dudağı ince olursa, fercinin iki dudağı da yufka gibi olur.

Alt dudağı ince olursa, ferci kuru olur.

Dilinin ucu kişmiş (kuş üzümü) gibi olursa, ferci soğuk olur.

Burnunun ortası yumru olursa, cimaya rağbeti az olur.

Kolunun arkası çukur olursa, cimaya rağbeti çok olur.

Saçı seyrek olursa, ferci yumuk olur.

Eneği (çenesi) uzun olursa, ferci alınlı olur.

Yüzü büyük ve yoğun (kalın, iri) olursa, g..ü küçük ve ferci büyük ve dar olur.

Ayağı üstü etli olursa, ferci gayet büyük ve er katında (erkekler nazarında) sevgili olur.

Ve baldırları yoğun ve etli olursa, şehveti gayet çok olur ve cimasız kalmaya sabredemez.

Ağzı ince ve emçekleri (göğüsleri) değirmi olsa ve sarkık olmasa ve emçek düğmeleri (memeleri) katı olsa, cimaya şehveti az olur. Meğer ki (ama) çok cima kılmaktan şehvet depreşir (artar).

Ve baldırları yoğun olsa, fercinin kenarı kalın olur.

Ve benzi kızıl ve gözleri gök (mavi) olsa, cimaya rağbeti az olur.

Ve gülmesi ve hareketi çok olsa, cimaya rağbeti çok olur.

Ve oynamayı sevse, cimaya rağmeti gayet çok olur.

Baldırları ince olsa ve umukları (bilekleri) büyük olursa, ferci dahi büyük olur.

Ve gözleri belirgin olursa, ferci geniş olur.

Kadın çeşitleri...

Avratlar, beş bölüktür (gruptur). Bir bölüğü odur ki, henüz baliğ değildir.

Birisi odur ki baliğdir velâkin yiğitlikte (gençlikte) kemalinde

değildir.

Birisi dahi odur ki, yiğitlikte kemalindedir (gençliğinin olgunluğundadır).

Biri dahi odur ki, saçına ben (ak) düşüptür (düşmüştür).

Ve biri dahi odur ki, saçının akı, karasından çoktur.

Amma o ki baliğ olmamıştır, onun tabiatı gerçek söyleyici ve nesne gizlemeyicidir.

O ki baliğdir, lâkin yiğitlik kemalinde değildir (ilk gençliğindedir), azıcık utanır olur vé bir nesne getirip yerse g...nü domaltır ve memeleri sarkmağa başlar ve aldanması çabuk olur.

Ama o ki yiğitliğin olgunluğundadır, hali ve edebi ve hicabı (utanması) da olgunlukta olur.

O ki saçına ak düşmüştür, cimaya hırslı olur.

Ama o ki saçının akı karasından çoktur, eti gevşek olur ve yüzünün nuru söner ve üzerine başka avrat almasın ve kimseyle cima etmesin diye erine çok lutuf eder. Her avrat bu hale gelse, bilgil kim (bil ki) ondan asla menfaat yoktur ve cimasında da lezzet yoktur.

İlişki sıralaması...

Bil ki, avratlar cima arzusunda 13 bölüktür (gruptur):

Beşi, cimayı yavlak (çok) severler, beşi hiç sevmezler, üçü de ne sever, ne sevmezler.

Amma o beş ki cimayı yavlak severler, cimadan artuk (geri kalan) nesneye hiç meyli yoktur. Birisi odur ki saçına ben ("ak" anlamında) düşmüş ola ve emçeklerinin düğmesi sevşemiş ola ve biri dahi odur ki uzun boylu ola ve biri dahi odur ki orta boylu ola ve birisi dahi odur ki olmaya. Amma o beş ki cimayı sevmezler, ondan yana hiç meyletmezler. Birisi odur ki, henüz baliğ olmayıptır (olmamıştır), birisi odur ki kısa boylu ola ve birisi dahi odur ki begayet semiz (çok şişman) ola ve birisi dahi odur ki eri begayet (çok) cimacı

ola. Ve bu sıfatlı avratlar öpmekten ve koçmaktan artuk (fazla) erleri sevmezler.

Amma o üç ki cimaı ne severler ve ne sevmezler. Birisi odur ki yirmi yaş ile on beş yaş arasında ola ve birisi dahi odur ki otuz ile yirmi arasında ola ve birisi dahi odur ki tamam otuz yaşında ola. Amma o ki yirmi ile on beş arasındadır, cimaı biraz sevmez (az sever). Amma o ki yirmi ile otuz arasındadır, cimaı o kadar dilemez olur, erden utandığından (erkekten utandığı için). Meger ki onunla oynayalar ve sohbet edeler, ta ki yüzü açıla ve şehveti depreme.Amma o ki tamam otuz yaşındadır, cimaı er dönüp etmedikçe ve muhabbet göstermedikçe avrat talep etmez.

Boşalma türleri...

Avratların cima etmekte inzali (boşalması) üç türlüdür:

Birisi odur ki, inzali begayet tiz (çok çabuk) olur.

Birisi odur ki, inzali begayet (çok) geç olur.

Ve birisi de odur ki, ne geç ve ne tiz olur.

O ki tiz olur, uzun ve teni arıktır (cılızdır). O ki geç olur, kısa boylu ve semizdir.

Bil ki, avratların inzal alâmetleri (boşalma belirtileri) şunlardır ki, gözleri süzülür ve er yüzüne bakmaya utanır ve alnı terler ve göğsü titrer ve ere berk (sıkı) yapışır. Ve bilgil ki (bil ki) avrat ile erin inzali bir olacak (aynı anda olursa), azim (büyük) lezzet bulurlar. Ve yine bil ki, avratla erin menileri birbirine karışacak olursa, aralarında muhabbet çok olur.

Kaç çeşit ferc var?...

Bil ki, avratların ferci üç türlüdür: Birisi gayet büyüktür, birisi gayet küçüktür ve birisi de ne büyük, ne küçüktür.

Bil ki, erlerin dahi zekeri üç türlüdür: Birisi gayet uzundur, on iki parmaktır. Ve birisi sekiz parmaktır ve birisi altı parmaktır.

Büyük zeker ile küçük ferce cima etmek, münasip değildir. Bunda, cima lezzeti bulunmaz.

Amma yoğun (kalın) zeker ile orta ferce cimada lezzet bulunur.

Kiçi (küçük) zeker ile orta fercde de lezzet bulunur, velâkin zaruri ise yapılır.

Ve ondan daha iyisi yoktur ki, büyük büyüğe, orta ortaya ve küçük küçüğe münasiptir. Böyle olursa, oğlan ve kız doğunca, ataya benzer. Teninde eksik ve kusur olmaz, teni arı (temiz) olur.

Böyle olmazsa (bu şekilde yapılmazsa), bir ügü (puhukuşu) aygıra veya kısrağa katılmış gibi olur. Yahut beygir aygıra katılmış gibi olur. Ve her nesne cins, cinsiyle gerekir...".

محرری : م . س

زفاف کیجه سی

ناشری: س. طاهر

حرم اغاسنك معاشقه سی

1913 ve 1914 yayınlanan, cinsellikle ilgili bir "cep romanı": "Zifaf Gecesi - Harem Ağası'nın Muaşşakası".

3. B Ö L Ü M:

OSMANLI EŞCİNSEL METİNLERİ

Eskiler, Osmanlılar'daki eşcinsel metinlerden bahsederken, "Bu iş, adamların sadece dilinde" derlerdi...

Sadece dillerinde olup olmadığını bugün bilemiyoruz ama eşcinsel temalar, Osmanlı cinsellik metinlerinin azımsanamayacak bir bölümünü oluşturur ve bunları görmezlikten gelmek de zordur.

Bu tür ilişkiler, o dönemin şartları içerisinde olağan bir davranış görüntüsü verir. Eşcinsel eğilim, sıradan şairinden divan sahibi şeyhülislamına yani en yüksek düzeydeki din görevlisine, padişahın maiyetindeki besteciden semai kahvelerinde sazını çalarak geçinen müzisyenine, ansiklopedistlerden tasavvuf bilginine kadar, toplumun değişik kesimlerinden gelenlerin yazdıklarında açıkça görülür.

Alışılmış görüntülerden biri, kadının kötülenmesidir. Meselâ Sümbülzade Vehbi'ye göre erkek, "Eli kınalı kadınlardan elini çekmelidir, zira kadınlar, erkeğe kanlı gömlek giydirebilirler":

"Dest-i hınnâ-zedelerden el çek,
Giydirirler sana kanlı göynek"

Lâmiî Çelebi ise, erkeklere "evde kahbe tutmayın" diye nasihat eder:

"Merd iseıı evde kahbeyi tutma
Ger boyunca batursa altına
Lânet olsun âna ve mâline de
Mâli mel'un, kendi mel'ûne"

(Seni boyunca altına da gark etse, erkeksen, kahbeyi evinde tutma... Ona da, malına da lânet olsun!. Malı da, kendisi de mel'un...".

Ve, kadın unsurunun yerini erkek sevgili alır...

Fuzuli, "Subh çekmiş çerha tıygın tâşa çalmış âfitâb / Zâhir etmiş ol meh-i dellâke ayn-i intisâb" diye başlayan gazelinde "Sabah usturasını bilemiş, güneş kılıcını taşa çalıp o ay gibi tellaka bağlılığını göstermiş... Başlar, onun anber kokulu usturasının hareketinden, suyun dalgalanıp kabarcıklar meydana getirmesi gibi neşelenip tertemiz oluyor... Her kılımın ucunda bir baş olsaydı ve sevgilim onları saç gibi doğrasaydı, kanlar döken usturasından yine de kaçmazdım..." sözleriyle, hamamda saç tıraşı yapan bir tellaka övgüler yağdırır.

Divan şiirinin hemen her ünlü adı, bu şekilde mısraların yer aldığı "hammamiye"ler, düzer ve güzel delikanlıları tasvir ederler.

Erkek sevgilinin şiirde sadece böylesine sembol olarak değil, adıyla, sanıyla geçmesi olağan bir şeydir...

Örneğin, Zatî'nin Rüstem'i... Güzelliğinin anlatımı cihanı baştan başa tutmuş, destanı gönül mecmuasında söylenir olmuştur:

"Vasf-ı hüsni tutdı sertâser cihânı Rüstem'ün
Söylenür mecmâ'-i dilde dâsitânı Rüstemün"

Zatî' sadece Rüstem'le değil, Ahmed'le, Recep'le, Halil'le ve belki daha başkalarıyla da gününü gün etmekte ama dert de çekmektedir. En çok üzüntü verenlerden biri, Ferhad'dır... "Ona gönül verdiğinden beri bir ağlasa, dağlar ve taşlar ahenge gelecektir":

"Nice dağ-u taş âheng ider âh-u figân eylesem
Olaldan Zatiyâ âşık-ı gamı-kîni Ferhâd'ın"

Taşlıcalı Yahyâ, Memi'sinin benzerini göklerde bile bulamamıştır... Genci, "Bir gece ruyamda on sekiz bin âlemi gördüm... Bu büyük göğü gündüz gibi, dokuz kez dolaştım... Sana benzer ne melek, ne de insan gördüm... Benim gencim, sevdiğim, canım Memi" diye anlatır:

"Bir gice seyrimde gördüm on sekiz bin âlemi
Gün gibi dokkuz dolaşdım bu sipihr-i â'zemi
Ne melek gördim sana benzer ne üns-i âdemî
Nevcivânım, sevdiğim, cânım Memi cânım Memi"

Böylesine şiirler, örnekleri uzatacak olursak, sayfalarca devam eder, gider...

*

Şehirlerdeki genç erkeklerin, nadir de olsa kızların zerafetlerinden ve özelliklerinden şiir şeklinde sözeden, sadece onları anlatmak için kaleme alınmış ve ünlü şairlerin imzasını taşıyan eserler de vardır: Şehrengizler...

Şehrengizlerin bazı bölümleri geçmişte bölük pörçük de olsa yayınlandığı için, buraya tam metni bugüne kadar hiçbir yerde çıkmayan, şehrengiz benzeri bir başka eserin tamamını alıyouz: Hamamcılar Kethudası Derviş İsmail'in 1686 tarihini taşıyan "Dellaknâme-i Dilküşâ"sını, yani "Gönüller Açan Tellaklar Kitabı"nı...

Sadece kese ve sabun mu?...

"Tellak" veya "dellak" denilen hamam işçileri geçmiş yüzyıllarda, hamama gidenleri sadece "keseleyip sabunlama" işine mi yararlardı?

"Dellaknâme-i Dilküşâ", bunun böyle olmadığını, tellakların müşterilerin başka "isteklerini" de yerine getirdiklerini anlatıyor.

Risalenin konusu, o dönem Istanbul'unda isim sahibi 11 hamam tellağının öyküsü ve "iş"lerini nasıl yaptıkları.

Kitabın içeriği kadar, geçmişi de ilginç...

1903 yılında, Taif mutasarrıfı olan o dönemin meşhur yazarlarından Mehmet Ali Aynî Bey, risaleyi Taif'te Şeyh Yasin el Rumi adında bir zenginin evinde bulur. Şeyh Yasin, İbrahim Çavuş adlı bir yeniçerinin torununun oğludur. İbrahim Çavuş, yeniçerilerin or-

tadan kaldırıldığı 1826 kıyımından sonra Arabistan'a kaçıp Taif'te yerleşmiş, torununun çocuğu olan Şeyh Yasin, Dellakname'yi Mısır'daki bir kitap mezatından satın almıştır.

Mehmet Ali Aynî Bey, kitabı kopya eder, Istanbul'a dönerken yanında getirir ve risalenin elyazısıyla peşpeşe kopyaları çıkartılır. Bizim, 1985'te Istanbul'da yapılan bir müzayededen satın aldığımız nüsha da, bu kopyalardan biri.

Derviş İsmail'in yazdıklarından, 17. yüzyıl sonlarında Istanbul, Eyüp, Galata ve Üsküdar'daki toplam 408 hamamda 2 bin 321 tellakın çalıştığı anlaşılıyor. Risalede sözkonusu edilen 11 tellakla bunların çalıştıkları hamamlar, şunlar:

Kılıç Ali Paşa Hamamı'nda Yemenici Bali, Fındıklı Müftü Hamamı'nda Sipahi Mustafa Bey, Kasımpaşa Piyalepaşa Hamamı'nda Seyis Hasan Ali, aynı hamamda Kalyoncu Süleyman, Yıldızbaba hamamında Kız Softa Ürgüplü İsmail, Kadırga Çardaklı Hamam'da Kınalıkuzu Firuz, Üsküdar Kolluk Hamamı'nda Peremeci Benli Kara Davud, Mahmutpaşa Hamamında Altınbaş Beyoğlu, Eyüp Eski Yeni Hamam'da Keşmir Mustafa, Azapkapısı Yeşildirekli Hamam'da Hamlıcı İbrahim ve Şengül Hamamı'nda Karanfil Hasan.

Risale, tellakların sadece "görevlerini" yerine getirme tekniklerinden sözetmiyor. Bu "görevlerin" nerede ve ne şekilde yapıldığını, kurnabaşı işlerini, camekanlı odada "döşek yoldaşlığını", ve müşterilerin ödeyeceği fiyatları da veriyor.

"Dellaknameı-i Dilküşâ"dan geçmişte sadece Reşat Ekrem Koçu'nun Istanbul Ansiklopedisi'nde söz edildi. Kitabın adı ve bahsettiği tellakların isimleri ansiklopedide madde halinde çok kısa yeraldı ve ansiklopedi, bu kitapla ilgili tek kaynak olarak kaldı, tam metin ise hiçbir yerde yayınlanmadı.

Aşağıda, "Gönüller Açan Tellaklar Kitabı"nı tam metnini veriyoruz. Metinde cümle yapısını elden geldiğince bozmayarak ifadeye

olabildiği kadar sadık kalmaya çalıştık. Osmanlıca kelimelerin karşılıklarını hemen yanlarında, parantez içerisinde gösterdik, ancak çok ağdalı olan bazı cümleleri, günümüz Türkçesine uyarladık.

Bundan sonra Derviş İsmail konuşsun ve 200 yıl öncesi Istanbul'unun en meşhur 11 tellakının öyküsünü anlatsın...

DELLAKNÂME-İ DİLKÜŞÂ
(Gönüller Açan Tellaklar Kitabı)

SEBEB-İ TE'LİF-İ RİSALE (Risalenin yazılış sebebi): "...Bir mahbub-ı ziba (yakışıklı sevgili) ve ne...ivan-ı yektanın (tek olan gencin) ibram (zorlama) ve ricasıdır ki, fettanın (fenalıklar yapan kişinin) ism-i şerifi (şerefli adı) Yemenici Bali'dir.

Henüz on beş yaşında ve güzellik tacı adının başında ve bu günahkârın mürg-i dili (gönül kuşu), yemenici oğlanın samur kaşında.

59. ortanın civelek accmisi olup kullukta şahbaz yoldaş altında baskın vermek ile (basılması üzerine) Tophane'nin Kapudan-ı derya Kılıç Ali Paşa hammam-ı dilküşâsında soymuşlar ve hamam çıplağı zeynine koymuşlar ve gece ile gündüz elli dokuzun ehrimen-lika (kötülükler tanrısı suratlı) eşkiyası ve Tophane ocağının cehennem zebanisi semenderleri ve kalyoncu levendler ki elli dokuzlu (bir yeniçeri ortası) ve Tophaneliden eşedd (daha şiddetli, sert), padişah kullarının yüzkarasıdır, amma camekân odada, amma içeri halvette, o nazlı oğlanın firuze kâsesini ejder misali demir kazık millerle oymuşlardır ki, Yemenici Bali'ye zulüm ve gadir bu kadar olur.

Bu abd-i hakir 1096 Şevval'inde kethuday-i hamamciyan oldukta (hamamcılar kethüdası olunca), oğlan rak'a (yama) ile gelip ve nergis gözlerinden feryad ile kanlı yaşlar döküp "S....mek canımıza yetmiştir" deyu o hamamdan halâsını ve hîz (pasif eşcinsel) oğlan-

dır deyu subaşının defterinden ism-i şerifinin çalınmasını ("silinmesi" anlamında) ve kapımızda kulluğu niyaz etmekle bu Derviş İsmail dahi gökte aradığını ağuş-u muhabbette (sevginin kucağında) bulup o garip oğlanı subaşı ağa ile hamamcı ağa pençelerinden kurtarıp hane-i bîminnette zahirde (görünürde) çubukdarlık hizmetin vermiş ama halvette döşek yoldaşı edinip murada ermişizdir.

Günlerde bir gün Yemenici Bali oğlanım, "Efendi, gün akşamlıdır. N'ola ki (ne olur) bizim dahi ismimiz bir risale-i dilküşâda (gönül açan küçük bir kitapta) mezkûr olup (anılıp) bu ruzigâr-ı bîvefada (vefasızlık zamanında) bir nam-u nişan (isim ve eser) bıraksak" dedikte (dediği zaman), 1096 tarihinde şehr-i şehir-i Istanbul'un (şehirler şehiri Istanbul'un) dört mevleviyet yerinde 408 hamam-ı dilküşâlarında 2321 nefer tellak-i pâk hamam çıplağı şerifleri ile bu gûnâ bir tezkire icad ve tahrir eyledik.

YEMENİCİ BALİ

Birincisi, Bali'dir. Hüsn-ü an (güzellik) ve cilve ve edep ve terbiye ve nezaket ve sadakat ondadır. Muhabbet dalında açmış gonca gül, sine (göğüs) kafesinde yavru bülbüldür. Saça sünbül, gamzeye gül, nigâha (bakışa) cellâd, kadde (boya) şimşad (şimşir ağacı), hançere (çelik), g..e kâse-i billur (billur kâse), göbeğe katre-i nur (ışık katresi), baldırlara sim-sütun (gümüş sütun), ayaklara sebike-i sim (gümüş külçesi) ve kaküllere deste-i ibrişim (ibrişim destesi) dediler ise, işte bu Bali-i dellak şanındadır (tellak Bali için söylenmiş demektir).

Nalın ile sahn-ı hamamda (hamamın bahçesinde) tavus misali cevelân eden (dolaşan) o pakize (temiz) oğlan, elli dokuzun acemisi ve Tophane'de bir yemenici ustanın çırağı olup:

"Biri yer biri bakar
Kıyamet ondan kopar"

Kalafat yerinde (gemilere zift sürülen yerde) kahvehanesi olan hezele gürühundan (gurubundan) elli dokuzlu (yeniçerilerin veya leventlerin 59. bölüğünden) Darıcalı Gümüş Ali dedikleri it, bir akşam oğlan yolun (oğlanın yolunu) çevirip kolluktan içeri çekmiş ve kalyonculardan Kıçlevendi Zehir Ahmet ve Tophane zebanilerinden Kurt Halil nam şakilerle Yemenici Bali'nin bal çanağına eşek arıları misali üşüşmüşler ve oğlanı sabaha varınca s..mişler ve ana doğması soyup üryan (çıplak) edip dahi (üstelik) oynatmışlardır. Subaşı Ağa dahi kola (devriyeye) çıkıp kollukta meclis-i işret (içki meclisi) kurulduğunu haber aldıkta (alınca) varıp basıp, oğlanı y.... altında yatar iken ahz edip (alıp) ism-i şerifini (şerefli adını) deftere kayd ile tezlil (küçültüp, düşürüp) ve altın adını bakıra çıkarmakla kalmayıp, baldırında kaba etine hîz (pasif eşcinsel) oğlandır damgasını dahi basmıştır.Bali dahi gayrı ("artık" anlamında) beni bir hammam-ı dilküşâ pak eyler (temizler) deyip Tophane'de Kapdan-ı Derya Kılıç Ali Paşa'nın hammam-ı kebirinde (büyük hamamında) bir üstad dellakın elini öpmüş ve soyunmuştur.

Az zamanda şöhret bulup gece ve gündüz seferi 70 akça narhtır (bir defası için belirlenmiş ücreti 70 akçedir). 20 akça dahi ortağı dellak alır ki, 90 eder. Gece döşek yoldaşlığı 300 akçadır. Amma kulamparesi kaç sefere ki takati vardır (kaç kez yapabilirse) oğlana o kadar fişek atar, 300 akçeye dahildir. Amma ser-nevbet (baş nöbetçi) dellak "Sabahdır" deyu (diye) nida ettikte (bağırınca) ve kulamparc oğlana yine koymak murad ettikte (isteyince), 90 akça ücretini verir. Yemenici Bali, günde üç seferden ziyade g.. vermez idi. Pak ve pakize (temiz) tendürüst (sağlam vücutlu) sine (göğüs) bülbülü kınalı kuzu idi.

SİPAHİ MUSTAFA BEY

Biri dahi, Sipahi Mustafa'dır. Kuzattan (kadılardan) bir zatın gönül eğlencesi iken yaramazlar pençesine düşüp on beş yaşında pe-

ri-peyker (peri yüzlü) oğlanı Mudurnu Dağı'nda Kara Domuz nam şaki-i pelide (pis hayduta) peşkeş çekmişlerdir. Kara Domuz ki âdem ejderhası belây-ı asumandır (göklerin belâsıdır), oğlancığı kıllı sineye çekip gözleri yaşına bakmayıp gümüş künbedine demir kazık çakmıştır. Nursuz Ali ve Yorganyüzüoğlu ve Çiçekli Mustafa ve Kalaycı Hasan emsali şeytanlar, cümle on sekiz nefer-i dîv heyet (dev yapılı) ve ehrimen-suret (kötülükler tanrısı suratlı) asılacak zehir ademlerdir. Sipahi Mustafa bey'in g..ü üstünden geçip o nazlı oğlanı kan-revan perişan etmişlerdir. Dağda, bayırda, taşda, çakılda, çemen, dikende yürümeğe mecali kalmamakla bir handa emanet yatağa koyup gitmişlerdir.

Çamlıbel'de mezkur (adı geçen) handa Davud Odabaşı ki gayet ile mu'lem (tanınmış, bilinmiş) idi, o dahi oğlanın g..ünde çarh-ı felek merkezin bulmuş. Aç kurdun kuzuyu koruduğu misali geceleri kendi döşeğinde yatırmış, kalemi hokkaya batırmış, evrak-ı muhabbete sahhu'l-visal işaretin çekmiştir ("sah" kelimesi eski belgelerde "karşılaştırıldı, incelendi, doğrudur" anlamında kullanılır. Burada "ilişkinin tam olarak meydana geldiği" kastediliyor). Amma oğlanın gözü yaşına merhamet edip handa tutsa eşkiya gelir alır. Şehr-i şehir-i Istanbul'dur (Şehirler içerisinde meşhur olanı Istanbul'dur) deyip oğlanı âsitane-i saadete getirip Fındıklı'da Müftü Efendi Hamamı'nda Sipahi Mustafa'nın nazlı beline dellak peştemalın kuşatmış ve o güruhun şanına şan katmıştır.

Kıl kadar ayıbı yok bir müeddeb (edepli, terbiyeli)pakize oğlandır ki hile ve şeytaniyet yoluna sapmaz, g..ünü domalıp yattıkta (yatınca) müşterisinin y....ı yolunu şaşmaz, meyve-i vaslını rayegân eylerken (vuslatının meyvesini bol bol verirken) mest olup mesteder. Cilveli pâk ve çâlâk (temiz ve eliçabuk) Sipahi civandır ki devrimiz ricalinden mal-i Karun'a sahip (Karun kadar zengin) Gümrükçü Emini Hasan Efendi bu dellak oğlana alâka edip Galata mollası eliyle hamamdan çıkartıp hanesine almış ve fahir libaslar (süslü el-

biscler giydirip zer-ü zivere müstagrık edip (altın süslere garkedip) mahbub çubukdar eylemiştir. Amma Sipahi Mustafa Bey'de de sadakat ve vefa bu kadar olur. Velinimetinden gayri ferde uçkur çözmemiştir ki böyle emsali, çubukdar oğlanları çuhadar, tatar, dolapçı, arabacı, seyis, hamleci makulesi heriller şakır şakır s....lerken, Sipahi Mustafa Bey parmak ucuyla dahi dokundurmamıştır.

KIZ SOFTA

Biri dahi Kız Softa'dır, yani Ürgüplü İsmail'dir ki, Zalpaşa Medresesi'nde hemşehrisi Dağlı Hüseyin nam (adlı) pelide (pisc) misafir olup, üçüncü gece o zalim dağlı herif "Hemşehri oğlan s....k yârî hîledir (dostça bir oyundur)" deyip oğlancığı bi'l-ikna (ikna ederek) rızasıyla fiili livataya mübaşeret eyledikte (girişince) maslahatı begayet kebir (çok büyük) olmakla Molla İsmail kan-revan bihuş (serhoş) oldukta (olunca), gaddar herif işini tamam görmüştür.

Amma ertesi vak'a şuyu buldukta (olay duyulunca) fail-i zalim Dağlı Hüseyin memleketi canibine firar, İsmail'e dahi medresede durmak olmayıp öylc mahbuba cümle kapılar küşade olmakla (bütün kapılar açılmakla) helvacı esnafından Telli Halil Ağa oğlanı alıp esnaf zeynine koyup (esnafın süsleri arasına katıp) tezgâha oturtmuştur. Ve dükkanını o perî-suret (peri yüzlü) ile tezyin eylemiştir. Gece dahi odasında yatırıp telezzüz-ü nazar ve (bakarak zevk alma) deraguş (kucaklama) ve buse faslı, ayak öpme, göbek koklama, çakıl memecikler dişleyip altın kamış çük yoklama ile iltifat etmiştir.

Bir sene mürurunda (geçince) Istanbul'un kulampara eşkiyası Kız Softa'yı rahatına komayıp dükkânın gözleyip ustasın gaybubetinde (yokluğunda) müşteri-surct (müşteri gibi) ülfet ve muhabbet edip envai tuhfe (çeşit çeşit hediye) ve akçe ile oğlanın aklın çalarak birkaç ay mikdarı bahçe ve bostan ve bekâr odası ve hamam dolaştırıp akıbet Karakuş nam (adlı) şerirün pençesine düştükte (düşün-

ce) Yıldızababa hamamına götürüp soymuş ve beline siyah dellak peştemalın sarıp üstad elinde ba'dettalim (talimdem sonra) müşteri aguşuna (koynuna) halvete koymuş kapamışlardır.

Gündüz içeride halvette bir seferi 100 akça ve gece camekân odada döşek yoldaşlığı livata sabaha dek üç seferden ziyade olmamak üzere iki tafralı altın narhtır. Oğlan üç seferden ziyadeye rıza gösterdikte (kabul edince), müşterisi her seferi 100 akçadan koyar, s...r. Oğlan kulamparasından hazzedip (zevk alıp) akça talep etmese dahi, herif oğlanın ortağı dellake 20 akça payını yine verir.

SEYİS ALİ

Biri dahi Seyis Ali'dir. Bir tüvana (güçlü) nev-hat (sakalı yeni çıkmış) oğlan olup kendi kadr-ü kıymetini (değerini) bilmeyip boğazı tokluğuna tersane haytalarına uçkur çözerken hamam çıplağı olmuş, az zamanda şöhret bulup Hammam-ı Piyalepaşa'da (Piyalepaşa Hamamı'nda) kibar ve rical (önde gelen kişilerin) tokmakçısı idi. Dellak Kalyoncu Süleyman'ın oğlanı ve şakirdi (öğrencisi) ve ortağıdır ki bir günde kırk g.t tokmaklayıp kırk sefer fişek attığı hamam siciline kaydolunmuştur.

Ricalden (Üst düzeydeki yöneticilerden) bir efendinin oğluna alâka edip oğlanı kalafat yerine çekip cebren (zorla) gemi içine sokup livata etmekle (etmesi üzerine), hamamdan peştemalı ile çıkarmışlar ve o çıplak halinde kalafat yerinde salbeylemişlerdir (asmışlardır). Amma pek yazık olmuştur. Elhak (Allah için) erkek güzeli serbaz (cesur), şahbaz (yiğit), dilbaz (gönül eğlendiren), civanbaz (gençlere meraklıların) hizmetinde çâlâk (çevik) dellak-i pâk (temiz tellak) idi.

KALYONCU SÜLEYMAN

Biri dahi Kalyoncu Süleyman'dır ki, âdem (insan) ejderhası tüvânâ (güçlü) yiğit, hamamın ab-ı ruyi (yüzsuyu) ve kibarın ve ayanın

ve eşrafın makbulü, gayetle mergub (rağbet edilen) mahbub tokmakçıdır.

Trabzon hâkinden olup (aslı Trabzonlu, orada doğmuş olup) eyyam-ı şebabet ve nev civanisinde keştiban (gemici) dayılar aguşunda (koynunda) perverde olup (büyütülmüş olup) şahin başında keçe külah, sine uryan (göğüs çıplak) ve yalın ayak baldırı çıplak kanca atıp palamar bağlamış, geceler dahi bekâr dayıların koynunda uçkur çözüp g.. devirmiş oğlan olup bunlara gemici ıstılahı üzre (deyimlerine göre) zenane derler ki, adam s.....e doyamaz ve iri kıyım oğlan ayağı ile döşekte öyle cilvelerle ayak uyuşturur ki, muhabbet bu kadar olur.

Bu Kalyoncu Süleyman günlerden bir gün Hasköy iskelesine gelip Kalafat yerinde Ali Paşa kahvesinde yalın ayak baldır bacak çıplak ve hem sinesi küşade (göğsü açık) levendane oturmuş, şehrî kulamparaların yüreklerini dağlar ve "Şu keştibân (gemici) oğlanın hancer-i puladı (çelik hançeri) acep ne boyda ve şekildedir" diye o biçarcleri uçkur kemendine bağlar iken meğer şehrimiz hamamcılarının eşbehlerinden (kabadayılarından) Piyalepaşa hamamcısı Hasan Ağa dahi o kahvehanede imiş. Ve oğlanın iri kıyım yalın ayaklarında demir gülle topuk ve hem sünbül koçanı y...k temaşasında (seyrinde) imiş. "Tamam, bana böyle bir serbaz ve şahbaz ve aşkbaz tokmakçı dellâk-i çâlâk (tez canlı tellâk) ve pâk (temiz) zeberdest (mahir) fetâ (genç) lâzımdır" deyip ve hemen ülfet ve sohbet ve muhabbet edip oğlanı itma' (gözünü boyayıp tamaha düşürüp) ve ikna ile kahvehaneden öyle yalın ayak ile çıkartıp hamamına götürmüş ve soyup dellak peştemalını belinc kendi eliyle sarıp bağlayıp, birkaç gün üstad elinde terbiyesi tamam oldukta müşteriye çıkmıştır.

Hadd-ü edep bilir tokmakçıdır. Hicap (utanma) perdesini yoluyla açıp hizmetin tamam görür. Müşterisini halvete alınca kapıya peştemal perde talik edip (asıp) altında nalınların kilit nişanı bıra-

kıp "Uzan beyim, paşam, efendim, ağam, bacakların ve ayakların bir yol oğuşturayım" deyip nicesini baldır bacağa atar ve kıvamı geldikte (gelince) kendi peştemalını fora edip çırçıplak, daltaşak, dal....., hemen müşterinin ayakların öper, "Sultanım, işte gör, vücudum uyandı. Gayrı mürüvvet ve ihsan sendendir ki benim gibi garip çıplağını sevindir. Seninle bir muhabbet edeyim" deyip nazikane el ense eder ve y.....ı ki şah-ı merdan ru-siyahtır (büyük siyah tokmaktır), bir nezaket yoluyla aheste beste dipleme sokar ki, bu hüner işte ancak bu ittedir. Fişek atıp fiili livata tamam olunca, yine ayak öpüp izin talep eder. S.....i müşteri taşra camekâna çıkınca bahşiş için lâf etmek, bu Kalyoncu Süleyman için değildir.

Narhdır ki, hamamda tokmakçılar halvette bir sefere 100 kuruş alırlar ama bu Süleyman'a 300 verse azdır. Gece döşek yoldaşlığına davet olunsa asgari üç sefer koyup fişek atması, 450 kuruş narhdır. Amma müşterisi yeter derse, Kalyoncu Süleyman beş sefer bitip fişek atar. Böyle kaviyyülsine (göğsü güçlü) ateşli tokmakçıdır. Ekser kendi dahi alta yatıp "Efendim lutfeyle, bu muhabbetin tadı altlı üstlüdür" der. Elhak hamam uşağı, mukaşşer (kabuğu soyulmuş) aşkbaz yiğittir vesselâm.

KINALIKUZU FİRUZ

Biri dahi Kınalı kuzudur ki, ism-i şerifi (şereflı adı) Firuz'dur. Şehrî (meşhur) kulamparalar Firuz Şah dahi derler ki, elhak (gerçekten de) padişah-ı iklim-i hüsndür (güzellik ikliminin padişahıdır). O dilberin el ayaklarında parmakları kınalıdır.

Arnavudiyu'l-asıl (Arnavud asıllı) olup, gözleri kanlı taze delikanlı olup vilayetinden ("memleketinden" anlamında) geldikte Çardaklı Hamam'da hemşehri odasına misafir olmuş, o dellak-i pelid (pis tellak) Firuz'u s...p eritmiş, beline dellak peştemalını bağlayıp kese ve sabun ve lif ve lenger ile sanatını talim edip ortağı etmiştir. Mürüvvet (mertlik) sahibi kulampara biraderlerimiz, Çardaklı Ha-

mam'a vardıklarında "Bir kınalı kuzucağımız vardır" dedikte, o hayvan Firuz'u getirip el öptürür, makbule geçer makuleden olmakla (makbule geçer zannederek) iltifat gördükte (görünce) "Efendim, ortaklık yoludur. Oğlanın başını tutsam (tutmam) gerektir" deyip o lâîn (şeytan gibi kovulmuş) Arvavud şaki Firuz'un boynuna kol kemendini attıkta (atınca) oğlanın g..ü nur topu misali domalır ki, aşkolsun o oğlana y...k basana.

İş bittikte oğlan su dökünüp peştemalını bağlanıp el öpüp "Yine beklerim ağam, buyur" deyip çıkar ve bahşişini ve kanun-u narh üzre (narh kanununa göre belirlenmiş) livata ücretini ortağı dellak alır. Bir böyle pervasız Arnavudun yezididir ki, Firuz'a g...nün kazancından birkaç akçe güç ile (zorla) verir imiş.

PEREMECİ BENLİ KARA DAVUD

Biri dahi Üsküdar'da Kolluk Hamamı'nda Peremeci Benli Kara Davut'dur. Tokmakçıdır. Bâlâ kamet (uzun boylu) bir tüvânâ (güçlü) çâr-ebru (bıyıkları yeni çıkmış) bir yiğittir ki gece ve gündüz bey ve paşa ve ağa ve efendi ...ü tokmaklar. Bir it oğlu ittir. S.....n kazancını yine s.....e yedirip bilâ libas (elbisesiz) yalın ayak gezer biçaredir. Üsküdar Kolluk Hamamı'nda zuhur etmiştir (ortaya çıkmıştır) amma kapısı yoktur. Hamam hamam dolaşır kaltaban avaredir.

Varacağı hamamda ard kapıdan külhana duhul (girip) ve külhanda soyunup levendane reftar ile (levend gibi yürüyerek) varıp hamamcı ağanın eteğini ve natır ile dellak eskisi ser-nevbetin (baş nöbetçinin) ellerini öpüp müşterisi kande (nerede) ise varıp hizmetini görür. Kadimden görüştüğü ise (önceden tanıyorsa) huyunu ve suyunu bilmekle (bilerek) "Ağam, paşam, efendim, sultanım, işte Kara Davud'un geldi" deyip livataya mübaşeret eder (başlar). Amma müşteri o ana dek görüşmediği ise natır ağa "Zannım ki (sanırım ki) tokmakçı arar" dedikte (deyince) bacak ve ayak oğuşturup tedri-

cen (ağır ağır) yukarı çıktıkça maslahata el atar, müşteri "Elin çek" dedikte kendi kebir (büyük) maslahatını peştemaldan çıkarıp "Ağam, bunda hicab (utanma) olmaz. Ben seni memnun edeyim. Hemen emreyle ki gör bak benimki uyanmıştır" deyip müşteri dahi el atıp tuttukta hemen onu yüzü üzerine çevirip bir hamlede biner, koyar ve işini tamam görür.

Saraç Ahmed Bey ki eyyam-ı nev-civanisinde (delikanlılık günlerinde) Sultan Murad Han-ı rabinin (Dardüncü Murad'ın) silâhdarı Mustafa Paşa'nın kapıcıbaşısı olmuş Kız Cafer nam (adlı) kapıcıbaşının nur-ı dide (göz nuru) oğludur. İşte Benli Kara Davud o nazlı beye alâka edip cümle akçasın (bütün parasını) saraç civane (genee) yedirir çıplak aşıktır. Amma saraç oğlanı da şakır şakır s...r. Saraçhanede o pakize (temiz) oğlan, "dellâk saracı" diye melkubdur (lakaplıdır).

ALTINBAŞ İSKENDER

Biri dahi Altunbaş Bey oğludur. Arnavud beyzadesi olup, şerefli adı İskender Bey'dir.

Gazi Sultan İkinci Murat ve Fatih Sultan Mehmed zamanında isyan ve eşkiyalık yollarına düşmüş olan Kastaryotoğlu İskender Bey dedikleri mel'unun Rum cariyesinden olan veled-i zinasının (piçinin) soyundan gelir ki, o taraflarda "İskender adında bir şehzade Arnavut kavmine padişah olur" efsane tevatüren şayi (söylentisi çıkıp) ve bu nev-civan şehzadenin namı (adı) dahi İskender olmakla madde-i fesat (bozgunculuğun kaynağı, sebebi) bilinip Debre-i Bâlâ âyânı Hacı Nezir Ağa oğlanı dağa kaldırıp padişahlığını ilân eylemiş, şaki-i mel'unu tepeleyip ve İskender mahbubu onun pençesinden alıp katline kail olmayıp (öldürülmesine razı olmayıp) Istanbul'da Mahmut Paşa Hamamı hamamcısı karındaşı Uzun Süleyman Ağa'ya göndermiştir ki, sine-i muhabbete (muhabbet göğsüne) çekip terbiye etsin için.

Amma İskender terbiye kabul etmeyip dağda bir eyyam (bir süre) haydud koynunda yatmış ve kûh-ı billurun (billur dağını) hamam çıplağı dellaklar ile ülfet ve muhabbete rağbet edip Süleyman Ağa dahi hanesinden çerağ edip İskender'i hamamda soymuşlar ve Altınbaş Bey oğlu namiyle bir dellak-i pakize (temiz tellak) yanına koymuşlardır.

Halvette bir seferi 90 kuruştur ve 20 kuruş dahi ortağı alır ki, 110 kuruştur. Geceliği üç seferden ziyade koymamak üzere 200 kuruştur. 100 kuruş dahi ortağı alır. Amma müşteri üç seferden ziyade fişek atacak olursa, her seferi için dahi 250 kuruş ziyade verir.

KEŞMİR MUSTAFA

Biri dahi Keşmir Mustafa'dır. Halvet kubbesine güzellik bırakan nur-ı musaffadır (süzülmüş ışıktır).

Sil gözünün yaşını
Çatma keman kaşını
Basarlarken .....ı
Çalka gümüş tasını

Haramzadedir yani loncada çeribaşı oğlu Kıptî'dir ki babası külhancı, anası karılar hamamında natır, göbek taşında uyumuş, kurna başında büyümüş, alnı kara ...ü ak nevcivan dellaktır. Kulağında gül, alnında kâkül, ot çalmaz, ustura vurmaz s...nin kılları sırma püskül, levendane reftar ile (levend gibi yürüyüşle) halvete gelip şuhane, edibane selam verip elpençe durdukta yürek taş olsa erir. Kıptidir ama akça, pul lafı yok tokgöz olup ejderha misali kol kadar m.....ı dibine dek alır ki, Kıptiyanda (çingeneler içerisinde) böyle nazik dilber bin oğlanda bir çıkar. Narhı yoktur, "Müşterimin mürüvvetine endaze olmaz" deyip domalır ve ne bahşedilse alır, akça tutmaz şahbaz bekâr yiğitlerin gönlünü dahi bad-ı heva hoşnut eyler. Hammam-ı Eski Yeni'de naturdan talep oluna.

HAMLECİ İBRAHİM

Biri dahi, bostancı neferlerinin taze rûlerinden (yüzlerinden) Hamleci İbrahim'dir. Elhak, nur-ı dîdedir (göz nurudur). Fidan boylu, melek huylu, alnında kakülü sırma telli, incecik belli, eli ayağı gayetle dilber, lebleri (dudakları) gülbeşeker, çakıl memeler damla-i anber (anber damlası), şükufeden (çiçekten yapılmış) göbeği çukuru sünbülbeter, b.... çiçeğini sorar isek karanfil-gûster (karanfil yayan) şöyle bir içim su dellaktir.

Halvette ve camekan odada ak mermer üstünde yahud ki döşekte serapa uryan (baştan aşağı çıplak) serilip yattıkta (yatınca) y.....nın başı tokmaklı yok uzundur, yok kalındır demeyip ve ah of etmeyip gayret-i nev-civanî (gençlik gayreti ile) ile tamamını alır ve adamın canına taze can katar. Gece dahi tâ-be-sabah sabaha kadar) türlü türlü işveler, cilvelerle kol-bacak kemendleri ve iri kıyım hamleci oğlan ayağı uyuşturmaları, rayegân (bedava, bol bol) döşek yoldaşlığı eder ki, hamam çıplağından yâr-ı gâr (vefalı arkadaş)bu kadar olur.

O nazenin oğlan nakleder ki, Karadeniz yalısında Giresun kasabasından kopmuş ve Istanbul'da saray-ı humayun (padişah sarayı)-bostancılar ocağında hamleci olan dayısı yanına gelmiş ve o adam dahi şahbazı kendi ocağında acemi nefer olmak için iltimas etmiştir. Ve acemi eyyamında (acemilik günlerinde) avare olmasın için hamleciler odaları karibinde (yakınında) Büyük Gümrük İskelesi çarşısında Berber Salih Çavuş'un nezdine şakird (öğrenci) deyu (diye) devam etsin demiş. İşte o berberin şakirdi iken alemi velveleye vermiş, nasıl vermesin ki, şahin başında bostancı külâhı, cebîn-i pâkinde (temiz alnında) kakül-ü gümrahı (sık kakülü) tel tel, çuha cepkeniyle yakışık almış, ayaklar yalın, sebike-i sim (gümüş külçe) topuk, kalem kalem parmakları şimşir nalın ile reftar ederken (ge-

çerken) üftadelerinde yahey...

Tersane eşkiyasından zindancıbaşı Saçlı Deli Kürt diye maruf Kürt Haso Ağa, bu hamleci İbrahim oğlana alâka edip yoluyla takarrüb eyledikte (yaklaşınca) oğlan dahi Haso Ağa'ya meyleder ki, Haso kapkara kıl içinde bir kara Kürttür amma vechinde letafet ve endamında heybet gayetle yakışık ve reftarında levendane çâlâki (gidişindeki levend gibi çevikliği) şöyle ki ayağın pekçe bassa zemin tir tir titrer ve pençelerinde demir çubuk haşak (süprüntü, çöp) misali ve hem dahi Haso Ağa'da zer-i halis ile memlu (saf altın ile dolu) keseçikler vardır.

Zindancıbaşı, bir cuma günü Hamleci İbrahim oğlanı Salih Çavuş'un dükkanından kaldırıp "Gel sana tersane-i amirede zindanı temaşa ettireyim" deyip oğlanı alır, odasına götürür ve Hamleci civana rızay-ı nev-civanisiyle (gençlik rızasıyla) fiili livatayı Kürdî y.... ile tamam icra eder. Velâkin Haso'nun maslahatı rub'-u meskûnda (dünyanın dörtte birini oluşturan kara kısmında) misli (benzeri) yok aygır s..i misalidir ki İbrahim'in b.... kaytanı derîde olup (yırtılıp) vak'a şüyu' buldukta (duyulunca) Salih Çavuş dükkana ve dayısı olacak herif dahi Hamlacılar odasına kabul etmemekle oğlan naçâr Azapkapısı'nda Yeşildirekli Hamam'da soyunur ve dellak peştemalın bağlar ki bu Yeşildirekli Hamam'ın cümle müşterileri haylaz yaramaz cündbaz (askerlik eden) tersane dilaverleri, tüvânâ (güçlü kuvvetli) kalyoncu itleri yiğitler ve denize pala çalar sandalcı ve mavunacı yalın ayaklı hayta uşaklardır ki, cümlesi zincirin kırmış kızıl kulamparalardır ve hepsinde y.... demir kazıklardır, her sefer ki İbrahim'e talep olup içeride halvetde ya taşrada camekan odada şîrâne (arslan gibi) hamle ettiklerinde, Hamleci oğlanın gereği gibi hakkından gelirler ve teknesini âlâ kalafat ederler.

Narhı kibar ve rical (seçkinler) için olup, bir seferi 200 kuruştur. Ve gece döşek yoldaşlığı üç sefer hesabıyla 1000 kuruştur. Oğlan rıza gösterse, her fazla seferi 250 kuruştur. Kethüday-i hamamcıyan

(hamamcılar kethüdası) olmamız sıfatıyla bu Hamleci İbrahim'i mezkur hamamdan çıkarıp hane-i bîminnetimizde (yapılan iyiliğin başa kakılmadığı evimizde) sinemize (göğsümüze) bastık ve Yemenici Bali oğlana döşek yoldaşı yaptık ki, iki oğlanın altlı üstlü muhabbeti ve birbirini s.....i bir özge temaşadır bir başka seyirdir).

KARANFİL HASAN

Biri dahi, Karanfil Hasan'dır. Hamam gülşeninde (hamamın gül bahçesinde) perveriş bulmuş (beslenip büyütülmüş) Keşmirî dilber-i müstesnadır (seçkin dilberdir) ki cilve katında üstad, kaddi şimşâd (boyu şimşir ağacı gibi), belinde hançer-i fulad (çelik hancer), müptelâsına dâd ve feryâd, kendi on beş yaşında, has damgası gümüş tasında ve alışverişi kurna başında. Ayvansaray'da Kız Yusuf denilen haramzadenin veled-i zinasıdır. Kalafat yerinde kayıkçı ve mavunacı bekâr uşakları ile çelik ve comak oynayım derken uçkuruna el atmışlar ve gece dahi odalarına kaldırıp uryan edip döşeğe çekip yatmışlardır. Oğlanın gümüş künbed (kubbe) kâsesine kol kadar demir anahtar uydurup içinde oynatmışlardır.

Bab-ı vuslat bir kere açıldıkta (açılınca), ol güruh bal çanağına eşşek arıları misali üşüşmüşlerdir. Hamam böcekleri doydukta oğlanın yolun kesip "Aman oğul, sübaşı duymuştur, defterli olursun. Senin için cây-i halâs (kurtuluş yeri) bir hamam-ı dilküşâda soyunmaktır" deyip ademî başına halisü'l-ayar akça salıp (her bir adam başına doğru ayarlı para ödeyip) o tarihte Şengül Hamamcısı Uzun Karabekir Ağa'ya götürüp el ve etek öptürüp hamamcı ağa dahi gayetle pesend eyleyip (çok beğenip) soyunmasın emreyledikte Kız Yusufoğlu soyunup kâküllerin ebruvan üzre döktükte (kaşları üzerine dökünce) Karabekir aklı perişan olup "Hay veled-i zinalar, bu karanfil oğlanı kande buldunuz?" demekle Karanfil Hasan deyu şöhret ve şan buldu. Hamamcı ağa "Bu oğlan bizimdir" demekle Karanfil Hasan iki sene gayriye (başkasına) peştemal bağlamayıp kahve ocağın-

da hamamcı ağanın çubukdarlığı hizmetin görürdü. Amma nice nice yüz mahbubdostların lüle-i çeşmine ateş-i arzu (göz lülesine aşk ateşi) koymuş, oğlanın sebike-i sim (gümüş külçesi) yalın ayaklarını görenler.

Çalmış kalem parmaklara al kına
Yakına gel aman oğlan yakına

deyip Karanfil Hasan'ın ayağın öpüp koklamağa on akçe narh olmuştur.

Akıbet (sonuçta), iki nefer ocaklı dilâverler (yiğitler) ki biri altmış dört bölüğün Deli Ferhad ve biri dahi elli altı bölüğün kahvecisi Kırkık Ali'dir. Karanfil Hasan camekan odaya çubuk götürdükte (götürdüğünde) tabancaları çekip "Bre bu ne olmaz iştir? Sine bülbülü oğlan hamamcı ağanın hanesinde kafeste olmak (olması) gerektir. Böyle hamam çıplağı oğlana tasarruf ve taassub olmaz. Akçamıza geçer hükmümüz. Biz bu oğlana fiili livatayı elbet ki ederiz. Rıza ile verdi ne âlâ. Vermese silâhımız kuvveti ile işte o anda cebren ve kahran (zorla ve kahırla) yatırıp s...rız. Hamam nâr-ı fitne (fitne ateşi) olmaz. İllâ (yoksa) kan olur" deyip Karanfili camekân odada bastırıp Deli Ferhad kapıyı tutup Kırkık Ali dahi seyf (kılıç) ile oğlanı kesecek oldukta Karanfil Hasan "Aman ağam, kıyma bana. Teslim, teslim" deyip uçkurunu çözmüş ve o aç yiğitlere gümüş künbedin domalmış Kahveci Kırkık Ali de şâh-ı merdan (tokmak) karayılan s...nin zehrini oğlanın içine kusturmuş ve o şakî işini tamam bitirip indikte (inince) Deli Ferhad dahi oğlana hamle edip kızıl deli çomağını karanfil b....e sokmuştur. Hamam uşakları, "Ağa, önünde sonunda olacak bu idi, oldu. Hamamı kolluğa bastırmak olmaz. Karanfil Hasan gayri müşteriye soyunsun" deyip o gün Şengül Hamamı'nda olan cümbüşler kalem dile gelse bir müstakil kitap olur...".

Fazıl Bey'in delikanlıları

Rum delikanlılarıyla İspanya'daki hemcinsleri arasında ne farklar vardır? Hint kadınları mı, Hollandalı kızlar mı daha cazibelidir? Cezayirlilerle Tunuslular'ı birbirinden ayıran "cinsel özellikler" nelerdir? Kadınlar hamamında kavga nasıl çıkar? Istanbul'da kaç kadın yaşar?

Böylesine akla gelmesi bile güç soruların cevaplarını, 18. yüzyılda yaşamış bir divan şairi, Enderunlu Fazıl Bey veriyor. Osmanlı eşcinsel metinlerinden bahsedildiğinde, akla ilk gelen isimlerden biri Fazıl Bey...

1759-1810 yılları arasında yaşamış. Döneminin tanınmış bir eşcinseli ve eşcinsel olmakla her zaman, her vesileyle övünmüş. Kadınlardan zevk almadığını devamlı tekrarlamış, eserlerinde hep bu konuyu işlemiş. Maceralarını, duygularını, isteklerini apaçık ve hiçbirşeyin ardına gizlenmeden anlatmış. Üstelik bu açık sözlülüğü, ona ünlü beytini, "Şairiz, şeyn verir şânımıza / Giremez fahişe divanımıza (Şairiz, fahişeler divanımıza giremez, böyle birşey bize utanç verir)"i yazdıracak dereceye varmış.

Hayatı romanlara, filimlere konu olabilecek maceralarla dolu... Felaket dolu bir çocukluk, sarayda bolluk içinde bir gençlik, ters sevgiler, sefalet, sürgünler ve bunların yanında aşırı keyif düşkünlüğü, müsriflikten de öte hesapsız harcamalar, nihayet açlık ve ölüm...

Büyükbabasıyla babası, Akka'da bir isyana kalkıştıkları için idam edilmişler... Fazıl Istanbul'a getirilmiş, padişahın emriyle saray okulu "Enderun"a alınmış, burada üç kez kendi cinsinden olanlara aşık olmuş, üçüncü aşkı saraydan ayrılmasıyla sonuçlanmış, Istanbul sokaklarında yıllarca serseri bir hayat sürmüş, bu arada Ga-

lata meyhanelerinde tutulduğu bir Çingene gencine gönül vermiş, bu aşk da yedi ay devam etmiş.

Çektiği sıkıntılar canına tak demiş olacak ki, dönemin sultanı Üçüncü Selim'e yalvarmış, yakarmış ve Anadolu'da bazı idarî görevler kopartabilmiş ama Istanbul'a gırtlağına kadar borç içinde dönmüş, derken Rodos'a sürülmüş, üzüntüden gözleri kör olmuş ama her nasılsa on yıl sonra yeniden açılmış, bir defa daha Istanbul'a dönmüş, kısa bir müddet sonra da Beşiktaş'taki evinde sefalet içinde ölmüş.

Edebiyat tarihçileri Fazıl'dan bahsederlerken, onun divan şairleri içerisinde günlük olaylardan en fazla yararlanan kişi olduğunu, ama şiirlerinin sanat açısından zayıf ve biraz da kaba kaldığını söylüyorlar. Zayıflığın nedeni, dilinin kemiği olmayışı.

Eserleri divan edebiyatının birinci sınıf örnekleri sayılmasa da, kendine mahsus bir şair olarak kabul ediliyor. Kimilerine göre ise, ekol sahibi. Kavramların ardına gizlenmeden herşeyi, maceralarını, duygularını, isteklerini, apaçık ama bazan "edepsizce" yazmış. Genç erkeklere olan düşkünlüğünü açıkça söylemiş, "kadınlar bana göre değil, onlardan zevk almıyorum..." demiş.

Beş ayrı kitap...

Fazıl'ın, bugün elimizde beş kitabı var: Defter-i Aşk, Hubanname, Zenanname, Çenginame ve Divan. Kitapların geçmişi de, yazarları gibi maceralı. Kimisi yazma olarak elden ele dolaşır, kimisi de basılır ama bazan ahlâka mugayir bulunarak toplatılır.

Defter-i Aşk'ta şair, başından geçen aşk maceralarını hikaye eder. Saraya alınışını, Enderun'daki bazı delikanlılara aşık olunca kovuluşunu, sefaletini ve bir Çingene genciyle olan gönül ilişkisine yer verir.

Hubanname'de, dünyanın çeşitli uluslarına mensup delikanlıla-

rın özelliklerini anlatır. Sevgilisi, diğer ülkelerin güzel erkeklerini de öğrenmek istediğini söyler ve Fazıl bu isteği yerine getirmek için kaleme sarılır.

Zenanname, Hubanname'de bahsi geçen milletlerin kadınları üzerinedir. Bu kitabı yazmasını da sevgilisi ister. Fazıl kadınlardan hoşlanmadığını söyler, binbir bahane öne sürer ama delikanlının "Gider, düşmanlarınla beraber olurum... Onların yatağına girerim haaa!" diye tehditlere başlaması üzerine, kalemi eline almaya mecbur olur.

Zenanname, Fazıl'ın ölümünden 28 yıl sonra, 1838'de Istanbul'da bastırılır ve toplatılır. Toplatılma sebebi, nikaha karşı çıkan bölümüdür. İşin ilginç tarafı, toplatma kararını sarayın, şeyhülislamın veya ülkenin iç işleriyle ilgili bir makamın değil, Dışişleri Bakanı Mustafa Reşid Paşa'nın vermiş olmasıdır.

Çenginame'de ise, o dönem Istanbul'unun en ünlü erkek dansçılarını konu alır. Bir sohbet sırasında çengiler hakkında yapılan tartışmaya tanık olan Fazıl'dan, kimin haklı olduğunun anlaşılması için hakemlik etmesi ve konuyla ilgili bir kitap yazması istenir. Fazıl da Rum, Yahudi, Ermeni, Hırvat ve Çingene köçekleri uzun uzun anlattığı Çenginame'sini kaleme alır.

Divan'ı dinî şiirler, devrin büyüklerine övgüler ve yine delikanlılar için yazılmış gazellerle doludur. Fazıl bu şiirlerle de kendisine özgü bir tarz yaratır, o güne kadar söylemeye kimselerin cesaret edemediği bazı ifadeleri açıkça kullanır.

Aşağıda, Enderunlu Fazıl'ın tamamını şiir halinde kaleme aldığı kitaplarından yapılmış küçük bir seçme yeralıyor. Şiirler düzyazıya çevrildi ama bugün de anlaşılabilecek olan bazı önemli beyitler, bölümler arasında aynen verildi.

Öyle bir defter ki...

"Defter-i Aşk", Fazıl'ın başından geçen aşk öykülerini anlattığı mesnevî tarzında uzun bir şiir ve edebiyatımızda bu konudaki ilk örnek.

Girişte, Mısır'dan Istanbul'a getirilip Enderun'a alınışını hikaye eder ve kitabı eski sevgililerini anmak için kaleme aldığını söyler, daha sonra da dört büyük "aşkı" tarihleriyle kaydeder.

Burada, tamamı 397 beyit olan manzumenin bazı beyitleri, anlamda bir kopukluk olmayacak şekilde yeralıyor:

"Kimi zalim, kimisi adil idi
Kimi dânâ, kimisi cahil idi
İstedim cümlesini yad edeyim
Böyle tarih-i nev icad edeyim
Yani tâ aşka giriftar olalı
Yazayım şâhım olan her güzeli
Olduğu gibi yazıldı bu rakam
Hiç hilâf olmadı Allah'a kasem
Yadigârım ola bu eyyâma
Ola dilberler için şehname
Dil ki âlâmla bî-fikr-i şuur
Ola küstahlık ederse ma'zur"

(O sevgililerin kimi zalim, kimi adildi. Bazısı bilgili, bazısı da cahildi. Hepsini anarak, bu şekilde yeni bir tarih icad edeyim dedim. Yani, aşka ilk kez düşüşümden buyana bana şahlık eden tüm güzelleri yazmak istedim ve herşeyi olduğu gibi anlattım. Allah'a yemin ederim ki, gerçeğe aykırı birşey demedim. Yazdıklarım yadigâr kalsın ve güzeller için bir Şehname olsun. Gönlüm, elemlerden dolayı fikirsiz ve şuursuz bir halde... Küstahlık edersc affola...).

Fazıl, ilk sevgilisinin adını nedense vermez, bu "delikanlı" sevgilinin birdenbire kaybolduğunu söyler. Metinden anlaşıldığına göre, genç aniden ölmüştür:

Düştü dil bir sanem-i mümtaze
Bir ocakzade-i ateşbaze
Nazikane reviş-i etvarı
Anı tab'ımca yaratmış bârî
Zikri hayr olsun o rahmetkârın
Âheni olmaz idi bu zârın
Dil-i nâşâdımı şâd eyler idi
Nigeh-i lûtfile yâdeyler idi
Tutuşur dilde muhabbet nârı
Kimseye fâşedemem esrârı
Gösterirken bana ol pâk-nesb
Gâhicc rûy-i rıza, gâh gazeb
Bir de gördüm ki o pâkize vücud
Nagehan oldu o yerden nâbud
Şöyle kâr etti firâkı bana
Hayli dem gezdi gönül divane
Edelim ism-i şerifin mektum
Levh-i endîşede kalsın mersum"

(Gönül seçkin bir sevgiliye, ateşle oynayan birisine düştü. Tavrı nazikti, sanki Allah onu benim huyuma göre yaratmıştı. O rahmetliyi hayırla zikredelim. İstcklerine kavuşamamış gönlümü şad eder, lûtufu bakışıyla yadederdi. Gönlümde sevgi ateşi tutuşur ama bu isteğimi kimselere açamazdım. O temiz soylu sevgili bana bazen rıza, bazen de gazap gösterirken, birdenbire ortadan kayboldu. Ayrılığı beni öyle bir hale getirdi ki, gönül uzun bir süre deli gibi gezdi. Şerefli adını gizli tutalım ve o, gamların defterlerinde resmedilmiş bir halde kalsın.)

İkinci sevgili, adıyla-sanıyla yazılmış: Süleyman Bey. Ama Fazıl'a hiç yüz vermemiş, tek bir harf bile söylememiş. Fazıl da delikanlıya pek uğur getirmemiş olacak ki, Süleyman durup dururken ölüvermiş. Yıl, 1778:

"Yine bir aşk ile medhuş oldum
Kaçtığım dâme yine dûş oldum
Bir civanpâreye oldum bende
Hoş eda, taze beden, nâzende
Şöhret-i ismi Süleyman Bey idi
Yüreği âşıka taştan pek idi
Ruzigâr attı Süleyman'e beni
Hüdhüd etti O'na bu nâle-zeni
Kişver-i sînede hakan oldu
Gönlümüz taht-ı Süleyman oldu
Harf-i vâhid bana söz söylemedi
Nigeh-i lûtfile şâd eylemedi
Oldu ol gonçe-i gülzâr-ı emel
Vâh ki yağma şode-i dest-i ecel
Gönüm az kaldı ki gamgîn olacak
Türbesinde Hacı Yâsin olacak
Bin ilâ yüz dahi doksan iki
Berhavâ oldu Süleyman meleği"

(Yine bir aşkla dehşete düştüm, kaçtığım tuzağa tekrar tutuldum. Hoş edalı, taze vücutlu, nazlı bir gence bende oldum. Adı Süleyman Bey'di, yüreği âşıklara taştan da sertti. Zamanın rüzgârı beni Süleyman'a attı ve feryatlar içindeki bu kişiyi, onun hüdhüd kuşu haline getirdi. Göğsümün ülkesinde hakan, gönlümün tahtında Süleyman oldu ama, bana bir harfçik bile olsun söylemedi, lutuflar verici bakışıyla sevindirmedi. Yazık ki o isteklerin gül bahçesinin goncası, ecelin elinde yağmaya uğrayıp öldü. Gönül neredeyse gamla-

ra düşüp türbesinde Hacı Yasin olacaktı. Süleyman meleği, 1192 (Miladi 1778) yılında uçtu, gitti...).

Fazıl'ın hayatındaki en büyük dert, tasa ve sıkıntılar, üçüncü kez aşık olmasıyla başlar. Bu aşk, saraydan kovulmasıyla sonuçlanacaktır.

Defter-i Aşk'ta üçüncü "aşkıyla" ilgili olarak verdiği bilgiler musiki tarihi kaynaklarıyla karşılaştırıldığında, şairin gönlünü kaptırdığı kişinin "Şehlâ Hafız" diye tanınan besteci Hanende Şehlevendim Abdullah Ağa olduğu anlaşılıyor.

Abdullah Ağa, aynı zamanda "Şevkaver" makamının da bulucusu. Genç yaşta Enderun'a alınmış, aşırı güzelliğiyle "Şehlevendim" diye tanınmış. Fazıl bu aşk hikayesinin 1784'te yaşandığını söylediğine göre, 1770'lerin başında doğduğu sanılan Abdullah Ağa, o sırada çok genç olmalı.

Şair, Şehlevendim'le ilgili bölümde, çok yaşlı bir musiki hocasına da veryansın ediyor. Bu kişinin adını vermiyor ama, Enderun'da hocalık ettiğine göre, tanınmış müzikçilerden birisi olacak.

Fazıl, Şehlevendim'le nasıl karşılaştığını, ona nasıl gönül verdiğini ve bu garip sevginin kendisinin saraydan nasıl ayrılmasıyla sonuçlandığını anlattığı bölümde, yaşlı musiki hocasından da "akbaba, bunak, köpek, kodoş" sözleriyle bahseder. Çünki, göz koyduğu delikanlıyı o hoca elinden almıştır:

"Cüst-u cû eyler iken taze belâ
Başıma geldi kaza ah ne kaza
Handesi vaslını eyler îmâ
Gamzesi lâkin eder istihzâ
İsmi halk içre o sahib-i nahvet
Şehlevendim ile buldu şöhret
Hüsnü yoktur sesine dûş oldum

Ânı yok nâzına medhuş oldum
Yüzüne daire tutsa o peri
Döğünür def gibi üftadeleri
Dil bu hâletle telâş eyler iken
Rukebâ ile hırâş eyler iken
Kıldı bir pîr-i kühen sâle zuhur
Akbaba çehreli nekbet kambur
Yani ol tıflın olup lâlâsı
Taktı engeştine ol elması
Meger ol mâhe gönül vermiştir
Anı zahm-ı diline sarmıştır
Olmuş idi yine ol pîr-i kodoş
Dilberan zümresine başçavuş
Beli şeftaliye dair işi yok
Köpeğin ısıracak bir dişi yok
Leb-i cânâneyi emse o habîs
Tükrükiyle ider idi telvîs
Bir bahane ile edip âh firar
Hasta dil kaptı çürük bir timar
Oldu ol vak'a-i sûr-engîz
Bin ilâ yüz dahi doksan sekiz"

(Yine belâ ararken, başıma bir kaza geldi. Hem de öyle bir kaza ki... Gülümsemesi kavuşma görüntüsü veriyor, gamzesi ise alay ediyordu. O kibir sahibinin adı, halk içinde "Şehlevendim" diye şöhret bulmuştu. Güzel ve alımlı değildi. Ama ben sesine aşık olup nazından dehşete düşmüştüm. O peri, yüzüne bir zilli def tutsa, aşıkları da def gibi döğünürdü. Gönül, bu telâşlı durumda rakipleriyle mücadele içerisindeyken, ortaya neredeyse yüz yaşında, akbaba suratlı, kanbur birisi çıktı. Çocuğun hocası oldu ve o elması parmağına

taktı. Allah, o sevgiliyi, cefa üstadı zalime öğrenci etti. Meğer o ay yüzlüye gönül verip, gönül yaralarına sarıyormuş. Yaşlı kodoş, dilberlere de başçavuş oldu. Şeftali benzeri dudaklarla bir ilişkisi olmadığı anlaşıldı, çünki köpeğen ağzında ısıracak diş yoktu. O alçak herif sevgilisinin dudaklarını emse, tükürükle kirletirdi. Hasta gönlüm bir bahane ile kaçarak, çürük, işe yaramayan bir timar buldu. Çevrede gürültüler kopartan bu olay meydana geldiğinde, yıllardan 1784'tü...).

Fazıl'ın Defter-i Aşk'a kaydettiği dördüncü ve son sevgilisi, İsmail adında bir çingene genci. saraydan kovuluşundan sonra bir süre Istanbul sokaklarında işsiz-güçsüz dolaştığını anlatan şair, günün birinde Galata'ya gittiğini, bir meyhanede İsmail'e rastladığını, yedi ay beraber olduklarını söylüyor:

"Galata semtine düştü güzerim
Bir sitemkâre erişti nazarım
İsmine derler imiş İsmail
Oldu kurbanı onun cism-i alîl
Çengilerde meger ol şuh-i cihan
Hüsnile bulmuş idi şöhret-i şan
Aybı ancak bu ki ol canane
Milleti olmuş idi Çingâne
Gerçi Kıptî idi ol serv-ü sehî
Aşk onu kıldı gönül pâdişehi
Böyledir kaide-i aşk-ı gayur
Dilde çingâneyi eyler Temur
Kılmış üstadelere ol âfet
Küne-i meyhaneyi cây-i vuslat
Raksa başlar idi ol canane
Gâh ayağ üzre sunar peymane

Yedi ay oldu o nev-mâh-ı münîr
Hale-i sinede sahib-i te'sîr"

(Yolum Galata semtine düştü, sitemler eden bir güzel gördüm. Adı İsmail'di ve bu sakat vücudum onun kurbanı oldu. Meğer o cihanın şuhu, çengiler arasında güzelliğiyle şöhret bulmuş. Ayıbı, sadece Çingene milletinden olması. Gerçi o fidan boylu, Kıptîlerdendi ama, aşk onu gönül padişahı yaptı. Gayretli aşkın kuralı, bu şekildedir, çingeneyi bile gönülde Timur haline getirir. O afet, meyhane köşelerini sevgililere kavuşma yeri yaptı. Raksa başlar, bir yandan da içki sunardı. Parlayan yeni bir ay gibi olan o sevgili, gönlümün hâlesinde yedi ay kaldı).

Aradan yıllar geçer... Fazıl, bir gün arkadaşlarıyla beraber Haydarpaşa'dadır. Onun deyimiyle "ayı gibi" bir çingene gelerek, elindeki defi çalmaya ve şarkılar söylemeye başlar. Sesi, son derece çirkindir. Fazıl'ın gözü çingeneyi bir yerden ısırır. Adını sorar, "İsmail" cevabını alır. Bir zamanlar "göğsünde yedi ay tuttuğu" çingene güzeli bozulmuştur, tanınmayacak haldedir. O da Fazıl'ı tanıyamaz.

Fazıl birden aşık olduğu günleri hatırlar, içine bir titreme gelir, ama dudaklarına "sükut mührü" vurur. Allah'ın işine daha çok şaşırmıştır. Kimseye birşey söylemez, zira "cahiller aşkın şivesini anlamayacaklardır":

"Kılmadım kimseye râzı ifşa
Şive-i aşkı ne bilsin cühelâ".

Güzel erkekler, tatlı kadınlar...

Sevgilisi, ama "erkek" sevgilisi, Fazıl'a "Otur, bir kitap yaz!..." der. "Öyle bir kitap olsun ki, dünyadaki her milletten erkeğin özelliklerini bunda bulayım...". Fazıl bu isteği reddedecek değil ya... Alır kalemi eline, Hint, İran, Bağdat, Kahire, Habeşistan, Yemen,

Fas, Cezayir, Tunus, Hicaz, Şam, Halep, Anadolu, Karadeniz, Istanbul, İspanya, Rum, ermeni, Yahudi, Çingene, Rumelili, Arnavut, Çerkez, Boşnak, Tatar, Polonyalı, Rus, İngiliz, Hollanda ve Amerikan delikanlılarını sırayla yazar ve kitabına "Hubanname", yani "Güzeller Kitabı" adını verir.

Aşağıda Hubanname ve Zenanname'den bazı bölümleri aktarıyoruz. Türkçe açıklamalarda, Feza Çakmut'un Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Kürsüsü'nde 1975 yılında verdiği "Hubanname-Zenanname'nin minyatürleri" başlıklı bitirme tezinden büyük ölçüde yararlandık, Çakmut'un tezinde geçmeyen bazı beyitlerin çevirilerini de araya ilâve ettik.

HUBANNAME
(Güzeller kitabı)

DER BEYAN-I SEBEB-İ MANZUME (Şiirin yazılış sebebi): "...Bir gün o nazlı, ululanmanın mucidi ve naz bilgini padişah, içki meclisinde otururken bir-iki kadeh çekmişti...

Nazlı ağzını açıp ben kölesine, bu düşkününe dedi ki: "Ey kahır ve zulüm verici Fazıl'ım!... Zülfümün bağlı kölesi... İncelikleri kendisinde toplayan genç ve bilgi sahiplerinin önde gelcni olduğunu biliyorum... Bunca zaman aşkla yanmışsın, her hünerde kazanılmışsın...

İsterim ki beni içimdeki şüpheden kurtarıp aydınlatasın: Hangi millette güzel ve kimlerin çok sevgilisi var... Hangisi güzellik içerisinde nazik tavırlıdır? Nazlı işve ve işveli yürüyüş kimdedir? Dağdan dağa, ilden ile bütün güzelleri anlat ve hata etmemek için iyi düşün... Önce özelliklerini anlat, sonra da resmini tasvir et... Tamamladığın zaman, bu son günlerimde lutuf kadehimi içersin..."

Bu sözü gönül duydu ve arzu ile bir mum gibi coştu...

HİNT GÜZELLERİ: Ey başı yükseklerde olan ve Hind beniyle siyah bir yıldız gibi duran güzel... Hint memleketi sıcaktır, orada insan beyaz kalamaz. İçleri soğuk olduğundan, şehvetleri de bozuk. Güzelleri kara-kuru, naz etmekte de hayvan gibiler.

ACEM GÜZELLERİ: Uzun boy, büyüleyici göz, yay gibi kaşlar, kırmızı yanaklar ve yuvarlak çehre, Acem ülkesine düştü. Hepsi, güzellikleri sayesinde birer hisseye sahip... Herbiri sitem etmenin, nâzın ve etrafı karıştırmanın üstadı... Gamzesi etkileyici, gözü alaycı, naz ve niyaz üslubunun aşinaları onlar... Kişi ç...nü onun canına soksa, cahilcesine "Baba, ne yapıyorsun?" diye sorar.

Şirazlı güzel, cefayı kendisine huy edinmiş... Güzellik, Şiraz'a Allah vergisidir...

Tebriz çocuğu, Tebrizli'nin gönlü yansa bile, dönüp bakmaz...

Buhara güzelinin gönlü taştır, hepsi karıştırıcıdır, merhametsizdir...

Kandehar'ın güzeli, şeker gibidir. Sevgililerin dudağında şeker tadı bırakır.

Keşmir güzeli, cazibelidir. Gönülleri fethetmek, onlara Allah vergisidir.

Özbek güzelleri acayiptir, çehrelerinde hiçbir çekicilik yoktur.

BAĞDAD GÜZELLERİ: Pek cefacıdır o âsî, aşığına imdat etmez. Kırmızı yanakları, kırmızı dudağı, kırmızı şaraptan da naziktir. Kaşları simsiyahtır, saçının kıvrımları gecenin karanlığı gibidir. Yarınlar, onun hiçbir lûtfunu görmemiştir; yarınlar için verdikleri sözler hep yalandır.

Ama Basralılar'ın güzelliği, diğer güzellerden üstündür. Musul'un güzeli söz ile çekilir fakat aşıka birleşme imkânını ancak lûtufla verir.

MISIR GÜZELLERİ: Mısır memleketinin kadın ve oğlanları, asrın insanının yeni bir oyuncağı gibi... Uykulu gözleri hasta, beyaz tenleri kılsız...Güzellerin çenesinde çukurlar var, bazısı da Hazreti Yusuf kadar güzel... Konuşma ve işvede kabiliyetleri üstün, gönülleri yakıcı...

ZENGİBAR GÜZELLERİ (Zenciler): Ey gecenin rengi gibi benli, güzelliği gizli olan Zengi'nin genci!... Yanakları sade de olsa, yüzü tebessüm de etse, aşığın gözü kör olmadıkça öpülmeye lâyık görülmezler... İsimlerine "Mercan" deyelim, ama onunla birlikte olmayı kim kabullenecek? Sadakatleri meşhur, kahraman, sevimli ve vakurdurlar; isimleri görünüşte değişiktir ama içleri baştan başa bir cevherdir... Fakat anlayış gözü kör mü acaba? Parlak gündüz ile gece bir mi? Bırak, onları hatırlamasak daha iyi olacak... Geriye kalanları bir tütsü kabına koysak, hepsi anber olur...

HABEŞ GÜZELLERİ: Güzelleri caziptir, şehvet ve kudretleri vardır. Hoş edalı, nazik ve tatlı sözlü, dudağı mütebessim ve yumuşak yüzlüdür. Yanakları, Leylânın yanakları gibi anber mayalıdır. Kılları görünmez çoğu zaman, renkleri de sararmaz, solmaz...

YEMEN GÜZELLERİ: Ey Yemen'in akik taşı gibi kırmızı dudaklı güzeli!... Yemenliler esmer olur, güzelleri az çıkar. Yüzleri gülmez... İnce vücudlu, zulüm görmüş, yetim, mütevazi, gözü yaşlı gibi; üzgün ve zayıf dururlar. Şehvetleri yoktur, sanki kudsî bir ruhaniyete sahiptirler... Bambaşka bir şeydir Yemenliler... Onları anmak bize düşmez...

CEZAYİR VE TUNUS GÜZELLERİ: Hepsi kahraman görünüşlü, Rüstem tavırlıdır. Yürüyüşleri yosma gibi, levendanedir, gümüş yelek giyen o güzel, velvelelidir...

Ah o ay yüzlü güzel Tunuslu... Güzel saki, beyaz bornuslu... O

gümüş ten ile üzerindeki mintanı her gören sevse bile ona ne minnet... Sanki çıkıktan çıkmış gibi...

MAGRİB (Fas) GÜZELLERİ: Endamları genellikle siyahtır ama yer yer civanları ve uzun boylu fidanları da bulunur. Vahşidirler, dostluk bilmezler. Kucağa gelmez, sevgiden anlamazlar. Kızgın, serkeş, garip huylu olurlar ve her zaman ateş gibi yanarlar...

ŞAM GÜZELLERİ: Şehirlisi ay gibidir, çölde yaşayanı hâle misali yan çizer. Beyaz çehreleri mumu andırır. Bellerinde hançer, kılıç ve tabancayla sanki her biri bir meydan kahramanıdır... Ama fiilî livatanın ne olduğunu bilmezler, o zevk onlara kısmet olmadı...

HİCAZ: Güzellerinin yanağı, Habeşlilerinki gibi esmer; şehirlileri temiz ve pak, renkleri süslü. Ama gönül vermeye değmez, zira cazibeleri güçlü değil.

Mekkeliler, vefalıdır. Allah onların şanını ve şerefini arttırsın... Taif'in cariyeleri, iri gözlü hurilere benzer... Çölde sırtına çuval geçirmiş olanını görenler ise, kendilerini sanki insana değil, cine rastlamış zannederler.

HALEP VE URFA GÜZELLERİ: Rüzgârın can verdiği, mutedil bir havası var Halep'in... Hoş yürüyüşlü dilberleri temiz, yanaklarının aynası saf... Ama çocuklarının yüzünde bile yara çıkar, erkeklerinin hepsi yaralı...

ANADOLU GÜZELLERİ: Ey Anadolu'nun servi boylusu olan güzel!... Seni sarmaya iki kol dahi yetmez... Bunlar adetlerine bağlıdır, yaratılışları sırasında aldıkları özelliklerini daima korurlar. Yani ne cilve, ne edalı yürüyüş, ne de kötü söz bilirler... Hepsinin budala yaratılışlı olmasının, aslında yüz sebebi var ama çoğu cennetlik... Ham vücutları da pişmemiş, endamları kaba... Yüzü ay gibi olsa bile, cansız bir şekli ne yapayım? Cisminin kabalığı, resmini bile uygunsuz kılıyor...

ÂDAHÂY-İ BAHR-İ SEFÂİD (Akdeniz adaları) GÜZELLERİ: Siyah beni, güzellik denizi içerisindeki kapkara bir ada gibi... Akdeniz, baha biçilmez güzelliklerin madeni, üzerindeki her ada da beyaz bir övünç... Dilberlerin vatanı, deniz kenarı; hepsinin vücudu uygun oranlı...

ISTANBUL GÜZELLERİ: Dünya sanki bir kitap, Istanbul da onun fihristi... Bazan insan harmanı yapıldı burada, bu yüzden her cinsin tohumu var... Bütün dilberlerinin bukalemun gibi renk değiştirmesinin sebebi de, işte bu... Uykulu tavırlı, edalı, güler yüzlü, tatlı seslidirler... Kadın gibi, bilmem ne gibi kıntarak yürürler... Nazik boyu ince bir fidanı, yanağı ve yüzü sonbahar yaprağını andırır.

Güzelleri birbirine benzemez, üstelik renkleri de değişiktir ama hepsi naz ve niyaz ehli, aydınlık çehrelidir. Naz ve sitemde üstad, cevir ve cefa etmeye alışıktırlar. Ona Karun kadar mal harcasan, ne kadar sihirler, füsunlar yapsan, ciğerini önüne koysan, binbir vade ile kucağa gelir ama yine de göğsünü kırar, geçirir... Kimi hafız, kimi molla, kimi şair, kimi de seçkinin de seçkini...

RUM GÜZELLERİ: Sanki âleme bir güzellik zerresi düştü, Rum milletine ise güzelliğin kubbesi verildi.... Gûya âlemin kısmetine bir damla, Rumlar'a derya verildi...

Kadını da oğlanı da güzel, her biri bir afet. Vücudları öylesine ölçülü ki, bu sırra herkes hayret ediyor. Kamburu ve cücesi yok...

Nedir o doğuştan olan gümüş maya, o uyum, o meyil, o bakış, o beyaz gerdan ve siyah saç... Göğsü billûr gibi saf kâfirin... Beyaz gerdanın üzerinde siyah saç... Saf gümüş gibi ağır bir mal... Sanki süzülmüş bir bal... Hele esmerleri.. Öylesine çekici ki, güzellikleri hepsine üstün...

Yaşı ne kadar ilerlerse ilerlesin, yüzünde kaşından başka bir tüy

bitmez... Yaşı elliyi bile bulsa, aşkıyla yine de kuyuya düşerim...

Yosma yürüyüşlü, şuh edalıdır hepsi... Ermeniler'in yumuşaklığına, Yahudiler'in miskinliğine onlarda rastlanmaz... Galata meyhanelerindeki çocuklar, en iyi insanı bile yolundan çıkartır... İçki meclisinde dönerlerken, âhır zaman fitnesini andırırlar... Saçlarının kıvrımları yanaklarına düştüğünde, aylar günleri şaşırır... Hele kendisini bir sana teslim etti mi, şehvet içerisinde can verirsin...

ERMENİ GÜZELLERİ: Yüzlerinin ifadesi hummalıdır ama güzellikleri Rum gibi olmaz...

Nazik huylu Serkis... Vücudu nazik, boyu ince uzun, bacağı kılları az ama şehveti kışkırtmıyor... Bedeni vahşi görünüyor... Kılları samur gibi... Karakış için iyi bir güzel; onu kışın kullanmak için sakla... Göğsü bir kıl tarlası, her kılı bir eşek lâlesi... Kıllar Ermeni'de daha beşikteyken biter, belki de anasının karnındayken çıkar... Bu anlattıklarımıza ters düşen bir Ermeni görürsen, inan ki, anası onun tohumunu muhakkak bir yabancıdan almıştır...

YAHUDİ GÜZELLERİ: Çehreleri ak olur, kırmızı yüzlüleri, esmerleri azdır... Güzellikte ufukların en şuhu bile olsa, başı kel olanı neyleyeyim? İşte Yahudi'nin başı kel, yüzü sarı. Bu, onun soyudan geliyor... Bedeni ve yüzü bembeyaz... Çocukları kuvvetsiz, sanki kemik yok vücudlarında... Katı gönüllü, her millete düşman olmuşlar...

ARNAVUD GÜZELLERİ: Tazeleri çok ama sesleri çirkin. Yüzleri her zaman için beyaz... Göbekleri var, enselerinin kalın olmasına dikkat ediyorlar. Konuşmalarında gizli-saklı ayırdetmiyorlar. Hem kavgayı alevlendiriyor, hem de hiddette sabır bilmiyorlar...

Bunların tellâkları, gönül vermiş olanları soyup temizler... âşığı

külhanda ateş ile yatsa bile, tellâk ona bir kerecik olsun gülümsemez... Taş kalbi sanki Bektaşi, gamı göğsümde göbek taşı... Çıplak geldiği zaman, cana ve gönüle ateşler bırakır o ay parçası... Kuvvetli tene değdiğinde, sıcaklığı cana tesir eder... Sevgili ona eliyle dokunsun diye yanağı terlemeye başlar... Alnına düşen saçı, sıcak liflere bedeldir... Böyle adamın olduğu yerde, o cehennem hamam cennete döner...

TATAR: Çehreleri çirkin, vücudları da öyle... Hepsi, yaşlı gibi duruyor, hepsi köse... Göğüsleri, vücudlarına uygun değil... Çoğunun başı iri ve kaba, burnu yassı... Yüzleri hem geniş hem iri, gözleri de ufacık... Bilmem ki şairler Tatar'ın gözünü niçin medhedip durmuşlar? Hem tavırları nazik değil, hem sözleri pek kaba... Ne gerek bana Moğol oğlanı... Ağlayıp inleyen aşıka bir oğul yeter...

ÇİNGENE GÜZELLERİ: Dilberleri hoşça, yüzleri esmerdir... Musiki onlara Allah vergisidir. Hareketleri anlamlı ve ölçülüdür. Sesleri nazik ve gevrek, sözleri şerbetten lezzetlidir. Onlarla gizlice "alışveriş" yapmak mümkündür... Birçok bahaneyle kapıya gelirler...

BOŞNAK: Dilberleri gerçi çoktur ama aşığın kucağına hiç otur-mazlar. Hepsi uzun boylu, yiğit, zalim ama asidir. Çok aşığa kenar süsü olurlar. Boyları gıpta edilecek gibi uzun, bakışları beyaz göğsün vakfı gibidir.

GÜRCÜ GÜZELLERİ: Güzellik ve değer cevheri Gürcüler... Büklüm büklüm saçlarında, gönül kuşu hazineler buluyor... Herbiri yeryüzünün mehtabı ama sanma ki kucağa hemen gelir... Ağzı da, gönlü de temiz, huyu hem acı hem tatlı... Pehlivanı pehlivandan da kuvvetli... Güzel ahlâklıdır, en yüksek mertebeye lâyıktır Gürcüler...

ÇERKEZ GÜZELLERİ: Güzeli hem müstesnadır, hem de Gürcülerden üstündür... Kaşı gönül çeker, yüzü ayı andırır... O kıymetli yüzü hep gülümser... Ay gibiyse de övünmez, şâh da olsa büyüklük taslamaz... Ağasına esir düşüp onun bendesi kesilir... Tende bir can gibidir...

FELEMENK GÜZELLERİ: Yüzleri bembeyaz, hepsi kötü... Çehreleri sarı, simaları da berbat... Moskof cinsine benziyorlar... Hep kiliseyle vuslat ederler ama sevgilileri de mumlarını dikerler...

NEMÇE GÜZELLERİ: Ey pazuları gümüşten bir külçe olan güzel!... Nemçe'nin dilberi cihan karıştırıcıdır, milletinin aslı da Avrupalıdır... Kolları ve boyu, aşığının uzayıp giden istekleri gibi uzundur... Ama saçının rengi miskin bir perdeye benziyor... Siyah beni, yanağına kaskatı bir gönlün sağlamlığı gibi oturmuş... Talep edene, asla "yok" demiyor...

İSPANYOL GÜZELLERİ: İşvenin mucidi, dünyanın belâsıdır İspanya... İnsana şevk ve zevk veren çehreleri ak olur... Boyları uzun, güzellikte müstesnadırlar. Saçları ve kaşları gece renginedir... Ama aşağılık olur o millet... Huyu, Yahudi gibidir... Gerçi Hristiyandırlar ama, Yahudi gibi konuşurlar...

FRANSIZ GÜZELLERİ: Afet gibiler ama zevkte beceriksizler... Bahar günleri geçip gider, kimselere kavuşma ümidi vermezler... Göz, onlara bakmayagörsün... Hemen yere indirirler gözlerini...

İNGİLİZ GÜZELLERİ: Canları karıştırıcı, sessiz ve sevgilinin arzusudurlar... Denizde, mutedil bir adada yaşarlar... O adanın dünyada benzeri yoktur... Billur tenli, ölçülü boylu ve yaradılıştan tıraşlıdırlar. Hepsi denizcidir, balığı andırırlar... Malı vardır ama vuslatta hediyesi çürük çıkar...

Bilmediği bir konu...

Aradan bir süre geçer. Hubanname artık elden ele dolaşan, mısraları ezbere okunan bir kitap olmuştur. Günün birinde, Fazıl'ın aynı "delikanlı" sevgilisi, bir başka kitap ister. Bu kez de "kadınları" öğrenmeyi arzulamıştır ve Fazıl'a "Yaz!.." diye emreder.

Fazıl sevgilisinin ayaklarına kapanır, "Yapma" der. "Ben kadınlardan anlamam, onlarla hiç ilişkim olmadı, beni zora koşma, yazamam...".

Ama delikanlı serttir:

- "Ya yazarsın, ya da seni terkeder, gider düşmanlarınla beraber olurum...".

Çaresiz kalan Fazıl kalemi-kâğıdı alır ve Hubanname'de erkeklerini anlattığı milletlerin, bu kez o kadınlarını yazmaya çalışır... İlginç olan taraf, Istanbul'dan çok uzak ülkelerde yaşayan kadınların geleneklerini, davranışlarını ve giyim-kuşamlarını, gerçeğe çok yakın biçimde, başarıyla sergilemiş olmasıdır.

Özellikle Istanbul kadınları için yazdıkları, o dönem Osmanlı başkentinin sosyal hayatını gösteren bir ayna gibidir. Istanbul kadınlarını dörde ayırır Fazıl... Dinine bağlı, namazında-apdestinde olanlar; hafif işveliler; fahişeler ve lezbiyenler...

Risalenin sonuna da, mahalle baskını, kadınlar hamamını, Anadolu halkının gerdeğe girişini, aşırı cinsel ilişkinin ve nikâhın "zararlarını" sözkonusu ettiği manzumeler ekler.

Ve ortaya "Zenanname", bugünün Türkçesiyle "Kadınlar Kitabı", çıkar...

*

Zenanname'nin bir diğer özelliği de, Osmanlılar döneminde toplatılan, cinsellikle ilgili ilk kitap olması... Daha önce de bahsettik... Yıllarca elyazması halinde kalan, kopya üstüne kopyası çıkartı-

lan ve şairinin ölümünden 28 yıl sonra, 1838'de Istanbul'da bastırılan "Zenanname"nin ele geçen nüshaları, Dışişleri Bakanı Mustafa Reşid Paşa'nın emriyle toplanıp imha edilir. Emri niçin sadrazamın veya şeyhülislamın değil de dışişleri bakanının vermiş olduğu ise, tarihçilerimiz tarafından bugün bile bilenmeyen bir konudur. Söylenenlere bakılırsa, Paşa'yı, kitabın nikâha karşı olan ve evlilikle alay eden bölümleri hiddetlendirmiştir...

Aşağıda, Hubanname bahsinde olduğu gibi, Zenanname'den kısa bir seçme yeralıyor. Asıl metnin ortalarında geçen "Istanbul kadınları" bahsiyle "Anadolu kadınları", "Türkler'in zifafı" ve "Kadınlar hamamı" kısımlarını, önemleri dolayısıyla, Zenanname metninin sonuna aldık.

ZENANNAME
(Kadınlar Kitabı)

DER BEYAN-I SEBEB-İ MANZUME (Yazılış sebebinin açıklanması): Kalbimde yer etmiş, gönül kıran belâlı sevgilim birgün evime geldi... Merdiven, zevkinden kat kat oldu.

"Senden birşey istemeye geldim" dedi. "Aziz Allah, beni sana düşmanlarınla diz dize göstermesin... Hubannameri, bana çok tatlı geldi. Şimdi, benim için bunun gibi bir başka kitap yaz ama kadınları anlat. Önce özelliklerini söyle, sonra resimlerini çiz... Güzelini, çirkinini iyisini, kötüsünü yaz, adını da "Zenanname" koy... Her ne kadar senin alışkanlıklarına ters gelse de, benim hatırım için bu işte yorul...".

"Ey şuh, bu sevdadan vazgeç, Leyla ve Züleyha düşüncelerini bir yana bırak" dedim. "Onları bu duacından sorma, ben o vadilerden hiç geçmedim... O bağa ne fidan, ne de o meydana bir nişan diktim. Sana bütün âlem "mehpâre" derken şimdi "zanpara" denme-

si lâyık mı? Biz şairiz... Fahişelerin divanımıza girmesi, şanımıza utanç verir... Şiirlerim her ne kadar karmaşık ise de, kadınları anlatmak benim işim değil... Batakçılıktan da nefret ederim... İşte, benim çamurum bu... Başka bir emrin varsa can ve baş üstüne ama bu işten affet beni..."

Sevgili, "Gül bahçemin gülünü soldurma, ben bir gonçeyim, nazik tenimi üzme" dedi. "İki gözüm, gamzem hatırına, kavuşma gecem, en makbul saatim hürmetine lutfet... Kadehimdeki üzüm suyu için, terlediği zaman yüzümün suyu için... Beni hasretle gönderme ve hemen söze başla... İşte, sana bir hafta süre..." dedi.

"Senin gibi bir ay parçasına dünyanın bütün kadın aşifteleri feda olsun" dedim. "Ama güzelim, benden kadınların işini sorma... Ben bu bağın armudu değilim, şu ham armudu bana yutturma...".

Sevgili bu sözümü işitince, gazap dolu bir bakış fırlattı bana... "Bundan sonra sana ayrılık vereyim de gör!..." dedi. "Seni ağlatmak ahdim olsun... Seni kıyamete kadar anmayacağım... Düşmanlarınla omuz omuza olayım, ağlamalarına, inlemelerine kulak vermeyeyim de anla... Evine bir daha ancak bu kitap bittiğinde geleceğim...".

Bu sözleri işitince aydınlandım ve sevgilinin emrine bağlandım... Ey söyleyen kalem, başla söze, sana bol bol kafiye gözüktü yine!...

"Hubanname" oğlan gibidir, bu "Zenanname" de onun kız kardeşi...

HİNDİ-İ ŞARKİ (Doğu Hindistan) KADINLARI: Yüzleri-gözleri siyahtır. Duvarlara asılı resim gibidirler. Nefis, onlarla birleşmeyi arzulamaz, çünki çok soğukturlar.

ACEM KADINLARI: Nedir o eşsiz cazibe, nedir o yanakların üzerindeki gözler... Serhoşu andıran gözleri badem şeklindedir. Çatık kaşları, vücudlarının kıvrımıdır... Sır gibi, naz ve niyaz gidişlidir-

ler. Hoş edalı, hoş hareketli, hoş seslidirler... Eteklerini kısa yapmak, hepsinde eski bir adettir.... Kimi şair, kimi söz ustası kimi de ressamdır.., Buruşuk çehreli çirkin avratlar, kocakarıların hallerini andırır. Böyle çirkin bakire kızları seyredersen "sanki iki yüz yaşına girmiş" dersin...

BAĞDAD KADINLARI: Ey huyu ay gibi olan, yüzü de güneşi andıran, Zühre yıldızının huyuna gıpta eden güzel!... Bağdad kadınları esmerdir, yanakları parlaktır ama zevk ve safadan yoksundurlar, İnsan oldukları da belirsizdir... O kızıl yüzlü kızılbaş kız... Allah sizi ona düşürmesin... Onları arzulayanlara sanmayın ki Bağdat uzak olur...

SUDAN KADINLARI: Özelliklerini anlatmayalım, geceyi tarif etmeye ne gerek var?... Hepsi gece yüzlü olur... Sübhanallah! Ama sözüm yok... Surete bakma, ahlâka bak... Aslında kalbi saftır... Gece rengi teni baştan aşağı abanozdur, sanki cismine abonaz karıştırılmış gibidir... Yüzleri âhımın ateşi, yanakları da siyah deniz gibidir. .. O beden sanki geceden meydana gelmiş... O gerdan sanki tulumdan süzülmüş... Ne yazık ki saçını anlatamam, karanlık içinde koyu bir gölge gibi çünki...

MISIR KADINLARI: Dinle ey devrin Mısır'ının Yusuf'u; ey ciğer yakan zamanın Züleyha'sı... Mısır kadınlarının yürüyüşü, seğirtip yürümenin bir ihsanıdır... Esmer tenlerinin rengi, et rengi nokta olmazsa hoştur... Mısır'da mubarekdirler, bütün dilberler ona tutkundur... Gözleri mahmur, şehla gibi görünür ama dikkatle bakarsan köre benzerler... Ayağı yerle beraber sürünür, cebindeki torbası da, baldırı da görünür... Mısır'ın konuşması hakikaten güzeldir, etkili ses onlara bir ihsandır...

YEMEN KADINLARI: Hepsi hasta, bedenleri yıkılmış, tenleri nâzende değil... Karınları su dolu sanırsın... Bu durum, yaratılışın-

dan gelir... Zayıf cüsseli, kuzgun duruşlu, soluk çehreli, bozgun görünüşlüdürler... Kadın ve cariyelerin hepsinin suratı çirkindir... Ey sevgili!... Sendeki bu güzellik o diyara bir kez bile gitse, kimi sana candan köle olur, kimi de dehşetle secde ederdi...

HABEŞ KADINLARI: Kızları nâzende olur. Kadınları bir-iki çeşittir, renkleri de farklıdır... Onlara "yanlışlığın kızı" derler... Saf renkli hoş dilberler... Yanaklarının rengi kırmızı, kırmızı ile karışık esmerdir...

HİCAZ KADINLARI: Ey hali kara sevda ve ayrılık olan, güzelliğinin kâbesine kul olmuş güzel... Gerçi Mekke'nin kadınları güzeldir, uzun boylu ve doludur ama boştur... Tenleri gümüş gibidir... Öyle bir gümüş ki, onunla para bile basılabilir... Hepsinin dudağı mavidir, baştan aşağı süslüdür... Burnunda asılı halka çok güzel görünür...

CEZAYİR KADINLARI: Kadınları hoşcadır, hepsi temiz ve hoş edalıdır... İnsanı baştan çıkaran, hep o başı üzerindeki altın tacıdır...

FAS KADINLARI: Magrib'in kadınları kötü huyludur, çirkin dilli, çirkin hareketli, çirkin yüzlüdürler... İster halktan, ister yüksek sınıftan gelsinler, hepsi beyaz bornozlu ve feslidir...

ŞAM KADINLARI: Aşifteleri gayesizdir, kötü mayaları çoktur... Bundan dolayı evlâtlarının kimi çarpık, kimi şaşıdır... Her kadın ölü kefeninden farkı olmayan sade bir kumaş örtünür... Ayağındaki gümüş halka, atın ayağındaki bağ gibidir... Ama acayip bir kanunları var, fukarası bile dört kadın alıyor...

HALEP KADINLARI: Yüzleri hoştur, yani Halep gibi aktır... Havası gayet güzel olduğu için, kadını güzel olur... Güzelliklerinin

parıltısı cihanın aydınlığıdır, her biri mehtap gibi berraktır... Halep oradaysa, arşın burada...

BAHR-I SEFİD (Akdeniz) KADINLARI: Ey yüzündeki siyah benle Akdeniz'e vali olmuş güzel... O tarafa bir git, Adalar kızlarına bir bakış at... Kıbrıs'ın kadınları çirkin, köleleri güzeldir...

İSPANYA KADINLARI: Hepsi seçkindir, dünya sazının velvelesidir. Dilberlerin vücudları güzeldir, boyları ince ve uzundur.

YAHUDİ KADINLARI: Bütün kadınları kendisini bize vermiş, avratı ve oğlanı bol... Ama kadını çirkin suratlı, temiz olmayan teni beyaz fakat kar helvasına benziyor, tatsız...

RUM KADINLARI: Nedir o dilinin ortasındaki incelik?.. Nedir o naz, o gönül çeken dil, o temayül, o gönül götüren salınış?... Nedir o cümbüş, serhoş gibi gamze?... O şaşkınlık, o eda, o konuşma ona mahsus, o ses ona mahkûm... Naz ve edası cana can katar... Doğrusu, sevgiliye lâzım böylesi... Yakaları, aşıklarının gönlünü yakana kadar yerlerde sürünür... Takdire ne kadar lâyık iseler, o derece huysuzdurlar.

ERMENİ KADINLARI: Hepsi kötü tavırlı, sadece edalı yürüyüşleri kalmış... Teni çirkin, sohbeti tatsız, konuşması ve tavrı kötü, vücuduyla elbisesi çirkin... Ama hepsi çirkin değil, içlerinde güzelleri de var...

ÇİNGENE KADINLARI: Çingene kadınının yüzü kara, onda sevgili için gümüş yok... Bazı cariyeleri süslü ama kadınları baştan aşağı birbirine benziyor... Gönül kara, çehre kara, vücud kara, o fakirin iki dünyası da kara...

RUMELİ KADINLARI: Huri gibidirler, İstanbul'dakilere benzerler. O gümüş ten, o gül dudaklı çehre, birbirine uygun endam... Hepsini anlatmaya kalksam, söz uzar gider...

BOŞNAK KADINLARI: Kadınlarının huyu vahşidir, küçük bir hataya bile tırnak vermezler... İçlerinde seçkin, süslü bir gonca gibi olanları vardır. Hiddet, bu milletin huylarına üstün gelmiştir. Aralarında çok dilber olanları da çıkar.

TATAR KADINLARI: Aslında anlatılmaya lâyık değiller... Cadı yüzlü, maymun suratlılar... O garip yaratılış, cinslerine mahsus. Kadınları nasıl çirkinse, oğlanları da çirkin... Artık bilmem, hangisi ötekinden daha çirkin...

ARNAVUD KADINLARI: Güzel yüzlü, süslü tavırlı değildir... Boyları gönül alıcı olmaz... Yer yer güzelleri çıksa da, âzâlarının şekli çirkindir... Bazı tarih kitaplarında yazıldığına göre, asılları Araptmış...

ÇERKEZ KADINLARI: Kızları ay yüzlü olur, aşık onda her aradığını bulur... Onlara nazar ayağıyla çıkılır, kalbin gözüyle bakılır... Çerkezler Gürcü'den daha süslüdür ama Gürcüler'in cazibesi daha fazladır... Nedir o cömertlik, o bağlılık, o edep, nedir o mukaddes yaratılış...

GÜRCÜ KADINLARI: Yüzleri ay gibidir... Üç kat gökte saadet kulesidirler. Nedir o çekici hoş aydınlık, nedir o ağız, o müstesna yanak?... Kadın ve erkekleri merhametlidir, kimsenin hatırını kırmazlar... Ama sana teslim olmazlar, onlara tuzak da kurulmaz...

MİLEL-İ MUHTELİFE (Çeşitli milletlerin) KADINLARI: Boğdan kadınları çirkin suratlıdır, velhâsıl o ülkenin kadınlarında güzellik bulunmaz. Koynuna Bulgar'ı alma... İyi huylu isen, Hırvat karısına da bakma zira oğlanı ne kadar dilberse, kadını o kadar kötü...

EFRENCİYAN (Frenk, Avrupalı kadınlar): Güzellikleri hoştur, saf tenleri gümüş külçesi gibidir. Süsün esası onlarda gizlidir, elbiseleri bile türlü türlü süsler içerisindedir.

FELEMENK (Hollanda) KADINLARI: Yürüyüşleri hoş, vücudları çirkindir... Yüzleri hep safran gibidir, çekicilikleri yoktur... Kadını ve oğlanı birbirinden beterdir, kadınlarının hepsi de aşiftedir...

RUS KADINLARI: Bu millerin kadınlarının hepsi çirkin olur... Sarı yüzlü, mavi gözlü, uğursuzlar... Kiminin vücudu beyaz kar gibi, dili de soğuk yılan... Hepsi, bir-iki bin kocaya sahip fahişeler...

LEH (Polonya) KADINLARI: Müstesna olurlar. Bağlılıkları güzel, uzun boyları hoştur... Âah yürüdükçe o nazlı bel, söyledikçe o nazlı ağız... Aslı Yahudilerden gelmiyorsa, o temiz vücud naziktir...

NEMÇE KADINLARI: Naz kutusu, samur saçlı, billur tenlidirler ama kadınlar zümresinin de cadısıdırlar...

İNGİLİZ KADINLARI: Ey siyah beni Hindistan olan güzel!... İngilizin kadını hoş yüzlü, hoş edalı, hoş yürüyüşlüdür... Hepsi temiz huyludur, süse ve süs eşyasına meyleder... Dudaklarından bülbül sesi çıkar...

YENİ DÜNYA (Amerika) KADINLARI: Ey ümid bağında yürüyen ve işve bahçesinde yeni dünya gibi olan güzel!.. Yeni dünya kadınları çirkin suratlı, hayvana benzer avratlardır... Zaten çoğu çok yaşamaz, ölür, gider... Ama cimayı çok arzu ederler, şevhet onlarda galip gelmiştir...

ANADOLU KADINLARI: Bunlar, dağın tepesindeki ağaç gibi... Öncellikle, güzelliği ciğer yakıcı değil... Sonra şivesi de gönül delmiyor. Güzelliği, şivesi olmayan bir avrata akıllı kişi nasıl meyletsin? Ama birisi çıkar da o surata meylederse, kendi cinsinden olanlar arasında şüphe doğar.

ZİFAF-I ETRÂK (Türklerin gerdeği): Birbirinden beter nice adetleri var... Zavallı, çaresiz gelini soyup üzerine türlü türlü boya sürerler. Her tarafı alaca-bulaca olur, "Çobaniko" oyununa çıkan

adama öner. Sağdıcın elinde bir karga vardır. Kuşa eziyet üstüne eziyet eder... Sanki kuş dile gelecektir... Kargayı, ayağını bağlayıp meydanın ortasına koyar. Çaresiz kuş "gak" deyecek olsa, hepsi birden "Allah Hak!..." diye bağırır... Sonra gelini alıp gerdek odasına sokarlar... Allah mübarek etsin, ne nâdânlık, ne hayvanlık... Böyle birbirinden beter nice adetleri vardır ama onları anlatmak bana düşmez... Şifalar veren bu sözlerim, zevk ehli için kâfi...

ISTANBUL KADINLARI: Ey naz ülkesini süsleyip naz beşiğini okşayan sevgili!... Istanbul cihanın yüzünün parlaklığıdır, oğlan ve kadınlar hazinesidir... Allah bu şehre güzel huy ve güzellik vermiştir. Burada doğanların teni penbe, rengi gonçedendir... Nadide yürüyüş ona çok yakışır, dünya onu taklid etmeye çalışır... Bu şehirde kadınlar, bir-iki fırkaya ayrılmışlardır... Onların hepsini anlatalım ve iyilerle kötüler birbirlerinden ayrılarak anlaşılsın...

ISTANBUL KADINLARININ BİRİNCİ BÖLÜĞÜ: Bunlar perde ehlidir, mahşerde bile görünmezler... Ev erbabı, gümüşler arasına sıkışmış yakut gibidirler... Şişede saklanan gonca, kafese hapsedilmiş papağandırlar... Her biri mutlu birer Meryem'e benzer ve sanki Hazreti Rabia'nın ikincisidirler... Alınlarındaki saça sabah rüzgârı hiç değmemiş, yüzlerini güneş bile görmemiştir... Namus ve vakar sahibidirler, gece-gündüz evlerinde otururlar...

ISTANBUL KADINLARININ İKİNCİ BÖLÜĞÜ: Bir bölüğü de, dışarıdan bakınca perde ehli görünenlerdir. Namuslu gibi gezerlerse de, aşiftedirler... Çeşit çeşit süslü elbiseler giyerler... Sanki mücevherli birer servidirler... Eflatunî feraceleri insanın aklını şaşırtır... Güzelliklerini böyle süsledikleriyle ava niyet ederler... Arkalarında bir-iki cariye yürür, çarşıyı dükkân dükkân dolaşırlar... Ayakları birbirine bağlı gibi, hasta imişcesine, naz içerisinde yürürler... Sevdikleri hangi dükkandaysa, naz ve şive ile oraya giderler...

Halini anlamak için "Bana uygun malın var mı?" diye sorarlar... "Malın kötüyse bana hiç gösterme, değilse gel seninle alışveriş edelim ama önce ölçünü çıkart" derler... Bu sözler, karşılarındaki ay parçasına dokunur ve her söz artık birer günah olur... Kadının kınalı parmakları gördükçe, şeytan da onu parmaklar... Derken kadın onu avlar, evine götürür... Kocası yoktur, çünki gecenin yarısında dükkânına gitmiştir... İşinin peşinde koşmakta, düzenbaz karısının ne ettiğini bilmemektedir...

ISTANBUL KADINLARININ ÜÇÜNCÜ BÖLÜĞÜ: Bunlar çarşılarda dolaşan, aşifte ve iş üzerindeki kadınlardır... Gözleri sürmeli, yüzleri yumuşak, hoş sözlü ve süzgün gözlüdürler. Hele bir bölükleri vardır ki, içlerinde en beterleri onlardır, sanki mahşer gününün şirretidirler. Suratlarına ıtırşahiler sürer, kaşlarına rastık çekerler. Suratsızdırlar, hamama gittiklerinde kızlıklarını yeniden bulacaklarmış gibi çeşit çeşit ilâç taşırlar... O fahişelerin bakışları ne zaman karşılaşsa, birbirlerine "Bre çingene kılıklı cadı, seni gidi fışkıcı sürtük orospu!... Ayağıma papuç bile yapmam seni, tarlamda havuç bile olamazsın..." derler...

ISTANBUL KADINLARININ DÖRDÜNCÜ BÖLÜĞÜ: Ey sevgili, eski zaman kadınları arasında olmayan, "sevici zümresi" denilen yeni bir bölük çıktı ortaya. Kadınlara kötü bir hediye bu... Birbirlerine gönül verip aşık olurlar, ilişki vaktinde bile hile yaparlar... Hileleri, zekeri (erkeğin cinsel organını) taklid ederek yapılmış bir alettir. Aletin adını yazamam ama bir bilmeceyle söyleyebilirim... İşte o bilmece: "Nazı bıktırdı beni dildarın" (Fazıl burada, eski harflerden ve aruz vezninden yararlanarak, "yapay erkeklik organı" demek olan "zıbık" kelimesini şifreyle veriyor)... Bu yola girenler temiz huylu, nazik, ilim-irfan sahibi kadınlardır. Böylesine ilişkiler artık pek çok oluyorsa da, diğer davranışlara göre kötünün iyisi sayılıyor, birbirleriyle geçinip gidiyorlar...

Her biri, sevgilisi için canlar verir, başkasına dönüp bakmaz bile... Edalarla, seçkin sözlerle birbirlerine naz ve niyaz ederler:

"Nazeninim, güzelim, toplanmış gülüm, gönül eğlencem, gözümün nuru... Ey inci tanem, merhaba!... Evim seni, hoş ayağını gözler... Nazlı servim, hoş edalı hanım, âââh, a hercai bakışlı cânım!... Ey gül goncam, ben senin bülbülünüm... Ey iki pazusu da gümüş külçeden sevgilim... Nerde kaldın a ömrümün vârı?... Ayak altına hiç bakmadın bile, yoksa beni yarınlara mı bıraktın, eyvââh!... Bizi duvarlara mı vurdun? İpliğimiz pazara mı çıktı?... Adın "Öd ağacı" ise a canım, benimki de "Âteşli Hanım"... Sana "Gülpembe" diyen yalvarış ehli, bana da "Naz ışığı" diyor. Seni "Gül gonca" diye çağırıyorlarsa, benim adımı da "Sabah rüzgârı" yapıyorlar...".

Bu nazlardan sonra, işe girişirler...

Ben, bu işin bu kadınlar arasında niçin yayıldığını düşündüm ve anladım: Galiba zekerin her çeşidini görüp birbirlerine aşık oldular... Bu garip işi de gayretli bazı kadınlar ortaya koydu. Erkeğe doymuşlardı ama dilberden bıkmamışlardı... Yine de güzel bir oğlan görünce canları onun güzelliğine elbette meyledivor...

İrfan sahiplerine sapa o yollar... Zaten kimisi haize (kanamalı), kimisi de gebe... Koy, birbirleriyle geçip gitsinler ve Allah onları birbirlerine bağışlasın..."

KADINLAR HAMAMI HİKÂYESİ: Ey kadınlarla ilgili haberleri arzulayan!... Kadınlar hamamının hikâyesini dinle...

O zümre hamamda ne edepsizlikler, ne terbiyesizlikler eder... Hamam hususunda öyle güçlüdürler ki, günün doğuşundan akşama kadar içeride otururlar...

Ah o saçlarını tarayanların konuşmaları, al çakşırlı kadın tellâklar, temiz bedenli nâturlar, o ayak üzerinde gezen billurlar...

Koltuklarında sırmalı bohçalarıyla gelişleri âşığın gönlünde bir ukde olmaz mı?

Önce perdeyi yüz parça eder, sonra hamama tellâk olurlar... Her biri eda ilminin ustasıdır... Allah kadın düşkünlerine sabır ve takat versin...

Gömleğini işveyle çıkartınca, bedeni hamama ışık verir. Kurnada aksi görünür, sanki güneş deniz üzerinde bir daire şeklinde belirmiştir... Sudaki kınalı parmakları, anber içindeki mercanın şâhını andırır. Siyah saçları bütün cismini kaplar, o ay, karanlık gece içerisinde kalır. Çıplak vücudu ışık kıt'ası gibidir... Sanki bir parçası örtülüdür... Ama peştemalı o kadar ince kumaştan yapılmıştır ki, gizlediği nesneyi ortaya çıkartır...

Âaah göğsündeki o turuncu memeleri, güzellik bağındaki cimcimeleri...

Ama hamamdaki kadınların çoğu dehşet verici bir haldedir... Memeleri yerle beraber sürünür... Böyleleri huri veya melek bile olsalar, memeler tâ bir tarafına kadar sarkarken ne yapayım?

Gelenler içerisinde hamile olanları da vardır... Onu rezil ederler... "Bu şiş, karnına ne kadar yakışmış..." derler...

Hanımlar köşelere oturur, şamata üstüne şamata yaparlar... Gelen turşuları, meyveleri, şerbetleri kapışırlar... Kimi sabundan kandiller uçurur, kimi bin türlü oyun gösterir... Biri liften sahte sakal yapar, ötekiler tel tel koparırlar o sakalı... Kimisi tasla soğuk su serperken, kimisi de suratına ot çarpar... Bellerinden, birbirlerinin peştemalını kaparlar... Sanki düğün var sanırsın... Bir tek zurna eksiktir...

Fahişeleri ortada toplanır, havlularını kâkül haline getirirler. Bellerine havluyu takıp zeker taklidi yaparlar, ötekiler de havluyu kapmaya çalışır...

Derken, kavga çıkar... Seyreyle o kavgayı... Saç saça, baş ba-

şa... Kimisi "Bre külhani" der, kimisi "Arsız fahişe...". "Benzin hasretle solsun... Benim dostlarımın hepsi seçkindir... Kimisi beydir, kimisi paşadır... Hepsi yiğit yürüyüşlüdür, tosun, sırma bıyıklı aydır".

Öteki "Ey burun nezlesi!..." der... "Bize mi bi yordam? Senin de papucun dama atıldı... İki çıplak bir hamama yakışır...".

Fahişeler birbirlerine bu şekilde nice söz söylerken, kadınlar hamamdan çıkarlar... Yanaklarından kan ve ter damlar... Her biri ay gibidir, natırlar "Maşaallah" derler... Naz yatağına yatarlar, cariyeler el pençe durur... Yağlar, galiyeler, amberler, öd ağacı, tütsü kapları gelir... Cariyeler elbiselerini tutar, bin dertle giyerler... Figanlar, edalar, "Ah, bayıldım" diye şive ve nazlar, arbedeler, debdebeler ve mücevherler içerisinde akşama kadar camekânlı bölmede otururlar...

Sonra hamamdan hasta gibi çıkarlar. Tavırları nazik, yürüyüşleri ağırdır... Bin işve ve nazla, vücudları kırılmışcasına yürürler...

Nedir bu edalar, bu riyakârlıklar? Allah yolunda olanlar bunlara kapılır mı?...".

Çingeneler, çengiler...

Fazıl'ın bir diğer kitabı, "Çenginame". Yani "Erkek Dansçılar Kitabı"...

Şair, erkeklerin ve erkek sevgililerin konuşulduğu bir toplulukta, "çengi" denilen bu dansçılar üzerine yapılan bir tartışmaya tanık olur. Herkes, bir başka çengiyi medhetmekte, göklere çıkartmakta ama hangisinin en yakışıklı ve en hünerli olduğu hakkında bir türlü karar verememektedirler.

Sonuçta, Fazıl'dan hakemlik etmesini ve bu konuda bir kitap yazmasını isterler... Şair böylesine isteklere önceden zaten alışıktır. Oturur ve Rum, Yahudi, Ermeni, Hırvat ve Çingene "milletinden" gelme 42 adet erkek dansçıyı şiirle anlattığı "Çingenename"sini kaleme alır.

Aşağıda, Çenginame'de adları geçen oyuncularla ilgili bölümlerden bazıları, düzyazı şeklinde ve kısaca yer alıyor. Çengilerin isimlerini, büyük harflerle gösterdik...

"...TODORİ elli sekiz yaşında, Frenk illeti başında... Deli ormanı gibi kıllı. Yüzünün tüylerinden, bir kıl elek yapılır. Kıllarını cımbızla alırken de bir hayli emek sarfeder... Sanki tabakhaneye girmiştir. Ama bir berberi vardır, onu oğlancığa çevirir. Evi zevk ehlinin kerhanesidir, zina erbabı ve livata meraklıları orada toplanır. "Şak, şak" diye çıkan seslerden, içeride dülger çalışıyor zannedilir...

BÜYÜK AFET denilen güzel YORGAKİ'nin temiz vücudu gümüşe benzer. O edasının, yiğitçe yürüyüşünün dünyada bir benzeri daha yoktur. Görünüşü, hareketleri alemi kendisine bağlar... Aşığın burnuna bile girse, değer. Dikenden çıkmış gibi olan o zatın anası da, babası da Hırvat'tır. Bağ-bahçe sahibidir, iki de rençberi vardır...

ANDON, eli ağzına uyan bir dilberdi, naz tahtı üzerine kurulmuş İskender'e benzerdi, iki bin aşığı vardı... Şimdi yüzüne sinekler üşüştü, Şirin dudaklarına karıncalar düştü... Meğer, güzellik de bir kuş gibiymiş...

YASEMİN artık dikenlendi, nergis gözleri kefenlendi ama hâlâ çok müşterisi var...

RUBİYYE, şike mahsulü... Paraya, pula değer vermez... Tertemiz bir vücudu, hoş bir manzarası var...

Kâfir PANAYOT beni yağmaladı, gönül hanesinde yurt bırakmadı... Tilki gibi, deli bir kurt o...

TİLKİ biraz nâdan, postu elden alan bir hayvan... Ama insana yakın bir can... Esmer, cazibeli...

Çengilerin şâhı MISIRLI'nın vücudunun uyumu ve boyu eşsizdir... Aslı Yahudi'dir. Raksa girip her tarafını oynatmaya başlayınca, halkı deli eder... Aşıklarını saymakla bitiremezler. Hem çehresi, hem yürüyüşü bir hoştur, şalvarını çözdüğünde daha da hoş olur... Ama bazı meraklıları, g...nün çirkin olduğunu, üstelik Yahudi'ye yakışmayacak bir alet taşıdığını söyler...

LÂTİF'in, sadece adı lâtif, üstelik Yahudi... Başı kel ve sevimsiz, sesinin benzeri hiçbir yerde yok... Ama birkaç eşek, onunla göğüs göğüse yatıyor...

ALTINTOP'un mabadı, aşıklarına hazırlop... Çok kişi, ona dua ediyor... Ermeni olmaktan başka bir kusuru yok... Yürüdüğünde, arkasına minder koymuş sanırsın...

TAZEFİDAN yüzünden, çok kişinin hali yaman... Kupkuru bir ağaç gibi, başında esenler de kavak yeli...

TENSUH, tepeden tırnağa hoş bir tuh... Saçları turra, arkası tepsi gibi...

ZERNİŞAN, ismi gibi taze bir fidan... İki aşığı var, ikisi de hayvan...

MEHTÂB, çehresi yıkılmış bir ev gibi harab... Sevgilileri göklere çıkartırlar ama, aslında gökten düşmüş...

KANARYA, aşıkların kuşunu kaldırıyor... Güzeller içinde bir bülbül... Onun yanında bize düşen, mum tutmak...

KIZ MEHMED, hanlarda gezen bir aşifte... Malını makatına vermiş, böylece yüz bin kocaya sahip olmuş... O papağan kafese girmez, avârelerin eğlencesi olur, livata düşkünlerinin de bol bol duasını alır...

YENİDÜNYA'nın geldiği yer, külhandır... Çingeneyi andırır bir Ermeni'dir, baştan aşağı cîfedir. Teni, kubur meraklılarına iyi hitab eder...

KARAOĞLAN, sanki yayılmış bir manda... Kocamış iri heriflerden zevk alan hayvanlar, ona "kuzu" derler.

KANARYA ŞAKİR'e, "Karga Şakir" demek lâzım... Sesi, baykuşa misal...

AFİTAB'ın yüzüne bakınca gözler kamaşır, ama felek göğsünde bir hödük yatırır...

PANDELİ, çingenlerin en güzeli... Cazibede ondan âlâsı bulunmaz, güzelikte İskender'dir... Beni yıllarca deli etmiş, sunduğum badelerin hiçbirini içmemiştir. Velhasıl, çok mutaassıb bir çengidir...

ELMASPARE, cevheri tıraş edilmiş elmasa benzer... O da bir başka sofudur... Raksı niçin öğrendiğini kimseler anlamaz... Şakıyıp oynayacağına gidip kilisede İncil okusa ya!...

VELVELE raksa çıktığında kopan, zelzele... Öylesine iridir ve raksederken öylesine sesler çıkartır ki, seyredenler arkasında bir ordu saklıyor sanırlar...

İSTAVRİ'nin alnındaki perçemi ejder gibidir... Gönül açıcıdır, belâlı heriflere varıcıdır...".

Bir garip gazeller

Fazıl Bey'in divanı, ilk bakışta diğer şairlerin divanlarından farksız... Ötekiler gibi dualarla, kasidelerle başlıyor, gazeller peşpeşe geliyor, sonra şarkılar, tarih mısraları sıralanıyor...

Ama gazellerin bulunduğu sayfalar şöyle bir çevrildiğinde, ondan öncekilerde hiç rastlanmayan satırlarla, Fazıl'ın huyuna uyan yepyeni "buluşlarla" karşılaşılıyor...

Meselâ, "Dest-i erbâb-ı sehâ geh uzanur geh kısalur / Kîr-i ashâb-ı safâ geh uzanur geh kısalur" diyor Fazıl... Bugünün Türkçesiyle; "Cömert kişilerin eli bazan uzar bazan kısalır; zevk ve safa düşkünlerinin âleti de kâh uzar, kâh kısalır"...

"Ahmed Ağa'nın boyu uzun ama ilişkiye razı olunca uzanıp kısalıyor" dediği de oluyor:

"Ahmed Ağa ki anın kâmeti bâlâ ammâ
Viricek vasla rızâ geh uzanur geh kısalur"

Ama divanındaki en garip şiirler, "baldır" için kaleme aldığı gazeller... Baldırları anlatan mısralar döktürüyor, üstelik bu işin öncüsünün kendisi olduğunu da biliyor:

"Görünürken tenine berk-i semen kâre abâ
Berk-i gülden ona bir câme biçirsem ne kabâ

Sîm-i hâlîs gibi ol baldırı der kim görse
Rahm-i mâderde gümüş mâ'deni var mı acabâ?

Sâk-i sâfîsi hevâdan dahî olur muğber
Leke bağlar ona yüz sürse eğer bâd-ı sabâ

Oldu çakşırlı güğercin gibi tozluklar ile
Fitenu'l-halk besâkiyye ve bi'l-kâb-ı sebâ

Virdi ziynet ana ol sırmalı tozluk elhâk
Dahı def' eyledi nezzâre-i çeşmi rukebâ

Vasf-ı baldırla ayağ altına gitdi suhenim
Medh-i ednâda suhen böyle olur cümle hebâ

Nısf-ı sânîsi o şûhun bize ehl-i gareziz
Nısf-ı evvel sana ey âşık-ı dîdâr-ı cabâ

Vasf-ı baldır ile sâhib-kademim ben Fâzıl
Hiç bu vâdîde ayaklanmadı evvel udebâ"

(O parlak tenine giydiği gümüş yapraklı giysiler bile kapkara bir aba gibi görünürken, gül yapraklarından bir giyecek yaptırsam, o da ne kadar kaba düşecek!... O sevgilinin gümüşe benzeyen baldırlarını görenler şaşkınlığa düşer ve "Ananın rahminde gümüş ma-

deni mi var?" diye sorar. Baldırları öylesine hassas ki, havadan bile incinir, hatta sabah rüzgârı onlara değecek olsa leke bırakır... O tozlukları ayağına geçirince giyinmiş bir güvercine döndü, halkın içinde kargaşa çıkardı, milleri birbirine düşürdü... Sırmalı tozlukları ona öyle bir süs verdi ki, gözler kamaştı ve kimseler baldırlarına bakamaz oldu... Baldırı anlatırken, sözlerim ayak altına gitti; kötü şeylerle uğraşırsan, söz böyle heba olur gider... Ey sevgililerin yüzlerine âşık olan kişi! O gencin belinden yukarısı sana, aşağısı da bana... Şairler şimdiye kadar baldırdan bahsetmeyi düşünememişler; artık bu konudaki öncelik Fazıl'a ait...)

Bir başka baldır gazelinde, ayakların gümüş külçesi, topukların elmas parçası olduğunu anlatıyor, "Kıldan eser bile yok... O bacaklar şeker renginde, lezzetli bir bal; hatta baldan bile tatlı" diyor:

"O baldırlarla o cânân-ı zîbâ
İki sîmîn ayaklı serv-u bâlâ

Ayaklar bir sebîke-i sîm-i hâlîs
Topuklar pâre-i elmas gûyâ

Kıla külçe-i sîmîn-i kudret
Eser yok mûyden sâkinde aslâ

Şeker renginde bir lezzetli baldır
Şekerden datludur âşıka hâlâ

Değil hâlî o sâk-i pâke Fâzıl
Siyeh benlerde olmuş ziynet-efzâ"

*

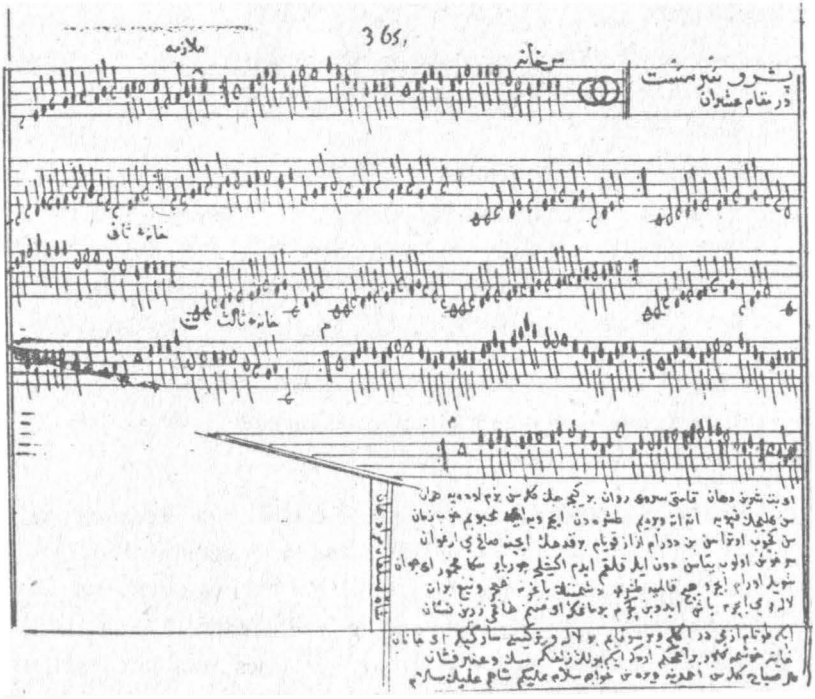

17. yüzyılda, Ali Ufkî tarafından kaleme alınmış "Mecmuây-i Sâz-ü Söz"den, müzik ve cinsellikle ilgili bir şiirin ayni yerde yer aldığı bir sayfa. Elyazması olan bu kitap, şimdi Londra'da, British Museum'da bulunuyor.

4. BÖLÜM

ŞARKILARDA EROTİZM: SAKAL BESTELERİ

TV'deki sunucu, tüm ciddiyetiyle ve Osmanlıca kelimelerin üzerine basa basa, icra edilecek eserin anonsunu yapmaktadır:

"...Şimdiii, Doktooor ..... yönetimindeki Klasik Koro'dan, Küçük Mehmed Ağa'nın Evcârâ Beste'sini dinleyeceksiniz. Musikimizin şaheserlerinden olan bu bestenin güftesi, şöyle azîîîz dinleyiciler:

"Gelince hatt-ı mû-anber o meh cemâlimize,
Yazıldı mebhas-i sevdâ, kitâb-ı hâlimize...".

Ancak programın ne yapımcısı, ne sunucusu, ne de koronun şefi, musikimizin bu "şaheseri"nin ağdalı Osmanlıcayla olan sözlerini günümüz Türkçesiyle veremez. Veremez, zira bunu yapmaya kalksa, ekran başındaki milyonlarca kişinin gözünün içine baka baka "O ay yüzlü sevgilimizin sakalları çıkmaya başlayınca, halimizi anlatan kitaba sevda bahisleri yazıldı" demek zorundadır ki, dedirtmezler.

Program, Küçük Mehmed Ağa ile devam eder ve bu 18. yüzyıl bestecisinin bir başka eseri, örneğin Acembuselik makamındaki "murabba beste"si çalınır. Klasik koro, eserin sözlerini yazan şair Şakir Efendi'nin "yersizlikten" doğan sıkıntısını, 250 yıl sonra, huşu içerisinde yeniden terennüm etmektedir:

"Ol gonçe dehen gül gibi güldükçe demâdem
Ümmîd-i visâle nice sabreylesin âdem
Bir bûselicek yer taleb ettim Acemâne
Ol meh dedi: "Şakir, be tu câ nîst ki dârem".

Sunucunun "mecburiyetten" açıklayamadığı güftede Şakir Efendi, İranlı olduğu anlaşılan sevgilisine "O gonca ağızlı güzel sevgili bir gül gibi sürekli olarak güldükçe, insanoğlu onunla yatma arzusunda nasıl sabretsin? Acemler gibi sadece bir öpüşlük yer istedim, o ay yüzlünün cevabı 'Şakir, sana vereceğim ama yer yok' oldu" demektedir.

*

Osmanlılar'da müzik, edebiyatın aynası gibidir. Edebiyatta olan herşey, anlayış, kavramlar, teknik sanatlar, buluşlar ve ifade biçimi, müziğe "güfte" olarak yansır. Dolayısıyla, normal ilişkiden erkek sevgili öğesine kadar, yer yer de yakası açılmadık ifadeler, müzikte sürekli olarak mevcuttur.

Sevgiliye kavuşamamaktan doğan duygusal hal, edebiyatta olduğu gibi müzikte de ana temayı oluşturur. "Sînede bir lâhza ârâm eyle gel cânım gibi / Geçme ey rûh-ı revân ömr-ü şitâbânım gibi" diyen Nedim'in duygusu, Kara İsmail Ağa'da (ölümü: 18. yüzyıl başları) "Dolanam şem'ine pervane gibi / Olurum yoluna dîvâne gibi" sözleriyle, ezgi halinde dökülür.

Padişaha "Mansur ede Allah şehinşâh-ı zemânı / Râm eyleye fermânına ser cümle cihânı" şeklinde medhiyeler düzen şairlerin yaptığının aynını, besteciler, mesela Sadullah Ağa,

"Ey şehinşâh-ı cihan-ârây-ı nev tarz-ı usul
Nevbe nev âsâr-ı lutfun hayret-efzây-i ukûl
Taht-ı âlî baht-ı şâhî buldu zâtınla şeref
Hep bula ömr-ü firâvân ile dilhâhın husûl" örneğindeki gibi terennüm ederler.

Ancak, Klasik Türk Müziği'nde güfteler, daima ikinci planda kalmıştır. Önemli olan, melodidir. Ezginin altına nasıl bir söz yerleştirilirse yerleştirilsin, melodi daima öncelik taşır. Başka bir de-

yimle "şarkı", "beste", "semai", vs. denilince, akla sözkonusu eserlerin sözleri değil, ezgileri gelir. Akılda kalan ezgidir.

Güfteler incelendiğinde, bestecilerin bunları genellikle rastlantı sonucu seçtikleri anlaşılır. En ünlü şairlerin en güzel ve en tanınmış dizeleri sıradan bir bestede güfte olarak kullanılabildiği gibi, müziğin başyapıtları sayılan kimi bestelerin sözleri, bazan hiçbir edebî değer taşımayan şiirlerden alınmış olabilir.

Özellikle, "kasten" ve isteyerek yapılmış besteler ise, bu kuralın dışındadır. Mesela bir rakkase veya köçeği konu alan şarkıların sözleri, kuşkusuz, rastlantısal değildir. Arayarak bulunmuş, bazan bizzat bestecisi tarafından yazılmış veya yazdırılmıştır.

İleriki sayfalarda daha geniş şekilde bahsedeceğimiz 17. yüzyıldan kalma bir yazma olan "Mecmua-i Saz-u Söz"ün 30.b numaralı varağında yeralan "Sultan İbrahim'in Huzurunda Oynanan Raks" başlıklı şiir, bu tür güftelere örnektir. Konu, "Saçbağı" adındaki bir dansçıdır:

Saçbağı takar saçına
Gider sarayın içine
Güzel sevenin suçu ne
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Sen bağçelerde gezersin
Benden iltifat sezersin
Başına güller dizersin
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Kaldır eteğine bakayım
A..na çakmak çakayım
Başına sünbül sokayım
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Kuyumcu düzer getirir
Alıp kadınlar götürür
Kıçın üstünde oturur
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Ay benim kargı kamışım
Taze turfanda yemişim
Sarı altında (?) gümüşüm
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Saçbağı sen ???
Kızların dünbeleğin ohşarsın
Alemi seyran kılarsın
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Yeniçerilerin ağası
Önünde gider yayası
Kırk bin kulların ağası
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Üsküdar'dan gelir kayık
Sultan İbrahim'e lâyık
Kimi serhoş kimi ayık
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Sen gezersin hecin gibi
Taracığın macun gibi
Bir çifte güğercin gibi
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Sen gezersin ferde ferde
Seni uğratdılar derde
Zülfün bulunduğu yerde
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Evlerinin önü bakla
Güğercinler kılar takla
Al beni koynunda sakla
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Yorganın ucunu basdım
Koynuna girmekdir kasdım
Güğercin topuklu dostum
Saçbağı devran senindir
Senindir nazlım senindir
Alemde devran senindir

Ancak bu gibi bestelerin musiki literatüründeki yüzdesi gayet az olmuş ve besteciler gençlde, elden ele dolaşan şiirleri ezgilendirmişlerdir.

Önceliğin güftcye değil besteye verilmesi, sözler ne derece saçma ve değersiz de olsa veya ileri derecede cinsel konuları içerse, şarkıların padişah meclisinden evlerdeki özel toplantılara kadar hemen her yerde okunmasını sağlamış ve çekingenliği ortadan kaldırmıştır.

Saraydan kahveye kadar...

Şarkılardaki cinsellik, edebiyatta olduğu gibi çeşitli şekillerde belirir.

Şairin olduğu gibi, bestecinin de bir türlü söz geçiremediği, kendisini acılar içerisinde bırakan zalim bir sevgilisi vardır. Sevgilinin cinsiyeti önemli değildir. Ama her nedense "gece beraber olma" isteği bir türlü gerçekleşmemiş, erkeğin eli hep boş kalmıştır. Bu talihsizlik, sarayında besteler yapan padişahından, İstanbul'un kenar mahalle kahvelerindeki müzisyenine kadar hep aynıdır. Örneğin Üçüncü Selim,

"Zîver-i sine edip ruh-ı revanım diyerek
Emsem ol gonçe lebin lâlini cânım diyerek
Subha dek arz-ı niyâz ettim o fettâne bu şeb
Sevdiğim, dilber-i mümtâz-ı cihânım diyerek" sözleriyle başlayan Pesendide bestesinde "Yürüyen ruhum diyerek göğsümün süsü etsem ve gonca kırmızısı dudaklarını emsem. Bu gece sabaha kadar o gönül alıcı, fenalıklar yapan sevgiliye "Sevdiğim, dünyanın en seçkin dilberi" diye istediğimi söyledim" diye seslenir.

Padişahın en yakınlarından olan besteci Sadullah Ağa'nın sıkıntı-

sı da hükümdarıyla aynıdır... Ağa, sevgilisinin dudaklarını emmek isteyip hiçbirşey elde edememesini, Hicaz Yürük Semai'sinde anlatır:

"N'ideyim sahn-ı çemen seyrini cânânım yok
Bir yanımda salınır serv-i hırâmanım yok
Emdirir gerçi lebin vaslına canlar verene
Leb-i can-bahşını emsem demeye cânım yok"

(Gönül verdiğim, bir yanımda salınıp yürüyen, serviye benzer sevgilim yok... Yeşilliklerle dolu bahçeleri seyredip de ne yapayım? Gerçi beraber olma uğruna canını verecek olanlara dudağını emdirir ama "Şu canlar bağışlayan dudağını emeyim" demeye mecalim yok...).

Bu "dudak emme" merakı, klasik müziğimizin gelenekselleşmiş temalarındandır. Kime ait olduğu bilinmeyen eski bir Hüzzam bestede, "Peri yüzlü sevgiliyi ele geçirip, hiç bitmeyecekmişcesine içer gibi dudağının emilişi terennüm edilir:

"Dem-i vaslın düşürüp ayş-ı demademcesine
Lebin emdim o peri çehrenin ademcesine"

Dudak emme merakı sadece Türk bestecilerde değil, Osmanlı müziği yapan Rum ve Ermenilerde de vardır.

Mesela, Zaharya... "Mir Cemil" olarak da bilinen Zaharya (ölümü: 18. yüzyılık ilk yarısı), Rumdur. Istanbul'daki Ortodoks kiliselerinde ve Patrikhane'de ilahicilik yapmış, kilise için ilahiler bestelemiş, bu arada Türk Müziği'ne de 20'ye yakın eser vermiştir.

Ortodoks kilise müziğinin günlük hayatı konu alan eserlere izin vermemesinden olacak, Zaharya, "dünyevî" arzularını alaturka makamlardan yaptığı bestelerinde ortaya koyar. Kilise çevresinin bunu nasıl karşıladığı bilinmez ama, Buselik Aşiran Beste'sinde, sevgilisi-

nin dudağını "ememediğinden" dolayı neler çektiğini yana-yakıla anlatır:

"Lâlin emdir, hikmetin sorma, dil-i şeyda bilir
Çektiği cevr-i cefây-ı aşkı bir mevlâ bilir
Gamzen inkâr eylesin davama şahittir müjen
Ey keman-ebru bize ettiklerin dünya bilir"

(Dudaklarını emdir, sebebini sorma... Onu, aklını kaybetmiş bir halde olan gönül bilir, aşktan çektiği zulmü ve cefayı bilen de sadece Allah'tır. Ey keman kaşlı sevgili!... Gamzen istediği kadar inkâr etsin ama, daavama kirpiklerin tanık. Bize yaptıklarını dünya biliyor...).

Bir büyük dert: Düğme...

Bestecilerimiz, yüzyıllar boyunca, sevgilinin üç özelliğiyle uğraşıp durmuşlardır: Yaşı, elbisesinin "düğme"si ve gönül verilen genç bir "hemcins" ise, "sakalları"...

Aşık olunan gençlerin "olgun" çağa gelmeleri için yılların geçmesi gerekmektedir ama yaşı olgunluğa ulaştıkça, bu defa da elbiselerinin düğmelerini bir türlü çözmezler. Besteci yanar, yakılır, yalvarır, karşılığında herşeyini feda edip kendisini parçalayacak hale gelir, ama o şuhu, düğmesini çözmesi için bir türlü ikna edemez:

"Her ne dem huban ile bezme o verd-i ter gelir
Cümlesinden bana ânın hüsnü bâlâ-ter gelir
Germ-i bezm-i şevk olup çözdükçe saki düğmesin
Yaka yırtup sîneler çâk edecek yerler gelir"

(O taze gül bezme diğer güzellerle beraber geldiği zaman, güzelliği bana ötekilerden çok daha üstün görünür. Şevkten hararetı artıp düğmelerini çözdükçe, yaka yırtıp göğüs parçalayacak gibi oluruz... - Sadullah Ağa, Arazbar beste).

Türk Müziği'nin en parlak kabul edilen eserlerinin bestecisi, Lale Devri'nin tüm görkemini ezgilerine aksettiren Ebubekir Ağa da, düğmeden yakınır:

"Şeyda-ter eyledi beni huy-gerde gerdenin
İki yakayı bir yerde görmeye gerdenin
Olsun vebali boynuma, bir dahi söylemem
Çöz düğmeni, olmasın âzürde gerdenin"

(Terlemiş gerdanın, beni sırılsıklam bir mecnun haline getirdi. O gerdan, iki yakayı bir arada görmesin... Bir daha söylemeyeceğim; günahı benim boynuma: Boynun incinmesin, çöz düğmeni.. Eviç beste).

Ebubekir Ağa sevgilisinin sadece gerdanı veya düğmeleri konusunda değil, başka hususlarında da aşırı bir istek sahibidir. Ama bunu sevdalısına doğrudan doğruya söylemeye utanır ve ezgilerden medet umar:

"O şûha arz-ı niyâz etmeye şitâb ederim / ..... / Ben ise cürmümü fikreylcyip hicap ederim"

(O şuh güzele isteğimi arzetmek için, acele içerisindeyim... Suçumu düşünüp utanıyorum... - Eviç ağır semai).

Lâle Devri'nin bu unutulmaz bestecisinin bu kadarla da kalmadığını, bambaşka şeylere de ilgi duyduğunu, birazdan göreceğiz...

Bazı besteciler ise, aşıklarından bir fayda çıkmadığını anladıkları zaman, düğmeden medet umarlar. "Gül memeleri öpme iznini" bir türlü alamayan Halifezade Tahir Efendi (18. yy.) de, Saba ağır semaisinde aynı yolu tutar:

"Bilindi buseye yok yârin izni gül memeden
Garez ne âşıka cevretmeden, öpülmemeden
....

Tereddüt eylcme ey düğmc, çözül sen memeden".

"Gül memeler"
terennümü...

Türk Müziği'nde şarkı, köçekçe, türkü gibi hafif parçaların dışında kalan ve "büyük formlar" olarak adlandırılan "kâr", "beste", "ağır veya yürük semai" gibi beste biçimlerinde, vezinli olarak yazılmış asıl güfteden sonra "terennüm" adı verilen bir bölüm gelir.

Terennümlerde bcsteci "ten", "te nc", "yel", "ye le lel" veya "tenni" gibi anlamsız hecelerle ezgiye refakat eder, arada bir "âh efendim", "gel gel aman", "hey cânım" benzeri sözler kullanır ve asıl güftede yer almayan isteğini, bu terennüm kısmında açıklar.

Baki'nin bir gazelini Isfahan makamında ağır semai olarak ezgilendiren Zaharya da aynı yolu tutar, istediklerini terennüm kısmında anlatır:

"Karar etmez gönül mürgü bu bağın değme şâhında
Nihal-i kadd-i dilber gibi bir serv-bülend ister
Ah-u vah dilberler elinden, dad ile feryad
güzeller elinden, nedir o reviş, nedir o
geliş, nedir o gülüş, gel canım gel,
yanağında güllerle, gerdenindebenlerle,
sünbül giysularla, sînede gül memelere
hayran olayım....".

Hele bir büyüsün de...

Çocuklara gönül veren müzisyen sabırlı olmalıdır... Sevgili küçüktür, henüz yaşı gelmemiştir. Büyümesini bekler, geçen bu uzun süredc bir yandan onu gizlice izler, bir yandan da özlemini bastırmaya çalışır, sevgili uygun bir yaşa gelince de hemen yanına koşup arzusunu söyler, ama genellikle isteğini elde edemez.

Şeyh Hacı Edhem Efendi'nin Karcığar şarkısında olduğu gibi:

"Çok zamandır gelmedin ey nevcivanım yanıma
Gel bu akşam bir sözüm var gizlice sultanıma
Bunca yıldır hasretin kâr etti zira camma
Gel bu akşam bir sözüm var gizlice sultanıma

Tıfl iken yaktım bilirsin aşkına cân-ü teni
Sen unutmuşsun beni amma unutmam ben seni
Darılıp şayet efendim reddedersen de beni
Gel bu akşam bir sözüm var gizlice sultanıma"
(Tıfl: çocuk; cân-ü ten: ruh ve vücud)

Halifezade Tahir Efendi de bir "tıfıla", yani çocuğa aşık olur, "daha çoook zaman var" diyerek bekler, zamanı gelince de "vuslat bugüne kısmetmiş" deyip yanına koşar ve Hüseyni Ağır Semai'siyle yalvarır:

"Ey dil sev ol perî-veşi bu hüsn-ü âniyle
Bu idi dilrubası desinler zamaniyle
.....
Gönlüm küçücükten sana maildi efendim
Bir buse-i can-bahşına kaildi efendim
Bu vakte imiş vuslatın olması müyesser"
.....

(Gönlüm sana, daha sen ufacık bir çocukken meylederdi... Canlar bağışlayacak tek bir busene bile razıydım. Ama kader, gece beraber olmamızı bu zamana bırakmış... Artık ne utanmam kaldı, ne de çekinmem).

Zekâî Dede (1825-1897 ise, gençle "vuslata ermek" için hiç beklememiş, bu iş için şaraptan faydalanmıştır. Sipihr Ağır Semai'sinde, "metodunu" açıkça anlatır:

"Vardım yanaşıp fülk-i şarap ile suyunca
Tâ mest edip ol tıflı Küçüksu'da soyunca
Sevdim sarılıp zülfüne ol serv-i hırâmın
Yattım heves-i vuslat ile boylu boyunca"
(O çocuğu Küçüksu'da serhaş edip soyuncaya kadar bir şarap gemisiyle yanına yaklaştım. Saçlarına sarılıp sevdim ve kavuşmanın verdiği heveslc boylu boyunca yattım).

"Kâfirlerle" beraber...

İmparatorluk başkentinde Rum, Yahudi, Ermeni, Kıpti, her ulustan yaşayan vardır ve tabii bunların arasında da aşık olunacak, canlar yakacak âfetler bulunmaktadır.

Ama bu afetler de Müslüman hemcinsleri gibi naz yapar, aşıklarını usandırır. Cilveler yine aynıdır ve "bakış oklarıyla", Kara İsmail Ağa'nın Buselik Beste'sinde olduğu gibi canlar alır:

"Ne var bu mertebe ey şûh bî-amân olacak
Harab-gerde şekib-i mülk-i cân olacak
Elinde tîr-i nigeh, kasdı bir Müselmâne
O gamze kâfirini sanma Müselmân olacak"
(Ey şuh! bu derece aman vermez olacak, can mülkünün sabrını harab edecek ne var? Bakış oklarını elinc almış, bir Müslüman'ın canına kastediyor. O gamzeli kâfiri Müslüman olacak sanma.)

18. yüzyılın şen ve şuh şarkılarının bestecisi Tanburi Mustafa Çavuş ise, müptelâ olduğu dilberin milliyetini, Bayati şarkısında söyler:

"Bir Rum dilbere oldum müptelâ
Keman kaşlı gözleri gayet elâ
Mislini seyreden varsa sâli
Bir Rum dilber-i mümtâz
Yaktı beni o işveyle bu nâz

Düşürdü beni ferdâya yârim
Kalmadı gönlümde sabr-ı mecâlim

Etmez kerem nic'olur hâlim
Bir Rum dilber-i mümtâz
Yaktı beni o işveyle bu nâz"

Şarkıyı TV veya radyolarda bu sözlerle dinleyebileceğinizi hiç sanmayın... Zira TRT, Tanburî Mustafa Çavuş'un eserini 250 yıl sonra millîleştirmiş ve "Rum dilber" kısmını "şuh dilber"e çeviriver-miştir.

Lirik şarkıları bugün de dillerde dolaşan Şevki Bey (ölümü: 1891) de gönlünü "İsa yolunda bir şuha" kaptırmıştır. O şuh şirindir, esmerdir, Şevki Bey sonsuzdan beri onun çehresine taptığı, saçları-na bağlandığı haldı, bu Hristiyan güzeli Şevki'nin "Ş"sini bile söyle-memiştir:

"Bir büt-i İsa ki şûh-i bî-bedel
Şekli şirin, çehresi esmer güzel
Taptırır dîdarına gönlüm ezel
Şekli şirin, çehresi esmer güzel

Harf-ı "şın" sığmaz o şîrin dilinc
Hüsn-ü endâmı muvâfık beline
Bağladı gönlümü zülf-i terine
Şekli şirin, çehresi esmer güzel" (Karcığar şarkı).

(büt-i İsa: İsa putu. Hristiyan putu; bî-bedel: eşsiz; dîdar: çehre; hüsn-ü endâm: vücud hoğluğu; zülf-i ter: ıslak saç)

Portakal ve turunç...

Kavramları oldukça zengin olan divan edebiyatında boyun servi-ye, kirpiklerin oka, yüzün aya benzetilmesinin yanısıra, kadın göğüs-leriyle portakal ve turunç gibi meyveler arasında bağlantı kurul-muş, bu durum sonuçta güftelere de aksetmiştir.

Bestecilerimizin derdi, bc meyvelerin genellikle "ham" olması-dır. Narenciye türünden olan bu meyveler tam olgunlaşmıdığı için, besteciye düşen, her zamanki gibi beklemektir:

"Kamet-i mevzunu kim bir mısra-i bercestedir
Evc ya Şehnaz usulünde miyanı bestedir
Biz heman olmayacak endişe-i hâm eyleriz
Meyve-i nârenc-i bustânı henüz nârestedir"

(Ölçülü boyu divanın en güzel mısraı, beli Eviç veya Şehnaz'dan yapılmış bir beste... Bostanındaki turunç meyveleri henüz ham; biz henüz gerçekleşemeyecek bir endişe, bir merak içerisindeyiz... - Mehmed Ağa, Evcara beste)

19. yüzyıl bestecilerinden Asdik Ağa da, sevgilisinin "bostan içerisindeki turunçlarının hamlığından" yakınanlardandır:

"Görüp bostanların bildim kemâlin gül bedenlikte
Turunç amma ki bilmem nice bitmiş yâsemenlikte
Hayal ettim ki divan içinde berceste mısradır
Geçerken ol kadd-i bâlâya baktım nârdinlikte"

(berceste mısra: divanın en güzel, söylenmesi en zor olan dizesi; kadd-i bâlâ: uzun boy; nârdinlik: sünbül bahçesi) - Kürdilihicazkâr Ağır Semai)

Güfte şairlerinin veya bestecilerin sözlerini kavramlar ardına gizlemelerine rağmen, meramını en açık şekilde anlatan tek kişi, Tab'i Mustafa Efendi'dir (ölümü: 18. yy. ortaları). Rehavi Ağır Semaisinde, sevgilisinin göğüslerinin portakal ve turuncu andırdığını, dudaklarının ise şeftali şekerlemesi olduğunu söyler:

"Portakal-u turunç iki memesi
Lebi şeftalinin şekerlemesi"

Hanende Petraki (18. yy.) ise, Irak bestesinde serhoş bir kadın tablosu çizer. Bu güfte, Klasik Türk Müziği'nde cinsellik sınırının belki de en üst sınırıdır:

"Mest olup etmiş giribanın küşade tâ be nâf
Vaktidir ol mâh ile olmak dilersen sîne-sâf

(Serhoş olup, yakasını gözbeğine kadar açmış; o ay yüzlü ile göğüs göğüse olmak istersen, şimdi tam zamanı...)

Bir değişiklik...

Gönül bu... Nerede karar edeceği belli olmaz. Bazen bir Rum dilberin perçemine, bazen Tarabya'daki bir mahbubenin ince beline, bazen de bir Rum delikanlısının kâküllerine takılır.

Osmanlı şairleri gibi, bestecileri için durum böyledir. Sevgili erkek veya kadınmış, onlar için farketmez. Kadınlardan çektiklerinin aynını erkeklerden de çekerler, yalvarıp yakarırlar, genelde hüsrana uğrarlar, hayal kırıklığı yaşarlar, dertlerini ezgilerle terennüme çalışırlar:

"Bugün bir keyfiyyetim var
Ayvaz mey doldur mey doldur
Arada bir işretim var
Ayvaz mey doldur mey doldur
Çocuk sen doldur sen doldur

Kır ata bindim bahsile
Seni sevdim heves ile
Altın yaldızlı tas ile
Ayvaz mey doldur mey doldur
Çocuk sen doldur sen doldur" (Bestecisi bilinmeyen bir Bayati beste).

Ayvaz'ın yanısıra, Memiş adında bir "püser", yani genç bir erkek çocuk da, Diyarbakırlı Mahmud Çelebi'nin (17. yy.) Maye şarkısıyla müzik literatürümüze girmiştir:

"Püser adın Memiş imiş
Gerdanın ham gümüş imiş
Aşıkların emmiş imiş
Gerdandan gerdanaye

Def-i gam için gezerim
Meyhaneden meyhaneye

Kirpiklerin elmas imiş
Yaresi onulmaz imiş
Aşk ateşi miras imiş
Cananeden cananeye

Def-i gam için gezerim
Meyhaneden meyhaneye"

Kadınlar için aşk şarkıları yapan besteci, gönlünü genç bir delikanlıya kaptırıverince, aynı tür besteleri bu defa onlar için yapar.

Örneğin Kara İsmail Ağa, daha önce kadınları konu alan çok sayıda eser vermesine rağmen, kendisini bir "bey"e kaptırınca, bu kez de onun için Hicaz'dan bir Yürük Semai döktürür. Sevgilisinin erkek olduğunu da, ancak terennümde açıklar:

"Dolanam şem'ine pervane gibi ben senin
Olurum yoluna divane gibi ben senin
Bendeyim, zülf-i dilâraya dolaştı gönlüm
Ederim sînemi sîm şâne gibi
...bir buse ver beyim yanağından, bir buse ver
kiraz dudağından,gel gel ki bu gönlü şâd
edem seninle, gel gel ki nesîmi yâd edem
seninle...".

(Şem'ine: ışığına; zülf-i dilârâ: gönül okşayan saç; sîm şâne: gümüş tarak)

Kemanî Ali Ağa (ölümü: 1830'lar) da aynı yoldadır. Bir "civan"a aşık olur.Civanın perçemi anber saçmakta, gerdanı kâfura benzemekte, beli güzelliğiyle bakışları çekmektedir:

"Düştü gönül bir civana
Gelmemiş misli cihana
Hâsılı kalmaz bahane
Bir nazar kıl zer-nişana
Perçem-i anber-feşânâ

Dağ tavşanıdır ol dilber
Aşıka sayd olmaz ürker
Gerdeni kâfura benzer
Bir nazar kıl zer-nişana
Perçem-i anber-feşânâ

Bu meyanın pek güzeldir
Almak aguşa muhaldir
Hüsn-ü ânı bîbedeldir
Bir nazar kıl zer-nişana
Perçem-i anber-feşânâ

Her sözünde var letafet
Doğrusu yosma kıyafet
Ruy-i mâhı pür teravet
Bir nazar kıl zer-nişana
Perçem-i anber-feşânâ

(zer-nişan: altın işleme; perçem-i anber feşan: anber kokusu saçan perçem; saydolmaz: avlanmaz; aguş: koyun, kucak; hüsn-ü ân: onun güzelliği; rûy-i mâh: ay gibi yüz; pür taravet: tazelik dolu. Acembuselik şarkı)

Tanburi Mustafa Çavuş da, Tarabyalı bir civana gönül vermiştir ve civandan fesini çıkartıp perçemini göstermesini ister:

"Çıkalım sayd-ü şikâre
Çatarız belki o yâre
Geçmez gönül dilberinden
Dokunur zülf-i nigâre
Hüsnün gören seni ister
Aç fesini perçem göster
Yanıyor âşık-ı biçare
Tarabyalı bir civane"
(sayd-u şikâr: av; zülf-i nigâr: sevgilinin saçı. - Bayati şarkı).

Güftede geçen "Aç fesini" sözleri, bugün radyolarda her nedense "Aç yüzünü" diye okunuyor.

Eski hikâyelerden...

Bestelerde erkek sevgiliyle Şark-İslam edebiyatındaki hikayelere konu olan efsanevi güzeller arasında da bir bağ kurulur ve sevilen kişi o güzellere benzetilir.

Sadık Ağa, Büzürk Ağır Semai'sinde, sevdiği gencin güzelliğine herkesin aşık olduğunu söylerken, aralarındaki "hikâyenin", eski öykülerden "Azra ve Vamık"a benzediğini anlatır:

"Hüsnüne sertaser alem gerçi âşıktır beyim
Cümlesinden dil yine mümtaz-ı faikdir beyim
Tâ-be-mahşer yâd olunsak aşk ile biz de n'ola
Kıssamız çün kıssa-i Azra vu Vamık'tır beyim"

(Beyim, bütün dünya güzelliğine aşık ama benim gönlüm ötekilerden ayrı ve üstün... Mahşer gününe kadar aşkla beraber yâdedilsek de bir zararı yok, zira hikâyemiz, Azra ve Vamık hikâyesi gibi...)

Hacı Faik Bey'in (ölümü: 1891) sevdiği delikanlı ise, güzelliği kutsal kitaplara kadar geçmiş olan Yusuf Peygamber gibidir:

"Ol Yusuf-u sani ki güzeller güzelidir
Gül gibi bugün yeryüzünün bîbedelidir
Fikretme ki senden ederiz terk-i mahabbet
Kim bizde olan mihr-i muhabbet ezelîdir"

(Güzellikte Yusuf'tan sonra ikinci ve bugün gül gibi, yeryüzünün eşsiz güzeli. Sana olan sevgimiz kaybolur sanma; bizdeki bu sevgi güneşi, sonsuza kadar demam eder... - Kûçek şarkı)

Köçekler raksediyor...

Köçek, rakkas, erkek çengi, Osmanlı zamanında müzik eşliğinde rakseden genç erkeklere verilen ad. Bazan "tavşan oğlanı" dendiği de oluyor.

Köçeklerin oyunları sırasında çalınan müziğin adı da "köçekçe" veya "tavşanca". Rakkaslar bazen rakkaselerle, yani kadın dansçılarla birlikte oynuyor, bazen de tek başlarına, ya da sadece bir erkek grubuyla raksediyorlar.

Güftelerden anlaşıldığına göre, sanatını yalnız başına icra eden köçekler daha çok tutulmuş, onlar için destanlar düzülüp şiirler yazılmış, şarkılar bestelenmiş...

Mesela Numan Ağa (ölümü: 1834), Arazbarbuselik şarkısında, rakseden bir köçeğin kız mı, oğlan mı olduğunu ayırdedemediğini söylüyor:

"Gönlüm aldı ol meh-i sîmin bilek
Tavrı müstesna güzel reftarı pek
Bir getirmiş böyle mahbubu felek
Kız mı oğlan mı bilinmez bir köçek

Tavrı, reftârı, dili mecbur eder
İşvesi dilden kederi dûr eder
Âşıkı lûtfuyla pek mesrur eder
Kız mı oğlan mı bilinmez bir köçek"

(sîmin bilek: gümüş bilek; reftâr: yürüyüş; dili mecbur eder: gönlü aşık eder; dûr eder: uzaklaştırır; mesrûr: sevinmiş)

Asıl adı Yorgaki olan ve "Büyük Afet" diye bilinen Hırvat genci, 19. yüzyıl Istanbul'unda erkeklerin neredeyse hemen hepsinin gönlünü almış olacak ki, sadece Fazıl Bey'in "Çenginame"sine değil, Mıskalî'nin şarkısına girmiş:

"Sende nedir bu letafet
Bu güzellik bu zerafet
Sırma saçlı, kalem kaşlı
Bir nevcivan güzel âfet

Semtüni bilsem, yanıma gelse
Bir buse verse gonce lebinden

Güzel oynar eda ile
Yaktı dili sevda ile
Fes eğilmiş, perçem saçmış
Şarkı okur sada ile

Gümüş gibi beyaz gerdan
Gören âşık olur hayran
Niyazım var kuzum âfet
Bir buse ver bana ondan"

Üçüncü Selim dönemi bestecisi Vardakosta Ahmet Ağa (ölümü:1794) da, padişahın köçeklerinden Yorgaki için Mahur bir şarkı yapar. Türkçeleştirmeye gerek yok, bestecinin ne demek istediği zaten hemen anlaşılıyor:

"Misal-i gonçe-i handan
Tebessümle gelir ol can
Ne candır âfet-i tâbân
Ne âfet, âfet-i devrân

Perişan saçları anber
Vücudu pek beyaz dilber
Dudağı hem sözü şeker
Ne âfet, âfet-i devrân

Görenler tarz-ı etvârın
Oyunda raks-ı reftârın
Feda eyler bütün vârın
Ne âfet, âfet-i devrân

Sarılsam, sînemc çeksem
Eziyyet etmese, öpsem
Lebin sorma, öpebilsem
Ne âfet, âfet-i devrân

Yaşı on beş, hilâl kaşı
Ayın ondördü kardaşı
Bütün dilberlerin başı
Ne âfet, âfet-i devrân

Verir âşıklara hâlet
Güzel tavşan, kamer tal'at
Adı Yorgaki hem âfet
Ne âfet, âfet-i devrân

Ahu, 18. yüzyıl sonlarının ünlü bir meyhane köçeği. Padişah meclisinde bile raksettiği ve İkinci Mahmud'un onun için "Bakınca çeşm-i gazale / Kopar meclisinde nâle" diye başlayan bir şarkı bestelediği söyleniyor.

Aynı hükümdarın musahiplerinden olan ve şakalarıyla ünlü Said Efendi de, Ahu için bir Büzürg şarkı yapar:

"Meclise gel reftâr ile
Yosma kesim etvâr ile
Nazeninim, sinebendim
Memnun eyle güftar ile Yalvarayım gel sarayım
Sen gelmezsen ben varayım
ah, ah kuzum âhû...".

(reftâr: yürüyüş; etvâr: tavırlar; sînebend: göğüs bağı; güftar: söz)

Padişahından musahibine kadar sarayda çok kişinin başını döndüren Ahu, Numan Ağa'yı da "yakmış" olacak ki, Ağa onun için Muhayyerkürdî şarkı besteler:

"Reftârı dilcû, perende âhû
Rakkas-ı mehrû, işte budur bu
Mintanı telli, hem ince belli
Etvârı dilkeş, pek tatlı dilli"

(reftâr: yürüyüş; dilcû: gönül çeken; mehrû: ay yüzlü; etvârı dilkeş: tavırları gönlü çekici).

Ah o sakallar!...

Genç erkek çocukları elbette büyüyecek ve sakalları çıkacaktır. İşte şairlerimizin, bestecilerimizin feryada başlayacakları zaman gelip çatmıştır...

Kimi besteci "sakalları çıktı, güzelliği kayboldu" derken, kimisi de sakalın o sevgiliye bambaşka bir hava verdiğini söyler, bazısı "sakallarını kes de yanıma gel" diye terennüm eder.

Müziğimizin en san'atlı parçalarından biri sayılan Küçük Mehmed Ağa'nın Evcara Beste'si de, böyle sakal üzerine kuruludur:

"Gelince hatt-ı muanber o meh cemâlimize
Yazıldı mebhas-i sevdâ kitâb-ı hâlimize..."
(O ay yüzlü sevgilimizin sakalları çıkmaya başlayınca, halimizi anlatan kitaba sevda bahsi yazıldı).

Tab'i Mustafa Efendi de, Rahatülervah Yürük Semai'sinde, sevdiğinin sakallarının çıkmamasından yakınır:

"Hat geldi ruh-ı dilbere nevbet bize düştü" (Sevgilinin yanağına sakal gelince, bize nöbet tutmak düştü...)

Yahya Nazim Çelebi'nin en seçkin eserlerinden biri olan Bayati Beste'sinde de konu, sakalın güzelliği bozmasıdır:

"Hat zâil etti hüsnünü ben kaştayım dahi
Gün battı gitti, seyr-i kemankeştevim dahi..."
(Sakal, güzelliğini ortadan kaldırdı ama ben kaşlardayım... Gün battı gitti, o yay çeken sevgiliyi seyrediyorum...)

Besteciler, sakaldan bazen memnundurlar. Onlara göre, sevdiklerinin çehresine yeni bir görünüm gelmiş ve yakışmıştır:

"Ebrusuna vesme, ruhuna gamze mi çekmiş?
Çeşm-i siyehin sürmeleyip nâze mi çekmiş?
Nev hat görünür safha-i ruhsâresi cânâ
Mecmua-i hüsne yeni şiraze mi çekmiş"

(Kaşına rastık, yanağına gamze, siyah gözüne de sürme çekip kendisini naza mı salmış? Yüzünde yeni çıkmış sakallar görünüyor... Güzellik mecmuasına şiraze mi çekmiş?.. - Küçük Mehmed Ağa, Sabazemzeme Beste).

Taşçızade Recep Çelebi (ölümü, 17. yy sonları) de, aynı meraktadır:

"Seyret izar-ı yâri hatt-ı müşg-bâr ile
Hoşdur çemende mevsim-i gül nevbahâr ile"
(Sevgilinin yanağındaki miskler yağdıran sakalları seyret... İlkbaharla beraber gül mevsimi, çimenler üzerine hoş olur... - Mahur Beste).

Sadık Ağa'ya göre sakal, ateş içerisindeki bir anber parçasıdır:

"Hûbân seninle leyl-ü nehâr istinas eder
Hurşidden kamer beli nur iktibâs eder
Sahn-ı ruhunda hâl-i siyehin gören beyim
Âteş içinde pâre-i anber kıyâs eder"
(Ayın güneşten ışık alması gibi, güzeller de gece gündüz seninle beraber gidiyorlar... Yanağının ortasındaki o siyahlığı görenler, ateş içine düşmüş bir anber parçasıyla karşılaştırıyorlar... - Büzürg Ağır Semai).

Ebubekir Ağa, sevgilisin kendini aynada seyretse aksinin feryada geleceğini ve bakışların çokluğunun güzelliğini ayaklar altında ezdiği sırada sakallarının imdada yetiştiğini söyler:

"Bakılır mı o şeh-i kişver-i hüsn-âbâde
Etse mir'âte nazar aksi gelir feryâde
İzdiham-ı nigeh etmişti cemâlin pâmâl
Ne güzel geldi mahallinde hattı imdâde"

Cerrahpaşa Müezzini Halil Efendi'nin (ölümü, 18. yüzyılın ilk yarısı) Hicaz faslının en seçkin bestelerinden olan parçası da, sakal üzerinedir. Halil Efendi'ye göre sevgilinin sakalı, bahar bulutunun gül bahçesi üzerindeki gölgesidir:

"Düşse zülfünden arak ruhsâr-ı cânân üstüne
Gûyiya şebnem düşer gülberk-i handân üstüne
Zîr-i zülfünden görenler hattını ebr-i bahar
Sâye salmış sandılar sahn-i gülistan üstüne"

(O sevgilinin saçlarından yanağına ter damlaması, gülümseyen bir gül yaprağına şebnem düşüşü gibidir... Saçının altındaki sakallarını görenler, bahar bulutunun gülbahçesi üzerine saldığı gölge sanıyorlar...)

19. yüzyılın ilk yıllarında ölen Kemani Ama Corci ise, sakaldan hoşlanmamaktadır. Rast Ağır Semai'sinin sonunda "Ey sevgili, sakalını kes, başında kâkülün kalsın" der ve sakalın kıllarını birer askere benzeterek, "Kırılsın gitsin o askerler, onların kumandanı sağolsun" diye seslenir:

"Tıraş et hattını cânâ, serinde kâkülün dursun
Kırılsa leşker-i hat gam değil, serdâr sağ olsun"

Corci gibi düşünen Rıfat Bey de sakalın gölge yapmamasını, sevdiğinin tıraş olmasını ister ve güzelliğine güvenerek yapuklarının yanında kalmaması için beddualar eder:

"Olsun tıraş hatt-ı ruyin sâye salmasın
Ettiklerin bu hüsn ile yanında kalmasın" (Saba Yürük Semai).

Divan edebiyatında olsun, müzikte olsun, sevgilinin milliyeti ve cinsiyeti gibi mesleği de önemli değildir. Rakkas olur, medrese talebesi olur veya Tanburi Ali Efendi'nin Hüzzam şarkısındaki gibi genç bir papaz olur:

"Tersa güzeli gerdana zünnarını taktı
Bir yortu günü geldi gönül deyrini yıktı"
(O Hristiyan güzeli, zünnarını gerdanına takıp bir yortu günü geldi gönül kilisesini yıktı...)

Ali Efendi genç papaza öylesine gönül vermiş ki, papazların bellerine sardığı kalın bir sicime benzeyen "zünnar" denilen kuşağı, bir gerdanlık gibi sevdiğinin boynuna geçirivermiş...

Kendi dilinde...

Güftelerde bazen, Rumca terkipler de bulunabilir. Besteciler veya güfte şairleri, Rum güzeller için, güfte içerisindeki bir veya birkaç kelimeyle, onlara kendi dillerinden hitap ederler.

İsmail Dede Efendi'nin, kimbilir hangi şairin Rum köçekler için yazdığı şiirleri Eviç şarkı haline getirmesi gibi:

Sevdim bir gonçe-i rana
Gerdanı elmastan âlâ
Raksediyor gül-i ziba
Pupayis elado ey çeşm-i ahu

Beni âteşlere saldın
Nâr-ı hicranda bıraktın
Sarılıp ellerle yattın
Bak benim hâlime cânâ
Elado kiriye lesso

Galata'da Todoraki
Beyoğlu'nda Vasilaki
Doldur doldur Panayaki
Elado ey çeşm-i ahu"

İlk dörtlüğün sonunda Rumca "Nereye gidiyorsun buraya gel" diyen Dede, ikinci dörtlükte Rum köçeğine "kiriye lesso" sözleriyle ilâhi bir kimlik vermekte ve yanına çağırmakta.

Bir başka bestesinde, Evcara şarkısında ise, bir yerde yine Rumca seslenmekte:

"Gel ey güzeller serveri
Feryadım eflâke çıkar
Gönlüm cemalin göreli
Bir yerde hiç etmez karar
Aman aman canım yanako
İpsihimu nase fliso"

(Ey güzellerin en önde gideni, feryadım göklere çıkıyor. Gönlüm, senin yüzünün güzelliğini gördüğünden beri bir yerde karar etmiyor. Aman canım küçük Yannis! Ruhum, seni öpmek istiyorum...).

Tahir Ağa da, Buselik Aşiran şarkısında, bir Rum dilberine kafiyelerle ezgiler döktürüyor:

"Sevdi dil bir muğbece şuh-i şeni
Târ-ı zülfü çekti zencîre beni
Duzah-ı aşka düşürdü bu teni
Ela pedimu matyamu patriko kami"

Son mısradaki "Ela pedimu matyamu", Rumca'da "Gel oğlum, gözlerim" demek. "Patri" baba ama, "...ko kami"'nin ne olduğunu

bulamadık. Rumca sözler Osmanlıcaya geçirilirken kelimeler anlaşılmaz hale gelmiş olacak.

Peruz'dan civanına...

"Kanto" denilen müzik türü, ülkemize 19. yüzyılın ortalarında gelmiş. Kelimenin aslı İtalyanca. "Şarkı" demek. Gayet neşeli, kıvrak ve oynak ezgilerle bestelenen kantolar, genellikle gayrımüslim kadın sanatçılar tarafından sahnede showlarla okunmuş, güftede çoğu kez bir genç konu edilmiş ve bu gence kavuşma arzusu anlatılmış.

Başta Direklerarası olmak üzere çeşitli eğlence yerlerinde icra edilen kantoları okuyan Peruz, Şamram, Anjel ve Öjeni gibi sanatçıların, o dönem Istanbul bıçkınlarının gönüllerini nasıl hoplattığını hatırlayanlar hâlâ hayatta.

Zaten, kanto dinlemeye gidenlerin meramı, müzik değil, sahneye dekolte elbiselerle çıkan, şarkıları bin bir işve, göz süzme ve eda içerisinde okuyan gayrımüslim kadınları seyretmektir... Bugünün müzikhollerinde olduğu gibi...

Kantolarda sözü edilen civanlar mutlaka çok yakışıklıdır, Fransız delikanlılarına benzerler. Sürekli caka satarlar, sevenlerine yüz vermezler. Aşık kadınlar ise gözlerinden kanlar akıtmakta, delikanlı için canlarını vermeye hazır beklemektedirler.

Peruz ve Şamram hanımların okuduğu Hüzzam kantoda da bu duygular dile getirilir ve civanın uğruna canlar verilir:

"Nazlı civan gel etme nâz
Aşkına rahmeyle biraz
Gece gündüz eylerim niyaz
Nazlı dilber sev beni biraz
.....

.....
Her derdine derman olayım
Nigâhına kurban olayım
İnan artık şivekârım
Sevdim seni emin ol emin
Gel elini koy sineme
Çek hançerini vur ciğerime
Feda olsun bu can civan
Çün gece gündüz eylerim efgan
Bu halime ağlıyor cihan
Severim seni imanım aman"

Bir Rast kantoda da, yaşlı kadın genç sevgilisine yalvarırken artık dayanamadığını, beraber olmaları halinde her isteğini yerine getireceğini söylemekte ve "masraflar benden" demektedir. Yaşlı kadınlarla genç erkek sevgili konusunu işleyen Türkiye'deki ilk müzik eseri herhalde bu parçadır:

"Aman civanım civanım
Kalmadı tab-ü tüvânım
Feda olsun sana canım
Civanım civanım civanım
.....
Aman civanım kaşlarını çatma
Rakibin sözüne aldanıp kanma
Giydireyim kuşatayım
Kont gibi yaşatayım
Kafe Şantan gazinoda
Masrafını kapatayım...".

Bir diğer Rast kantoda ise, "fındıkçı" bir yare aşık olunduğu, önce bir sonuç alınamadığı, ama sonra bol bol "fındık kırıldığı" konu ediliyor:

"Bir fındıkçı yare gönül verdim
Evirtiriyor, aldatıyor, gelmiyor
Aman aman fındık, ne güzel de kırdık
Ceviz içi bademde şamfıstık"

Kantolar, Istanbul'un ciddi musiki çevrelerinde hoş karşılanmaz, bu tür bestelere hafif ve sanattan uzak gözüyle bakılır ama başta azınlık grupları ve batı meraklısı Osmanlı beyzadeleri tarafından rağbet görür, zamanla imparatorluk dahilinde yaşayan hemen her ulusun dilinde bir kanto literatürü gelişir. Kanto albümleri karıştırıldığında, Arapça'dan Arnavutça'ya, Ermenice'den Boşnakça ve Hırvatça'ya, Rumca'dan Çerkezce'ye kadar birçok dilde bestelenmiş güfteler görülür.

Rumca kantolar ise, sayıca ötekilerden daha çoktur... İşte onlardan biri:

"To aporopos ebleksa
Ke paramana bi ika
Tetyot relo afendiko
Ke to belamu verika
Of! Den vasto
Tatoy poesi afendiko"

(Nasıl karıştım bu işe, bilmiyorum. Ana sütüne döndüm. Öyle yaramaz bir küçük efendi ki, dertlere düştüm. Senin yolunda duramaz oldum efendi).

Öyle bir mecmua ki...

17. yüzyıldan kalma "Mecmua-i Saz-ı Söz", yani "Saz ve Söz Mecmuası" adlı elyazması kitap, bugün Londra'da, British Museum'da...

Yazarı, Ali Ufki. 1610-1675 yılları arasında yaşadığı sanılıyor. Aslen, Polonyalı. Müslüman olmaan önceki adı, Alberto Bobowski.

Gençliğinde Osmanlılar'a esir düşmüş, Istanbul'a gönderilmiş, saray okulu "Enderun"da eğitilmiş, saray tercümanlığı yapmış, musiki öğrenmiş, şarkılar ve saz eserleri bestelemiş, dilciliğe ve tarihe de merak salmış, birçok gramer ve tarih kitabı yazmış, bu arada Tevrat ve İncil'i de Türkçe'ye çevirivermiş.

Ali Ufki'nin, "on parmağında on hüner" denilen kişilerden olduğu, herhalde anlaşılmıştır... Hayatı boyunca okumuş, yazmış ama bu arada zevk ve sefadan da geri kalmamış. Dördüncü Mehmet sarayının tüm görkemini yaşamış ve bu görkemi kitaplarına da aksettirmiş.

Mecmua-i Saz-ı Söz, çeşitli bakımlardan önem taşıyor. Notaya genellikle rağbet etmeyen Türk müzikçileri arasında yaşayan Ali Ufki'nin bu kitabında 200'e yakın saz eseriyle bir o kadar da söz eserinin bulunması, kitabı müzikolojinin en önemli kaynaklarından biri yapıyor.

Kitabın ikinci önemli yanı, folklor açısından da faydalı bilgiler vermesi. Mecmuada, bugün adlarına başka kaynaklarda rastlamadığımız birçok halk şairinin şiirleri de var.

Ufki'nin kitabının bir diğer ilginç yanı ise, o dönemde kullanılan küfür, argo, cinsel yaklaşımlar gibi kavramları da içermesi. Yazma incelendiğinde, şarkı güftelerinden hicivlere kadar, cinsellik temelindeki çok sayıda metnin yeraldığı sayfaların hiç de az olmadığı görülüyor.

Örneğin, bestecisi bilinmeyen Irak makamındaki bir şarkıda, Süleyman adlı bir genç için tanrıya yakarılıyor:

"Yârab meded ol meh-i tâbânımı göster
Öldüm gam-ı hecr ile ol cânımı göster
Reftârı güzel yâni Süleyman'ımı göster
Rahmeyle gözüm yaşına, cânânımı göster"

(meh-i tâbân: parlak ay; gamı hecr: ayrılık ateşi; reftâr: gidiş, yürüyüş; rahmetmek: acımak)

Aynı makamdaki bir başka şarkıda da, erkek mi, kadın mı olduğu anlaşılamayan bir "körpeye hitap ediliyor:

"Gönülden yâr olandan kaçma gel yâr benim körpem
Vefâlı âşıka yâr ol, vefâdâr ol benim körpem
Hele bir bûy-i şimşâda hevâdâr ol benim körpem
Gezersin şimdi âzâde çekedursun beni yâre"

Bir türküde ise, konu genç bir derviş. Kime ait olduğu anlaşılamayan bu güftede, dervişe apaçık "üzerine konayım" deniyor:

"Bârekallah hoş yaratmış gülse halk âlem güler
Serteser güldükçe bir gün, korkarım aklım böler
Aşkımın kervânı gelmiş, üstüne konmak diler
Kayil olmaz ise eğer, gel göçelim dervişçiğim

Bir inayet eyle dostum, sîneme olsun yolun
Hizmetini etmesin hiç benden özge bir kulun
Tut ki bir gülşene gelmiş bülbüle dönsün dilin
Saki doldursun sürahi, içelim dervişçiğim

Ey gülüm soldu rengin kırmızı güller gibi
Halk içinde yıkma lûtfet hâtırım eller gibi
Dola boynuma kolunu keşmirî şallar gibi
Gel muhabbet sancağını açalım dervişçiğim

Bülbülüm doğru söyle, şimdi feryâdın kime
Meyl edersen eyliğe git baş koyup uyma deme
Hak katında âşıkın sözü kabul olmaz deme
Gel, aşkın dağlarını aşalım dervişçiğim"

Mecmua-i Saz-u Söz'de güfteler dışında, gazeller de var. Bunların bir kısmının vezni ve üstelik dili de bozuk. Genç çocuklara düşkün bir hocayı ve okulunu anlatan şu gazel de, bunlardan biri:

"Şehr-i Istanbul'u baştan başa seyrettim hep
Ne acîb nednelerle dolu sakla nazardan yârâb

Seyrederek bir yolum uğradı temâşâ kıldım,
Gonca dilberlerle dopdolu bir hoş mektep

Hoca büründi gulâmpare cihan nehuster idi
Cümle koçulmağa gelmiş olan oğlanları hep

Hoca almış önünc bir sanem-i gonçe lebi
Eyice tâlim eder ağız ağıza leb-ber-leb

Dedim ey hoca, bu önünde duran oğlancık
Elifi bâyı bilir ye'ye dek bilir mi aceb

Dedi ki mektebe yakında geliptür bu dahi
Bunu da öğretiriz himmet edersen yap yap"

Bugünün Türkçesine çevirmeye gerek yok gibi...

Anlamı kaybolmadan...

Yüzlerce yıldan buyana, özellikle Istanbul beyzadelerinin elinde dolaşan bir şiir vardır.

Güya Dördüncü Murad, şairlerden birine, "Bana öyle bir gazel yaz ki, ilk mısralar çok ağır bir anlam versin, ikinci mısralar bu anlamı silsin ama şiirin metninde bir kesinti olmasın" buyurmuş.

İşte, yüzyıllardır Istanbullu beyzadelerin akıl defterlerine kaydettikleri, bazan kitaplarının boş sayfalarına kasten okunaksız bir yazıyla yazdıkları ve meclislerde karşılıklı tebessümlerle okudukları bu gazelin aslını, vezni bozuk bir şekilde de olsa, Ali Ufki'de buluyoruz:

"Ey büt-i şîrin dehan, kametî serv-i revân
Bir gececik gelesin bizim odaya hemân

Sen gelicek kapıya ite ite vereyim
Taşradan içeriye mahbubum hub-u zeman

Sen geçip oturasın, ben durup az az koyam
Bir kadehin içine sağ-ı mey-i erguvan

Serhoş olup yatasın dun ile kalkam idem
Ekşilice çorbayı sana mahmur ey civan

Şöyle uram içeru, hiç kalmaya dışaru
Düşmeninin bağrına hançer-i tiq-ı bürran

Lâle-had mey içirem baş edüben geçirem
Parmağına ey sanem hâtem-i zerrin nişân

İki tutam az mıdır anla deyu sokayım
Bu lâle ve nergisi sarığına ey cânân

Gayet hoşuma gelür bir ağaç kim erdeke
İki bölük zülfüne misk-i anber-feşân

Sen her sabah gelesin, Ahmed'ine veresin
Hoca selâm aleyküm, şâhım aleykümselâm"

Ufki, gazelin baş kısmına, "Şah Sultan Murad Han" yazmış ama şairin Ahmed adında birisi olduğu belli.

Gazelin sonraki yüzyıllarda elden ele dolaşan biçimi ise, şekil açısından daha düzgün:

"Eğiliver sokayım iki tutam az mıdır
Lâle ile sünbülü başıma ey nevcivan

Bizim eve gelesin, ben kuluna veresin
Selâmüke aleyküm, diyem aleykümselâm

Bizim eve gelince ite ite girdirem
Dış kapıdan içeri izzet ile ve'l-ikrâm

Bacakların kaldıram, dibine dek daldıram
Ayağına çizmeyi, olasın yola revân

Önüne diz çökeyim, ılık ılık dökeyim
Ol gümüş ibrik ile destine âb-ı revân

Ruhsatınla çıkarıp iki yana sallayım
Şu kılıcı kalmasın dünyada sana düşman

İzin ver de sarılıp kucaklayıp öpeyim
Eşiğinin taşını, toprağını ey sultân

Sen önümdem gidesin, ben ardından sokayım
Ard etdğin beline, çamur olmasın ammân

Gel gidelim hamama, sürtüştürem ben sana
Kese ile sabunu, rahat etsin cism-ü cân

Mest oluben içirem, tükrükleyip geçirem
Parmağına ey sultan, hâtem-i zerrîn-nişân"

Şiirdeki kavramlar, yüzyıllardan buyana hiçbir değişiklik göstermediğinden, "dest"in el, "âb-ı revân"ın akan su, "hâtem-i zerrin nişân"ın da altın nişan yüzüğü demek olduğunu söylemek, sözlerin tam olarak anlaşılması için yetecektir.

En "nazik" şiir...

Mecmua-i Sâzu Söz'deki belki de en ilginç şiir, "Yave", yani "saçma, anlamsız" başlığı altında, hakikaten bir yave.

Bazı yerleri vezin bozuklukları gösteren şiirde, kızgınlık duyulan bir erkeğe karşı bazı "özel" duygular dile getiriliyor:

"Behey kahpe, ne yüz ile söylersin
Âşıkların yüzden artuk var gibi
Puştluğundan nâz-ü şive eylersin
Bir kalın y.....a kasdın var gibi

Onda bunda veresiye verirsin
Çamurlarda engelleri sürersin
Etine bir uğrudan dürersin
Züğürtlükten akça derdin var gibi

İkrah eder her kim baksa yüzüne
Bakılır mı artık nüfus g....e
Eşek s..i yeğdir bol büzüğüne
Dayanırsın, gelmez sana zor gibi

Senin yanında hiç kimse durmadı
N'eylesinler, kimse hayrın görmedi
Nice kertik girip g...n burmadı
Bolluğu han kapısı kadar gibi

Yazık sana bu mekerler âl olmuş
Kel başına türlü türlü hâl olmuş
S.....ten g.. deliğin bol olmuş
Gerçi derler beyaz daruklar gibi

G.. hâceti olan senden âr etmez
D.....n kenarları karar etmez
Tükrüksüz dalar s..ler zor etmez
Cünüplükten suya girmek az gibi

Hamallar tuttular seni belinden
S....ler doyunca nisbet yolundan
Bunu diyen bîzâr olmuş dilinden
İster güzellerden g..ü kör gibi".

Mecmua-i Sâzu Söz'deki cinselliği konu alan örnekler, sadece bunlar değil. Daha pek çok var. Merak edenler, kitabı açıp bakabilirler. Bu iş için taa Londra'ya gitmeye de gerek yok... Kültür Bakanlığımız, bu elyazmasının ulusal kültürümüz için ne denli gerekli

olduğunu görerek, British Museum'dan filmini getirtti ve 1976'da tıpkıbasımını yayınladı. Hem de hiçbir yerini kesmeden, sansüre uğratmadan, aynen...

Dikkat, sesi bozuyor!...

Çok sık cinsel ilişkide bulunup hele soğuk suyla boy apdesti alanlar, sakın ses sanatçısı olmaya özenmesinler, zira sesleri giderek bozulacak...

Bunu, 500 sene öncesinin bir müzik bilgini söylüyor...

Ahmed oğlu Şükrullah, 1380'li yıllarda, Çemişgezek civarında doğmuş, genç yaşında Osmanlılar'ın hizmetine girmiş, İkinci Murad'ın yakın adamlarından olmuş, uzun yıllar devlet hizmetinde bulunmuş... Ne zaman öldüğü ise bilinmiyor...

Şükrullah, yoğun devlet işlerinin arasında tarih, din bilimleri, felsefe ve musikiyle de uğraşmış, bu konularda birçok kitap yazmış. Özellikle Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemini anlattığı "Behcetü't-Tevârih", önemli...

Şükrullah'ın musiki alanında yazdığı risale ise, hem bu konuda kaleme alınmış ilk Türkçe kitap olması, hem de müziğin bazı teknik sorunlarını ilk kez incelemesi bakımından, müzikolojide seçkin bir yer alıyor. Şükrullah, müzikle cinsel yaşam arasında ilişki kuran ilk kişi olarak da tarihe geçmiş.

Risalenin 31. faslının başlığı, "âvâzı harâb iden nesnelerü bildirür", yani "Sesi bozan etkenler" şeklinde.

Yazar, bu etkenleri şöyle sıralıyor:

"...Kar suyun içmek, manuş yimek ve ekşi taamlar yimek ve sığır yagıyla taam yimek ve esrar yimek ve soğuk suda gusl eylemek ve yatarken nesne okumak ve çok istifrağ eylemek ve başlarun açık tutmak. Bu kamısı, âvâzı harâb ider, boğar...".

Eski Anadolu Türkçesi'yle yazılmış olan bu ifade, günümüz Türkçesiyle şöyle:

"Kar suyu içmek, meneviş yemek, ekşi yemekler yemek, sığır yağıyla pişmiş yemekler yemek, esrar kullanmak, soğuk suda boy abdesti almak, çok cinsel ilişkide bulunmak, yatarken herhangi birşey okumak, çok kusmak ve başını açık tutmak... Bunların hepsi sesi harap eder, boğar...".

Şükrullah'ın öğütlerine uyup uymamak, ses sanatçılarımızın bileceği birşey...

مؤلفی : شوالیه حسن بحری – ۱۳۲۷

سلانیك مطبعه‌سی

Türkçe olarak yayınlanan ilk resimli cinsellik albümünün, "Nisvân-ı Zarîfe"nin kapağı. Yazan, Şövalye Hasan Bahri; yayın yılı 1911.

5. B Ö L Ü M:

YAYIN DÖNEMİ AÇILIRKEN...

Matbaa, Osmanlı toplumunu sadece sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda değil, cinsellikte de etkiledi...

600 yıllık Osmanlı tarihi boyunca "umumi ahlaka mugayir" bulunarak toplatılan iki kitap biliyoruz... Enderunlu Fazıl'ın "Zenanname"siyle Mehmed Rauf'un kendi adını vermeden yayınladığı "Bir Zambağın Hikâyesi"...

Daha önce de yazdık. Zenanname, 1836'da yazarının ölümünden sonra basılır ve müstehcen veya muzır olduğundan değil, evliliğin aleyhinde bulunduğundan toplatılır. Toplatma emrini veren ise, yine her nedense, içişleriyle görevli olanlar değil, dönemin dışişleri bakanıdır...

Osmanlı döneminde, cinselliği konu alan basılı yayınların ortaya ilk çıkışı, İkinci Abdülhamid dönemidir. Bu kitapların furya halini aldığı ve cinsel yayın hürriyetinin yaşandığı yıllar ise, Abdülhamid'i deviren İttihat ve Terakki'nin iktidarına rastlar.

Önceleri, Tıbbiye-i Şahane öğrencileri için Avrupa başkentlerinde yetişmiş hocalar tarafından kaleme alınmış tıp kitapları görünür. Bunlar, zamanla yarı bilimsel hale gelirler.

Mesela, Dr. Nazım Şakir'in 1910'da çıkan "Aşk-ı Marazî"si...

Önsözde, "sevdaperestleri tehlikelerden korumak ve sevgiyle birlikte görülen baze sapıklıkları öğretmek için kaleme alındığı" söyleniyor, sapıklıklar "eblehlerin sapıklığı, delilerde görülen sapıklıklar, fetişist aşk, hayvanlarla ilişki, sadist aşk, mazoşist aşk, oranist aşk, tıfıl aşıkları, kıskançlıklar, hastalıktan doğan cinayetler" halinde sıralanıyor.

Dr. Nazım Şakir, kitabına batı edebiyatımın bazı sürükleyici örneklerini koymayı da ihmal etmemiş. "Edebiyatta Aşk-ı Marazi" başlıklı son bölümde, klasik Yunan ve Latin edebiyatından, Rönesans döneminden ve Alphonde Daudet, Alfred de Musset, Jean Rispen, Marqui de Sade gibi o dönemin ünlü yazarlarından en seçkin sahneleri aktarıyor.

Yarı bilimsellik zamanla ortadan kalkar, kitaplar halk düzeyine iner ve cinsellik üzerine kurulu cep romanları haline gelir.

"Abdurrahman Efendi Gebe", "Adem-i İktidarı (iktidarsızlığı) Omletle Tedavi", "Baştan Çıkan Halime", "Harem Ağası'nın Muaşakası" ve "Zifaf Hatırası", bunlardan bazıları.

"Zifaf Hatırası", Enis Avni tarafından, "Akagündüz" takma adıyla yazılmış. 1914'te Hayriye Matbaası'nda basılan 64 sayfalık bu küçük roman, adı verilmeyen bir "küçük hanım"la Abdülcebbar Bey'in tanışmalarını, mektuplaşmalarını ve nikahlarını anlatıyor, zifaf odasında son buluyor.

Son sayfalar, zifaf anına ayrılmış. Kitap, Abdülcebbar Bey'in "Ah! Ne kadar lâtifsiniz elmasım..." ve "Yatalım" demesinden sonra, küçük hanımın olup bitenleri anlatmasıyla sona eriyor:

"...Yatalım mı? Pancar gibi oldum. Pos bıyıklı, ateşten elli bir erkekle, nöbeti üstünde bir genç kız... Beraber yatmak! Allah göstermesin!

Bir aralık ne oldu bilmiyorum, kendimde bir hafiflik hissettim. Sanki havaya doğru kalkıyordum. Kalktım, kalktım, biraz ileri, biraz geri derken, yumuşak bir zemin üzerine serildim. Bir heyecan geçiriyordum. Gözlerimi biraz açtım ve kirpiklerimin arasından baktım...

Kalın kadifeden sivri bir zaviye vardı... Bir ara, çenemle göğsümün arasında bir gıcık hissettim. Aman yarabbi! Dikenli birşey. Acaba bir cadı mı, kirpi mi? İçim içime geçti... Gerineyim dedim, ah! Keşki gerinmeseydim. Bir an şiddetli, müdhiş, öldürücü bir san-

cı hissettim. Sanki bıçaklıyorlardı. Güya, haydutlar üzerime yüklenmiş, mutlaka beni parçalamak istiyorlardı... Ne olursa olsun dedim. Bir erkektir, istimdadım edersem (yardım istersem) elbette beni bu dehşetten kurtarır... Ve... Hemen kollarımı kaldırdım, sarıldım, sıktım.

- "Ooooh!..." dedim. "Aman, çabuk... Çabuk... Bayılıyorum, bitiyorum, ölüyorum...".

Ve, kitabın son cümlesi:

- "A..h! Haydi... Haydi... Ha...y...di..." (sah. 59-60).

Harem ağasının öyküsü...

Bir diğer roman, 1913'te yayınlanan "Zifaf Gecesi-Harem Ağası'nın Muaşşakası". Yazarının adı yerinde sadece "M.S." rumuzu var.

Romanın özelliği, yapay erkeklik organını konu alan ilk Türkçe kitap olması. Gerçi Enderunlu Fazıl'ın Zenanname'sinde bir "zıbık" bahsi var ama Harem Ağası'nın Muaşşakası, konunun işlendiği ilk düzyazı örneği.

Konusu, kısaca şöyle:

Hadım edilmiş bir zenci olan harem ağası Anber, sürekli evlilik hayalleri içerisindedir. Çevresindeki kızlar, erkekliğinin olmadığını bilmelerine rağmen, parası için Ağa'yla evlenmek isterler. Anber de bu kızlar arasından Envare'yi seçer.

Envare ve diğer kızların bilmedikleri birşey vardır. Anber, ilişkide bulunabilmek amacıyla, İtalya'da kendisi için bir erkeklik aleti yaptırtmıştır. Envare'yle gerdek odasına girer girmez aletin kutusunu açar ama kutuya saklanmış olan bir yılan tarafından ısırılır. Zifaf odasından, Ağa'nın cesedini çıkartırlar. Olup bitenler üzerine çıldıran Envare de bir akıl hastahanesine kapatılır.

Aşağıda, "Harem Ağası'nın Muaşşakası"ndan bazı bölümleri, di-

line dokunmadan veriyoruz:

*

"...Anber Ağa gece gündüz evlenmek isterdi. Erkek değil mi ya? O da evlenmek istemez mi? Anber Ağa evlenmek hususundaki isteğini bazan şuna-buna anlatır ve işitenler bunun yüzüne karşı birşey demezler idiyse de fakat içlerinden gülerler ve adeta zavallı Anber Ağa ile eğlenirlerdi. Anber Ağa'nın ikamet etmekte bulunduğu mahalde kendisiyle görüşenler çok idi.

Çünki Anber Ağa sahib-i servet olduğundan etrafında bulunanlar bunun parasından ve taamından istifade etmek isterler ve gece gündüz biçare zencinin peşini bırakmazlar idi.

Anber Ağa'nın serveti, hizmet etmekte olduğu efendisini felakete uğratma suretiyle hasıl olmuştu. Zenci-i merkumun kırk-elli bin lira raddesinde bulunan serveti, efendisinden aşırmış olduğu paralardan mürekkep ve müteşekkil idi.

Anber Ağa, efendisinin mevcud olan cariyelerinden biriyle daha efendisinin hayat ve ikbalde bulunduğu günlerde aşıkdaşlık eder ve kendisini iğdiş edenlere lanet okurdu.

Çünki Anber Ağa'da nefsani şehvet ve heves son derecede idi ise de, bu şehveti bilfiil izale ve teskine mıkdar olacak olan uzuvdan mahrumiyeti, zavallıyı divane ediyor ve çığırından çıkarıyordu.

*

Erbabına malum olduğu üzere, Doğu Roma İmparatorluğu zamanında umumi ahlakın son derece bozulmuş bulunduğu anlarda bir takım erkeklerin daima genç ve güzel bulundurmak ve seslerinin inceliği muhafaza edilmek için iğdiş edilmesine başlanmış ve

imparatorlar saraylarında, livatanın terakkisine (eşcinsel ilişkinin gelişmesine) bu suretle himmet edilmiş idi..." (Sah. 3-4)

"Anber Ağa, efendisinin felâkete uğraması akabinde vefatı da vukua geldiğinden ve müteveffanın veresesi canibinden (tarafından) Anber Ağa'dan bir hesap da sorulmaması üzerine zenci o kadar paranın üzerine de oturduğundan, bununla birkaç parça emlâk ve arazi edinmiş ve mühim bir kısmını da ecnebi bankalara koymuştu.

Anber Ağa efendisinin hayatında bunun cariyeleri ile şakalaşıp eğlenmekte olduğu anlarda, belki de bir şifa tesiri husule gelir ümidiyle, sun'i aletler satmakta meşhur İtalyalı Gaytano Forsaro namındaki birisiyle vaki olan müzakere neticesinde, bu zatın dalâletiyle İtalya'dan bir "zeker" (erkeklik organı) getirtmiş ve bununla nefsanî heveslerini tatmine çalışmış idi.

İşbu sun'i alet, tıpkı hakikisi mesabesinde (gerçeği gibi) ve o biçimde olup bittabii tatviş (iğdiş) edilenlerin husyeteyni (husyeleri, iki husyesi) olmadığından gerçi o lezzeti hasıl ettirecek surette değil ise de, arzu edildiği anda sertleştiği ve duhul ve hurucu (giriş-çıkışı) adeta kemal-i lezzet husule getirdiği için, kadınların neş'e ve şataretini (sevincini) arttırmakta olduğu bilvasıta istihbar olunmuş ise de, erkekte o lezzeti vücuda getireceği bittabi söylenemez..." (sah. 5-6)

"...Anber Ağa'yı bir kadehte teshir edebilmek (elde edebilmek) için Zatıgül, dekolte halinde memeleri de meydanda olarak, rakı masasının başında oturur ve buseler vesairesine garketmekle iktifa etmeyerek ayva gibi göbeğine rakıyı dökerek Ağa'ya içirir idi ki, İşte bunlar Anber Ağa'yı bir kat daha çileden çıkarır ve hemen sızmasını sağlardı..." (sah. 12)

"...- Ağa hazretleri, kocaya varan bir kadın Allah'ın emrini yerine getirecek bir adam ister. Halbuki siz hadımsınız, nasıl kocalık edeceksiniz?

- Yok elmasım... Bende öyle birşey var ki... Frengistan'dan geldi. Tamam 110 Napolyon (bir çeşit Fransız altını) verdim.

- Şimdi yanınızda mı?

- Hayır, evde sandık içerisinde saklıdır. Görseniz arslanım ne güzel, ne uzun... Kadınlar bundan öyle keyif duyuyorlar ki tarif edemem. Şok bile yapıyor.

- Vakıa iki kocaya vardım, ikisi de ecelleriyle vefat ettiler. Çocuğum olmadıysa da böyle sun'i aletlerle çocuk olacağını ümid edemem..." (sah:25).

*

"...(zifaf odasına girdikten sonra) Bunlar nihayet, iki kişilik kanepenin üzerine yanyana oturdular. Aradan bir çeyrek geçince yemiş tepsisi, muahharen (sonra) bir fincan kahve getirdiler. Anber Ağa'nın gözü yemişte ve kahvede olmayıp, Envare'nin iki bacağının arasında idi.

Buseler, fılanlar teatisinden sonra şafak sökmeye takarrüb ettiği (yaklaştığı) sırada Anber Ağa, Envare'yi soyunmaya razı etti.

Bu esnada Envare, artık zevci olan zata sordu:

- Sizin aletinizin sun'i olduğunu işittim, fakat uzunluğu hakkında henüz bir söz cereyan etmedi. Zifaf da malumunuz ya, emrin icrası demektir. Sakın lüzumundan fazla cesamette (büyüklükte) birşey olmasın?

- O cihetleri merak etmeyiniz elmasım. Sizi her vechile memnun edeceğine eminim. ben onu çok kullandım.

- Artık neyse... Böyle şeye aklım ermiyor ise de, bakalım ne olacak?

Anber Ağa soyundu. Kutuyu alıp abdesthaneye gitti. Çünki bunun takılması biraz külfetli olduğundan, herhalde yatak odasında olamaz idi.

Aradan bir saate kadar zaman geçti. Anber Ağa henüz meydana çıkmadığından, bu hali Envare'ye merak oldu. Abdesthaneye kadar gitmek istedi, fakat ona da sıkıldığından muvaffak olamadı.

Yarım saat daha bekledi. Artık sabrı tükenmiş olduğundan, ne olursa olsun diyerek, zevcini arayama müsaraat eyledi.

Abdesthane aydınlık olmadığından ve Anber Ağa da serhoşluğuna inzimam eden galebe-i şehvet ile (şehvetin üstün gelmesiyle) ışık almaya lüzum görmediğinden oraya koşup kutuyu açınca içindekini bacakları arasına geçirmeye uğraştığı sırada kutudaki yılan bunu sokmuş ve harem ağası derhal zehirlenerek vefat edivermiştir..." (sah. 41-43)

Playmen'in atası...

Günümüzün Playmen, Playboy, Penthouse gibi dergilerinin Osmanlılardaki atası, "Nisvan-ı Zarife" adını taşıyor. Yani, "Güzel Kadınlar.

Hazırlayan, "Şövalye" Hasan Bahri. 1911'de, Selanik Matbaası'nda basılmış. Kitap, daha önceleri elyazması olarak ortalarda dolaşanlardan çok farklı. İfade, daha çağdaş bir şekil almış. Mesela "avrat" değil, "kadın" deniyor. Eski metinlerdeki "Avrat erinin emrine amadedir. Onun arzularını yerine getirmek için yaratılmıştır..." kuralının yerini, "Kadın, bir cins-i lâtiftir. Erkeklerin hayat çölünü ızdırabsız geçebilmesine yarar..." gibisinden sözler almış. Buse için, "kucaklamadan önce tatbik edilir" deniyor. Yazara göre kadın göğsü, "arzu ve muhabbet için yaratılmış bir aşk organı". "Hem

çocuğu besler, hem çocuğun babasını memnun eder". Kitapta bazı resimler de yer alıyor. Bunların çoğu bugün için kimsenin dikkatini çekmeyecek ama o zaman göre cüretkâr sayılacak fotoğraflar.

Aşağıda, "Türk Playmeni'nin atası" sayılabilecek olan "Nisvan-ı Zarife"den bazı bölümler veriyoruz:

*

ÖNSÖZDEN: Hayat hem tatlı, hem acıdır. Hayatta öyle ızdıraplı dakikalar mevcuttur ki, insan çok kere artık yaşamamak ister. Lâkin o saniye kafasından bir elektrik kıvılcımı gibi cereyan eden tatlı bir ümit, derhal gözleri önünde tecessüm eden (beliren) tatlı bir hayal onu tevkif, fikir ve ruhunu tebdil eder (değiştirir) ki, bu da ancak muhabbet kuvvetidir.

Evet... Artık yaşamak ister, kendisini peri-i melâhati mahbubesinin aguş-u visalinde (kavuşmanın kucağında) görür. Yine hayattan, yaşamaktan lezzet alır. Mesut olduğunu ilân eder..."

KADIN NEDİR? Kadın, cenab-ı Allah'ın, insanlara hayat sahrasını (çölünü) ızdırapsız ve tatlı olarak geçmesi için bahşettiği bir cins-i lâtifdir.

Kadın, bilhassa insanların hoşuna gitmek için yaratılmıştır. Kadın pamuktan, insan ateşten olup, şeytan da onun vasıta-i iştigalidir (uğraşıdır).

Kadın, üzümü tatlı bir bağdır. Hem besler, hem mest eder. Sermestlik hoş, bedmestlik pek boştur.

Kadının başı, esen rüzgara göre dönen bir fırıldak gibidir.

Dünyada en fazla değişen iki şey mevcuttur. Birincisi suların yatağı, ikincisi kadınların mizacıdır.

Kadınları asla dövmemeli, hatta gül ile dokunmalıdır.

En nazik ve rakik bir isim ararsanız, o da kadındır.

Kadınsız en muhteşem salon, zindan gibidir.

Kadın çok kere safa, maalesef bazı kere de cefa bahşeder.

Kadınların vaadlerine asla itimad etmemelidir. Zira kalpleri araba tekerleği gibi çabuk döner.

Kadın, tehlikeli bir köprü gibidir. İnsan onu iyice muayene etmeden geçmemelidir.

Devamlı olmayan üç şey vardır: Büyüklerin dostluğu, kış güneşi, kadınların yeminleri.

Kadınlar timsah gibidir. İnsanları elde etmek için yalvarırlar. Bir defa da ellerine geçerse, büyük iştah ile yerler...".

LETAFET (Hoşluk, güzellik): Bir kadının güzel olması için ber-vech-i ati (aşağıdaki), tenasüb-ü hükmiyyeyi cami bulunmalıdır (uyum ölçülerini taşımalıdır).

Baş: Baş, vücudun yedide biri olmalıdır. Yani boyun irtifaı (yüksekliği), yedi baş tulûnda (uzunluğunda) olmalıdır.

Yüz: Yüzün irtifaı, iki şakak uçları arasındaki mesafeye müsavi (eşit) bulunmalıdır.

Alın: Alın ne pek açık ne de pek geniş olmayıp, Yüzün beyzî (oval) olan şekliyle tevafuk etmelidir (uymalıdır). Deri pembe beyaz olmalı ve buruşukluk bulunmamalıdır.

Kaşlar: Kaşlar kendisini göstermeli ve uçlara doğru inceleşmelidir.

Kirpikler: Kirpikler güzel olmak için uzun ve ipek gibi olmalıdır.

Gözler: Badem gibi yarık olanlar, en güzel gözlerdir.

Saçlar: Sık, uzun, ipek gibi parlak, en mutena ve makbul olan kumral ve siyah renklere bulunmalıdır.

Burun: Burunun uzunluğu, alının açıklığı nisbetinde, kalınlığı da yüzün aksam-ı sairesiyle mütenasip (diğer kısımlarıyla uyumlu) olmalıdır.

Ağız: Kadının en sevilecek noktasıdır. Açılınca, pırlanta gibi diş-

leri gösterecek bir mücevherat mahfazasıdır. Aşk ve muhabbetin de tatlı yuvasıdır.

Çene: Hafif, müdevver (yuvarlak) ve biraz çukur olmalıdır.

Yanaklar: Yanaklar gülgûnî penbe ve kadife gibi yumuşak olmalıdır.

Gerdan: Gerdan iki burun uzunluğunda, kar gibi beyaz, kuştüyü gibi yumuşak olmalıdır.

Omuzlar: Omuzlar biraz geniş, etli ve tatlı müdevver (yuvarlak) olmalıdır.

Göğüs: Tombul, lekesiz, beyaz, güzel kokulu olmalıdır. Çünki kadının göğsü, saadet uykusunun yastığıdır.

Kollar: Kollar omuzlardan itibaren kalın başlayıp aşağı doğru mütenasiben (uyumlu şekilde) incelmiş bulunmalıdır.

Eller: Biraz tombul ve uzun, zarif parmaklar ve sedef gibi tırnaklarla mücehhez olmalıdır.

Kalçalar: Biraz taşkın olmalıdır.

Bacaklar: İki kol kalınlığında bulunmalı, baldırın boyu iki ayak uzunluğunda ve topukları da ince olmalıdır.

Ayaklar: Küçük ve tombul ve biraz uzun olmalıdır...".

BÜSE YUVALARI NERELERİDİR? Yüzdeki ve vücuddaki çukurlardır.

Omuz üzerine konulan buse: Uzun ve devamlı olursa, büyük bir şehvete alâmettir.

Parmak ucundan öpüş: Mahcuplar busesidir.

Elden öpüş: Bir hürmet eseridir.

Saçlardan öpüş: Telâşlı muhabbet busesidir.

Gerdandan öpüş: Asabî bir kadın için müşevveş (belirsiz, karmakarışık) bir busedir.

Enseden öpüş: Bir ibtilâ-i mecnunaneye (delice düşkünlüğe), şiddetli arzu ve hevese dalâlet eder.

Gözlerden öpüş: Lâtif ve halisanedir.

Ağızdan öpüş: Mir-i muhabbet (sevginin beyi) olan dudakların teması, insanı tahrik ve vücudu serâpâ râşedâr eder (baştan aşağı titretir).

Hatem-i sevda (sevda mührü) üzerindeki buse devamlı olmalıdır. Bunun için evvelâ dudakların kenarında dolaşmalı, onları yavaş yavaş açmalı, kuşların gagaları gibi diller birbirlerine tokuşmalı, karışmalı, nihayet birleşmelidir.

Buse bir fendir ve kitab-ı muhabbetin (sevgi kitabının) en rakik (ince, hassas) bir faslıdır.

İnsan sevdiğini nasıl deraguş etmelidir (kucaklamalıdır)? Aşk ve muhabbette muvaffakiyet temin eden buseler nasıldır?

Birinci buse: Kadın, sevgilisinin alt dudağını dudakları arasına sıkıştırır ve ona bir hareket vererek ağzının içine alır.

İkinci buse: Kadın gözlerini kapatarak, dilini dostunun diliyle temas ettirir.

Üçüncü buse: Kadın doğrudan doğruya iki dudağını, sevgilisinin dudaklarına tatbik eder.

Dördüncü buse: Kadın sevgilisinin üst dudağını, dostu da mahbubesinin alt dudağını öper.

Beşinci buse: Kadın dostunun dudaklarını dudakları içine alır ki, bu nev'i öpüşe "kopçalı buse" denir ve iki tarafın da kalbini mesteden dil mübarezesi (kavgası) vukua gelir...".

GÖZLER: Gözler, kalbin aynasıdır.

Kalbin mir'at-i in'itafı (döner aynası), serair-i vicdaniyenin (gizli vicdanın) tercümanı olan gözlerden kara gözler mi yoksa mavi gözler mi daha güzeldir?

Kara gözler: Latif bir çehrede, zarif bir başın altında daha iyi parlarlar.

Mavi gözler: Münasebet-i aşkiyyeye muvafık (aşk ilişkisine uygun) saadette daha müessirdirler (etkilidirler).

Kara gözler: Daha ziyade muharrik (hareketli) ve calib-i dikkat-

tirler (dikkat çekicidirler).

Mavi gözler: Muvaffakiyet ve dilberliklerini daha iyi muhafaza ederler.

Siyah gözler: Daha ateşli lâkin seriü'z-zevaldirler (güneş gibi daha çabuk batıcıdırlar).

Mavi gözler: Daha mülâyim fakat metin bir kalbe malikiyeti (sahip olmayı) tasvir ederler.

Kara gözler fikri, mavi gözler ruhu tasvir ve telziz ederler... (tatlandırırlar)".

SİNE (Göğüs): Sine, arzu ve muhabbeti cezb için yapılmış bir uzuvv-u aşıkanedir. Kadının sadrı (göğsü) çocuğu besler, babasını telziz (zevklendirir) ve memnun eder.

Sine, insanların saadet ve lezzet-i kat'iyye (kesin lezzet) buldukları ve yorgunluklarını dinlendirdikleri tatlı muhabbet yastığıdır.

Ecnebi kadınların sineleri:

Rus: Rus kadınlarının sadrları (göğüsleri) gayet güzel ve makbul surette teşekkül etmiştir.

İsviçre: İsviçreliler'in sineleri gayet sağlam ve mütenasiptir.

Hollanda: Hollanda kadınları, bu teşkilât-ı zarifeye malik değildir.

İtalya: İtalya kadınlarının sineleri cazibe ve letafetiyle meşhurdur.

Fransız: Fransız kadınlarının sineleri rengin (renkli) ve taravetiyle (tazeliğiyle) şöhretgîr-i cihandır (dünyada şöhret bulmuştur).

Alman: Alman kadınlarının sineleri pek büyük, sakil (kaba), lâkin analık etmeye pek elverişlidirler.

Mısır: Mısırlı kadınlar letafeti keyfiyyette değil, kemmiyette (nitelikte değil, nicelikte) ararlar. Yani sinelerinin büyük ve vücutlarının ağır olması pek makbul ve mergup (beğenilen) ve kendilerince en büyük ziynetten maduttur (biridir). Buna binaen göğüs ve memelerinin daha ziyade neşvenüma (neş'e verici olması), kuvvet ve me-

tanet bulması için avam kısmı (halk kesimi), sinelerine sıcak ekmek içi yapıştırırlar...".

ÇEHREDEN KADINLARIN TABİATLARINI ANLAMA İLMİ: Alâim-i vechiye (yüzdeki belirtiler) erkek ve kadının ahvalini (durumunu, özelliklerini) pek muvafık ve doğru olarak izhar (gösterir) ve ifade ederler.

Uzun çehre, tam güzellik, açık alın, badem gibi gözler, küçük ağız, kumral saçlara malik bulunan kadınların mizac ve hasleti: Bu gibiler ziynet ve ihtişamı seven, hüsn-ü tabiat, izzet-i nefis sahibi, sür'at-ı infial (çabuk kızan), nezaket, zeka hassalarına malik san'atkâr ve mütehavvildirler (değişkendirler).

Kısa çehre, faal bir tavır, narin sima, çeşman-ı ateşî (ateşli gözler), ağzı küçük, saçları siyah olan kadınların mizacı: Serbestlik, keyif, sadakat, mahcubiyet, intizam ve şehvet hassalarına (özelliklerine) maliktirler.

Müdevver (ablak) çehre, muntazam ve nazik sima, berrak gözler, saçları kumral olanların mizacı: Hayalâtı nabi (hayalleri fışkıran), şen, yalancı, müstehzi, sebatsız ve pek şehvetperesttirler.

Murabba çehre, nasiyesi kemikli ve uzun, küçük gözler, küçük muntazam bir burun, büyük ağız mizacı: Şiddetli, azimkâr, kalbi katı, garazkâr ve hissi kablelvuku (önsezi) hassalarına maliktirler...".

ERKEKLERİN TABİATLARI: Uzun çehre, açık alın, ateşî gözler, kemerli burun, küçük ağız, solgun renk, ince ve kuru simalı olanların mizacı: Riyakâr, bârid (soğuk) tabiatlı.

Müdevver çehre, ateşî gözler, küçük ağız, küçük burun mizacı: Zeki, çabuk tesir eden, hevesli.

Murabba çehre, benzi kuru, burnu kemerli, gözleri küçük, ağzı büyük olanın mizacı: Mürai, fasid (kötü), fısk ve fücura (dinsizliğe ve günahkârlığa) düşkün...".

ÂLEMÜ'L-KIYAFE (Kıyafetler dünyası) VE HER İKİ CİNSTE DELÂLET ETTİĞİ MİZAC VE VASIFLAR:

Organ	Kadın	Erkek
Büyük burun :	İyilik, sade gönül	Kuvve-i mefkure (ülkü, inanç kuvveti)
Pek küçük burun:	Hodbinlik	Tehevvür (öfke), aculluk
Yukarı kalkmış burun :	Sürat, hareket,	Cüret ve cesaret,
Büyük ağız :	Büyük şehvet	Oburluk
Küçük ağız :	Gaddarlık, merhametsizlik	Demir gibi mizaç
Pek ince dudaklar :	Kayıtsızlık, soğukluk	Zulüm ve şiddet
Kaba dudaklar :	Muhabbet ve şehvet	Sefahat
Uzun veya yuvarlak çene :	Azimli	Dikkatsizlik, vurdumduymazlık
Küçük el :	İyi, cins, asil	İyi, cins, asil
Şişman el, kalın parmak :	Aşağı tabakadan gelme	Kötülük
İri, büyük el :	Kabalık, zerafetsizlik	Adilik, ama kollarla ahenk içindeyse, sağlamlık.
Küçük ayak :	Nezaket ve letafet	Kibarlık ve zerafet
Kalın, şişman ayak :	Mübtezellik	Adi tabiat
Küçük, parlak göz :	Nüfuz ve feraset	Sür'at-i intikal (çabuk kavrama)
Kara göz :	Pek şiddetli arzu	Azim ve sebat
Çakır göz :	Akıllı, fikirli	Kalp soğukluğu

Organ	Kadın	Erkek
Mavi göz :	Dermansız, halsiz	Hülyalı
Yeşil göz :	Sır, hikmet	İhanet edici
Elâ göz :	İyi dost	Saf ve temiz kalpli
Küçük kulak :	Lâtiflik, merak, heyecan	Hazırcevap, aceleci
Büyük ve taşmış kulak :	Gazab ve tehevvür	Hareketli mizac
Kalın ses :	Erkek tabiatlı	Hakikate aşık
İnce ses :	Serkeş fikirli	Demir gibi mizaçlı
Lâtif ve tiz ses :	Lütufkâr, iyilik edici	Saf, muhabbetli
Yüksek perdeden ses :	Asabi	İstidatlı.

ÇİÇEKLERİN DİLİ: ...Çiçekler rüzgârın burudeti (soğukluğu), kadınlar erkeklerin ihaneti ile solarlar. Çiçekler, aşk ve muhabbet sailerdir (habercisidir).

Beyaz salkım ağacı, hakiki muhabbete; penbe salkım ağacı, zerafete; gece safası, mahcubiyete; latin çiçeği, şiddetli muhabbete; hanımeli, rabıta-i muhabbete (sevgi bağlılığına); şebboy, letafet ve samimiyet-i ebediyeye (sonsuz samimiyete); gün çiçeği, muhabbet-i sermediye (sürekli sevgiye); yasemin, ibtila ve aşk meftunluğuna; fulya, bir arzuya; beyaz fulya, "Aşkımın ızdırabına merhamet ediniz" ifadesine; tarla papatyası, "Beni seviyor musunuz?" sualine; Cezayir menekşesi, ibtida-i muhabbete (sevginin başlangıcına); çiçekli ve kokulu sarmaşık, muhabbet busesine; erik ağacı çiçeği, bir vaade; gül, güzelliğe; yer sarmaşığı, "Ölürüm, kalbimi size bağlarım" sözüne; lâle, ilân-ı aşka; asma, serhoşluğa; menekşe, mahcubiyet ve gizli muhabbete; inci çiçeği, dostluğa; peygamber çiçeği, sadakata; gelincik, şiddetli arzuya; sarı fulya, sadakatsizliğe; ipek çiçeği,

servete; beyaz leylâk, tesir edilmişliğe; kırmızı karanfil, şiddetli meftuniyete; beyaz karanfil, "Sizi çokdan beri seviyorum" sözüne; mina çiçeği, hıyanet ve riyakârlığa; adi menekşe, "Daima sizi düşünüyorum, bütün kalbim sizindir" sözüne; lavanta, büyük bir muhabbete; saman sapı, münasebetin kesilmesine delalet eder...".

Kama Sutra, Türkçe'de...

"Sevmek Sanatı", 1913'te Istanbul'da iki cilt halinde basılmış. Hintliler'in aşk tekniklerini anlatan ünlü "Kama Sutra"nın Türkçe'ye ilk çevirisi.

Çeviriyi, Ahmet Saib yapmış. Büyük bir ihtimalle, takma bir isim.

Aşağıda, Sevmek Sanatı'nın değişik bölümlerinden bir seçme yeralıyor. Metinde geçen "visal" kelimesinin, "kavuşma"dan öte, "ilişki" anlamına geldiğini unutmamak gerektiğini söylemeye, herhalde lüzum yok...

*

"VİSALİN ENVAI (İlişki, kavuşma türleri): Yedi türlü visal vardır:

Bilâihtiyar (Kendiliğinden, elde olmadan) visal: Yekdiğerine karşı incizab-ı muhabbet (aşkın cazibesi) ve haz duyan iki şahıs, birbirini sever ve yekdiğerinin nimet-i visaliyle mütenaim olur (diğerine kavuşmanın nimetiyle uykuya dalar). Visalin bu nev'i, birbirleriyle uzak olan aşıkla maşuka arasında vuku bulur.

Bir aşk-ı har (yakıcı aşk) neticesi olan visal: Kadınla erkek bir müddetten beri birbirini sever ve biraraya gelmek hususunda pekçok zahmet çeker, yahut erkekle kadından biri seyahatten avdet eder veyahut aşıkla maşuka, aralarında zuhur eden bir nizadan (anlaşmazlıktan) sonra barışır, hal böyle olunca iki aşık nail-i visal ol-

mak (kavuşabilmek) için yanıp tutuşur ve ilk fırsatta yekdiğerini memnun eder.

İleride husule gelecek (meydana gelecek) bir aşk neticesi olan visal: Visalin bu nev'i, aralarındaki muhabbet henüz inkişaf etmemiş (gelişmemiş) bir tohum halinde bulunan iki şahıs beyninde (arasında) vuku bulur.

Sahte bir aşk neticesi olan visal: Erkek kendini vesait-i fer'iyyeden madud olan ("ikinci derece işlerden" anlamında) öpüşmelerle, sarmaşmalarla tahrik eder, hırslandırır. Veyahut erkekle kadın, herbirinin gönlü başka birinin muhabbetiyle memlu (dolu) olduğu halde, birbirine karşı aşk ve sevda hissetmeden zevkiyab-ı visal (kavuşmanın, ilişkinin zevkini alır) olur. Bu takdirde kendilerini tahris etmek (hırslandırmak) için iktiza eden vesaile (gereken vesilelere), ikisinin tevessül etmesi (ikisinin birden girişmesi) lâzımdır.

Bir aşk-ı menkul ("ara verilmiş veya araya bir başkasının girdiği aşk" anlamında) neticesi olan visal: Aşıkla maşukadan biri, visalin devam etmediği müddet zarfında kendisini hakikaten sevdiği diğer bir şahsın kolları arasında tahayyül eder (hayal eder).

Visal-i kâzib (yalancı visal): Bir fahişe ile bir köylü erkek yahut bir terbiyeli erkekle bir köylü kadın arasında vuku bulur. Visalin bu nev'i, hayvanca bir fiilden (işten) başka birşey değildir.

Harem ağalarının visali: Kadın pespaye bir hizmetkâr olur, visal, erkeğin hırs ve arzusu zail oluncaya (ortadan kalkıncaya) kadar devam eder. Bu halde visalden evvel öpüşme, oynaşma gibi başlangıçlar vuku bulmaz (meydana gelmez, yapılmaz).

OKŞAMALAR, CİLVELER, BUSELER: İlk mülakatlarda (görüşmelerde) maşuka, füruattan (ikinci derece işlerden) olan buseleri, sarmaşmaları, kucaklamaları vesaireyi teksir etmemelidir (arttırmamalıdır). Fakat bunlar, sonra vukua gelecek mülakatlarda israf

derecesinde ibzal edilebilir (esirgemeden, bol bol harcanabilir).

Alın, gözler, yanaklar, gerdan, göğüs, memeler, dudaklar ve ağzın içi öpülür.

Aksay-i şark ahalisi (uzak doğulular), kadının oynak yerlerini, uyluklarını, kollarını, göbeğini de öperler.

Bir duhter-i duşizeyi (el değmemiş kızı, kızoğlankızı) öpmek için üç türlü buse vardır: İtibari, müteharrik, mümasi:

İtibari (gerçek olmayan) buse: İki aşık dudaklarını yekdiğerinin (diğerinin) dudakları üzerine vaz' ederek (yerleştirerek), birbirini sadece ağızlarından öperler.

Müteharrik buse: Maşuka, aşığın alt dudağını, kendi dudakları arasına alır, sıkıştırır ve bir hareketle ağzının içine doğru çeker.

Mümas (dokunan) buse: Maşuka, gözlerini kapayarak ve ellerini aşıkıun elleri içine vaz' ederek (yerleştirerek), dilinin ucuyla onun dudaklarına temas eder.

Müellifler, dört türlü buse daha zikr ve tadad eyliyorlar (söyleyip sayıyorlar): Müstakim, mail, döndürülmüş, şiddetli.

Müstakim (düz) buse: İki aşık, bir vaziyette yekdiğerlerinin dudaklarını öperler.

Mail (eğri) buse: İki aşık, başlarını yekdiğerine doğru meylettirmiş oldukları halde dudaklarını birbirine uzatırlar.

Döndürücü buse: Aşıkla maşukadan biri eliyle diğerinin başını kendine doğru döndürür ve diğer eliyle de çenesini yakalar.

Şiddetli buse: Aşıkla maşukadan biri, diğerinin alt dudağını kendi dudaklarının arasında şiddetle sıkar. Maşukanın dudağı iki parmakla yakalanıp dil ucuyla temas edilecek yahut dudakla üzerine kuvvetli bir surette basılacak olursa, buse daha şedid (şiddetli) olur.

Üst dudak busesi: Erkek, kadının üst dudağını öptüğü sırada kadın da erkeğin alt dudağını öper.

Döğme (tekme) busesi: Aşıkla maşukadan biri, diğerinin iki du-

dağını birden kendi dudaklarının arasına alır.

Dil kavgası: Yukarıda tarif olunan buseyi alırken, aşık dilinin ucunu maşukanın dişlerine ve damağına temas ettirir.

Esnay-ı muaşşakada (şakalaşma sırasında) aşıkla maşuka, hangisi daha evvel kendi dudaklarıyla diğerinin alt dudağını yakalayacağına dair bahse girişirler. Eğer maşuka bahsi kaybederse, ellerini birbirine vurarak haykırır. Aşıkı iter, kavga eder ve bahsin bir defa daha tekrar edilmesini talep eyler. Yine maşuka bahsi kaybedecek olursa bu defa daha ziyade hiddet gösterir, aşıkın gafil bir zamanını yahut hâbe vardığı (uyuduğu) sırayı gözetir, onun alt dudağını kendi dudakları arasına alıp şiddetle tazyik eder, gülerek, birçok gürültüler ederek aşıkla eğlenir, neş'esinden raks eder (dans eder), sıçrar ve bu sırada hatırına ne gelirse latife olarak aşıka söyler, tehdid makamında kaşlarını çatar, gözlerini açar.

İşte buse ahz ve itası hengâmında (alınıp verilmesi sırasında) iki aşıkın edeceği mülâabeler (oynaşmalar), böyle cereyan eder.

Pek ziyade hevesnâk (hevesli) aşıklar, daha ileride göreceğimiz diğer cilveler esnasında da bu tarz mülâabeyi tatbik ederler (bu şekilde oynaşmaları uygularlar).

Buse, vücudun öpülen mahalline (yerine) göre mutedil (ılımlı), mütekerrir (tekrarlanan), şedid (şiddetli) yahut hafif olur.

Aşk ateşi tutuşturan buse: Kadın, uyumakta olan aşıkının yüzünü öper.

İntibah (harekete geçirme) busesi: Kadın, dalgın yahut meşgul olan aşıkını öper veyahut onunla kavga eder.

Uyandırıcı buse: Vaadine geç gelen aşık, maşukasını yatıp uyumuş bulur ve vaziyeti izhar etmemek için (geç geldiğinin ortaya çıkmaması için) onu uyumakta iken öper. Bu takdirde kadın aşıkından bir diğer buse alabilmek için, uyumuyorsa bile, uyur gibi görünür.

İlân-ı aşk busesi: Bir şahsın aynaya yahut suya akseden suretini

veyahut duvara düşen gölgesini öpmektir.

Buse-i menkul (nakledilmiş buse): İnsan, sevdiği kadının huzurunda, dizinde oturan çocuğu yahut bir resmi veyahut bir heykeli öper. Bu buse hakikatte ne o çocuğa, o resme, o heykele ait olmayıp doğrudan doğruya sevilen kadına tevcih edilmiştir (yöneltilmiştir).

Tahrik busesi: Gece tiyatroda veyahut bir rical-i kibar meclisinde (kibar kişilerin, önde gelenlerin toplantısında) bir erkek bir kadına takarrüb eder (yaklaşır), kadın ayakta ise elinin, oturuyorsa ayağının bir parmağını öper. Yahut bir kadın aşkının vücudunu ovuştururken ateş-i hırs ile (hırs ateşi) ve şehvetini ikad eyleyecek (yakacak) surette güya uyumak için bir baş yastığı yapmak istiyormuş gibi başını butlarının üzerine koyar, butlarını yahut ayağının başparmağını öper.

Bu buseler hakkında, iki mısra zikrederler:

İki aşıktan biri diğerine ne yaparsa, diğeri de ona aynı suretle, buseye buse ile, okşamaya okşama ile, tokada tokatla mukabele etmelidir (karşılık vermelidir).

SARMAŞMALAR YAHUT KUCAKLAŞMALAR: Yekdiğerine karşı bir aşk-ı mütekabil (karşılıklı aşk) izhar etmek (göstermek) için vuku bulan sarmaşmalar, dört türlü olur: İttisal (bitişme) ile, duhul (giriş) ile, temas ile, tazyik ile.

Birinci suret: Bir erkeğin bir bahane ile bir kadının yanına yahut karşısına, ikisinin de vücutları birbirine dokunacak bir tarzda oturmasıyla vuku bulur.

Duhul suretiyle sarmaşma: Tenha bir mahalde, bir kadın yerde bulunan bir şeyi almak vesilesiyle eğilir ve memelerinin ucuyla erkeğin vücuduna, güya duhul etmek istemiyormuş gibi dokunur. Erkek de kadını yakalayıp sıkıştırır.

Bu iki nev' (çeşit) sarmaşma, yekdiğerini göremeyen yahut yekdiğeriyle serbest musahabe (sohbet) edemeyen iki şahıs arasında vukua gelir.

Üçüncü suret: Karanlıkta yahut tenha bir mahalde, iki şahsın vücutlarını yekdiğerine temas ettirmeleriyle husule gelir.

Ayni ahval ve şerait dahilinde (durumda ve şartlar içerisinde) aşıklardan biri diğerinin vücudunu bir duvara yahut bir sütuna dayayarak sıkıştırırsa, "tazyik suretiyle sarmaşma" vuku bulmuş olur.

Bu iki nev' (çeşit) sarmaşma, tarafeynin (iki tarafın) muvafakat-ı müşterekesine (ortak kabullerine) bağlıdır. Bir telakkiye göre, vücudun bazı aksamı (kısımları) arasında, yüz yüze, sine sineye, jadgana jadganaya -jadgana, vücudun göbekle butlar mabeynindeki kısmıdır-, fahz fahza (uyluk uyluğa) temas ettirilmek suretiyle sarmaşmalar ve her türlü cilvekârâne (cilveli) hareketlerle, kadın saçlarını gelişigüzel omuzları üzerine dökmüş olduğu halde, vücudun her tarafıyla birden kucaklaşmalar meydana gelir.

Bu sarmaşmalar, atideki (aşağıdaki) isimlerle yad olunurlar (anılırlar):

1. Sarmaşık sarmaşması
2. Ağaca tırmanan kimsenin sarmaşması
3. Susamla pirincin ihtilâtı (karışması)
4. Süt ile suyun ihtilâtı.

İlk iki sarmaşmada erkek kaimen (ayakta) durur, öteki iki sarmaşma mukarenet mebhasinin aksamındandır (ilişki bahsiyle ilgilidir).

1. Kadın, sarmaşığın ağaca sarılması gibi erkeğe sımsıkı sarılır. Hafif sadalar çıkararak erkeği öpmek için başını onun başına doğru imale eder (eğer), tamamiyle erkeği sarar ve sevdaperverane (aşık, sevdalı) bir halde çehresine nasb-ı nazar eder (bakar).

2. Kadın bir ayağını erkeğin ayağı üzerine, diğer ayağını budu

üzerine vaz' edip (yerleştirip) bir kolunu arkasına geçirir, sarar, diğer koluyla omuzlarına sarılır, terennüm eder, kumru gibi tatlı sesler husule getirir (çıkartır), sanki bu erkek ağacına tırmanıp da bir buse meyvesi koparmak istiyormuş zannolunur (sanılır).

3. Vücutların teması: Erkekle kadın yatarak birbirini o kadar şiddetle kucaklarlar ki, butlarıyla kolları iki sarmaşık gibi yekdiğerine sarılır.

4. Kadınla erkek aşk ve sevdadan, herşeyi unuturlar. Mütecellim (elemli), cerihadâr (yaralı) olmaktan havf ve hazer etmezler (sakınmazlar). Elem ve cerihayı (üzüntüyü ve yarayı) da his eylemezler. Erkek, kadını isterse kucağında yahut yanında yahut karşısında oturmuş, isterse bir yatağın içine yatırtmış olsun, birbirlerine sarılırlar, duhul ederler, bir cism-i vahid (tek cisim), bir lâhm-ı vahid (tek et) teşkil ederler.

Bir şair, bu hususa dair şu kaideyi vaz' ediyor (koyuyor):

Aşk ve heves daire-i itidali tecavüz etmedikçe (ölçüyü kaçırmadıkça) Sutra'nın kavaidine riayet edilir (kurallarına uyulur). Fakat çerh-i aşk (aşkın çarkı) bir kere devran etmeye (dönmeye) başladı mı, ne Sutra'nın kavaidi (kuralları), ne de intizam kalır.

SIKIŞTIRMALAR, OVUŞTURMALAR, TIRMIKLAR, TIRNAKLA YAPILAN NİŞANELER: Tırnak nişaneleri (izleri), alelekser (genellikle), koltuk altlarında, gerdanda, memelerde, dudaklarda, vasat-ı vücutta (vücudun orta yerlerinde), butlarda yapılır.

Bunlarda, ısırmalar gibi, ekseriya cari olan bir takım âsâr-ı garîbe-i muhabbettir (sevginin garip işaretleri, eserleridir) ki, pek ziyade hevesnâk (hevesli) olan aşıklar arasında vuku bulur. Bunları aşıklar, ilk mülakatta, seyahatten önce veya azimet (gidiş) esnasında, seyahatten avdette vukua gelen bir ictima (toplantı) ve itilaf hengamında (uyuşma anında), hasılı kadının sermest (serhoş) bulunduğu bir sırada yaparlar.

Tırnalamak yahut basmak suretiyle, sekiz türlü tırnak nişanesi (izi) yapılır: Mutasavvıt, yarım ay, daire, tırnak çizgisi, kaplan pençesi, tavus ayağı, tavşan sıçraması, mavi nelüfer yaprağı.

Mutasavvıt (orta) nişane, hiçbir tırnak izi bırakmamak ve yalnız cildin üzerinde gezindiği işitilen tırnağın temasıyla kıllar dimdik ayağa kalkmak için çeneye, memelere, alt dudağa, göbeğe hafif bir surette basmakla husule (meydana) gelir. Bir aşık bir genç kızı ovduğu yahut başını tırnakladığı ve korkutarak heyecana düşürüp eğlendiği zaman, böyle yapar.

Yarım ay: Boynun yahut memelerin üzerine tek bir tırnağın intıbaıyla (bastırılmasıyla) hasıl olan çizgidir.

Daire, yekdiğerine mukabil vaziyette (diğerine karşılık durumunda) bulunan iki yarım aydan teşekkül eder. Bu nişane alelade, göbekte ve göbek etrafında etrafında teşkil olan mini mini çukurlarda yapılır.

Tırnak çizgisi, vücudun hangi kısmına olursa olsun tab' edilen (basılan) bir küçük çizgidir.

Kaplan pençesi, göğsün üzerine çizilen münhani (eğri) çizgidir.

Tavus ayağı, göğsün üzerinde beş tırnakla çizilmiş hatt-ı münhanidir (eğri çizgidir).

Bir müelleif-i kadîm, (eski yazar), "Vücuda sevda nişaneleri tab' etmek (basmak) sanatına herkes aşinadır" der.

Zatü'l-zevc (evli) kadınların vücutlarında katiyyen tırnak nişaneleri yapılmaz. Fakat bir yadigâr olmak ve aşk ve sevdayı tezyid eylemek (arttırmak) için vücutlarının gizli mahallerine hususi işaretler yapılabilir.

ISIRMALAR: Alt dudak, derun-u fem (ağzın içi) ve gözler müstesna olmak üzere, öpülen vücudun kâffe-i aksamı (bütün kısımları, her yeri) ısırılabilir.

Dişlerin evsaf-ı makbulesi (beğenilen, makbul olan özellikleri) şunlardır:

Parlaklık,

Birbirine müsavi (eşit) ve mütenasib (uygun) olmak,

Uçları keskin olmak.

Evsaf-ı gayrı makbulesi (beğenilmeyen özellikleri) ber vech-i atidir (aşağıdadır):

Donukluk,

Yumuşaklık,

İrilik,

Sallanmak.

Isırma, birkaç türlüdür:

Derinin üzerinde birkaç saniye sonra zail olan (kaybolan) hafif bir kızıllıktan başka bir eser bırakmayanı: gayrı mer'î (devam etmeyen) ısırma.

Şişen ısırma: Cild sanki bir kıskaçla yakalanıp çekilmiş gibi kabarır, şişer.

Nokta: Cildin pek ufak bir parçası, yalnız iki dişle yakalanıp ısırılır.

Mercan ve inci ısırması: Cild hem dişlerle hem dudakla sıkıştırılır.

İnci hattı: Bütün dişlerle ısırmadır.

Kırık bulut: Dişlerin aralarındaki mesafe itibariyle bir kavs-i münhaniye (eğri kavise) nisbeten girintili-çıkıntılı olan noktalardan müteşekkil olan bir hatt-ı münkesirdir (kırık çizgidir).

Hırzır ısırması: Yekdiğerinin fevkinde (üzerinde) olmak ve aralarında bir kızıllık eseri bulunmak üzere memelerle omuzlara iki diş sırası tab' etmektir (basmaktır).

İlk üç ısırma, alt dudak üzerinde olur. Noktalı hatla inci hattı gerdanda, boyundaki çukurlarda ve göbekte yapılır.

Yalnız noktalı hat, alnın ve butların üzerine nakledilir.

Şişirme ısırma ile inci-mercan denilen ısırma, daima sol yanak üzerinde icra olunur.

Bir kadına, arzu eylediğini isbat etmek için üzerinde taşıdığı ve malik olduğu atiyyu'l-beyan (aşağıda söylenecek olan) şeylerde tırnaklarla, dişlerle eserler bırakılır: Alına yahut kulaklara müteallik ziynetlerde, bir çiçek demetinde, yahut bir yaprakta.

Bu mebhase müteallik (bu bölüme ilişkin) iki mısra: "Bir aşık mahbubesini şiddetle ısırınca, mahbubesi de cali (yapmacık) bir hiddet ızhar ederek (göstererek), onu iki kat daha şiddetli bir surette ısırmalıdır".

Binaenaleyh mahbube bir noktaya mukabil, noktalardan mürekkep bir hatta bedel kırık bir bulut nakşetmelidir (işlemelidir).

Eğer maşuk pek ziyade müteheyyiç (coşkun) olursa ve hevesinin teheyyücüyle (heyecaniyle) bir nevi cidale (savaşa) kıyam ederse (kalkarsa), o zaman aşıkı saçlarından yakalar, başını kendine doğru çeker, alt dudağını öper, sonra müptela olduğu hal-i mahmumane (ateşli hal) içinde gözlerini kapayarak serapa (baştan aşağı) vücudunu ısırır.

Hatta gündüz, ammenin huzurunda (topluluk önünde), aşık vücudundaki maşuka tarafından nakşedilmiş nükuş-u dendanı (sevgilisinin yaptığı diş işlemelerini) kendisine gösterdiği zaman, o bu manzaranın karşısında gülmelidir, sanki tekdir etmek (azarlamak) istiyormuş gibi başını aşıka doğru çevirerek, maşuka da gazabnak (gazablı) bir tavır ile, kendi vücuduna aşıkın tab' ettiği (bastığı, yaptığı) diş eserlerini göstermelidir.

İki aşık, yekdiğerine karşı bu minval üzerine (bu şekilde) hareket edecek olurlarsa, aralarındaki heves ve muhabbet noksan olmayarak ("eksilmeyerek" anlamında), asırlarca payidar olur (devam eder).

EL İLE VURMALAR: Vurmalar da bir nevi (bir tür) cilvedir. Aşıkla maşuka arasında serzede olan (başgösteren) bin türlü mevani' (engeller), aşıkla maşukanın yekdiğeriyle niza etmek (kavga etmek, anlaşmazlık çıkartmak) hususunda gösterdikleri temayül hase-

biyle (meyil dolayısıyla), mukarenet-i cinsiyyeyi (cinsel yaklaşmayı) bir cidale (savaşa) teşbih ediyorlar (benzetiyorlar).

Vücudun hırs-ı muhabbetle darbedilen aksamı (sevginin verdiği hırsla vurulan yerleri) şunlardır: Omuzlar, baş, göğsün mabeyn kısmı (iki meme arası), arka, göbek, kalçalar, pehlular (vücudun her iki yanı).

Elin tersiyle, bir araya toplanmış parmaklarla, el ayasıyla, yumrukla vurulur.

Yumruk darbesi, erkeğin dizleri üzerinde oturduğu esnada kadının arkasına indirilir. Kadın hiddet etmiş görünerek ve güvercin sadasıyla ağlayıcı sada (ses) çıkartarak mukabele etmelidir (karşılık vermelidir).

Visal esnasında (ilişki sırasında) iki memenin arasına elin tersiyle hafif darbeler indirilir ve hitam-ı visale (ilişkinin sonuna) kadar hırsı tezayüd ettikçe (arttıkça) bu darbeler de teksir ve tezyid edilir (arttırılır).

Kadın darbelere ülfet etmemişse, visal esnasında mütemadiyen "Elverir, elverir, artık bitiriniz" sözlerini haykırmalarla, iniltilerle, gürleyici, ağlayıcı sadalarla "baba, ana" kelimelerini telaffuz eder.

Hitam-ı visale (ilişkinin sonuna) doğru kadının pistanları (memeleri), nafı (göbeği) yahud pehluları (vücudunun her iki yan tarafından biri) şiddetli bir surette tazyik edilir (bastırılır).

19. yüzyılda, bir Rum ressamın, hayalî "yellenme aygıtı" çizimi. Nargileyi andıran aygıtın, geceleri "istenmeyen kokuları" gidereceği sanılıyor.

6. BÖLÜM

ESKİ ISTANBUL'UN NAMUSU

Kitabın ilk sayfalarından buyana, Osmanlı cinsel metinlerden seçmeler verdik.

Peki, bu metinlerin kaleme alındığı yıllarda Osmanlı toplumunun cinsel hayatı nasıldı?

Osmanlı döneminde cinsellikle ilgili bir olaydan sözedilmesi demek, haremde veya Istanbul'un herhangi bir yerinde yaşanan ve cinsellikten kaynaklanan bir skandalın varolması demektir.

Skandallar, toplumun hemen her kesiminde yaşanır. Sarayda bizzat padişah veya ona ait cariyelerden biri rezaletlere sebep olurken, kentin seçkin yerlerinde veya kenar mahallelerinde de işler pişirilmekte, "ev"ler açılmakta, baskınlar yapılmaktadır.

Dönem, Galata meyhanelerinde genç Rum delikanlıların sakilik ettiği; kadın elbiseleri içerisindeki genç erkeklerin eğlencelerde "köçek" veya "tavşan" oğlanı" olarak doğu raksının en ince hünerlerini gösterdiği; bir "kolbaşı"nın yönettiği çengi topluluklarının davetli oldukları evlerde, hiçbir isteği reddetmediği devirdir.

Kısacası, "Müslüman Istanbul", cinsel yaşamın bütün gereklerinin yerine getirildiği ve bu konuda Batı'daki çağdaşlarından hiç de geri olmayan bir kenttir.

En eski mesleğin ilkleri...

Fahişeliğin Osmanlılar'daki "resmî" tarihi, oldukça geç başlar: 1565 yılında...

Arşivlere göre, Istanbul'un bilinen ilk fahişeleri, Arap Fatı,Giritli Narin, Atlıases Kamer, Kirteli Nefise ve Balatlı Aynî adında beş

kişidir.

Dünyanın bu en eski mesleğinin Istanbul'daki izlerinin çok daha eski dönemlere uzandığı kuşkusuz. Ama 16. yüzyıl öncesi dönemle ilgili belge yokluğundan, bu beş kişi, tarihlere öncü olarak geçerler.

1565'te, mahalle halkının ihbarıyla, gece-gündüz çalışan Arap Fatı'nın evi basılır ama her ne hikmetse, Fatı baskını önceden haber alıp izini kaybettirir. Eve giren subaşıyla adamları, içeride buldukları kadınları toplar ve Yedikule zindanında misafir ederler.

İş saraya akseder, Kanuni Süleyman bir ferman çıkartır ve "muzır avratların" Istanbul'dan sürgün edilmelerini buyurur.

Aynı günlerde, Kalafatçı mahallesindeki bir başka eve de baskın yapılır. Basılan, bir yeniçerinin karısıdır. Kocası seferdeyken bu mesleğe girmiş, önceleri Arap Fatı'nın evinde çalıştığı duyulmuş, nedense herhangi birşey yapılmamış, bu sefer işi daha da azıtıp kocasının evinde çalışmaya başlamıştır.

İmam ve subaşının başını çektiği kalabalık kapısının önünde toplanınca, "İmamınıza da, kadınıza da, şeriatınıza da lânet olsun" diye bağırır, linç edilmekten imamın müdahalesiyle kurtulur, mahalle halkının huzurunda iman tazeler ve kocası seferden dönünceye kadar Yedikule'ye kapatılır.

Fahişeleri konu alan bildiğimiz ilk fermanı, İkinci Selim çıkartır. Istanbul kadısına şehirdeki bütün uygunsuz kadın ve hatta "erkeklerin" toplanıp listelerinin çıkartılmasını, sonra da hapsedilmelerini buyurur.

Fermanın uygulanması, aylar sürer, yüzlerce kadın hapsedilir. Derken, bunlara gönül vermiş erkekler ortaya çıkar, hapisteki kadınların bazılarıyla evleneceklerini söylerler. İş yine saraya akseder, İkinci Selim, yeni bir ferman çıkartır:

"İsteyen istediği fahişeyle evlensin ama nikâhlarının kıyılmasından sonra, Istanbul'dan hemen defolsunlar...".

Her türlü yol var...

Bütün bu sürgün, takip ve hapislere rağmen, işin önü hiçbir şekilde alınamaz. Sarayın çıkarttığı her fermana karşı diğer taraf mutlaka bir yol bulur, malûm sektörün faaliyetini kesintisiz sürdürebilmesi için hemen her türlü meslek ve yerden yararlanılır.

Önce, kadınların bekâr erkeklerin çamaşırlarını yıkadıkları çamaşırhaneler devreye girer. Kucağında bohçasıyla gelen erkeklerin içeride çamaşırla değil de başka şeyle uğraştıkları anlaşılınca, kadınların bekâr çamaşırı yıkaması yasaklanır.

Çamaşırhanelerin yerini, bu defa kaymakçı dükkanları alır. Dükkana ayrı ayrı giren kadın ve erkeklerin kaymak yemekle kalmayıp başka şeyler de yedikleri tesbit edilir, yine bir ferman çıkar: Kadınlar artık kaymakçı dükkanlarına giremeyeceklerdir.

Yüzyıllar boyunca, fuhşun en rahat şekilde yapıldığı yer, esir pazarlarıdır. Üstelik iş, dine de uygundur...

Pazara alışverişe, yani cariye satın almaya gelmiş gibi görünen erkekler esircilere bir miktar kaparo verip, beğendikleri cariyeyi evlerine götürürler. Birkaç gece beraber olur, sonra "kusurlu çıktı" bahanesiyle iade ederler. Bir mal satın alınmadan önce denenebileceğine ve cariye şeriat açısından erkeğin malı olduğuna göre, ortada dinî açıdan bir mahzur yok gibi görünmektedir.

İstanbul tarihçileri, işin önünü almak için kadın ve erkek esircilerden zincirleme kefalet istendiğini fakat her türlü tedbire ve şiddete rağmen, esirciler arasında muhabbet tellallığı yapanların her zaman bulunduğunu yazıyorlar.

Sarayın, kadı efendinin ve subaşının tüm çabalarına rağmen önleyemedikleri sistem, artık yerleşmiştir.

Bir tarih kitabından...

"...Sultanahmet meydanı, iğne atılsa yere düşmeyecek gibi kalabalıktı...

İstanbul'un her dinden, her milletten gelme halkı, Müslümanı, Rumu, Ermenisi, Yahudisi, Osmanlı başkentindeki yabancı tüccarlardan geçici elçilere kadar hemen herkes milletten insan, hayatlarında ilk kez rastlayacakları bir olayı seyretmek için meydanı doldurmuşlardı..

Caminin hemen karşısındaki burmalı sütünun önünde kazılmış bir çukur, çukurun 40-50 adım ilerisinde de, yumruk büyüklüğünde taşların oluşturduğu bir yığın görünüyordu.

O dönem İstanbul'unun zabıta amiri olan "subaşı"nın adamları, elleri arkasından bağlı bir kadını sürükleyerek meydana getirdiler, beline kadar çukura gömdükten sonra birkaç adım yana çekildiler.

Önce, tok sesle okunan bir dua işitildi. Arkasından "Haydi bismillah!" diye başlayan bir emir duyuldu, onlarca taşın bir anda havada uçuşarak beline kadar çukura gömülü kadının üzerine yağdığı görüldü. Kadın, feryad etmeye bile vakit bulamamıştı.

1680 yılıydı ve Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihinde ilk kez "recm", yani "gayrımüslim bir erkekle zina yapan Müslüman kadının taşlanarak öldürülmesi" cezası uygulanıyordu.

Aksaraylı Abdullah Efendi'nin karısı bir genç bir Yahudiyle basılmış, Rumeli Kazaskeri Beyazîzade Ahmed Efendi, taşlanması için fetva vermiş, aralarında devletin önde gelenlerinin de bulunduğu birçok kişi fetvasını geri alması için Beyazîzade'yi sıkıştırmışlar ama kazaskeri kararından döndürmeyi başaramamışlardı.

Sonuçta, cezanın infazından başka çare kalmadı. Tellallar, "iffetine el uzatılmasına izin veren bir kadının taşlanacağı" kararını şehrin dört bir köşesinde okuyup, halkın ibret-i alem için infazı seyretmesini istediler.

Rağbet, beklenenden de fazla oldu. Dönemin padişahı Dördüncü Mehmet bile öylesine meraklandı ki, Aksaraylı Abdullah Efendi'nin karısının taşlanmasını, Sultanahmet'teki Fazlı Paşa Sarayı'na gidip bizzat seyretti...".

Osmanlı tarihçileri, imparatorlukta ilk kez uygulanan bir recm cezasını böyle anlatıyor ve "Yüzlerce yıl boyunca, zina yapan birçok kadın kolluk kuvvetleri tarafından belki Sarayburnu'ndan bir çuvala konularak denize atılmışlar veya başka bir yolla sessizce ortadan kaldırılmışlardı ama o güne kadar hiç kimse meydanda halkın gözleri önünde taşlanmamıştı" diyorlar.

Istanbul'da zinadan kaynaklanan ikinci idam, bu recm olayından 50 yıl kadar sonra, Lale Devri'nde yaşanır. "Gümüşendaze" lakabı ile anılan bir Ermeni delikanlısıyla basılan Istanbul'lu Müslüman bir kadın, şeyhülislamın fetvasıyla gizlice boğdurulur ve cesedi denize atılır.

Tarih kitaplarında, bu ikinci "resmi" idamın kurbanı olan kadının adı geçmiyor. Olayın ilginç tarafı, idamın, Lale Devri'nde yani ünlü şair Nedim'in genç delikanlılara "Annenden cuma namazına gidiyorum diye izin al, benimle Sadabad'a gel" şeklinde gazeller düzdüğü, hamamda yıkanırken gördüğü bir başka delikanlı için ünlü "Hamamiye"sini kaleme aldığı, Kağıthane deresi sahilindeki saray ve köşklerde en unutulmaz eğlencelerin düzenlendiği, mumların kaplumbağaların sırtında dolaştırıldığı, yani imparatorluğun "tatlı hayat" yaşadığı bir dönemde meydana gelmesidir.

İlk jigololar...

Istanbul halkı için seks skandalları, sık rastlanan olaylardandır...

İmparatorluk tarihinin hiçbir döneminde engellenememiş olan yasak ilişkiler Istanbullular'ın diline her zaman pelesenk olmuş, şehir dedikodularla çalkalanmış, hadiseler üzerine bazen destanlar bile yazılmıştır.

Yavuz Selim zamanında meydana gelen ve tarihlere "Bali Bey'in karısının vukuatı" şeklinde geçen olay da bunlardan biridir.

Istanbul'da kayıtlı ilk fahişelere Kanuni Süleyman zamanında rastlanıyor ama jigololar daha da önce ortaya çıkıyor: Yavuz Selim'in iktidar yıllarında...

Bali Bey, dönemin millî kahramanıdır. Fetihler yapmış bir aileden gelmektedir. Cesaretiyle, muharebe planları hazırlamaktaki ustalığıyla ve kazandığı zaferlerle halkın gönlünde taht kurmuştur. Ama karısından dertlidir... Büyük bir servetin sahibi olan kadın varını-yoğunu genç erkeklerle yemekten başka bir şey yapmamaktadır.

Bali Bey Semendire beyi iken karısı Üsküp'te oturmakta ve gününü bir delikanlıyla beraber geçirmektedir. Dedikodular artınca evi basılır, sevgilisiyle beraber "aradan kılıç geçmeyecek" vaziyette yakalanıp kadının önüne çıkartılır.

Delikanlı, kadınla olan yasak aşkını itiraf eder, "Bana para veriyor, şık elbiseler alıyordu..." gibisinden sözler söyler ve böylelikle, tarihlere Istanbul'un ilk jigolosu olarak geçer. Ama Bali Bey'in karısının, ortaya yeni çıkan bu meslekte taraf olması, Bey'in mahkemeyi izleyen yakınlarının kanına dokunur. Kadı kararını tam açıklayacağı sırada, mahkeme salonundakilerden biri kılıcını çeker, önce delikanlıyı biçer, peşinden de altı kişiyi, basılan evin kapıcılarını ve hanıma erkek bulmakla görevli kadınları, kadı efendinin gözleri önünde doğrar.

Mahkeme mezbahaya dönmüş ama kadı da büyük bir dertten kurtulmuştur... Millî kahraman sayılan bir kişinin karısıyla ilgili davanın söylentileri ayyuka çıkmadan, suçluların biri hariç, tümü ortadan kalkmıştır. Kadı diplomatça bir karara varır, olayda asıl suçlu olan Bali Bey'in karısını, Üsküp'ün ileri gelen yöneticilerinden birinin gözetimine verir.

Ve asıl rezalet, bundan sonra yaşanır...

Kadın, kendisine göz-kulak olmakla görevlendirilen kişiye haber bile vermeden Üsküp'ten kalkar, Istanbul'a gider, Dellakoğlu diye tanınan genç bir hafızla düşüp kalkmaya başlar, üstelik bir de çocuk doğurur. Dedikodular yine başlar, Istanbul kadısı hafızı huzuruna getirtir, herkesin gözü önünde bir meyan dayağı attırır, kellesi-

nin gitmesinden korkan genç sevgilisine haber vermeden Edirne'ye kaçar ama orada sıtmaya yakalanıp ölür.

Bu sevgilisi de elinden giden Bali Bey'in karısı, artık zıvanadan çıkmıştır. Edirne'ye, genç hafızın mezarını ziyarete gider, ziyaret etmekle kalmaz, mezarı açtırır, cesedi saatlerce seyreder, bir iddiaya göre başka şeyler de yapar, sonra Istanbul'a döner, bu defa da merhum hafızın kardeşiyle yaşamaya başlar.

Gözleri önünde cereyan eden bu rezaletlere bir son vermek gerektiğini düşünenler, olayı ayrıntılarıyla padişah Yavuz Selim'e rapor ederler. "...Kemerveş adlı bir cariyesi vardır ve Ferayet adlı bir çerkez kulu vardır. Pezevenklik edenler bunlardır" deyip, sarayın işi halletmesini isterler.

Yavuz Selim'in ne karar verdiğini bilmiyoruz... Ama Istanbul'da böylesine yer yerinden oynarken, Bali Bey başkentten binlerce fersah uzakta, olup bitenlerden belki haberli, belki de habersiz, devletine hizmet etmekte ve fetihlerini sürdürmektedir.

Dul sayısında rekor...

1577'de, Kuklacı Mustafa adındaki bir muhabbet tellalının sebep olduğu hadise ise, Istanbul'daki dul sayısının artmasına yol açar.

Mustafa, çeşitli semtlerden topladığı dokuz delikanlıyı bir hana yerleştirir, saçlarını uzatır, kadın kıyafetine sokar ve bazı kibar konaklarına terzi, çarşafçı, falcı görüntüsü altında götürmeye başlar.

İş, önceleri iyi gider. Hem konakların evli sahibeleri, hem delikanlılar, hem de Kuklacı Mustafa memnundur. Ama gün gelir, bu delikanlılardan birinin gittiği ev basılır, delikanlının dili falakada hemen çözülür. Aynı gün, Mustafa'nın kaldığı han basılır, içerdeki diğer delikanlılar da yakalanır. Mustafa ve uzun saçlı gençleri, imparatorluğun değişik yerlerine sürülürler.

Fesadın başı ezilmiştir ama bu kez Istanbul'da konağı olan beyleri bir evhamdır alır. Uzun saçlı, boyalı delikanlıların kendi konaklarını da ziyaret edip etmedikleri, hepsine dert olur. "Ya benim eve de geldilerse?" düşüncesi içlerini kemirmektedir.

Derken en kolay çareyi bulur ve karılarını peşpeşe boşarlar.

Kurunun yanında yaş da yanmış ama Istanbul erkeklerinin içi rahatlamıştır.

Babıalî'de cümbüş var...

Osmanlıca sözlüklerde, Arapça'dan gelme "zarif" kelimesinin çoğulu olan "zürefa"nın "lezbiyen, sevici" demek olduğu yazılı.

Tarih kitapları, bu "merakın" Istanbul'da her dönemde ve özellikle yüksek kesimde revaçta olduğunu anlatıyor, kahramanlığını kadın düşkünü kadınların yaptığı birçok gerçek olayı hikaye ediyorlar.

Sadaret kaymakamı Osman Paşa'nın karısının öyküsü de, bunlardan biri...

1810 yılında sadaret kaymakamlığına, yani sadrazam vekilliğine getirilen Osman Paşa'nın en büyük zaafı, Istanbul'un en namlı sevicilerinden olan karısına aşırı düşkünlüğüdür. Paşa, karısının yanında el pençe divan durmakta, bir dediğini iki etmemekte, yetkisi ölçüsünde devletin bütün imkanlarını kadının emrine seferber etmektedir.

Karısı genç bir çingene rakkaseye gönül vermiş, Babıali haremine her gece, etraftaki evlerden rahatça işitilen müzikli toplantılar, sakiliğini genç kızların yaptığı içki meclisleri düzenlenir olmuştur. İmparatorluğun padişahtan sonra gelen adamına vekalet eden Osman Paşa'ya düşen görev ise, karısının sevgilisine bol gelir getiren çiftlikler bulmak ve tapularını çingene kızın üzerine geçirmektir.

Bu durum, aylarca devam eder. Mahalle halkı da, hükümet er-

kânı da huzursuzdur. Dedikodular, padişah İkinci Mahmud'a kadar gider. Saraydan bir ferman çıkar, "Karısına sahip olamayan kişi devlete hiç olamaz" denilir. Osman Paşa görevinden alınıp ve Limni'ye sürülür, karısı devamlı bir gözetim altında bulundurulmak üzere Bursa'ya gönderilir, çingene kızı da tenha bir yerde boğdurulur.

Mahallenin namusu...

Osmanlılarda fuhşun önlenmesi işinde sadece subaşı, asesbaşı gibi kolluk kuvvetlerine değil, mahalle halkına da görev düşmektedir ve bu, genellikle fuhuş yapıldığı belirlenen evlerin cümbür cemaat basılması şeklinde olur.

Baskın kahvede planlanır, kolluk kuvvetleri ve imamla beraber düzenlenir. Kadının namahrem bir erkekle beraber olduğu evin kapısına dayanan kalabalığın başkanı mutlaka imamdır. Kapıyı önce o vurur, içeriye ilk adımı da o atar. Erkek arka kapıdan veya pencereden kaçamadıysa ele geçirilir, giyinmesine izin verilmez, üzerinde ne varsa öylece dışarıya çıkartılır, bir eline ayakkabıları, bir eline de elbiseleri tutuşturulur, önce zabıta karakoluna götürülür, mahallenin gözü önünde ve ibret-i alem için güzelce bir falakaya çekilir, sonra kadı efendinin huzuruna çıkartılır, kadınla orada yüzleştirilir ve şeriata göre cezası neyse verilir.

İhbarların asılsız çıktığı, baskınların sonuçsuz kaldığı da olur. Baskınları anlatan tarihçiler, romancılar ve hiciv yazarları, böyle bir durumda tüm sorumluluğun imam efendinin üzerine atıldığını ve "Biz zaten böyle bir şeye ihtimal vermiyorduk ama hoca efendi aklımızı çeldi" dendiğini söylüyorlar.

Padişahı inleten cariye...

Ceviz oda kapısının altın tokmağını kurcalayan genç adam kapının kilitli olduğunu anlamış. "Aç, ne olur, aç..." diye fısıldamaktadır...

İçeriden, hırçın bir kadın sesi gelir:

- Açmıyorum işte, açmıyorum, açmıycaaammm...

- Ama neden?

- Sen bana edepsiz demişsin. Edepsizler böyle yaparlar... Bu gece benim odama giremezsin...

Genç adam, sinirlendiğini belli etmemeye çalışarak ayaklarının ucuna basarak kapının önünden ayrılır, kendi yatak odasına döner. Yatak irisi döşeğinde, o geceyi yalnız geçirecektir...

Reddedilen genç adam sıradan bir erkek değil, dünyanın en geniş imparatorluklarından birinin hakimi, Osmanlılar'ın 31. hükümdarı Abdülmecid'dir. Ceviz kapının arkasından "Bu gece odama giremezsin!..." diye haykıran hırçın kadın ise, gönlünü kaptırdığı cariyesi Serfiraz Hanım...

Abdülmecid, paşalarıyla o sabah günlük işlerden olan "saray dedikodıları" yaparken söz Serfiraz'a gelmiş, padişah cariyesinin aşırı masraflarından bıktığını söylemiş ve ağzından "edepsiz karı, çok para harcıyor..." diye bir söz çıkmıştır. Sarayın vıdıvıdı çarkları hemen dönmeye başlamış, Serfiraz, Abdülmecid'in sözlerinden birkaç dakika sonra haberdar olmuştur.

Padişahın kaderinde, o gece yalnız yatmak vardır...

Yatak odasının kapısında olup bitenler, "İki kişi arasında konuşulan şey sır değildir" sözünü doğrularcasına, bir anda Istanbul'a yayılır.Artık hemen herkes, cariyenin padişahı o gece nasıl reddettiğini konuşmaktadır.

Kabak, haremağası Tahsin'in başına patlar...

Hadım edilmiş zavallı zenci saraydan kovulur, bir gemiye bindirilip Kıbrıs'a sürgüne gönderilir, yerine de Hayrettin Ağa getirilir.

İş bu kadarla da kalmaz...

Haremde bu olup bitenlerden birkaç gün sonradır... O dönem Istanbul'unun seçkin semtlerinden sayılan Beşiktaş'tan Ihlamur Sarayı'na uzanan iki yanı ağaçlıklı yolda yürüyen feraceli hanımlarla onları belli etmeden izlemeye çalışan feslerini yana devirmiş, ince bı-

yıklı ve edingotlu beyler, canhıraş bir feryatla irkilirler.

Yolun iki yanındaki ahşap evlerin, konak yavrularının cumbaları gıcırdayarak açılır, meraklı yüzler caddede ne olup bittiğini anlamaya çalışırlar.

Bir genç yerde kanlar içerisinde yatmakta, ellerindeki kanlı bıçakları bir yana atarak koşmaya başlayan hırpani kılıklı iki kişi, ara sokaklarda gözden kaybolmaktadır.

Olay, Istanbul'un seçkin ve özellikle saraya yakın çevrelerinde bomba gibi patlar.

Yıllardan 1855 ve Abdülmecit'in devr-i iktidarıdır.

Padişahı odasının kapısından geri çevirmekle isim yapmış olan Serfiraz, Beşiktaş'ta oturan ve Küçük Fesli diye anılan bir Ermeni gencine gönlünü kaptırmış ama sevgisine karşılık alamayınca intikama kalkışmış, önce Beyoğlu'ndaki bir kahvede öldürtmek istemiş, sonuç alamayınca da Beşiktaş Çarşısı'nda bıçaklatmıştır.

Sevgili, Küçük Fesli diye anılan genç bir Ermeni müzisyenidir. Beşiktaş'ta, bugünkü Çarşıiçi Caddesi'nde oturmakta ve Yıldız Köşkü'nde kalan Serfiraz'la haftada birkaç kez buluşmaktadır. Bir gün, Beyoğlu'ndaki müzisyenler kahvesinde arkadaşlarıyla çene çalarken içeri giren bir Hırvat tarafından yaylım ateşine tutulur, ama hafif yaralanır. Ailesi, Küçük Fesli'yi adalardan birine kaçırır. Ama Serfiraz "İlle de Feslimi isterim..." diye tutturunca, yeniden Beşiktaş'a döner. Ancak aşkları bu defa kısa sürer ve padişaha ortaklık eden Ermeni genci bir gece Çarşıiçi'nde iki kişi tarafından bıçaklanır, ertesi gün de ölür.

Ailesi, işin peşini bırakmaz. Ermeni cemaati, Istanbul çapında özel bir soruşturma başlatır, üstelik birkaç gün içinde katillerin kimliği ortaya çıkartılır. Asıl rezalet, o zaman yaşanır. Dedikodular, katillerin bizzat saray tarafından kiraladıklarını itiraf ettikleri yolundadır.

Ermeni gencinin ailesi, dedikodulardan yola çıkıp Istanbul'daki

İngiltere, Fransa ve Rusya büyükelçiliklerine dilekçeler verir, "Oğlumuzu padişah öldürtmüştür" derler. Dilekçe, "Serfiraz'ın aşkını kıskanan padişah, kiralık katiller tutup oğlumuzun canına kıydırdı. Aslında oğlumuz cariyeye başını çevirip bakmazdı ama Serfiraz adamlarını eve gönderip Feslimizi rahatsız eder, saraya çağırırdı. Evladımız boş yere canından oldu. Saray bize tazminat versin..." deyip gitmektedir.

Neyse ki, Osmanlı İmparatorluğu ile Avrupa'nın üç büyük devleti arasındaki siyasi ilişkiler o günlerde iyi seyretmektedir. Elçilikler, Küçük Fesli'nin ailesinin verdiği dilekçelerin üzerinde durmazlar, mesele de kapanır.

Ahlâkı kim bozdu?...

Tarihçilere göre Istanbul, bir zamanlar ahlâkına gayet düşkün ve gayet namuslu bir şehirdir ama bu namusu ve zarafeti, Kahire'den gelen Mısır sosyetesi bozmuştur.

Tahtta, yine Abdülmecid vardır. Mısır valisi Abdullah Paşa'nın çevresindeki zenginler, Istanbul'a akın etmeye başlarlar. Çok paralar harcayıp konaklar, yalılar alır ve bunları Paris'ten getirttikleri eşya ile döşerler.

O zamana kadar kafes arkasında yaşayan Istanbul kadınları, Cevdet Paşa'nın deyimiyle, bu "Mısır döküntüleriyle aşık atmaya" başlar. Kavalalı hanedanından Zeynep Hanım'la israf yarışına çıkarlar. Mısırlılar artık her alanda taklid edilmekte, sefahat kapısı ardına kadar açılmaktadır. Istanbul sosyetesi boğazına kadar borca girer ve bu işten en çok, günümüz Tahtakale çevresinin ataları olan Galata bankerleri kârlı çıkar. Borçlular arasında ilk sırayı, saraylı hanımlar almaktadır.

Sultanlar, Tanzimat'ın da etkisiyle, hem Mısırlı, hem de Avrupalı prenseslerin hayat tarzlarına imrenerek sırtlarına o dönemde yeni moda olmuş feracelerini geçirir, gündüzleri kuyumcu dükkanlarını

boşalır, geceleri de sandallarla Boğaz'da "mehtap seyrine" çıkarlar.

Mehtap seyrinin pek bir zararı yoktur ama, kuyumculardan gelen faturalar arttıkça artar ve sarayı gırtlağına kadar borca sokar. Sadece Refia Sultan'ın borçlarının toplamı, 60 bin kese altındır.

Abdülmecid, önce kız kardeşlerine ve kızlarına nasihat etmeyi, savurganlıktan vazgeçmelerini söylemeyi dener ama sultanlardan hiçbirine sözünü geçiremez.

Sultanları yola getirmenin yolunun, kocaları olan "damat paşaları" yola getirmekten geçtiğini düşünür. 1858 Temmuz'unun bir günü hışımla Babıali'ye gelir, bütün damatları karşısına dizer:

"...Hareketleriniz artık namusuma dokunur oldu..." diye söze başlar... "Karılarınıza sahip olun, yoksa alimallah hepinizi dövdürürüm... Sultanlar gece mehtapta gezerlermiş... Benim, gece mehtapta gezer kızım yoktur... Hepsini reddedeceğim... Karılar, akıllarını başlarına toplasınlar..." der, Refia Sultan'ın kocası Mehmet Ali Paşa'ya döner, "Hain herif!..." diye haykırır... "Avrupa'da düello diye bir adet varmış... Gel, seninle karşılıklı geçip tabanca atalım...".

Sosyal hayattaki bu değişiklik, sadece harcamalarda kalmaz, döşek yoldaşlarının "cinsi" de değişir. O zamana kadar "delikanlılardan" bazı hoşlanan paşalar ve beyler, birdenbire kadınlarla düşüp kalkmaya başlarlar. Cevdet Paşa'nın İkinci Abdülhamid'e sunduğu raporlardan oluşan "Maruzat", bu değişmeyi şöyle anlatıyor:

"...Kadın merakı arttı, erkek düşkünleri azaldı... Istanbul'da öteden beri yakışıklı delikanlılara yönelen ilgi kadınlara, kızlara döndü. Beyler, Kâğıthane ve Bayezıt'te yeni bir usul yarattılar... Artık arabayla gezen kadınlara işaretler gönderiliyordu...".

Ama "gelenekleri" bozmayan ve alışkanlıklarından taviz vermeyen iki kişi vardır: Birkaç kez sadrazamlık makamına geçmiş olan Âlî ve Kâmil Paşalar...

Her iki paşa modaya uyup kadınlarla birlikte olmayı reddeder ve yakışıklı gözdeleriyle konaklarına kapanırlar. Âlî Paşa'nın gözdesinin ismi de Âlî'dir. Mısırlılar gelmeden sadrazamlık maaşıyla gül gibi geçinip giden "çift", birden geçim sıkıntısına düşüverir. Genç Âlî de Mısırlı hanımlara uyarak sağa-sola para saçmaya başlar. Ayda dört bin altın harcamaktadır. Eski sadrazam, gırtlağına kadar borca batar. İmpartorluğun yıllarca ikinci adamı olan Âlî Paşa, bir yandan yabancı elçiliklerin duymasını önlemek için delikanlı sevgilisini olabildiğince ortalarda göstermemeye çalışmakta, bir yandan da gözdesinin yaptığı borçları ödeyebilmek için ailesinden yadigâr kalan birkaç parça mücevheri Galata bankerlerine bozdurmaktadır.

Hanedanın damatları da başka havadadır...

Mesela, İkinci Mahmud'un kızı Atiye Sultan'ın kocası Damat Fethi Paşa...

Paşa, kayınbiraderi Abdülmecid'in gözüne girebilmek için, padişahın "cinsel gücünü" arttırmayı kendisine görev edinir. Avrupa'dan kuvvet macunu benzeri ilaçlar getirtip hükümdara içirir, böylelikle resmî görevlerinde yükselir. Paşa daha sonra Paris ve Londra'da sefirlik, ticaret nazırlığı, hatta saltanat müsteşarlığı yapacaktır.

Şişeler dolusu "güçlendiriciler" içen Abdülmecid'e gelince...

Sarayındaki yüzlerce cariyeden bıkar, geceleri kıyafet değiştirip Beyoğlu'ndaki ünlü "evlere" devama başlar ve 38 yaşında verem olup bu dünyayı terkeder.

Son sözü, "Beni kanlarımla kızlarım bitirdi" olur...

Istanbul'un ünlü "Ev"leri...

Eski adıyla "umumhane"; argoda "aşağı mahalle", "kırmızı fener" yahut sadece "ev"; gençlerin dilinde "mektep"; en çok bilinen adlarıyla da "kerhane" veya "genelev"...

Aslında birçoğumuz yanlış biliriz... "Kerhane" sözünün, Farsça'da "işyeri, fabrika" anlamına gelen "kâr-hane"den geldiğini sanırız ama yanılırız. Gerçi bizim kerhanelerin çalışma hızıyla fabrikalar arasında bir benzerlik vardır ama, kelimenin aslı Arapça "kerh" sözcüğüdür; "iğrenme, tiksinme" anlamına gelir "kerh"... Eskiler, "kerh"in sonuna Farsça "ev" demek olan "hane"yi eklemiş, "kerhane" yapmışlardır. Kelime söylene söylene hafiflemiş, "h"nın biri düşmüş, neticede "kerhane" olup kalmıştır...

Bu "kerhane" kavramı, Osmanlılar'da 19. yüzyılda ortaya çıkar.

O döneme kadar gerçi fuhuş amacıyla kullanılan çeşitli evler vardır ancak bunlarda ya bir tek kişi çalışmakta, ya da geçici olarak faaliyet göstermekte ve zaptiye korkusundan sık sık yer değiştirmektedir.

Istanbul'da, bugünkü anlamdaki ilk "yerleşik" genelev, Abdülaziz döneminde görülür. Resmen yasak olmalarına rağmen öncelikle başkentin yönetici ve zengin sınıfına hizmet veren evlere kimse karışmaz, bunlar büyük ün yaparak edebiyata bile girerler.

Bu evlerin en ünlüsü, Langa Fatma adında bir kadına aittir. Fatma, Istanbul'un öylesine önemli bir kişisidir ki, İkinci Abdülhamid zamanında öldüğünde, ölümü tarihçi Cevdet Paşa'nın raporlarında bile yer alır ve "Edirnekapı semtinde bayağı bir mahalleye mutasarrıfa olarak kibarane ve zarifane kerhanecilik etmekte olan ve hakkında Zaptiye müşirinin bile hüküm ve nüfuzu cari olamayan meşhure Langa Fâtma, şevvalin yirmi sekizinci günü veda-i kârhane-i fena edip gitmiş olduğundan, Istanbul'un en büyük kerhanesi kapandı ve ondan sonra ol mertebe muhteşem bir kerhane açılmadı. Vefatına bazı şuera (şairler) "Öldü Langa Fâtıma" terkibini tarih düşürdü..." denir.

Istanbul'daki bu çeşit evlerin en eskilerinden biri, Aksaray yakınlarında, İbrahim adlı bir İranlı tarafından işletilen "Acem'in kerha-

nesi"dir. Müşterilerinin başında döneminin hükümet üyeleri, beyleri, paşaları ve diğer zenginlerinin bulunduğu evin "direktörlüğünü" İbrahim'in dostu Fıtnat hanım yapmakta, "Kalfahanım" diye anılan namazında-niyazında, başı örtülü ve eli tesbihli bir kadın da, ortalığa göz-kulak olmaktadır.

Acem'in evi, bugünkü benzerlerinden lüks ve ihtişam açısından çok farklıdır. Öyle ki, müşterilere hünkarbeğendiden elmasiye tatlısına kadar Osmanlı mutfağının hemen her örneğini sunabilen Ferruh adında birinci sınıf bir ahçısı ve Ferruf'un mutfakta hazırladıklarını "zarif" bir şekilde sofraya getiren Aleksan adlı genç bir Rum hizmetkarı ve Hoylu Turhan diye bi de peşkircisi vardır.

İstanbul'la ilgili kayıtlarda, Acem'in evinde mesleklerini sürdüren ve adlarına şarkılar, kantolar bestelenen, destanlar yazdıran kadınların adları şöyle:

"Sidikli Perver, Tarife, Kumru, Büyük Allı, Küçükallı, Pesend, Gonca, Cihanyandı, Teranedil, Büyükinci, Küçük İnci, Şaşı İfakat, Camigelini Seher, Büyük Cenap, Küçük Cenap, Uzunküpe Firdevs" ve "Bacaksız İncitab".

Özellikle 19. yüzyılda yazılan siyasal hicivlere konu olan bir diğer umumhane de, Hürmüz'e aittir. Öyle ki, Türk hiciv sanatının zirvelerinden sayılan Eşref bile, birçok şiirinde Hürmüz'den bahseder, döneminin bazı ileri gelenleri için en uygun yerin "Hürmüz'ün kerhanesi" olduğunu yazar ve daha da ileri giderek, yüksek düzeydeki devlet yöneticilerinin "nikahlı karılarıyla geceleri Hürmüz'de birbirlerine rastladıklarını" söyler.

"Nazır-ı zaptiyye Abdi beyefendi dün gece
Hürmüz'ün kerhanesinde bir güzel zevkeylemiş
Akıbet nimet-tesadüf ol gece aguşuna
Zevcesi hamfendiyi kader sevkeylemiş".

Aynı yıllarda, kentin Anadolu yakasında da bu tür bir "evler zin-

ciri" vardır. Üsküdar Bülbülderesi'nde Halide, Nigar, Karakaş Melek, Sütçünün kızı Kadriye, Arap Saliha ve Vecdiye adlı kadınlar tarafından işletilen bu evler Anadolu'yla da bağlantılı bulunmakta ve karşılıklı "sermaye transferi" yapmaktadırlar.

Bu evler, İkinci Abdülhamit'in tahta geçişinden birkaç yıl sonra kapatılır. Ama ahlakî gerekçelerle değil, yönetim karşıtlarının buralara "müşteri" gibi girerek içeride siyasi toplantılar yapabilecekleri korkusundan.

Artık evlerin müdavimlerinin gidebilecekleri tek yer ise, baskın korkusunun hüküm sürdüğü "müstakil" evlerdir.

Ya haremde?...

Kelime anlamı "gizli, saklı, yasak" demek olan haremdeki günlük hayat, gerçekten de bir sır bulutunun ardında.

Topkapı Sarayı'nın yüzyıllar boyunca yerli-yabancı hemen herkesin ilgisini çeken bu köşesine ait bilgilerimiz, çok az sayıdaki belgeyle ve bazı tarih kitaplarındaki kayıtlarla sınırlı kalıyor, padişahların haremdeki kadınlarla ilişkilerini, bu kadınların sayılarını ve günlük hayatlarını aydınlatmaya yetmiyor.

Ama saray ve harem hayatıyla ilgili, okunduğunda tebessüm uyandıran olaylar da var.

Örneğin, kadınlara aşırı düşkünlüğüyle bilinen Sultan İbrahim döneminde, yüksek düzeydeki devlet yöneticilerinin görevlerinden biri de, güzel, etkileyici ve alımlı genç kızlar bulmak ve padişahı memnun etmek amacıyla, bunları saraya "hediye" etmektir.

İbrahim'in sadrazamı, bir gün hükümdarın hoşlanacağı tipten bir kız bulur ve geceyarısına doğru saraya haber göndererek "hediyenin ertesi gün teslim edileceğini" söyler. Padişahtan ihsan beklerken, nefes nefese bir saray hademesi gelir: İbrahim, "Çabuk olsun, çabuk göndersin" demektedir.

Ama vakit geceyarısını çoktan geçmektedir ve o saatten sonra

gönderilen cariyenin pek işe yaramayacağını düşünen sadrazam, tekrar haber göndererek "Sultanım" der, "Vakit geç oldu... Sabah erkenden takdim edeyim...".

Giden haberci, biraz sonra kan-ter içerisinde döner ve sadrazama padişahın elyazısıyla bir "nâme-i humayun" uzatır. İbrahim, "Bir karı bulmuş idin, bunu bize gönderesin, tahayyür etmeyesin" demekte ve "Çabul ol..." diye devam etmektedir.

"Hediye", gün doğarken saraydadır.

Sultan İbrahim'in günün birinde aklına eser, "Bana Istanbul'un en şişman kadınını getirin" diye tutturur. Saray görevlileri Istanbul'u karış karış tarar, dev yavrusu bir Ermeni kadını bulup hükümdara takdim ederler.

İbrahim, kadına hemen aşık olur... Adını "Şivekâr"a çevirir, kadınları arasında "yedi numara" yapmakla da yetinmez, alır Şam'ın bütün gelirlerini bu Ermeni kadına bağışlar.

Ermeni kadının, İbrahim'in tahttan indirilmesinden sonraki akıbetini bilmiyoruz...

İbrahim'in tam tersi olan ve haremde kadın görmeye tahammül edemeyen padişahlar da vardır ve bunların başında Üçüncü Osman gelmektedir.

Oldukça ilerlemiş bir yaşta tahta geçen ve o güne kadar sarayın bir odasında hapis hayatı yaşayan bu padişahın, saray kadınlarını çevresinde gördüğünde nasıl hiddetlendiğini anlatan tarih kitapları, sonunda bir çözüm bulunduğunu söylüyorlar:

"...Altlarına büyük çiviler çakılmış bir ayakkabı yaptırtı ve bunu giyerek dolaşmaya başladı. Çivilerin çıkarttığı tok sesleri duyan cariyeler derhal odalarına çekilir ve efendimiz geçinceye kadar orada otururlardı...".

Üçüncü Osman bununla da yetinmez ve şehre indiği günlerde kadınların sokağa çıkmasını yasaklar, arkasından kadınların evlerinin dışında bulunduklarında, hiçbir yerlerini göstermeyecek şekilde

giyinmelerini buyurur.

Istanbul kadınları, tarihte ilk ve son kez olarak gözlerini bile örtmeye mecbur kalmışlardır.

Sıkıntılar, hanedan mensubu kadınlar için de sözkonusudur. Bir padişah kızının hayatındaki en büyük dertlerin başında, babasının tahtından indirilmesi veya babası daha hükümdarken, kendisine tanımadığı, sevmediği ve seçiminde siyasal tercihlerin rol oynadığı kocalar bulmasıdır.

Osmanlı tarihinde çok genç, daha doğrusu bebekken nişanlandırılan bir hanedan üyesi, Üçüncü Ahmet'in kızı Ümmügülsüm Sultan'dır. Sultan, daha konuşmayı bile beceremezken, iki yaşında bulunduğu sırada vezirlerden Abdurrahman Paşa'yla nişanlanır, paşa nikahtan önce ölüverince de bir başka devlet adamına, Nevşehirli Ali Paşa'ya verilir. Derken babası tahtından indirilir, damat paşa gözden düşer ve sultan da büyük bir maddi sıkıntıya girer. Ellerinde ne varsa satmaya başlarlar, iki yıl sonra da Ümmügülsüm Sultan çektiklerine dayanamayarak 24 yaşındayken hayata gözlerini kapar.

Bir diğer hanedan mensubu, Birinci Ahmet'in kızı Fatma Sultan ise, başka tür bir rekorun sahibidir: Evlenme rekorunun.

12 evlilik yaparak erişilmesi güç bir "skoru" elinde bulunduran bu sultanı, çok büyük bir farkla, diğer kızkardeşleri izler. Ayşe ve Safiye sultanlar, sadece "altı" kez evlenebilmişlerdir.

Sarayda bu ve benzeri hadiseler yaşanırken, devletin yüksek düzeydeki yöneticilerinin akşam meşgaleleri, cariyelerdir. Ama bu cariyeler, zevk vermelerinin yanısıra bazan can da alırlar.

Kapdan-ı Derya Kılıç Ali Paşa olayındaki gibi:

Osmanlı tarihinin ünlü kahramanlarından olan Ali Paşa, cariyelere aşırı düşkünlüğüyle tanınan ve doksan yaşına gelinceye kadar, her akşam "bakire" bir cariyeyle beraber olma alışkanlığından hiçbir fedakarlıkta bulunmamış bir kişidir.

Paşa, günün birinde ağır bir hastalığa yakalnır. Tabipler "Paşa hazretleri" derler, "Önce şu ilaçları almanız ve perhize girmeniz gerek...". Sonra da bu perhizin kızartma ve zeytinyağlı yemeklerle ilgisi bulunmadığını, "cariye perhizi" olduğunu söylerler.

Ama doktorları dinleyen kim? "Benim şifam ilaç falan değil, sizin yasaklamak istediklerinizdir" der ve hemen o gece yatağının çevresinde bol sazlı, bol cariyeli bir cümbüş düzenler.

Ve biraz sonra, yataktan paşanın cenazesini çıkartırlar.

Böylesine bir ölüm...

Hayrullah Efendi'nin (1817-1866) "Devlet-i Osmaniye Tarihi"nin 14. cildinin 97. sayfasında yeralan bir olay, konusu cinsel olmasa bile, ifade biçimi açısından son derece ilginçtir.

"...Ve yine bu sâlde vefat eden Ayasofya Cami-i Şerifi vaizi Mehmet Efendi'nin sebeb-i vefatı şöyle beyân olunur ki:

Mümaileyhin, Süleymaniye timarhanesi kurbünde hânesi olup timarhanede mevcud olan mecnunlardan birisi firara münasib bir cây-i halâs ararken, mezkûr hanenin memşa lâğımına yol bulup ol mâber-i tenk-i târ içinde güzâr ederken, gözüne bir sürahtan aydınlık görünür ve şâkül-i saat-i tâm misillû bâlâ-i kuburdan bir âvîze dahî gözüne dokunur.

Dîvane herif muzik-i müteaffin ve kazîften tahlîs-i can kasdıyla ol âvîze-i muallâkı habl-i metîn kıyasıyla sıçrayıp iki eli ile sarılır. Meğer dehân-ı sürâhtan sarkan, şeyh-i derd-mendin sâha-i müsterâhta ferağ-ı bâl ile bıraktığı kadîb-i acîbi imiş.

Bîçare şeyh o kaza-i muallâk isabetinden feryad ettikçe, derûn-ı karîzde cây-ı girîz arayan dîvane dahi habl-i metîn sandığı beyzateyni muhkem tutup inâd ederdi. Vak'a-i karîz ve hâyeden haberdar olanlar gelip şeyhi sîh-i kebâb ile dîvanenin başına kakarak alıp velînimetlerinin topalak pûsîdesini kurtardılar. Amma bu belây-i nigergîrden bîçarenin âlet-i reculiyyeti düşüp madde-i hayatı kesil-

di...".

Ünlü şair Abdülhak Hamid'in, bu satırların yazarı olan babası olan Hayrullah Efendi, günümüz Türkçesiyle şöyle demektedir:

"...Bu yıl vefat eden Ayasofya Camii vaizi Mehmet Efendi'nin ölüm nedeni, şu şekilde anlatılır:

Adı geçen kişinin Süleymaniye timarhanesi yakınlarında evi vardır. Delilerden biri kaçıp kurtulmak için yol ararken, bu evin lağımına girer. Dar geçit içerisinde giderken, gözüne bir delikten sızan aydınlık çarpar ve deliğin üzerinden saat şakülüne benzer bir şeyin sarktığını görür.

Deli herif, nefes almayı güçleştiren koku ve pislikten canını kurtarmak için, sağlam bir ip sandığı şeye sıçrayarak iki eliyle birden asılır. Meğer delikten sarkan, dertli şeyhin apdesthanede gönül rahatlığıyla bıraktığı garip erkeklik aleti imiş.

Çaresiz şeyh, uğradığı bu kazadan ötürü feryad ettikçe, lağımın dibine kurtuluş yolu arayan deli de, sağlam bir ip sandığı aleti sıkıca tutup inad ederdi. Olayı haber alanlar gelerek kebap şişleriyle delinin başına vurdular ve efendilerini kurtardılar.

Ama bu beladan dolayı çaresiz şeyhin erkeklik aleti düştü ve adam öldü...".

Kul-köle olan padişah...

Hükümdarlara ait bilinen en büyük aşk hikâyesi, Birinci Abdülhamid'in, cariyelerinden Ruhşah'a olan bağlılığıdır...

Bu aşkı, Abdülhamid'in Ruhşah'a hitaben kaleme aldığı ve bugün Topkapı Sarayı arşivinde saklanan mektuplarından öğreniyoruz...

Hükümdar, bir mektubuna "Ruhşah'ım, Hamid'in sana kurban ola!..." diye başlıyor:

"Cenâb-ı hallâk-ı âlem (alemin yaratıcısı), mahlûkatın hâlikidir

(yaratılmışların yaratıcısıdır. Bir kusur ile azâb eylemez. Sana bendolmuş (bağlanmış) bir kulunum. Bu gece gel, niyazımdır. Billâhi sebeb-i illetim (hastalığıma sebep) ve belki mevtim (ölümüm) olursun. Ayağın altına yüzüm gözüm sürerek rica ederim. Kendimi zaptedemiyorum, billâhi'l-azim".

Kendisini zaptedemediğini söyleyen ve arzuladığı kadını "ayağının altına yüzünü, gözünü sürerek" davet eden, sıradan bir insan değil, batmak üzere de olsa yine de koskoca bir imparatorluğun tek hakimidir.

Hükümdar, bir başka mektubunda artık kendisinden "kul, kurban" diye bahsetmektedir:

"Abdülhamit'in, Ruhşâh'ına kul, kurban olsun! Bir kusur ile beni unutma. Benim vücudum turâb (toprak) olunca ben senden geçer isem ("toprak olduğumda bile senden vazgeçersem" anlamında), Allah lâyığını versin. Efendim! Sen benim, ben senin İnşallah-u teâlâ ömrüm oldukça cem' (birarada) oluruz. Nazik ayağına yüzümü sürerek niyaz ederim".

Ruhşah bu davetlere icabet etmemiş olacak ki, Abdülhamid tekrar kaleme sarılır:

"Efendim, Hamid sana kurban olsun. Bu gece teşrifinle kulunu ihya edesin. Billâhi sabra mecalim kalmadı. Hem ayın ibtida (ilk) gecesidir. Kerem senindir. Bu gece kendimi güç zaptettim. Ayağını öpeyim, beni bu gece Allahu teâlâ aşkına mahzun eyleme efendim. Sana kul ve kurban olayım efendim".

Hükümdarın mektuplarının ne sonuç verdiğini, tarihçi Çağatay Uluçay yazıyor:

"...Birinci Hamid'in bu yalvarmaları ve niyazları tesirini göstermiş gerek. Çünkü başkadını Ayşe Sultan'ın o günden sonra yerini sevgilisi Ruhşah kadın almış, ölünceye kadar Birinci Abdülhamid'in kalbine, tahtına ve hazinesine hükmetmiştir...".

BİBLİYGRAFYA

- Abdülhalim Galip Paşa: "Mutayyebat-ı Türkiyye". Basım yeri ve yılı belli değil, 19. yüzyıl ortaları.

- Ahmed Cevdet Paşa: "Tezâkir". Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1953.

- Ahmed Refik: "Istanbul Hayatı", İstanbul 1917-1932.

- Ahmed Sahib (çeviren): "Kamasutra - Sevmek Sanatı", İstanbul 1329.

- "Bahname". Yazarı, basım yeri ve yılı belli değil. 19. yüzyılın başlarında olabilir.

- Burill, K.R.F., "The Nasreddin Hoca Stories", Archivum Ottomanicum, Mouton, Anno. 1970.

- Çakmut, Feza: "Hubanname-Zenanname'nin Minyatürleri", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Kürsüsü'ne verilmiş basılmamış bitirme tezi, 1975.

- Derviş İsmail: "Dellâkname-i Dilküşâ", bizdeki yazma nüsha, tarihsiz.

- Ertop, Konur: "Türk Edebiyatı'nda Seks", İstanbul 1977.

- Fazıl-ı Enderuni: "Hubanname". İstanbul Üniversitesi Küt., T.Y.5502.

- Fazıl-ı Enderuni: "Zenanname, Çenginame, Defter-i Aşk". Bizdeki yazma nüsha.

- Gazalî: "Dâliu'l-Gumûm ve Râliu'l-Humûm", İstanbul Üniversitesi Küt., T.Y.9659, 1400.

- Gölpınarlı, Abdülbaki: "Divan Edebiyatı Beyanındadır", Istanbul 1946.

- Hâcc Nasreddîn-i Tûsî: "Bahname-i Tûsî". Istanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T.Y.7152.

- Hacı Mustafa Râkım (?): "Mürşîd-i Mütechhilîn" ve "Mürşîd-i Nisâ". Istanbul, 1299.

- Kâtibzade Mehmed Refî': "Bahname". Istanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T.Y.2706.

- Keykâvus: "Kabusname" (Yayınlayan: O.Ş.Gökyay). Istanbul. 1974.

- M.S.: "Zifaf Gecesi-Harem Ağası'nın Muaşşakası". Istanbul. 1329.

- Nazım Şakir: "Aşk-ı Marazi". Istanbul 1326.

- Refik Ahmet: "Istanbul Nasıl Eğleniyordu?". Istanbul 1927.

- Şihabeddin: "Bahname" (Mir Mustafa bin Hüseyin Paşa tercümesi). Topkapı Sarayı Küt., R.1702.

- Şovalye Hasan Bahri: "Nisvân-ı Zarîfe". Istanbul 1327.

- Uluçay, Çağatay: "Harem". Türk Tarih Kurumu Yayınları. Ankara 1985.

- Uluçay, Çağatay: "Harem'den Mektuplar". Istanbul, 1956.

- Uluçay, Çağatay: "Osmanlı Saraylarında Harem Hayatının İçyüzü". Istanbul, 1959.

- "Zifaf Hatırası", yazarı belli değil, Istanbul 1330.

OSMANLI'DA SEKS

Bu kitap, yüzlerce yıldır gizli kalmış bir konuyu gün ışığına çıkartıyor..
Kitaplıkların tozlu raflarında, elyazmalarının sararmış sayfalarında duran, unutulan yazıları: Osmanlı cinsellik metinlerini...
Muzur veya müstehcen gibi kavramların olmadığı, cinsellik konusunda istenen her şeyin serbestçe yazıldığı bir dönemin örnekleri bunlar.Hepsi Türkçe ve hepsi ilk kez yayınlanıyor.
Cinsel sağlıktan bahseden, aşk tekniklerini anlatan "Bahnameler"... Nasreddin Hoca öykülerinin cinsellik temeline dayalı ilk versiyonları... 17. yüzyıl İstanbul hamamlarının gerçek çehresi... Osmanlı eşcinsel edebiyatı... Cinselliği konu alan şarkı güfteleri... Ve, eski İstanbul'un cinsel yaşamı...
Dedelerimizin, büyük dedelerimizin, hatta nesiller önceki atalarımızın okuyup zevk aldığı yazılar... Hintliler'in "Kama Sutra"sı düzeyinde bilimsel, Araplar'ın "Kokulu Bahçe"si kadar renkli...
Yüzyıllar öncesinden günümüze uzanan bir geleneğin halkaları ve en önemlisi,hepsi bizim öykümüz...

Sarayda Gece Dersleri

ISBN 975-7823-02-

35000T
KDV DAHİL